

RÛHÎ TÂRÎHÎ

GİRİŞ

HALİL ERDOĞAN CENGİZ – YAŞAR YÜCEL

Sunulan metin, Rûhî Târîhi'nin şimdiye kadar bilinen 5 nüshasından Oxford nüshasının çevrimyazısından oluşmaktadır. Franz Babinger'in: "*J.H. Mordmann son zamanlarda eline geçirdiği bir çok el yazmalarının bu müellifin eserinin kopyaları olduğunu ispat etti*" demiş olmasına rağmen¹, eserin sadece Berlin, Oxford, Cezâyir, Edirne ve İstanbul (Ord. Prof. Dr. M. Fuat Köprülü) nüshalarını saymıştır.² İslâm Ansiklopedisi'nin Rûhî maddesinde de³, Babinger'den naklen, eserin sadece 5 nüshasının bilindiği belirtilmiştir.

Sâdece bir nüshanın mikrofilmi üzerinde çalışmanın güçlük ve sakıncalarını ortadan kaldırmak için hiç değilse Edirne nüshasının göz önünde tutulması arzulanmış ve Mikrofilm Arşivinde 2765 no. ile kayıtlı bulunan nüshaya başvurulmuştur. Ancak kayıtlarda: *Edirne-Selimiye Badi Ef. Kütüphanesi. Tasnif No. 9-94.35 Eski Kayıt No.: 480/2561 Yeni: 2091 Müellifi: Mevlânâ Rûhî Fâzıl Çelebi*" şeklinde yer alan bu eserin Rûhî Târîhi ile hiçbir ilgisinin bulunmadığı görülmüştür. Şayet Rûhî Târîhi diye, yanlışlıkla bu ad verilmiş bir başka esere ulaşılmamışsak, Edirne Kütüphanesinde bir başka -gerçek- Rûhî Târîhi yoksa veya olmamışsa, öteden beri söz konusu edilen Edirne nüshası tarafımızdan görülen eserse, şimdilik Rûhî Târîhi'nin bilinen yazma nüshalarının sayısı 4'e inmiş olmaktadır. Çünkü Rûhî Târîhi adı altında kayıtlı olduğunu gördüğümüz târih, F. Giese tarafından yayımlanan *Anonim Tevârih-i Âl-i 'Osmân*'in daha kısa ve muhtemelen daha eski bir nüshasından başka bir şey değildir⁴.

Metni sunulan Oxford nüshasının, Gelibolulu Âlî'nin ve Münecimbaşı'nın görüp yararlandıkları Rûhî Târîhleri kategorisinden olduğuna şüphe yoktur. J.H. Mordtmann, *Künhü'l-ahbâr ve Münecimbaşı Târîhinde Rûhî Târîhine* atıfta bulunularak kaleme alınmış bulunan bâzı bölümleri, Rûhî Târîhi'nin Berlin nüshasından alınmış ilgili bölümlerle birlikte, mukayese edilebilecek biçimde yayınlanmıştır.⁵ Bunlardan alınan iki örnek, tarafımızdan sunulan metindeki karşılıklarıyla birlikte şöyle bir görünüm arz etmektedir:

¹ Franz Babinger. *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çeviren: Prof. Dr. Çoşkun ÜÇÖK. Ankara, 1982. s. 48.

² Age., s.49.

³ İslâm Ansiklopedisi 99. Cüz. s. 764-765 (İstanbul MEB 1971).

⁴ DIE ALTOSMANISCHEN ANONYMEN CHRONIKEN *Tevârih-i Âl-i 'Osmân*. IN TEXT UND UBERSETZUNG HERAUSGEGEBEN VON Dr. FRIEDRICH GIESE Ordentl. Honorarprofessor An Der Universität Breslau. TEIL I Text und Variantenverzeichnis. BRESLAU, 1922.

⁵ *Mitteilungen Zur Osmanischen Geschichte (MOG) Band II, 1923-1925. s. 129-136.*

a. *‘Alī, Kūnhü’l-ahbār:*

Ve Tārīh-i Rūhī’de mestūr bir hikāyet-i sahīh ü sarīhedür ki Āl-i Cengiz’den Gazan Hân ki Mülük-i Selçuk meyânından tebeddülâta bâ’is olmuş kâr-dân idi, saltanat-ı Rûmı ‘Alâ’eddîn bin Keykübâd’a tefvîz kıldı. Küffâra gazâ ve etrâfındaki eşirra^c-i Etrâke sell-i seyf-i vegâ eylemekle sipâriş itdi. Ol dahı Ermenek’de sâkin olan Karaman ki gâh bâğî Tatar ile hem^c-inân, gâh kuttâ^c-i tarikle reh-zenân bir bölüm harâmîler idi, anları gereği gibi ifnâ ve iskât eyledi Ba^cdehu Gazan Hân, Sultân ‘Alâ’eddîn cenâbını ‘azl idüp Simere ve Kastamonu ve Sinob vilâyetlerini İznik’e dek ve bu taraftan Kars memleketi ile Saruhan sınırına dek Sultân Mes^cud oğlu Gâzî Çelebi’ye mukarrer eyledi. Hâlâ ki Rûm ve Yunân hudûdundaki sâwir vilâyetleri ümerâ-i Tatar zabtunda kaldı. Felâ-cerem Gâzî Çelebi Sinop iskelesinde olurdu, gemiler yapıdırub Rus ve Çerkes’e ve Kefe mütemelliki olan Efrenci nâkese gazâdan hâlî degül idi. Evlâd-ı Karaman reh-zenleri ve mütemerridini ref için Moğol begleri Lârende’de olurlar idi. Gördiler ki Āl-i Selçuk’dan devlet ve kuvvet kalmadı ümerâ’-i Tatar ise yâr-i bâğî olmağla re^câyaya râhat komadı.

b. *Berlin Yazması*

Gazan Hân, Rûmuñ saltanatın (so!) Sultân Mes^cud’uñ karındaşı oğlu ‘Alâ’eddîn Keykübâd bin Ferâmürz’e tefvîz itdi. ‘Alâ’eddîn bahâdır yigit idi. Rûmuñ mütemerridlerine gereği gibi güş-mâller virdi ve Karamanîler ve Ermenek harâmîleri gâh gâh ki Ermenek’den çıkub il urmaklığa ve harâmîliğe gelürlerdi, Moğol ve Müslümânlara gice gündüz dimeyüb yortub varurdu, ol mehâzili kahr iderdi. Bunuñ üzerine bir müddet geçüb andan soñra ‘Alâ’eddîn, Rûm’dan gidüb Simere ve Kastamoniyye ve Sinob etrâfını tâ İznik ve Karesi ve Saruhan sınırına gelince Sultân Mes^cud’uñ oğlu Gâzî Çelebi’ye mukarrer itdiler. Bâkîsin, Moğol tasarruf itdiler. Çün Karamanîler ve ol etrâfda olan mütemerridier şerrini Moğol begleri Lârende etrâfında durub def iderlerdi. Gâzî Çelebi kendüsi Sinob’da kadırgalar düzdürüb Kara Deñiz kenârında Çerkes ve Rus ve Kefe Frenglerine gazâya meşgûl idi.

c. *Sunulan metin (Oxford nüshası)*

Gazan Hân, Rûmuñ saltanatın Mes^cud’uñ karındaşı oğlu ‘Alâ’eddîn Keykübâd bin Ferâmürz’e tefvîz itdi. ‘Alâ’eddîn, bahâdır yigit idi. Rûm’uñ mütemerridlerine gereği gibi güş-mâller virdi ve Karamanîler ve Ermenek harâmîleri her gâh ki Ermenek’den çıkub il urmaklığa ve harâmîliğe gelürlerdi, Moğol ve Müslümân ile gice ve gündüz dimeyüb yortub varurdu, ol mahâzili kahr iderdi. Bunun üzerine bir müddet geçüb andan soñra ‘Alâ’eddîn’i, Rûm’dan giderüb Simere ve Kastamoniyye ve Sinob etrâfını tâ İznik ve Karesi ve Saruhan sınırına gelince Sultân Mes^cud’uñ oğlu Gâzî Çelebi’yi mukarrer itdiler. Bâkîsini Moğol tasarruf iderdi. Ve çün Karamanîler ve ol etrâfda olan mütemerridler şerrini Moğol begleri Lârende etrâfında durub def iderlerdi. Gâzî Çelebi kendüsi Sinob’da kadırgalar düzüb Kara Deniz kenârında Çerkes ve Rus Kefe Frenglerine gazâya meşgûl idi.

2.a. *MÜNECCİMBAŞI*

Kadîmü’z-zamânda Türkmen kabâ’ili beyninde Korkut Ata nâm bir ehl-i hâl ‘azîz vardı, bir gün buyurdu ki saltanat ‘âkıbet Oğuz Hân’uñ vasiyyeti üzre oğlu Kay Hân evlâdına nakl idüb ilâ âhiri’z-zamân ber-devâm olur.

b. *Berlin Yazması*

Korkut Ata’dan nakl iderler ki dimiş imiş ki hânlık Oğuz Hân vasiyyeti mücebince âhir Kay Hân evlâdına düşse gerekdür tâ kıyâmete deñli ol neslden almasa gerekdür.

c. *Sunulan metin (Oxford Nüshası)*

Korkut Ata'dan nakl iderler ki dimiş ki: Hānlık Oğuz Hān vasiyyet(i) mücebince āhir Kayı Hān evlādına düşse gerekdür; tā kıyāmete dek ol nesilden anı kimse almasa gerekdür.

Bu örnekler Oxford nüshasının güvenilirliğini belirtmeye yeterli ise de, Rūhī Tārīhi'nin tenkidli basımına duyulan ihtiyācı ortadan kaldırmamaktadır. Çünkü Mordman'ın, Berlin nüshasında var olduğunu belirttiği Yıldırım Bāyezīd'in ve Şeyh Bedreddīn'in ölümüne ilişkin bāzı cümleler sunduğumuz metinde yoktur. Ayrıca mikrofilm çekiminde bir hata yapılmamışsa, eserin bāzı sayfalarının noksan olduğu da kesindir. Ancak bunların sayısı fazla değildir ve yerinde, tarafımızdan belirtilmeye çalışılmıştır.

Yazar, önsözünde de vurguladığı gibi eserini, birincisi 2 ve ikincisi 8 bâb'dan oluşan iki kısım hâlinde kaleme almıştır. Birinci kısım mebādī, ikinci kısım matālib'dir. Buna eserin plānı şöylece karşımıza çıkmaktadır.

1. ÖNSÖZ

2. *BİRİNCİ KISIM* : Mebādī (Başlangıç)

- a. Birinci Bâb : Āli-i Osmān'ın niteliklerinin övüldüğü bölüm.
- b. İkinci Bâb : Āli-i Osmān'ın soysopunun anlatıldığı bölüm.

3. *İKİNCİ KISIM* : Metālib (Konu)

Yazar her matlabda bir pâdişâhın evsâfının anlatılmasını amaçlamıştır. Buna göre :

- a. Birinci Matlab : Osmān Gāzī'ye,
- b. İkinci matlab : Orhan Gāzī'ye,
- c. Üçüncü matlab : I. Murād'a,
- ç. Dördüncü matlab : Yıldırım Bāyezīd'e,
- d. Beşinci matlab : I. (Çelebi) Mehmed'e,
- e. Altıncı matlab : II. Murād'a,
- f. Yedinci matlab : Fâtih Sultān Mehmed'e,
- g. Sekizinci matlab : II. Bāyezīd'e,

ayrılmıştır. Fetret Devri olayları Beşinci matlab'da ele alınmıştır. II. Bāyezīd devri olayları ise, sunulan metinde II. Bāyezīd'in Kili ve Akkirman kaleleri fethinin anlatılmasıyla sona ermektedir.

Mordmann⁶, Babinger⁷ ve M.K. Özergin⁸, eserin H. 917 (M. 1511) yılına kadarki olayları kapsadığını belirtmişlerdir. Oysaki Oxford nüshasında H. 888 (M. 1484) yılı sonrasındaki olaylar yer almamaktadır. Bu durum nüshanın sonundaki temmet kaydı ve eserin, pâdişâhın arzusu üzerine kaleme alındığı hususu da göz önünde tutularak, metnin noksan-

⁶ MOG s.129.

⁷ F.Babinger, Age, s. 48.

⁸ İslâm Ansiklopedisi 99. Cüz. s. 764.

lığından çok, eserin 1484-85 yıllarında II. Bâyezîd'e sunulduğuna işaret olabilecektir kanaatındayız. Çünkü II. Bâyezîd'in tahta çıktıktan ta 30 yıl sonra değil de, tahta çıkar çıkmaz ya da saltanatın ilk yıllarında böyle bir tarihin yazılmasını emretmesi ihtimâli daha güçlüdür. Sultân Bâyezîd kendi döneminin tarihinin yazılmasını isteseydi "... tevârih-i eşref-i selâtin ki 'Âl-i 'Osmân'dur 'ibârât-ı 'âmü'n-nef' ile kemâyenbağî cem' olmamışdur" demez "selâtin (sultanlar) kelimesini kullanmazdı. Anlaşıldığı kadarıyla pâdişâh kendi döneminin değil Âl-i Osmân'ın tarihinin yazılmasını arzulamıştır. Kaldı ki eserin önsözünde yer alan "...ibtidâ-i zuhûrlarından ve tulû'-i tebâşîr-i subh-i sâ'âdet-humâyûnlarından ta bu deme dek ki iki yüz yıla karîb olmuştur.. .." ibâresi de, aşağılarda belirtileceği üzere bu tarihin 1511'den çok önce yazılmış bulunacağını çok güçlü bir tanığı olarak karşımızda bulunmaktadır.

Yayınladığımız metinde 3-8. matbların başlıkları mevcut ise de 1 ve 2. matblara ilişkin başlıklar yoktur. Gerek bu durum, gerek olayların akışı Osman ve Orhan devirlerinin Oxford nüshasında noksan olduğunu belirtmektedir.

RÛHÎ TÂRİHİNİN YAZARI RÛHÎ FÂZİL ÇELEBÎ MİDİR?

Rûhî ve eseri hakkında görebildiğimiz en son, en geniş, en derli toplu incelemeyi İslâm Ansiklopesi'nin Rûhî maddesinde ortaya koyan M.K. Özergin yapmıştır. Rûhî hakkında şunları yazmaktadır:

"RÛHÎ, XVI. asrın başlarında değerli bir Osmanlı tarihi yazmış olan bir tarihçinin mahlasıdır.

Rûhî'nin kim olduğu ve hayâtı hakkında kat'î bir bilgi yoktur. Ancak bir Tevârih-i Âl-i Osmân bu mahlaslı bir şahsa isnât edilmektedir. 1925 yılına kadar, müellifi mechûl diye bilinen bir eserin Rûhî-i Edrenevî'ye atfedilen tarih olduğu, Âlî ve Münecim-başı'nın nakillerine dayanılarak, J.H. Mordtman tarafından ortaya konulmuş, daha sonra aynı metni ihtivâ eden yazmaların 5 nüsha olduğu tesbit edilmiştir. Gerek bu yazmalarda ve gerek ondan nakillerde bulunan vekayînâmelerde müellif hakkında, aydınlatıcı bir bilgi yoktur. Daha önce 1342 (1923) yılında Bursalı M. Tâhir Bey tarafından bir tarih yazdığından bahsedilen Rûhî Fâzıl Çelebî'nin bu eserin müellifi bulunan Rûhî olduğu tahmin edilmektedir. Şeyhulislâm Zenbilli Alâeddin Ali Efendi (ölm. 932 = 1525/1526)'nin oğlu ve yine bir Tevârih-i âl-i Osman'ın müellifi olan Muhyiddin Mehmed Cemâlî (b. bk; ölm. 957-1550)'nin kardeşi Mevlânâ Rûhî Çelebî İstanbul'da doğmuştur. Medrese tahsili gördükten sonra müderris oldu. Şâir olan Rûhî Çelebî'nin ölen bir oğlu dolayısı ile, Sultan Bayezid II. tarafından 23 cemâziyelâhır 909 (13 kânûn I. 1503)'da tâziyede bulunulduğunu biliyoruz. Ondaki bahseden şuarâ tezkirelerinde Edirneli olduğu veya tarih yazdığı zikredilmeyen şâir Rûhî Çelebî, 928 (1521/1522) yılında, genç yaşında, İstanbul'da ölmüştür. Kabri babası ile kardeşinin yanındadır."

Gerek bu cümlelerden, gerek dayandığı kaynaklardan anlaşıldığına göre, şimdiye dek, Rûhî'nin kimliği hakkında, üzerinde durulabilecek sâdece iki ipucu veya görüş ortaya konulmuştur. Bunlardan ilki Edirneli olduğudur. Mordtman tarafından da benimsenen bu görüşün doğruluk ya da yanlışlığını belirten yeni ve güvenilir hiç bir bilgi ya da yoruma rastlanmamıştır.

İkinci görüş Bursalı Mehmed Tâhir Bey tarafından ortaya konulmuştur. *Osmanlı Müellifleri* hindeki RÛHÎ ÇELEBÎ "Rûhî Fâzıl Çelebi" maddesinde⁹ yazar şunları söylemektedir:

⁹ Osmanlı Müellifleri. C. 3, s. 119. 1324 baskısı C: 3, s: 54.

"Tezkire-i Riyāzī adlı kitabın nakline göre Zenbilli Ali Efendi'nin oğlu ve Tezkire-i Latīfī adlı kitaba göre de torunu olup (Tābe mesvāhu bi-envāri'l-celīl) cümlesinin ifāde ettiği 928 (1552)'de genç bir yaşta vefāt etmiştir. Zāmānına kadar Osmānlı Tārīhi yazmıştır. Şiirleri de vardır. Dedesi yanında defn edilmiştir."

Bursalı Mehmet Tāhir'in, Rūhī Fāzıl Çelebi'nin bir tārīh yazdığını hangi kaynaktan gördüğü bilinmemekte; kaldı ki bilirse dahi inandırıcı olmaktan uzak görünmektedir. Rūhī Fāzıl hakkında bilgi bulunabilenen eski kaynak -şimdilik- Sehī Bey'dir.

Sehī Bey, Tezkire'sinde aynen şöyle demektedir :

MEVLĀNĀ RŪHĪ rahmetu'llāhi⁶ aleyh

Müfti⁶ Ali Çelebi'nün oğludur. İsmi Fāzıl'dur. Mevlidi İstanbul'dur. Allāhu tebāreke ve te⁶ālā kendü fazl ü kereminden hüsn iklīmine sultān ve kişver-i cemāle hākān yaratmış. Hüsn-i cemāl-efrūzı gökdeki güneşe dek tutar ve hilāl-i ebrūsı mäh-ı neve barmak basardı. Bahār-ı⁶ ömri gül-zār-ı hüsnini kemāle irgürmedin serv-i hırāmānına bād-ı sarsar-ı ecel yol bulup ve gül-sitān-ı ta'fatunūn gonce-i handānına duhül eyleyüp, cemāli gülşeni gülleri henüz nev-resīde iken hazān yillerinden ezhār-ı būs-tān-ı⁶ ālem-ārāsı pejmürde olup İstanbul'da fevt oldu.

Dersin görüp dānişmend olduğunda dahi nā-resīde tāze cüvān idi. Tab⁶ı selāmeti ve zihni istikā-meti bir mertebede idi ki kābil-i takrīr ve imkān-ı tahrīr degül. Hulk ü lutfına nihāyet, tatlu sözine ve insāniyyetine gāyet yoğ idi. Āfitāb-ı⁶ ālem-tāb bir mahbūba ta⁶alluk ve intisāb itmiş kendünün musā-hib-i hem-demi ve mūnis-i kadīmi bir yār-ı vefā-dārı var idi, Kā⁶ be seferine niyyet ve Hicāz yolına⁶ a-zīmet idüp ol münāsebet ile bu ebyātı didi ki zikr olunur.

Şiir

Acab mi dünyede bī-nūr olursa çeşm-i giryānum
Ki bensiz Ka⁶be'ye gitdi benüm ol şāh-ı hūbānum

Sefer kıldukda ol māhum ceres-vār inledüm gamdan
Çekildi kāfile gibi benüm ol mäh-ı tābānum
Ve bu beyt dahi anuñ eş⁶ arındandır ki zikr olunur.

Beyt

Hercāyi dil-rübānuñ⁶ uşākına vefāsı
Haft(a)' ortasına varmaz ay akçasına beñzer^{10,11}

Açıkça görülmektedir ki burada, Rūhī'nin tārīh yazdığına ilişkin en küçük bir bilgi ya da imā mevcut değildir. Sehī Bey, Anadolu alanındaki ilk şu⁶arā tezkiresi olan Heşt Bihiş-ti'ni Rūhī Fāzıl Çelebi'nin ölümünden 16 yıl kadar sonra tamamlamıştır. Şāyet Rūhī Fāzıl Çelebi'nin bir tārīhi bulunsaydı, Sehī Bey'in kendi çağında kaleme alınan böyle bir eseri görmesi ya da duyması ve yazması beklenirdi.

¹⁰ Āsār-ı Eslāfdan Tezkire-i Sehī. Tābi⁶ ve nāşiri: Mehmed Şükrü. İstanbul 1325. s. 127-128.

¹¹ HEŞT BİHİŞT. The Tezkire By Sehī Beg. by Günay Kut. Edited by Şinasi Tekin. Gönül Alpay Tekin. Harvard Üniversitesi Basımevi. 1978. s. 296-297.

Anadolu alanında kaleme alınan ikinci şâirler tezkiresi, Kastamonulu Latîfî'nin 1546'da tamamladığı kendi adıyla anılan tezkiresidir. Latîfî'nin, Rûhî Fâzıl Çelebî hakkında verdiği bilgiler de şunlardan ibarettir :

“Rûh-ı sâni ve rûhuñ revânı idi. Müftî ‘Alî Çelebî’nün mahdûm-ı zâdesi ve âfitâb-ı cemâl-i lâbendesinün zamân bendesi ve zemîn efkendesı idi. Mâh-ı cemâlî bedr-i münîr gibi kemâlin bulmuş iken âfitâb-ı ömri âhire varup garb-ı ‘ademde şems-i vücûdı gurûb itdi. Eğer çarh-ı bi-âmân cemâl ü kemâlî ri ‘âyet ideydi, ol mehe mühlet ve zamân, ecelden amân vire idi, zâtında letâfet gâyetde ve tab-ında zarâfet nihâyetde idi. Bu devrün evâ’ilinde nakl itdi vb. ...”¹²

Esasta bu bilgiler ile Sehî Bey'inkiler arasında, Latîfî'nin Rûhî'yi Zenbilli Ali Efendi'nin torunu olarak gösterdiği yolunda Bursalı Mehmed Tâhîr Bey tarafından yapılan değerlendirme dışında bir fark yoktur. Kaldı ki Latîfî'nin mahdûm-zâde'si değil de mahdûm-ı zâdesi (soylu oğlu) demek istediği kabul edilirse her iki metnin güzellik, genç yaşta ölüm ve şâirlik yönünden Rûhî konusunda tam bir uyum içinde bulunduğu da belirtilebilecektir. Latîfî de Rûhî'nin târihçiliğine hiç değinmemiştir.

Kınalı-zâde Hasan Çelebî Tezkiresinde yer alan Rûhî'lerden ilk Rûhî Fâzıl Çelebî'dir. İkincisi ise Şeyhulislâm Ebüssuûd Efendi'nin kethüdası Hasan Ağa'nın oğludur¹³. Eserde her ikisinin de tarihçiliğine ilişkin bilgi bulunmamaktadır. Bu yüzden eski kaynaklarda târihçiliğinden hiç bir şekilde söz açılmadığı görülen İstanbul doğumlu Rûhî Fâzıl Çelebî'nin, Bursalı Mehmed Tâhîr Bey tarafından -ölümünden 300 yılı aşkın bir süre sonra- hiç bir kaynak gösterilmeden Rûhî târihinin yazarı olarak ileri sürülmesi inandırıcı olmayan uzaktır ve kanaatımızca doğru değildir. Bursalı'nın yanılığının, Zenbilli Ali Efendi'nin diğer oğlu Muhyieddîn b. Alâ'eddîn ‘Alî El-Cemâlî'nin tarihçi olmasından ve Edirne'de öldüğünün sanılmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

ESERİNDE, YAZARIN KENDİSİ HAKKINDA VERDİĞİ HİÇBİR BİLGİ YOK MUDUR?

İslâm Ansiklopedisinde, Rûhî târihinin yazmaları belirtildikten sonra, aynen: “Gerek bu yazmalarda ve gerek ondan nakillerde bulunan vekâyî-nâmelerde müellif hakkında aydınlatıcı bir bilgi yoktur” denilmiş olmasına rağmen, hem Oxford metninde, hem de Berlin yazmasında yazarın:

“... bu bende-i za‘îf (ü) kalîlü’l-bidâ‘a ki eben an ced ol hânedân-ı şerîf ni‘metiyle perverde olmuşdur, sa‘âdet müsâ‘adet ve devlet mu‘âvenet idüp ol pâdişâh-ı kerîmün (II. Bâyezîd'in) şerîf hizmetiyle müşerref olup silk-i hüddâm ü ‘abîdinde münselik olmak müyesser oldu Ba‘zı muhâverât-ı şerîfeleri esnâsında bu ma‘nî fehm olundu kim”

dediği görülmektedir. Bu bilgiler, kanaatımızca :

1. Yazarın soyca Türk olduğuna,
2. Atalarının da nesilden nesile :
 - a. Timar yahut zeâmete sahip olmak

¹² Âsâr-ı Eslâfdan TEZKİRE-İ LATİFİ. Müellifi: Kastamonulu Latîfî. Tâbi‘ ve nâşiri: Ahmed Cevdet Dersa‘âdet 1314. s. 172.

¹³ Kınalı-zâde Hasan Çelebi. Tezkiretü’ş-şu‘arâ. Cilt. I TTK Yayınları Ankara, 1978. s. 424-425.

b. Sarayda görev almak

gibi yollardan biriyle pâdişâhın nimetiyle geçindiğine işâret sayılabilir. Gerçi “hânedân-ı şerîf ni‘metiyle perverde olmak” mütâden söylenmesi mümkün sözlendense de “ebân ‘an ced-din” ile birlikte bir ipucu şeklinde değerlendirilebilecektir. Öte yandan yazarın pâdişâha hizmet şerefini kazanlardan yani silk-i hüddâma dâhil olup sarayda görev almış bulunanlardan biri olduğundan hiç bir şekilde kuşkulanamıyacaktı. Ayrıca yazarın pâdişâhla ilmî konularda sohbet edebildiği ve özellikle, önsözdeki dil ve üslûbundan anlaşıldığı üzere âlim bir kişi olduğu da belirgindir.

Bu durum dahi ilmiye sınıfına dâhil bulunan Rûhî Fâzıl Çelebî'nin, târihin gerçek yazarı olabilmesi görüşünü güçlendirmeyen öğeler arasında değerlendirilebilecektir.

ESER, NE ZAMAN YAZILMIŞTIR

Rûhî Târîhin H. 917 (M. 1511) yılına kadar olan olayları kapsamı, doğal olarak, eserin 1511 yılında veya biraz daha sonra tamamlanıp pâdişâha sunulabileceğini düşündürdüğünden, bu konuda herhangi bir araştırmaya ihtiyaç duyulmamıştır. Oysaki yazar, daha önce de değinildiği gibi: “... ibtidâ-i zuhûrlarından ve tulû‘-i tebâşîr-i subh-i sa‘âdet-hümâyûnlarından tâ bu deme dek iki yüz yıla karîb olmuşdur.....” demektedir. Bu ifâde sunulan metindeki olayların bitiş târihiyle tam bir uyum içinde görünmektedir. Âl-i Osmân'ın “zuhûr” târihi olarak ileri sürülenlerden H. 688, 696, 697 ve 699 gibi târihlerden günümüze en yakın olanını yazarın benimsediğini kabul etsek bile¹⁴ eserin 1499-1500 yıllarından daha önce yazıldığı gerçeği benimsenmek zorunda kalınacaktır. Yazar 200 yıl olmuştur demediğine ve “iki yüz yıla karîb “yakın” olmuştur” ifâdesini kullandığına göre bu târih en geç 1490-1500 yılları olabilecektir. Kaldı ki eserini 1484-1485 yıllarında bitiren bir şahıs da rahatça “200 yıla yaklaşmıştır” diyebilecektir. Bir başka nüshanın 1511 tarihine kadar gelmesi Oxford nüshasının pâdişâha ilk sunulan nüshadan kaynaklandığı gerçeğini değiştiremeyecektir. Çünkü yazarın daha sonraki yıllarda da eserini yazmayı sürdürmesi mümkündür. Bu takdirce 1511'den sonra ölmüş bulunması gereken yazarın kısa bir ömür sürmediği de söylenebilecektir.

Kaynakların tümü Rûhî Fâzıl Çelebî'nin genç yaşta, 1522'de öldüğü noktasında birleşmektedir. Genç yaş 20 mi, 25 mi, 30 mu, 35 mi belli değildir. Kaldı ki XVI. yüzyılın genç denilen kişisi günümüzün genç öldü denilen kişisinden daha küçük yaştadır denilebilecektir. Rûhî Fâzıl Çelebî'nin 40 yaşında öldüğü, târihin de 1484-1485 yerine 1495'te tamamlandığı kabul edilse bile, söz konusu eserin 13 yaşındaki bir çocuk tarafından kaleme alındığı görüşünün benimsenmesi gerekeceğinden ve bu da mümkün görülemeyeceğinden dolayı, yazarının Rûhî Fâzıl Çelebî olamayacağı ortaya çıkacaktır.

ESER NİÇİN YAZILMIŞTIR?

Yazarın, aynen: “... ba‘zı muhâverât-ı şerîfeleri esnâsında bu ma‘nî fehm olundu kim tevârih-i selâtin-i ulî'l-emr-i islâmiyye ki Cenâb-ı Hak celle ve ‘alâ'dan icâb-ı itâ‘atde tâlî resûl vâkî‘ olmuşlardı, ba‘dehu kasâsi'l-enbiyâ ahsen-i kasâs görünür, bu cihetdendir ki ekâbir-i ‘ulemâ anuñ zabtına ve tahrîrine mültezim olub ol bâbda kitâblar tasnîf imişlerdür.

¹⁴ Yazarın, “ibtidâ-i zuhûr” ile kastettiği târihin anlaşılacağı bölüm Oxford nüshasının noksan olan kısmında yer aldığından zorunlu olarak, günümüze en yakın tarihin benimsenmesi yerinde görülmüştür.

Ammâ tevârih-i eşref-i selâtin ki 'Al-i Osmân'dur, ibârât-ı 'âmü'n-nef ile kemâyenbagî cem' olmamışdır, olsa müstahsen idi. Bu bende-i hakîr ma'nâ-yı mezkûre ittılâ bâ'is oldu ki ol tevârih 'ibârât-ı Türkiyye ile ki diyâr-ı Rûm'da 'âmü'n-nef'dür, cem' ide. Pes bu kitâbda selâtin-i 'aliyye-i 'Osmâniyye hikâyetlerinden ma'lûm olanların sahihleri 'alâ vechi'l-ihtisâr tedvîn olundu. Ümîddür ki ol 'âlî dergâhda mehibb-i kabûl vâki' olup 'ayn-ı rızâ ile mahlût ola." diyen cümlelerinden çıkarılabildiği kadarıyla eser, sâdece II. Bâyezîd'in isteği üzerine kaleme alınmıştır. Yukarıdaki cümlelerden, İslâm Ansiklopedisinde yazıldığı şekilde "ulemânın teşvîk etmesi" anlamı çıkarılamamaktadır.

"Ekâbir-i 'ulemânın zabtına ve tahrîrine mültezim olup tasnîf itdükleri" kitaplar, Osmanlı Sultanlarının târihi değildir ve cümlelerin içinde açıklanmıştır. Kanaatımızca II. Bâyezîd'in, yazılmasını istediği târihte iki özelliğın bulunmasını arzuladığını söylemek mümkündür. Bunlardan birincisi "ibârât-ı 'âmü'n-nef" ile yazılmasıdır. Yazar, bunun gereğini, Anadolu'da "âmü'n-nef" olan Türkçe ile yazarak yerine getirdiğini vurgulamaktadır. Pâdişâhın ikinci arzusu ya da emri eserin "kemâyenbagî cem' olması"dır. Şüphesiz II. Bâyezîd kemâyenbagî'den neyi kastettiğini, o zamâna dek yazılmış târihlerde neyi beğenmediğini, yeni târihte neler bulunursa ya da bulunmazsa o târihi "lâyıkı vechile" yazılmış sayacağını da belirtmiş olmalıdır. Ancak yazar bu hususta herhangi bir bilgi vermemekte, bu yüzden Rûhî Târihi ile evvelce yazılmış târihlerin karşılaştırılması sûretiyle bir hükme varılması zarûreti ortaya çıkmaktadır. Bu husus tamâmen ayrı bir çalışma ve değerlendirme konusu olduğundan, yazarın daha eserin başında Âl-i Osmân'ın sadece Oğuz'dan değil Kayı'dan geldiğini ve saltanatın Oğuz Tôresi, eski Türk Tôresi, Oğuz Hân'ın vasiyeti gereğince de Âl-i Osmân'a ait olduğunu vurgulamaya büyük önem verdiğine değinmekle yetineceğiz. Yazarın, Korkut Ata'yı da bu konuda yazdıklarına tanık göstermesi ayrıca üzerinde durulacak bir noktadır.

Rûhî Târihinin önsözü sanatkârâne nesirle yazılmıştır. Dili ağırdır. Yabancı kelime ve tamlamalara fazlasıyla yer verilmiştir. Buna karşılık târihi olayların anlatıldığı bölümler sâde nesirle kaleme alınmıştır. Müstensih oldukça dikkatli sayılabilir. Benzeri yazmalarda görülebilenlerin dışında belirgin bir özellik göze çarpmamaktadır. Dil Anadolu Türkçesidir. Sâdece bâzı kelimelerin, yine benzerlerinde görülebildiği şekilde, "d" yerine "z" okunabilecek biçimde yazıldığı dikkati çekmektedir. Bunlar metnimizde hoz yerine hod, pâzişâh yerine pâdişâh gibi alışılmışa uygun şekilde yazılmıştır. Diğer yerlerde, genellikle, yazmadaki imlâya, hareketlere dikkat edilmiş, kolay anlaşılacak yerlerde (mecnû'ısı, mecnû'ı, Ulubat, Ulubad, Matra, Matara, Yabca, Tırabuzan vb.) olduğu gibi bırakılarak düzeltme ihtetine gidilmemiştir.

Bismi'llāhi'r-rahmāni'r-rahīm

Teveccehnā ilā cenābi kudsike yā mālīke cemī'i'l-eşyā'i *tūti'l-mülke men teşā'u ve tenzi'u'l-mülke mimmen teşā'u*¹ leke'l-mülkü tebnī haysu şī'te ve takla'u tebārekte tu'ti men teşā'u ve temna'u fe-nahmedüke ve hamdunā makrūnun bi'l-ʿaczi ve'l-kusūri ve neşkürüke ve kalīlun min ʿibādike eş-şekūru ve nusallī ʿalā nücebā'i ʿabīdike mine'l-enbiyā'i husūsan ʿalā habībīke Muhammedini'l-Mustafā ve ʿalā alihi'l-berereti'l-kirāmi ve ashābihi hudātü'l-enāmi ba'de fuzalā'i erbābi'l-bābi ve ezkiyā'i zümre'i ashābihi.

Bu ma'nī mahfī degüldür ki eşī'a-i envār-ı Feyyāz-ı berāyā ve Vehhāb-ı ʿatāyā-yı lā-yetenāhā cellet ʿazamete zātuhu ve teʿālā kibriyā'u sıfātihi sadr-ı suffa-i vücūb-i vücūd ve evc-i felek-i ihsān ü cūddan ʿarsa-i ʿadem-ābād-ı sükkān üzere lemeʿān itdūgi vaktde ba'zı ki imkān-ı vücūd ve isti'dād-ı kabūl-i cūd ile muttasıf idi, imtisāl-i emr-i icādī idüb matla'-ı ibdā' ve meşārık-ı ihtirā'dan mecāl-i huzūr ve manassa-i zuhūrda kābiliyyet ve isti'dād mikdārınca cilve gösterüb lisān-ı hāl ile *sühāneke lā şerīke leke* tesbīhine meşgūl oldılar ve kattān-ı matmüre-i imtinā ʿadem-i kābiliyyet sebebiyle kabūl-i emr-i icādīden imtinā idüb zevāyā-yı ʿademde kümūn-ı aslī ve hafā-yı zulmānī üzerine kaldılar. *El-mahrūmu mine'l-cūdi mā şemme rāyihate'l-vücūdi* ve cevāhir-i kavābil-i imʿānīden i'tidāl-i hakikiye akrab ve kabūl-i feyz-i Rahmānī'ye enseb hakīka-i cāmī'a-i insānidür ki cāmī-i kemālāt-ı imkānī vākī olmuştur.

Lā-cerem heyūlası bedū-i fitratde medāric-i istikmālde fūnūn-i etvār ve tebeddül-i ahvāl birle mürebbī olub *hammertu tıynete Ādemi bi-yedeyye erbā'ine sabāhan* ile müşerref oldı ve çün terbiyyet nihāyetine yetişdi, hil'at-i sūret-i insānī ki şeref-i nisbete *fe-nefahtu fihi min rūhi*² ile mükerrrem ve ʿalem-i ve le-

¹ 3, Āl-i İmrān Sūresi, 26. Ayetten.

² 15, Hicr Sūresi, 29. ayetten.

*kad kerremna*³ ile mu^callemdür, ilbās olundu ve darü²l-hilāfete *i melū sālihan*'da medāric-i kemālātda terakkisi tehzīb-i sıfat-ı kāmile ve tahsīl-i melekāt-ı fāzıla ve savālih-i a^cmāl ile tecellī ve rezāyil-i efālden tahallīde konıldı. Ve ma^clūmdur ki bu tarīki sülūk⁴ ba^cde²l-^cilm irşād ider tayıfeye mevkūf olduđu gibi, muktezā-yı kuvā-yı hayvāniyyeden zevācir ve hilāf-ı meslek-i ^cadl ve insāf-ı sülūkdan mevānī⁵ muhtācdur.

Pes bu mukaddimātdan ma^clūm oldu ki vücūd-ı şerīf tayıfe ki nihāyet-i ma^cāric-i kemāl ve gāyet-i medāric-i celālde mü^ceyyedun min ^cindillah olub sebeb-i rāhat-ı dünyevī ve vesīle-i sa^cādet-i uhrevī ve mūcib-i emn ü emān ve bakā-yı selāmet-i İmān olalar. Zarūriyyāt-ı tarīk-i tekmīl-i benī Ādem ve vacibat-ı meslek-i tanzīm-i halk-ı ^cālemden rükn-i rekīn imiş ve anlar zümre-i enbiyā-i ulı²l-^cebsār ve tayıfe-i hulefā-i zevı²l-ı^citibār ve cemā^cat-i evliyā-i hakikat-disār ve cumhūr-ı selātın-i ma^cdelet-şi^cārdur. Bu cihetdendür Kelām-ı Kadīm'de bu tayıfeye icāb-ı itā^cat olmuşdur. Ve ehl-i ^cakl katında mukarredür ki *ed-dīnu ve²l-mülkü tev^cemāni ve²s-sultānu zıllu'llāhi fı ardihi ve halīfetuhu ^calā halkihi ve emīnihu ^calā rī^cāyeti hakkihi bihi yetimmu²s-siyāsetu ve ^caleyhi yestakimul^cāmmetu ve²l-hāssatu*. Ve bu dahı muhakkakdur ki bu sıfāt-ı ^caliyye ile mütehallī ve bu menākıb-ı seniyye ile mütecellī selātın-i İslāmiyyede ^cOsman Beg Gāzi ve anun āl-i a^cdā-güdāzıdır ki devlet-i rüz-efzūnlarnun ibtidā-i zuhūrlarından ve tulū^c-i tebāşir-i subh-i sa^cādet-hümāyūnlardan ta bu deme dek ki iki yüz yıla karīb olmuşdur, bilād-ı memālik-i Rūm ve kılā^c-ı küffār-ı melāin-i meyşūmdan tayıfe-i ^caliyye-i ^cOsmaniyye *halledehumu'llāhu ilā āhiri'd-duhūri* mesā^cī-i cemīleleriyle ol mikdār halk şeref-i İslām ve devlet-i İmān ile müşerref olmuşdur ki anun ^cöşri selātın-i zevı²l-^cihād ve havākīn-i kesiri²l-iddeti ve²l-a^cdāddan zuhūr bulmamışdı. Tettebbu^c-ı tevārīh bu ma^cnāya şāhid-i ^cadıldür *ve za^clike yu²tīhi men yeşā'u*.

Der ^carsa-i vücūd binā-i felek ne-būd ki ikbāl-i raht-ı hiş der in hānedān nihād *el-hamdu li'llāhi ve²ş-şükri lehu*, husūsān ki bu zümreden sultān-ı ^cādil-i mü^ceyyed kişver-sitān-ı ^cālem mücāhid-i kesirü²l-ihsān, Muhammed-hulki, ^cİsi-dem, Süleymān-mekān, Hızr-kadem, Müseviyü²l-yed, ^cAliyyü²ş-şe'n, Enüşirvān-ma^cdelet, Dārā-nasfet, Skender-nişān, bahr-dest, berk^c-azm, āfitāb-nevāl, Müşteri²-sa^cādet, Keyvān-menzilet, refü²l-ikbāl cihān-dārī ki taht-ı saltanat ve pādışāhlık zīb-i ^cadl ve ihsāniyle cemāl ve mesned-i ^cazamet ve şāhinşāhlık evāmiri ve nevāhisiyle kemāl bulmuşdur. Beyt :

³ 17, İsrā Süresi, 70. āyetten.

⁴ Berlin nüshası : tarīke

⁵ Berlin nüshası : İnsāfa sülūkdan mevānī'i

*Cem^c der zât-ı ü be-lutf-ı Vedūd
Hikmet ü iffet ü şecâat ü cūd*

Es-sultân ibni's-sultân es-sultân Bâyezîd bin Muhammed Hân bin Murâd Hân lâ zâle bilâdü'l-İslâmi bi-berekâti 'adlihi ve ihsânihi mahfûfeten bi'l-emni ve'l-emâni ve çün bu bende-i za'îf (ü) kalîlü'l-bidâ'a ki eben 'an ced ol hânedân-ı şerîf ni'cetiyle perverde olmuştur; sa'âdet müsâ'adet ve devlet mu'avenet idüb ol pâdişâh-ı kerîmüñ şerîf hizmetiyle müşerref olub silk-i hüddâm ve 'abidinde münselik olmak müyesser oldu *el-hamdu li'llâhi ve'l-minnetü* Ba'zı muhâverat-ı şerîfeleri esnâsında bu ma'nî fehm olundu ki tevârîh-i selâtîn-i üli'l-emri İslâmiyye ki cenâb-ı Hak celle ve 'alâdan icâb-ı itâ'atde tâlî resûl vaki' olmuşlardı, Ba'de kasasi'l-enbiyâ' ahsen-i kasas görünür, bu cihetdendir ki ekâbir-i 'ulemâ anun zabtına ve tahririne mültezim olub ol bâbda kitâblar tasnîf itmişlerdür, ammâ tevârîh-i eşref-i selâtîn ki Âli 'Osmân'dur ibarât-ı 'âmü'n-nef ile kemâ-yenbagî cem' olmamışdur, olsa müstahsen idi. Bu bende-i hakîr ma'nâ-yı mezkûre ittılâ' bâ'is oldu ki ol tevârîh 'ibârât-ı Türkiyye ile ki Diyâr-ı Rûm'da 'ammi'n-nef'dür, cem' ide. Pes bu kitâbda selâtîn-i 'aliyye-i 'Osmâniyye *ebbedehumu'llâhu bi's-saltanatihî ila yevmi'l-kıyâmi* hikâyetlerinden ma'lûm olanların sahîhleri 'alâ vechi'l-ihtisâr tedvîn olundu. Ümîddür ki ol 'âlî dergâhda mehîbb-i kabûl vâki' olub 'ayn-ı rızâyile mahlût ola ve çün maksûd edâ-yı ma'âni idi 'ale't-ta'cîl 'ibârâtında 'adem-i tekellûf ve kusûr mercûdur ki ma'fuvv ve ma'zûr ola. Zîrâ ki harâyid-i ma'âniye 'ibârât-ı latîfe kisvetin geyürmek ba'de'l-fesâha ve'l-belâga imtidâd-ı ezmine iktizâ ider ol şeref ile müşerref olanlar şâyed ki ideler.

Ve bu Kitâb iki kısımdur. Kısım-ı ulâ mebdî, kısım-ı sâni matâlibdür. Mebdî dahı iki bâbdur.

Bâb-ı Evvel: Âli 'Osmân'ın beyân-ı evsâf-ı hamîdeleridür ki ol cem'iyet sâyir selâtinde yoğidi.

Bâb-ı Sâni: Beyân-ı asl ve neseb-i Âli 'Osmân'dadır.

Ve matâlib dahı sekiz bâb'dur. Her bâb'ı bir pâdişâhun evsâfindadır.

BÂB-I EVVEL

Âli 'Osmân'ın evsâf-ı hamîdeleridür ki sâyir selâtinde ol cem'iyet yoğidi. Selâtin-i mezkûre Oğuz Hân oğlanlarından Kayı Hân evlâdındandır. Ve Kayı Han, Oğuz Hân'ın ulu oğlu idi ve Oğuz Hân şöyle vasiyyet itmiş idi ki kendüden soñra hân, Kayı ola idi. Andan soñra Kayı'nun evlâdı ola; mädâm ki anuñ evlâdından bir kimse ola ki hânlığa yaraya gayrı tayıfeden

hân olmaya idi. Bir nice zamân vasiyyet mücebince hânlık Kayı neslinde kaldı. Ammâ soñra Selçukîler ve sayir Türk begleri galebeyile hân oldılar, ‘Osmân Beg devrine dek. Soñra Selçukîlere nekbet yetişince ulu Türk begleri asıl vasiyyet ile ‘amel idüb ‘Osmân Beg’i kendülere hân eylediler. Korkut Ata’dan nakl iderler ki dimiş imiş ki: Hânlık Oğuz Hân vasiyyet(i) mücebince âhir Kayı Han evlâdına düşse gerekdür; tâ kıyamete dek ol nesilden anı kimse almasa gerekdür. Pes bundan zâhir olur ki Âl-i ‘Osmân saltanatı sayir selâtin saltanatına nisbet ne mertebedür. Bir dahı bu ki ekser selâtinün saltanatları mukaddemlerine ve beglerine ‘özü ile ve Müslümânlara istıla ve galebe ve kahr ile vâki’ olmuşdur; niteki Horazmşâhîler, Selçukîlere ve Selçukîler, Gaznevîlere ve Gaznevîler, Sâmânîlere ve Timür, Emîr Hüseyin’e ve Kara Yûsuf, Sultân Ahmed’e. Ammâ ‘Osmân Beg ve âbâ vü ecdâdı bâvücüd ki Selçukîlerün timârın ve ‘ulûfelerin yemezlerdi. Belki uç memleketinde kâfire kılıc urub gazâyâ meşgûl olub tayifelerini mâl-i ganîmet birle beslerlerdi. Selçukîlere fi’l-cümle intisâbları olmagın mâdâm ki Selçukîlerde ism-i saltanat bâki’ idi, ‘Osmân Beg da’vâ-yı saltanat itmedi. Çünkü leşker-i Mogol istilâsı ile Selçukîler bi’l-külliyeye müste’sil oldılar ve Müslümânlar hânsuz kaldılar, Oğuz neslinden ‘Osmân Beg’ün hânlığa müte’ayyin idüğün bilür begler istid’âsı ile Müslümânlar maslahatı için hânlığı kabûl itdi ve küffâr-ı melâ’ine gazâyâ meşgûl oldı ve şehirler ve kal’alar feth itdi. Andan soñra evlâdı dahı ol tarîkaya sülûk itdiler. Pes ekser memleketleri kendüler kâfirden feth itdükleridür. Ve hâsılları ekser cizyedendür. Ve kulları sayir ‘askerden gayrı tahmînen kırk elli biñ mikdâra yetişmişdür ki hiç bir pâdişâha ol kullar gibi on biñ kul müyesser olmuş değüldür. Ammâ ba’zı etrâf ve cevânib memâliklerinde mülûk-i İslâmiyye vâki’ olmuş idi ki şirriliğinden hâli degüller idi. Ekser-i evkâtta Müslimîn memâlik-i mahrûsaları anlardan mutazarrır olurlardı. Sehl fitne oldugunlayın hurûc idüb Müslümânları nehb ve gâret ve katl ve envâ’-ı şenâyi’ iderlerdi. Ve hemîşe tahrîk-i kefer-i fecereden hâli degüllerdi ki Müslümânlar üzerine hücûm ideler. Kefere şevket-i tamâm birle Müslümânlar üzerine müteveccih oldukları vakt ki Müslimîne nusret vâcib olaydı anlar dahı fırsat bulduk diyü taraf-ı âherden hurûc idüb izâ-yı Müslimîne meşgûl olurlardı. Ve bi’l-cümle ol tayifenün kal’i ve istisâli çünkü vâcib oldı şer’an ve ‘örfen ve ‘aklen ve naklen ikdâm idüb anları giderüb memâlik-i Rûma yek kaleme hâkim oldılar ve çün i’lâ-yı a’lâm-ı dîn ve ihyâ-yı sünnet-i seyyidi’l-mürselîn ve şefkaten ‘ale’z-zu’afâ’ ve l-mesâkin cibillet-i selâtin-i mezkûrede merkûz idi. Her bir müte’ahhir mütekaddimîne ol ma’nide galebe maksûd idinüb âsâr-ı hayra menşe’ düşdiler ve *en-nâsü ‘alâ dîni mülûkîhim* muktezâsınca taht-ı hükümetlerinde olanlar dahı bu ma’nâya râğib olub ihtimâm itdiler. Memâlik-i Rûm ki ekser eyyâm-ı

sālifede dārü'l-küfr idi, kubbetü'l-islâm oldu ve ma'âbid-i asnâm ve kenâyis, havânık ve mesâcid ve medâris oldu ve ol kadar bikâ'-ı hayr mebnî oldu ki sâyir diyâr-ı İslâmıñ cemî'isinde şimdiki hâlde ol mikdâr ma'mûre varduğı ma'lûm degüldür.

Ve memâlik-i mahrûsalarında sādât ve meşâyih ve 'ulemâ ve fukarâ ve e'imme ve hutebâ ve ehl-i vakf fi'l-cümle erbâb-ı 'amâyimden kırk biñe karîb tahmînen sadakaların yir kimse var ola, bu ma'nî selâtin-i mütekaddiminden kimseye müyesser olmamışdur. Hak te'âlâ Âl-i 'Osmân'ıñ mâzîlerini garîk-i rahmet eylesün ve bākilerin devlet ve sa'âdet birle müstedâm dutsun. Ve Sultânü'l-berreyn ve hākânü'l-bahreyn, sultân-ı selâtin-i cihân Hânumuz Sultân Bâyezîd bin Sultân Muhammed Hân'a devlet ve sa'âdet birle cemî'-i murâdâtın müyesser eylesün.

BÂBU SÂNİ Fİ-BEYÂNİ ASL VE NESEB-İ ÂL-İ 'OSMÂNDADUR.

Râviyân-ı ahbâr ve nâkilân-ı esrâr ve fusahâ-i mütekaddimîn ve bülegâ-i mütekellimîn işbu vech ile rivâyet iderler ki çün İshâk nebî 'aleyhi's-salâtü ve s-selâm âsâr-ı nübüvvetin 'âleme izhâr idüb envâr-ı mu'cizesi ile mahlûk-i âdemiyân bel umûm-i 'âlemiyân münevver olub dâyimâ ashâb ve erbâb-ı el-bâb ahkâm-ı kitâb ve ilhâmât-ı Rabbânî ile behremend olurlardı. Kendü dahi leyle ve nehâren bi's-sâ'ati fe-sâ'aten tahallikü bi-ahlâki'llâhi ile 'amel idüb Cenâb-ı Hakk'a teveccüh idüb 'ibâdete meşğül idi. Bu esnâda hâtunı gelüb huşû' ve huzû' birle teveccüh-i tām idüb İshâk nebî'ye ayıtdı ki: Yâ Nebiyye'llâh! Eger icâzet olunursa 'izz-i huzûruñuzda hâlimi 'arz idüb şâyed nefes-i hayât-bahşuñuzla bu vartadan necât bulub bu gamdan halâs olam. Pes İshâk Nebî kendü hâtunıñ işbu vech ile tazarru'ın ve ibtihâlin göricek tamâm istimalet idüb dil-hoşlık gösterdi ve kazıyyeyi 'arz itmege ruhsat virdi. Pes hâtun yüzün yire koyub ayıtdı ki: Yâ Nebiyya'llâh! Bir niçe zamândur ki hamlüm zâhir olub karnumda ikiz oğlan vardur. Birbiriyle mücâdele idüb biri aydur ki eğer sen benden evvel zuhûra gelecek olursañ ben anam karnından çıkmayub vâlidemüñ vefâtına sebep olurn. Dünyâya gelmeyüb benüm ıztırâbumdan ve ıztırârumdan elbette anam helâk olur. Ol takdîrce sen dahı küt-ı yevmiyye bulmayub helâk olmaguñ karîb olıserdür. Birisinden bu vech ile kelâm olıcak ol birisi dahı bu vech ile cevâb virüb aydur ki: Sen dahı benden evvel dünyâya gelürseñ ben dahı senüñ didüğüñ gibi idüb senüñ ve anamuñ katline sebep olurn diyü dâyimâ nizâ' iderler. Pes anlaruñ bu kelimâtlarından kalbüme havf ve hirâs gâlib olub ümidüm sizüñ elfâz-ı mübâreküñüzden sâdır olan du'âyadur ki ahsen-i vech ile anlaruñ elinden halâs olub ikisi dahı zuhûr bulub benüm cânuma zararları ol-

maya. Pes İshāk nebî bu kelimâti işidicek gâyet te'essüf ve telehhüf idüb fikr itdi ki Kâdir-i ber-kemâl ve Sâni'-i zü'l-celâl ve Bâki-i lâ-yezâl bu yüzden ne izhâr idüb ne gösterür. Pes elin göke tutub Hak te'âlâ hazretinden istid'a itdi ki hâتون ol vartadan âsânlig ile ve sühület ile halâs olub anlara dahı elem ve tagayyür gelmeye. Hak te'âlâ anuñ du'âsın müstecâb idüb eşref-i sâ'atde çün bedr-i müstenîr ve şems-i münîr iki oğlan zuhûra geldi. Birinün başı birinün iki budı arasında ikisi dahı bu vech ile dünyâya gelüb analarına dahı hîç vech ile zahmet gelmeyüb halâs oldu. Evvel vücûda gelen oğlana 'İys ad kodılar ki Kıbtî dilince tünd ve bahâdır demek olur ve soñra vücûda gelen oğlana Ya'küb ad kodılar. Zîrâ Ya'küb zuhûr bulduğı vakt 'İys'ün ökcesin dutub çıkmış idi. Arab ökçeye lugatde 'akib didükleri ecilden ism vâki'a mutabık olub Ya'küb ad virdiler. Çün 'İys ve Ya'küb eyyam-ı tufüliyyetden evân-ı şebâba yetişüb her birinden envâ'-ı hasâyil zâhir olub 'İys'dan şecâ'at ve Ya'küb'dan nübüvvet ve fütüvvet zuhûra gelüb dâyimü'l-evkât atalarinuñ hidmetinden cüdâ olmayub şeref-i musâhabetiyle müşerref olurlardı. İshāk Nebî dahı 'ömri âhire yetirüb pîr olub Allah'ün 'azamet-i kibriyâsından ve kendünüñ havfinden ağlamakdan gözleri görmez olmuş idi. Bir gün İshāk Nebî oğlu 'İys'a ayıtdı ki: Yâ oğul! Şimden girü âbâ vü ecdâdum irtihâl itdüğü gibi bânâ dahı rihlet gözükdi. Ammâ gönüm biryân taleb ider. Bir geyik buzagusın tut getür biryân eyle yeyeyin ta ki saña bir du'â idem, şâyed ki 'an-karîb intikâl idem, diyicek 'İys be-gâyet şâd ve handân olub esbâbın alub 'azm-i şikâr idicek; Ya'küb'ün hâtonı bu haberi işidüb varub Ya'küb'a, İshāk Peygamber'ün 'İys'a ne vech ile iltiyâm idüb hayr du'â itmek kasdın itdüğün haber virdi ve tîz tur, 'İys şikârdan gelmedin bir oğlak boğazlayub biryân eyle, ol du'âyı sen al, ümîddür ki hayr ola diyicek Ya'küb dahı şitâb birle turub bir eyü oğlak boğazlayub oñat vechile biryân idüb edeb birle atasınuñ huzûrna götürdi. Çün İshāk Peygamber biryânı yiyüb telezzüz-i nefsanî ve teşevvuk-ı rûhânî hâsıl olub ayıtdı ki: Oğul, benüm du'âm saña nasîb oldu diyüb elin kaldurub ayıtdı ki: İlâhî 'izzet ve celâl-i ulûhiyyetün ve 'azametün hakkıyçün şimdiden girü ne mikdâr mürsel ve nebî ki gelecekdür bunuñ evlâdından olsun. Pes Ya'küb atasınuñ elin öpüb gâyet ferahnâk oldu.

Bir az zamândan soñra 'İys bir geyik buzagusın biryân idüb getürüb atasınuñ öninde kodı. İshāk Peygamber 'aleyhi's-salâtü ve's-selâm ayıtdı ki: Ol du'â ki senüñçün olsa gerekdi, Ya'küb'a müyesser olub tîr-i du'â nişân-ı icâbete irâdet-i Hakk ile mukârin oldıysa tebdîl olunmaz. Ammâ senüñçün dahı bir du'â ideyin ki evlâd ve ensâbuñ müreffehü'l-hâl olup mu'azzez ve mükerrem olalar diyüb el götürüb ayıtdı ki: İlâhî kemâl-i kudretün hakkıyçün ne deñlü pâdişâhlar ve begler ve pehlevânlar ki gelecekdür bunuñ evlâdından ola. 'İys egerçi atasınuñ elin öpüb hâmuş oldu ammâ kalbinde Ya'küb'a ta-

mām ‘adāvet bağlayub yemin itdi ki Ya‘küb’uñ kanın yire dōke. Bundan soñra az zamān içinde İshāk Peygamber *Küllü nefsin zāikatü’l-mevt* ⁶ şerbetin te-
lezzüz idüb dār-ı gurūrdan bakā-yı sürūra rihlet idüb, ‘İys hemāndem
kendüye müte‘allik kabilesi ile ve evlādiyle ve etbā‘iyle ve eşbā‘iyle bī-tevakkuf
göçüb ‘Arab diyārına ‘azm idüb ‘inān-ı ‘azīmetin ol cānibe musammem idüb
gelüb ‘Arab diyārında Berīd nām yerde mütemekkin ve mutavattın olub, hal-
kın cem‘ idüb, mühendisler ve bennālar ile ittifāk idüb, ol yirde bir hısn-ı ha-
sīn kendü cemā‘ati ile temekkün itmeğiçün bir kal‘a binā itdürüb adın Berīd
kodı. Şimdi ‘Arab diyārında Berīd didükleri ol mevzi‘dür. Ve Ya‘küb dahı ol
aradan mecmū‘ı ta‘allukātı ile kalkub göçüb Ken‘ān yolın dutub bir niçe za-
māndan soñra Ken‘ān’a gelüb anda bir mülāyim yirde vatan tutub ikāmet it-
di. Pes ‘İys, Ya‘küb’uñ Ken‘ān’a geldügin işidicek Ken‘ān yolında ādemler
kodı ki ol taraftan gelen halkı gāret idüb malların alub kendülerin hasāret
iderlerdi. Bu vech ile müddet-i medīde bu ef‘āl-i şeni‘a (vü) kabīha aralıkda
müstemirr olub kat‘-ı tarīk olundu. Bir niçe zamāndan soñra Ya‘küb’uñ oğ-
lanları yetişüb a‘vān ve ensār ve dilīrān-ı kār-zār bī-şumār olup ‘İys’uñ bu ef-
‘ālinden ve yollar kesilüb niçe zamānlar hasāret olduğundan müte‘ellim olub
Ya‘küb’uñ oğullarından iki ‘ākıl ve dānā ve kāmīl tüvānā yigitler gelüb Ya-
kūba ayıtdılar kim: ‘Ammümüz ki karındaşun ‘İys’dur ne yirde olur bilelüm
ve hem bize destūr vir varub sıla-i rahm idelüm didiler. Ya‘küb dahı bunla-
ruñ şevkleri gālib olub ol taraftan men‘ itmeği cāyiz görmeyüb karındaşı ‘İys
ile kendü arasında vāki‘ olan mācerāyı min-evvelihī ilā-āhirihi ale‘t-tafsīl bunla-
ra i‘lām idüb, bu kazıyyeden bunlar dahı habīr olub ülfet ve muhabbet cūşa
ve hurūşa gelüb ayıtdılar ki: İy baba! Bize destūr vir varalum ‘ammuñuzi
görüb anuñ musāhabetiyle müşerref olalum ve hem mābeynūñüzde musālaha
idüb siz iki karındaşları birbiriñüzle buluşdurub fūrkat vuslata mübeddel olub
kibir ve kīn götürülüb muhabbet ve iltiyām hāsıl olub bākī olan ‘ömr-i ‘a-
zīzūñuzi bir yirde geçüresiz didiler. Ya‘küb bu haberi işidicek āh idüb gözleri
giryān olub ve cigerin biryān idüb ayıtdı ki: Hele sizi Allāh’uñ emānına ı-
marladum, varuñuz sıhhat ve selāmet ile, müyesser olursa ‘ammuñuzla bulu-
şuñ inşā‘allahu’l-e‘azz ümīddür ki ol taraftan dahı rikkat ve ülfet zuhūra
gelüb iftirāk ictimā‘a mübeddel ola, diyüb bunlara destūr virdi. Bunlar dahı,
Ya‘küb icāzetiyle, silāhların müretteb ve mükemmel, eslihalarn kendülere
ārāste ve pīrāste idüb; esbāb-ı ceş ve ālāt-ı harb ile kendülerin tezyīn idüb,
çün şīr-i garrān, mānend-i Sām ve Nerīmān, Berīd tarafına müteveccih oldu-
lar. Biraz müddetden soñra Berīd nāhiyesine gelüb bir yirde ikāmet itdiler. Bunlar

⁶ 3, Āl-i İmrān Sūresi, 185. āyetten.

dahı manzarda ve mahbarda ve hey'etde ve riyâsetde mahbûb ve pehlevân yiğitler idi, şöyle ki her kişi anları görse dehşet ve heybet dutardı. Meger ki ol eyyâmda 'İys bir ulu pehlevânın yolda komış idi ki Ken'ân'dan bu cânibe hiç ahad gelmeye ve ol yol munkatı' ola. Pes Ya'kûb'un oğlanları ol yire uğrayacak yâl ü bâl hey'et ve selâbet ile esbâb-ı ceşş ve âlât-ı harb ile 'İys'un âdemleri bunları göricek hayli ta'accüb idüb ayıtdılar ki : İy dilâverân-ı meydân ve iy bergüzidegân-ı pür-dân, hiç vechile habîr olmaduñuz mı ki buraya gelen kim-sene hayâtdan ramak bulmayup cân kurtarmaz. Hele bir mahbûb yigitlersiz ve henüz 'ömr-i nâzeninüñüz kemâle yetmeyüb nâ-gâh sizi helâk itmek mâ'nîsi yok, dönüñ geldüğüñüz cânibe müteveccih olub bunda karâr itmeñ. Bunlar dahı bu haberi işidicek cevâb virdiler ki biz 'İys'un kullarındanavuz küçükden kaçub gitmiş idük hâliyâ; ef'âlimüz istigfâr idüb mevlâmuza varmak isterüz didiler. Bunlar 'İys'a varub bu vech ile haber viricek 'İys'un dahı bu haberden muhabbet tamarları kaynayub gelmeklige icâzet virdi. Çünkü Ya'kûb'un oğlanları 'İys'un 'izz-i huzûrına geldiler, 'İys anları görüb hayrân olub mahabbet ve hişâvendlik âsârı zuhûr itmege başladı ve ayıtdı ki: İy yigitler! Egerçi siz benüm kulum dirilürsiz ammâ kulum olmañ, kendü sulb oğlum oluñ, râst söyleñ ki kimüñ neslisiz ve kimüñ oğlınız? Zann-ı gâlibüm oldur ki siz Ya'kûb neslinden olasız didi. Bunlar ayıtdılar ki : Belî biz Ya'kûb oğlanlarındanuz. Geldük ki 'ammümüzüñ mübârek cemâlin görevüz ve hem siz iki karındaşı birbiriñüzle musâfaha itdürüb arañuzdan 'adâveti giderüb mahabbette istibdâl idevüz. Revâ degül ki âl-i peygamber olub mâbeynüñüzde kîn ve bürüdet ola. Ortañuzdan fûrkat ve hasret zâyil olub birbiriñüzle buluşub bâkî kalan rûzigârüñüzü bilece geçüresiz. Dahı sizüñ arañuzda hoş-hâl ve fârigü'l-bâl olavuz. 'İys bu haberi işidicek kendüye rahm gâlib olub bunları bağına basub ağlayub ve zârî kılub ayıtdı ki : İy ciger-güşelerüm! Ben Ya'kûb hasretinden zâr ve nizârem. Anuñ nâr-ı fûrkatinde muhterikem. Müşâhede-i cemâl itmege be-gâyet râğıbem. Ammâ gazab ile yemîn itmişem ki kendü elümle Ya'kûb'un kanın yire dökem. Bu yemîne hanîs olmamağa bir çâre ve dermân var ise tedârük gerek, didi. Bunlar ayıtdılar: Bu sehel işdür. Siz Ya'kûb ile evvel buluşıcak elüñüzle tamarından kan alub kan yere dökülsün. Ol yemînüñ kafâreti bunuñla zâyil olur, didiler.

'İys, hemândem kendünüñ oğlanların yarar âdemler ile Ya'kûb'a gönderüb geçen ef'âl-i mâziden 'özürler dileyüb kendü katına da'vet itdi. Ya'kûb dahı da'vete icâbet idüb kabîlesiyle göç idüb 'azm-i Berîd itdi. Berîd yakın kalıcak 'İys'a haber olub ol dahı tamâm ta'allukâtı ile istikbâl idüb ikisi birbiriyle buluşıcak kefâret-i yemîn içün Ya'kûb'un kolından kan alduktan soñra birbiriyle merhabâlaşub aralarından 'adâvet ve küdüret, mahabbet ve iltiyâma mübeddel olub bir nice eyyâm bir yirde karâr dutdılar. Şöyle ki her

birinüñ nesli yevmen fe yevmen ziyâde olub kabîle çoğalmağa başladı. Bir gün 'İys, karındaşı Ya'küb'a ayıtdı ki: İy karındaş! Ma'lumuñdur ki atamız İshâk Peygamber Aleyhisselâm her birimüze du'â itdükde baña şöyle du'â itmiş idi ki : Benden soñra zürriyyetüm begler ve pehlevânlar olub leşker çekeleler ve her ne yire varurlarsa musahhar olub ol vilâyete hâkim olalar. Atamuzuñ du'âsı hod makbûldur. Eyle olsa şimdiki hâlde benüm evlâdum ziyâde olub kabilemde mehâbet ve şecâ'at ifrâtda olub bu yir dahı az yerdür. Ben bunda karâr idemezem. İcâzetüñle Türkistân diyârına giderem, diyüb karındaşı Ya'küb ile vidâ'laşub bâr ve büngâhın ve hayme ve hargâhın ve kendüye müte'allik mecmû'ı ta'allukâtın ve kavm kabîlesin ol aradan kaldurub 'azm-i Türkistân idüb gelüb Türkistân'da bir arada tavattun ve temekkün idüb mürür-i eyyâm ile 'İys ve evlâdı neslen ba'de neslin ve batnen ba'de batnın ol arada mütemekkin olub karâr itdiler tâ ol zamâna degin ki Türkistân vilâyetine kefere-i Tatar hücüm itmege başladı. Tâife-i Oğuz'dan ba'zısı ki begleri Kayı Hân neslinden idi gelüb Ahlât şehri nevâhisinde temekkün itdiler. Çün kefere hücümü ziyâde oldı andan dahı göçüb Rûm diyârına geldiler. Mukaddemleri Ertuğrul idi. Ertuğrul bin Selmân Şâh, Kaya Alp bin Kızıl Boga bin Bay Temür (bin) Ay Kutluga bin Tugra bin Karayto bin Sakur bin Bolgay bin Soygur bin Buftumuz bin Yasak bin Cemendür bin Aykutluk bin Kazı Han bin Yasu bin Yalavaç bin Bay Beg bin Tugra bin Togmuş bin Koç Beg bin Artuk bin Komarı bin Cem Giymuz bin Torac bin Kızıl Buga bin Yımak bin Başbuga bin Hamur bin Baysu bin Togra bin Sevünç bin Çarbuga bin Korolmuş bin Korçad Bin Balçık bin Komaş bin Karaoglan bin Süleymân Şâh bin Korhulu bin Bozlugan bin Baytemür bin Türmiş bin Gökalp bin Oğuz bin Kazhân bin Koyhan ki kıbtî dilince 'İys dimekdür, 'İys ki İshâk nebî oğlıdur; İshâk, Sâm bin Nüh evlâdındandur Ve bir rivâyet üzre Koy Hân'dan murâd 'İys olmayub Koy Hân, Yafet bin Nüh evlâdındandur Ertuğrul'un Âl-i Selçuk'a ne vech ile müntesib olub ve Âl-i Selçuk'dan Rûm'da saltanat idenlerinüñ zamân-ı saltanatları ne mikdârı idügi 'ale'l-vechi'l-müsbet fi ba'zı tevârih ve 'ale'l-vechi's-sahih beyândur.

Ve bundan gayrı ba'zı tevârih ehli şöyle getürmişler ki mezkûr Ertuğrul üç yüz kırk nefer kişisiyle terk-i Türkistân idüb Selçukiler ile bile Rûm'a gelüb Rûm'da Karaca Tağ'ı ihtiyâr idüb anda tavattun idüb yaylalarda ve kışlalarda rifâ'ı hâl ve firâğ-ı bâl birle âsüde ve mütemekkin oldılar. Ve Selçukilerden Sultân Mes'üd, Amâsiyye nâhiyesinde bir makâm ihtiyâr idüb mühendisler ve bennâlar getürüb bir vakt-i şerifde bir şehir bünyâd idüb Simerediyü ad kodı ve ol şehriñ içinde mescidler ve medreseler ve hânkâhlar binâ idüb bunlaruñ mesâlihiyçün milkler ve köyler vakf itdi. Ve mezkûr Sul-

tân Mes'ûd on yıl Rûm'da pâdişâhlık idüb altı yüz altmış altıncı yılda fevt olub⁷ mezkûr târihden serîr-i saltanata Sultânü'ddevle Kılıç Arslan Sultân Muhammed cülûs itdi. Mezkûr Sultân Kılıç tokuz yıl⁸ pâdişâhlık idüb altı yüz yitmiş beşincide fevt oldı. Zikr olunan târihde⁹ serîr-i saltanata Sultân Rükneddîn Tuğrul-ı sâni cülûs itdi. Mezkûr Sultân Tuğrul biş yıl pâdişâhlık¹⁰ idüb altı yüz seksende fevt olub mezkûr târihde serîr-i saltanata Gıyâseddîn Mes'ûd-ı sâni cülûs itdi. Mezkûr sultân Mes'ûd-ı Sanî üç yıl ve on gün pâdişâhlık idüp¹¹ altı yüz seksen üçüncü yılda fevt oldı. Mezkûr târihden serîr-i saltanata Mu'izzeddîn Keykâvus cülûs itdi. Mezkûr Keykâvus altı yıl ve bir ay ve yidi gün pâdişâhlık idüp altı yüz toksanda fevt oldı. Mezkûr târihden serîr-i saltanata Gıyâsü'l- İslâm v'el-Müslimîn Sultân 'Alâeddîn Keykûbad bin Keyhusrev bin Kılıç Arslan bin Tuğrul-ı Sâni cülûs itdi. Mezkûr Sultân 'Alâeddîn eyyamında zühd ve salâh hayli revnak tutub envâ'-ı 'ulûm ve emn ü amân anuñ vilâyetinde bî-kerân ve refâhiyyet-i re'âyâ bî-pâyân olmuş idi. Pâdişâh ki oldı evvel Konya'ya bârû çeküb ikinci yılda Sivas'ı binâ itdürüb Erzincân'ı ve Çimişkezek'i ve Kemah'ı feth itdi ve Erzincân'a dahı bârû çeküb Tatar ile musâlaha olunub birkaç yıl sulh mukarrer olub Sultân 'Alâeddîn bu esnâda gazâ niyyetine leşker cem' idüb Konya'dan kalkub günlerde bir gün Sultân Üyügi'ne konmuş idi. Meger 'Iys evlâdından Ertuğrul, Sultân 'Alâeddîn'ün gazâyâ gitdügin işidüb cümle cemâ'atiyle göçmel kalkub gelüb Sultân Üyügi'nde Sultân 'Alâeddîn hizmetine yetişüb mikdârınca piş-keş çeküb Sultân bunu hayli hoşca görüb akıncıbaşı kıldı. Ertuğrul'ün üç oğlu var idi: Biri 'Osmân ve biri Gündüz ve biri Saru Yatı ki aña Savcı dahı dirlerdi, Ertuğrul oğlu Saru Yatı(yı) Sultân 'Alâeddîn'e gönderdi ki bize dahı yurt gösterün didiler. Sultân dahı bunlaruñ gelmesinden be-gâyet ferah olub Karaca ve Bilecük teküri sultâna muti' olub harâc virürler idi, ol iki hisârüñ aralığı kim Sögüt'dür anı yurt gösterdiler. Ol zamânda Kütâhiyye belki tamâm Germiyân ili, henüz dârü'l-harb idi. Ertuğrul çün çeribaşı olub çeri çeküb hayli köyler ve kendler urub ve iller gâret idüb baş baş diri kâfirler ve mâl-ı ganîmetler getüre başladı. Ol sebebden sultân 'Alâeddîn ikdâm-ı tām idüb Sâhib'ün Kara Hisârı üzerine düşüb Kara Hisâr'ı muhâ-

⁷ Çıkma : Sahih biş yüz elli sekizindedür.

⁸ Çıkma : Sahih yigirmi yıldur.

⁹ Çıkma : Sahih biş yüz yitmiş sekizdür.

¹⁰ Çıkma : Sahih budur ki Rükneddîn Süleymân Şâh bin Kılıç Arslan'dur. Babasından soñra yigirmi dört yıl pâdişâhlık idüb altı yüz ikinci yılda vefât itdi.

¹¹ Çıkma : Bu galatdur. Belki Rükneddîn Süleymân Şâh (bin) Kılıç Arslan'dan soñra Rükneddîn'ün oğlu 'İzzeddin, beg oldu ve 'ammisi Keyhusrev (kenârdan) halâs olub altı yüz üçüncü yılda pâdişâh oldı. Altı yıl beglik itdi. Keykâvus bin Keyhusrev, beg oldı. Altı yüz on bişinde vefât itdi. Andan soñra 'Alâeddin Keykûbâd bin Keyhusrev, beg oldı. Altı yüz otuz dördüncü yılda vefât itdi.

sara idüb kible tarafına Ertuğrul(1) kodı. İttifâk ol cānibden hayli savaş olub kefere be-gāyet ‘āciz ve fūrū-mānde olub amān dilediler ki harāc üzerine musālaha oluna. Ammā Sultān ‘Alā’eddīn rızā göstermeyüb tururken nā-gāh haber geldi ki Tatar ‘ahdin sıyup yine yağı olup, gelüp Rūm vilāyetin tamām yakub yıkub gāret itdi. Çün bu haber Sultān ‘Alāeddīn sem‘ine yetişdi, sultān bunu savāb gördi ki ba‘zı çeri ile Ertuğrul’ı bunda Kara Hisār üzerinde koyub sāyir leşkeriyle Konya’ya yetişe. Vūzerā hem bu rāyı hoř görüb bir mikdār yarar adem ile Ertuğrul’ı çeribaşı diküp Kara Hisār üzerinde koyub kendüler yine Konya cānibine gitdiler. İttifâk Sultān ‘Alāeddīn devlet ile Konya’ya yetişdüğü demde Tatar leşkeri dahı ol tarafdān yetişüb iki leşker buluşup mukābil ceng itdiler. Āhir ‘avn-i ilāhī yetişüb Tatar leşkeri sınıb kaçdı. Ardların sürüb bölük bölük Tatar’ı tār u mār idüb řol hadde kırdılar kim rivāyet iderler ki Sultān ‘Alāeddīn buyurdı Tatar hāyesi postından bir sāyebān düzetdiler. Ve bu cānibde Ertuğrul dahı cidd ve cehd idüb sā’y-ı belīğ birle Hudā fırsat virüp Hisār’ı feth itdi ve az zamānda dahı hayli feth itdi. Ertuğrul bir yıl ve üç ay ve dört gün Hān katına varmadı. Vefāt itdükten soñra ulu oğlu ‘İzzeddīn Keykāvus sultān oldu. Yine tābi‘-i Mogol idi. Soñra Sultān Rūkneddīn ki anuñ kiçi birāderi idi, anuñla niza‘ itdi, Mogol Hānı, Rūm saltanatı anlaruñ arasında müşterek itdi. Āhir ‘İzzeddīn Keykāvus müstakil olmak istedi, leşker-i Mogol ile ceng itdi, münhezim olup kaçdı. Rūkneddīn müstakil oldu. Soñra anı dahı Mogol katl itdi. Oğlu Gıyāseddīn Keyhusrev’i iki buçuk yaşında iken sultān itdiler. Soñra Mes‘ūd bin ‘İzzeddīn Keykāvus’ı ana şerik itdiler. Āhir Gıyāseddīn(i) ‘azl idüp Sultān Mes‘ūd bin Sultān ‘İzzeddīn Keykāvus bin Gıyāseddīn bin Sultān ‘Alāeddīn Keykübād müstakil oldu Gāzān Hān zamānında dek. Gāzān Hān, Rūm’uñ saltanatın Mes‘ūd’uñ karındaşı oğlu ‘Alā’eddīn Keykübād bin Ferāmürz’e tefvīz itdi. ‘Alāeddīn, bahādır yigit idi. Rūm’uñ mütemerridlerine gereği gibi gūř-māl virdi ve Karamanīler ve Ermenek harāmīleri her gāh ki Ermenek’den çıkub il urmaga ve harāmīlige gelürlerdi, Mogol ve Müslümān ile gice ve gündüz dimeyüb yortub varurdu, ol mahāzili kahr iderdi. Bunuñ üzerine bir müddet geçüb andan soñra ‘Alāeddīn, Rūm’dan giderüb; Simere ve Kastamonıyye ve Sinob etrāfını tā İznik ve Karesi ve Saruhan sınırna gelince Sultān Mes‘ūd’uñ oğlu Gāzī Çelebi’yi mukarrer itdiler. Bākīsini Mogol tasarruf iderdi. Ve çün Karamanīler ve ol etrāfda olan mütemerridler şerrini Mogol begleri Lārende etrāfında durub def‘ iderlerdi. Gāzī Çelebi kendüsi Sinob’da kadırgalar düzüb Kara Deñiz kenārında Çerkes ve Rus ve Kefe frenglerine gazāya meşgöl idi. Bu esnāda uc tarafından haber vardı ki Kayı’dan Ertuğrul oğlu ‘Osman Beg’i ucdagı Türk begleri dirilüb Kurultay ya‘ni büyük cem‘ıyyet ve sohbət idüb Oğuz töresi üzere hān

dikdiler. Meger asıl hikâyet bu minvâl üzerine idi ki ucdagı Türk begleri ki Oguz'un her boyundan anda cem^c olmuşlardı, Tatar şerrinden korkub ol et-râfda yaylarlar ve kışarlardı, rûzigâr ile Tatar'dan incinenler uca gelüb ço-ğaldılar. Pes 'Osmân Beg katına geldiler, meşveret kıldılar, ayıtdılar ki: Kayı Hân hod mecmû^cı Oğuz boylarınuñ Oğuz'dan soñra ağası ve hânı idi ve Oğuz töresi mücebince hânlık ve pâdişâhlık, Kayı soyı var iken özge boya degmez. Şimdiden soñra hod Selçuk Sultânlarından bize çäre ve meded yokdur. Memleketüñ çoğı ellerinden çıkub Tatar üzerlerine gereği gibi müstevlî oldı. Çün merhûm Sultân 'Alâ'eddîn'den dahı size safâ-nazar ol-mışdur. Siz hân oluñ ve biz kullar bu tarafda hizmetüñüzde gazâyâ meşgûl olalum didiler. 'Osmân Beg dahı kabûl itdi. Pes mecmû^cı örü turub Oğuz resmince üç kerre yükünüb baş kodılar, develü obalardan kamaran¹² getirüb Osmân Beg'e sağrak sundılar. Çün içdi çavuşlar sıhhat ve 'âfiyet ve pâdişâh-lık mübârek olsun diyü du^câ ve senâ kıldılar. Cem^ciyet-i tamâm birle göçüb Bilecük kal^cası üzerine vardılar. Tisa^c ve tis^cin ve sitte mi'e yılında fet-hitdi ve gazâ ve cihâd âvâzesi Rûm ve Şâm ve 'Acem ekâlîmine münteşir ol-dı. Çün Mes^cûd oğlanlarına dahı hussâd ve muhâlifler şerrinden nekbet ye-tişdi. Teke etrâfında olan Etrâk gelüb cem^c olub şevket-i tām hâsıl oldı ve Rûmili'nde (Rumili'nde) Dobrica'da turan Müslümânlar dahı kâfirden ka-çub Karesi iline geçdiler. 'Osmân Beg'ün şevketi yevmen fe yevmen ziyâde oldı. Maksûd bu itnâbdan bu ki tug ve nakâra ki 'Osmân Beg merhûma gelmişdür, zâhiren bu Sultân 'Alâ'eddîn'dendür ki Ferâmürz oğlıdur ne¹³ Sultân 'Alâ'eddîn-i meşhûr ki Keyhusrevâ oğlıdur buña bu delîl dahı bu ki sultân Gıyâseddîn Keyhusrev bin Sultân Rûkneddîn Sultân Gıyâseddîn Key-husrev bin Sultân 'Alâeddîn Keykübâd sabikâ zikr olunduğı gibi iki buçuk yaşında taht-ı saltanata cülûs idüb Sultân 'Alâ'eddîn Keykübâd mevtinden ol vakte dek otuz iki yıl geçmiş idi. Evân-ı şebâba yetişdükten soñra Sultân Üyügi tarafına geldi, anda Ertuğrul Beg ol diyâra gelen Oğuzlaruñ begi idi Sultân Gıyâseddîn'e buluşdı ve piş-keş çekdi. 'Osmân Beg'üñ bir oğlın aña mülâzim itdi. Sultân Gıyâseddîn aña Kâhta nevâhisinde Beygi ilini tîmâr

¹² Bu kelime Berlin nüshasında (قمرات) şeklindedir. Her iki şekliyle de, bakılan sözlükterue butunama-mıştır. Fakat Oğuz resmi yani Türk töresi söz konusu edildiğine ve sağrak sunulduğu belirtildiğine göre içilen içkinin kırmızı olduğu; belki de *kımızât* kelimesinin yanlış yazılmasından bu durumun ortaya çıktığı düşünülebi-lecektir.

Rûhî Târîhi'nden yararlandığı anlaşılan Lutfi Paşa'nın Tevârih-i Âl-i 'Osmân'ında (s. 22) yer alan : ".....begler ve kethüdâlar ve Oğuz tâyifesin(den) anda cem olanlar örü turub, Oğuz resmince üç kerre yükünüb baş kodılar. Andan dürlü ballardan ve kırmızılardan getirüb 'Osmân Gâzi'ye safrak (sağrak) sundılar." ibâresi de kırmızın söz konusu edildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

¹³ Metinde, burada sâdece (ne) yazılıdır. Berlin nüshasının görebildiğimiz bozuk fotokopisinde ise var olan kelime okunamamaktadır. Bu yüzden, cümlelin genel gidişi anlaşıldığından, olduğu gibi bırakılmıştır. Alaeddin Keykübâd I. söz konusu değildir anlamı açıktır.

virdi ve anuñ neslinden Halîl Beg ve Beyât Beg ve Ahmed Beg merhûm Bâyezîd Hudâvendigâr Malâtiyye'ye varduğı yıl katına geldiler ve kavm ve kabîle oldukların arz itdiler. Merhûm Bâyezîd Hudâvendigâr anlara çok ihsân itdi. Ol esnâda ki 'Osmân Beg Gazî, beg oldı; Aydın iline Aydın-oglı ki ol yirde kışlak iden Türklerdendir mutasarrıf oldı ve Mentеше ve Hamîd selâtin-i Selçuk'uñ begleri ogullarındandır ki kendü memleketlerine müstevlî oldılar ve Teke, İgdir kethüdâsı oğludur Teke memleketine mutasarrıf oldı ve Saruhân ve Karesi, Sultân Mes'ûd nökerlerindendir ve vilâyet-i Kastamoni ve Burgul'u İsfendiyâr¹⁴ atası Kötürüm Bâyezîd ve anuñ ataları elinde kaldı ve Karaman-oğulları mu'âvenet-i ehl-i Şâm ile Lârende'yi aldılar, ammâ sikke ve hutbe şâh-ı Şâm adına idi. Ammâ bâ-zı târihde bu dahı gelmişdür: Nice ki tâyife-i Oğuz, Tûrân'dan İrân'a 'ubûr itdükden soñra ol tâyifeden Emîr Osmân Gazî kabilesi nice zamândan soñra bilâd-ı Ermeniyeye'den Ahlât nâm şehri nâhiyesinde sâkin olmuşlardı, ammâ ol zamâna denli ki Mogol 'askeri 'Irâk'a ve Âzerbaycan'a müstevlî oldı, andan soñra Emîr Osmân Gazî kabilesi ehl ü 'ayâl ve mâl ü menâl birle bi-ittifâkihim ol diyârı terk idüb göçmelü kalkub, gelüb diyâr-ı Rûm'da Ankura kurbinde Karaca Tağ'da tavattun itdiler, ol hinde re'îslerine Kabak Alp dirlerdi bâ'de müddetin ol aradan irtihâl idüb Ca'yılık adlu yire geldiler. Ol arada Kabak Alp müteveffâ olub yerine oğlı Merkok Alp Kara Üyük adlu mevzi'de fevt olub oğlı Gök Alp oturdu. Ol dahı Şarab-hâne nâm yirde fevt olub yerine oğlı Gündüz Alp oturdu. Bunlar küffâr-ı melâ'in ucına harbe ve gazâyâ meşgûl oldılar. Söğüt nâm mevzi' kurbinde Sarây adlu yirde Gündüz Alp fevt olub yerine oğlı Ertugrul oturdu. Be-gâyet bahâdur ve yürekli kişiydi.

Hikâyet iderler: İttifâk Ertugrul bir gice bir köyde bir fakihüñ evine kondı, fakih buña ayıtdı: Egil, arduñda nesne kalmış alayın, didi. Ertugrul epsem oldı. Gice olub ev ısı uykuya varıcak bu, hufyeten turub gusl idüb ol mushafdan yaña müteveccih olub huşû ve huzû birle sabaha dek el kavşurub ayak üzre turdu. Ev ısı uyanmağa başlayıcak kendü hâline, kimse vâkıf olmasun diyüb yatub uyudu. Düş gördi ki Hak te'âla celle ve 'alâ kıbelinden şöyle dinildi ki: Nitekim sen bizüm kelâmumuza

¹⁴ Oxford metninde, bundan sonra, Osman ve Orhan Gâzi dönemlerinin anlatıldığı sayfaların kopuk olduğu anlaşılmaktadır. Metnin dizgiye verildiği esnâda elimize geçen Rûhî Târîhi Berlin nüshasının, yer yer okunmaz durumda bulunan, özellikle sayfa sonları okumayı engelleyen lekelerle kaplı olan fotokopisinden yararlanılarak, metnimizin buradaki boşluğunun kapatılması ve eserin tamamı hakkında bir fikir edinilmesinin sağlanması düşünülmüştür. Bu yüzden Berlin nüshasının okunabilen kısmı değişik punto ile dizdirilerek araya alınmıştır. Burada "atası" kelimesinden başlayarak aynı puntolarla "cem" kelimesine kadar devam eden satırlar Berlin nüshasındandır.

ta'zīm ve tebcil itdün biz dahı saña ve senün evlâd ve tekrīm-i ebedi idevüz Ve Allāhu 'alā külli şeyin kadır fevt olub yirine tārīh-i mezkürdan oğlı Emīr Osmān

Fī Beyāni Ahvāl-i Emīr 'Osmān 'aleyhi'r-rahmetü ve'r-ırdvānu ve'l-gufrānu.

Vaktā ki merhūm 'Osmān'a tuğ ve nakāra ve kılıç ve hil'at-ı şāhāne yitişdi, hemāndem erbāb-ı dīvān ve erkān-ı ā'yān ārāste oldı yirlü yirinde vezir ve hācib ve sāyir umūr ü mesālih üzerine ādemler nasb idüb, dīvān tertibini mükemmel idüb kânün-u mīrāne ve kāide-i şāhāne üzre nevbet-i 'Osmān uruldu. Ta'zīm-i sultān için 'Osmān Beg Gāzi ayağ üzre kalkdı. Ol zamāndan tā Sultān Ebu'l-feth Sultān Muhammed Hān bin Sultān Murād Hān zamānına gelince resm-i 'Osmān anuñ üzerine idi ki mādām seferde olalar nevbet-i sultāni çalınub çavuşlar du'ā ve senā idince pādīşāhlar ayak üzerine dururlardı. Merhūm Sultān Muhammed Hān selātīn-i izāmdan olub āyīn-i devlet anuñ zamānında ziyāde şevket itdi. Ammā evvelki kânün üzre nevbet-i şāhi urulurdu. Merhūm Sultān 'Alā'eddin bin Keykübād bin Ferāmürz ki Sultān Mes'ūd'un karındaşı oğlıdur vefāt itdüğinden soñra evlādından ve etbā'ından ve beglerinden bir nām-dār kimsene ve şāh-zāde kalmadığı ecilden ekser Sultān 'Alā'eddin yanında olan begler ve etrafda olan nām-dārlar ve hayli leşker-i İslām, Emīr 'Osmān katına cem' olub aña mutāba'at itdiler.

Osmān Beg Hān düş gördüğü:

Meger ki 'Osmān Beg zamānında bir 'aziz şeyh var idi, dünyası bi-nihāyet idi, 'Osmān Beg Gāzi gāh gāh anuñ evine varub müsāfir olurdu. Bir gün 'Osmān Beg düş gördi ki bir 'azizün koynundan bir ay gelür 'Osmān Beg Gāzi'nün koynına girür. Ol demde göbeginden bir ağaç bitüb 'ālemi dutar. Yarındaşı 'Osmān Beg düşini ol, 'azize nakl ider. Ol dahı 'ālemün pādīşāhlığını saña virürler diyü kendü kızını 'Osmān Beg'e nikāh ider. Mezbūr şeyhün Turud adlı bir müridi var idi... pādīşāhlık virildi, Bize şükranē ne virürsin? 'Osman Beg aydur: Saña bir şehir vireyin. Ayıtdı: Şol köycügez bize yiter, diyü nişān için bir maşraba ve bir kılıç viridi.

‘Osman Beg, Karaca Şehir’i Feth İtdügidür.

Andan soñra ‘Osmān Beg ol yirde Kuluca adlu bir hisār var idi, anı yağmā itdürüb oda urdı. Andan Karaca Hisār Tekürine haber gönderdiler. Ol dahı ‘azım leşker cem’ idüb karındaşını baş idüb ‘Osmān Beg’ün üzerine gönderdi. ‘Osmān Beg dahı gāzilerden leşker cem’ idüb İkizce’ye geldiler. Tomanıç Beli’ni aşdılar, uğraşdılar. ‘Osmān Beg’ün karındaşı Saru Yatı anda şehid oldı. Bellü Çam dirler, bir çam ağacı dibinde defn itdiler. Andan ‘Osmān Beg, leşkeriyle Karaca Hisār üzerine düşüb feth itdi.

‘Osmān Beg, Bilecük Kaf asın Feth İtdügidür.

Kaf ayı ‘Osmān Beg kendünün idinüb etrafında olan kâfir tekürleriyle konşılık iderler idi. Hattā yaylağa gitudükleri vakt esbābların Bilecük hisārında korlardı. Yayladan gelicek eyü armaganlar..... Onlar dahı ‘Osmān Beg’e i timād iderlerdi. Ol eyyāmda Hirmen Kaya begi Köse Mihal idi. Anuñla gāyet dostluk iderlerdi. Hiç vech ile aralarında muhālefet olmadı ve dāyimā Germiyān-oğlı’yla ‘Osmān Beg halkı ceng iderlerdi. Ol sebebden kâfirler dahı ferah olurlardı. ‘Osmān Beg Gāzi, Karaca Şehir’de Hammām yöresinde bāzār durgurdu. Etrafuñ kâfirleri gelüb mesālihlerin görürlerdi. ‘Osmān Beg sancak çeküp ata binse mezkür Köse Mihal dāyimā bulşub ihtilāt iderlerdi. Bir gün ‘Osmān Beg, Mihal’e ayıtdı ki: Taraklu Yeñicesi’ne segirtmek dilerem. Sen ne dırsın? Mihal aydur: Hānum, Sorkun üzerine Saru Kaya’dan Biş Taş’dan geçelüm, şāyed Sakarıya suyun geçebilevüz Mudurnı vilāyetin urmağa ondan kolaydur, didi. Eyle eyleyüb gāziler Sorkun üzerine vardılar. Ol yirün halkı muti oldılar. Andan Taraklu Yiñicesin urdılar Andan ‘Osmān, Kıldızık adlu Bilecük’e yakın bir dere var, anda geldi. Bilecük teküri anda..... ale’s-sabāh Yar Hisār’a geldiler. Anı dahı feth idüb ekser halkını esir itdiler. Andan ‘Osmān Beg Gāzi, Turgut Alp’ı Eyne Göl’e gönderüb, andan ‘Osmān Beg her ne ki eline girdiyse Bilecük’de koyub, Eyne Göl’e gelüb yağmā itdürdi, feth oldı. Kâfirin kırub dışisin esir itdiler. ‘Osmān Beg feth itdügi vilāyetde kendü kânünün icrā itdi. Andan Karaca Hisār sancağını ki aña İn Öñi dirler, oğlı Orhān’a viridi. Sübaşılığını, karındaşı Gündüz’e viridi ve Yar Hisār’ı Hasan Alp’a viridi. Kayın atası Bāli’ye Bilecük hāsılın timār viridi. Kendi Yeñi Şehr’e vardı. Yanındağı gāziler evler yapub, Osmān Beg’ün bir oğlı ki aña ‘Alāüddin Paşa dirlerdi, anı yanında kodı. Gāh gāh Orhān Beg atasıyla

dört yaña segirdüm iderdi. İznik'e dahi inerlerdi. Köprice Hisâr'a dahi nice kerre vardılar, âhır yağmâ itdiler. Bir kaç gün ârâm idüb İznik'e vardılar. Şehrûn kapusın kapatdılar. Ol esnâda Bursa teküri ve Edrinos ve ve Kestel ve Kite tekür..... cem' oldılar, 'azim leşker cem' idüb 'Osmân Beg üzerine müteveccih oldılar. 'Osmân Beg dahi anları karşulayub Koyun Hisârî'nda buluşdılar. Be-gâyet ceng oldu. 'Akıbet kâfir münhezim olub kaçdı. 'Osmân Beg, kâfirûn ardın sürüb Ulubât köprüsinün başında kondı. Ulubât tekürine haber gönderdi ki Kite tekürini baña vir, ya memleketüni harâb iderem diyü. Anlar dahi ahd (ü) peymân idüb virdiler. 'Osmân Beg, Kite Hisârî'na karşı tekürini pâre pâre idüb hisârı dahi alub içine er koydı. Andan 'Osmân Beg, Bursa üzerine yürüyüb Kaphıca tarafında bir hisâr yapıdı. Balabancuk dirlerdi, bir kuln anda kodı. Şöyle oldı ki Bursa'dan bir kâfir taşra çıkamaz oldı. Andan 'Osmân Beg, Mekece ve Ak Hisâr ve Geyve hisârların almak dileyicek, Köse Mihal'e âdem gönderdi. Gelicek İslâma da'vet itdi, Müsülmân eyledi. Andan, Allâh'a tevekkül idüb Leblebüci Hisârî'na vardılar. Tekü.....geldi. Lefke teküri dahi mut' oldı. Andan Ak Hisâr teküri 'asker cem' idüp ceng itdiler. 'Akıbet münhezim oldı. Hisâra giremedi, gâziler yağmâ itdiler. Andan Geyve'ye vardılar, kâfirler hisârı boş komışlar varub bir yerde becene olmışlar. Müsülmânlar yağmâ itdiler. Ol eyyâmda Orhân Gâzi, Kara Hisâr'da iken Tatar Çavdar, Karaca Hisâr'un bâzârına segirtmiş, Orhân dahi Eski Şehir'de at nâ'ledürken haber irişdi. Andan sürüb, Oynaş Hisârı dirler bir virânca kal'a var, anda buluşub, göz açdurmayub Tatar'ı karvayub her ne aldılarsa alıkoyub kendüyi 'Osmân Beg gelince hıfz itdi. 'Osmân Beg gelicek inanışub salıvirdi. Pes andan 'Osmân Beg; Orhân Gâziyi, Ak Yazı'ya ve Koca İli'ne gönderüb Akça Koca'yı ve Koñur Alp'ı ve Gâzi Rahmân'ı ve Köse Mihal'i yanına koşdı. Atasından himmet alub doğru Karaçapeş'e yürüdi. Aña dek 'Osmân Beg dahi..... anda bir konak bölük idüb bir bölügi Orhan ile hisâra düşdiler. Bir bölüginini hisâr yanında pusuya bir yirde kodılar. Bir bölügi dahi hisârün öte yanına geçdi. Bir kaç gün ceng itdiler. Hisârdan zebûnluk gösterüb ceng iderken kaçdılar. Kâfirler kendülerin gâlib añlayub hisârdan çıkub leşkerün ardına düşdiler ve her taraftan 'asker çıkub kâfirûn tekürin dutdılar. Andan aşğa alub (Ebe?) Suyı dirler bir hisâr dahi var, anı dahi alub sipâhîlerini emn ü emân birle Ak Hisâr'a getürüb kodılar yirlü yirinde olalar. Andan Ak Yazı'ya segirtidiler. Orhân'un evvel fethi budur. Andan Orhan toğru Bursa'ya varub Bınârbaşı'nda kondı. Andan Orhân Gâzi, Mihal'i gönderdi, hisârı istedi. Bursa teküri dahi 'ahd diledi ki zararları yetişme-

ye. 'Ahd idüb hisârı teslim itdi. Bunlar dahı hisâra âdemler koyub teküri kendü âdemlerine koşub Gemilük'e getürüb İstânbul'a gönderdiler. Andan 'Osmân Beg yigirmi bir yıl beglik idüb hicretün yılında dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya rihlet itdi. İki oğlu var idi, biri Orhân atalarının mâlın mirâs itmek istediler. Mâl bulunmayub bir nice yund ve bir nice sürü koyun bulundı. Orhân karındaşına begliği teklif itdi. Ol dahı kabül itmeyüb Orhân begliği mukarrer oldı. 'Alâ'üddîn Paşa vezir olub Kite Ovası'nda Kodra adlu bir köy vardur, aña virüb, 'Alâ'üddîn Paşa Kükürtlü'de bir tekye yapdurub Bursa'da, Kapluca kapusun içerü girdük yirde, hisâr içinde bir mescid yapdı. Yanında sâkin oldı. Yakın zamâna deñli dahı neslinden âdemler var idi. Aleyhi'r-rahme.....

Fî-Beyâni Sultân Orhân 'Aleyhi'r-rahmetü ve'r-ridvânu ve'l-gufrânu

Çün Emîr 'Osmân be-hükmi-kâdir-i bî-çün rihlet itdi, begler ve nâmdârlar ve erkân-ı devlet ve â'yân cem' olub 'azâ şerâyitin yirine getürdükden soñra, Emîr Orhân'ı hemân ol gün taht-ı devlete sâ'âdet birle geçürüb säyir erkân-ı devlet dahı yirlü yirinde mütemekkin ve âsüde olub mezkûr Sultân Orhân bir vech ile..... 'asker-i İslâm tamâm şevket dutub kefare-i fecere münhezim olmağa başladı. Ve 'asker-i İslâm dahı gazâlar idüb kâfirün emvâlin ve esbâbın gâret idüb ağnâm ve ganâyim birle mugtenem oldılar ve şöyle oldılar, 'asker-i İslâm nasarahumu'llâhu ilâ yeumi'l-kiyâme içinde bir ahad fakîr yoğ idi ki zekâta müstahikk olaydı, sadaka virileydi. Pes Sultân Orhân, 'asker-i zafer-peyker cem' idüb leşker-i cerrârıla yürüyüb evvel Ulubâd', tevâbî ile ve Karesi Vilâyeti'n feth idüb vilâyet-i mahmiyyesine ilhâk itdi. Karesi'nün evvel begine 'İmlân (Aclân?) dirlerdi ve oğluna Tursun Beg dirlerdi, Orhân yanına gelmiş idi ve bir oğlu dahı atası yanında idi. Atası vefât idicek oğlunu beglik için istediler, Orhân yanında olanı talep itdiler. Hacı İlbeği dirlerdi, Karesi-oğlu'nun bir veziri var idi andan ve ol vilâyetün â'yânlarından Orhân Beg'e haberleri geldi ki Balıkesri ve Bergama ve Edremid mecmû nevâhisiyle..... diyü Andan, Orhân Beg dahı Ulubât'ı feth idüb, yine tekürini içine komışdı. Andan Kermâsiyye'ye yürüdü. Anuñ sâhibi 'avret idi. Orhân Beg'e karşı geldi. Andan ol oğlan kaçub Bergama hisârına girdi. Üzerine vardılar. Karındaşına ok urub helâk itdiler. Ol sebebden Orhân Beg be-gâyet incindi. İl vilâyet Orhan Beg'ündür diyü münâdiler nidâ itdiler. Bu târih hicretün sene..... yılında vâkıf oldı. Sene..... beşinci yılda Bursa feth oldı. Sene..... altıncı yılda Sul-

tân Gâzi Murâd vücûda geldi. Yedi yüz yigirmi yedinci yılda merhûm Orhân Beg, leşker-i İslâmî cem^c idüb İznik kal^{as}ına müteveccih olub kal^{ay}ı muhâsara idüb ^cinâyet-i Rabbânî ve tevfi^k-i Samedânî yetişüb feth itdi. Yüz otuz birinci yılda Burusa'da ve İznik'de ^cimâretler yapdurub ve tâlib-i ^cilmeler için medrese yapdurub bunlar mesâlihîyçün milkler vakf idüb ^culemâ ve huffâz ve sâwir fukarâ ve mesâkîne her birine mikdârlu mikdârınca mersûmat vezâyif bildürüb Burusa'da olan ^cimâretün tevliyetin Burusa kâdisına ta^yin idüb sultân-ı mezkûr dahi gâyet ^câlî-himmet ve sâhib-kerem idi. Emîr Orhân sûretde hûb ve şîretde mergûb ve sahâvetde bî-nazîrdi ve zâlimlere ihânet idüb mazlûmları ri^âyet iderdi ve gazâsınıñ sî^t (ü) sadâsı ^câlem içre münteşir olub kefer-i fecere anuñ havfinden râhat bulmazlardı. İttifâk bir gice halvetinde hâtırına hutûr itdi ki Hudâ fırsat virürse deñizi geçüb Rûmîli kâfirlerine gazâ idüb anları İslâma da^cvet ide. Kabûl iderlerse hoş, kelîsaların harâb idüb mescidler ve ^cimâretler yapa. Kabûl itmeyüb harâca mut^c olurlarsa bir mikdâr harâc vaz^c ide. Aña dahi râzî olmazlarsa bunlaruñla muhkem muhârebe ve mukâtele idüb i^lâ-i kelimetu'llah için gazâ ide. Bu endişenüñ tedbîrinde iken meger kendünüñ ulu oğlu merhûm Süleymân Paşa, ittifâk, ol esnâda atası Orhân Beg kapusına hizmete gelmiş idi, içeri atası katına girüb şol ki âdâb-ı hizmetdür yerine getürdükten soñra atasına mükâleme ide. Başlayub sözden söz açarak ol giceki efkârından birkaç mukaddime söyleyince Süleymân Paşa, murâdı neydügin fehm idüp fi^l-hâl atası öninde baş koyub ayıtdı ki: Eger pâdişâh-ı ^câlem-penâhdan ben za^{if} kulına ol mübârek gazâ himmet olunursa Allah'ın ^cinâyeti ve Hazret-i Resûl'ün mu^ccizâtı berekâtında deñizi öte geçüb şol mübârek hâtırlarından geçdügi gibi küffâra gazâ idüb ol diyârı kefer-i fecere zulmetinden halâs idüb envâr-ı İslâm birle münevver ide. Çün Emîr Orhan bu haberi işidüb, be-gâyet ferah olub, inşirâh-ı sadr hâsıl idüb, destûr virüb, du^câ birle ayıtdı ki: İy cân-ı peder! Yürî seni Allah'ın emânına ısmarladum. Süleymân Paşa şecâ^cat ile ve sehâvet ile ve firâset ile ve siyâset ile meşhûr-ı âfâk olub cümle ^câlem halkı andan heybet dutarlardı. Pes Süleymân Paşa atasından çünki icâzet eyledi, öninde baş koyub turub elin öpüb ferahnâk olup çıkub gitdi.

SÜLEYMÂN PAŞA RÛMİLİ'NE GEÇDÜGİDÜR.

Çün Süleymân Paşa gazâ niyyetine atasından icâzet olub otâğına geldi, Kendüye tâbi^c olan beglerin ve yoldaşların katına da^cvet itdi. Mâcerâ nice oldıysa ^calâ vechi't-tafsîl bunlara haber virdi. Bunlardan bir nasihat tevakku^c idüb siz dahi bu emirde nice maslahat görürsiz didi. Bunlar dahi işidüb tamâm ferahnâk olub bir yirden ayıtdılar ki: İy bizüm pâdişâhumuz ve iy devletlü sultânımız! Hak te^câlâ devletün ziyâde kılsun. Her ne yire varursañ

rehberün feth ve zafer olub başımız ve cānumuz ve mālumuz yoluña fidā olsun. Her ne ki buyurrsañ ‘ala³r-re³s ve³l-‘ayn diyüb, yirlü yirine varub müret-teb ve mükemmel mecmū[‘]-ı silāhların ve esbāb-ı ceşşlerin müheyyā idüb ve bākī hevāyicilerin görüb yine begleri katına geldiler. İttifāk tūğ ve nakāre çalub deñiz kenārına geldiler. Rivāyet iderler ki bunlar mecmū[‘]ı deñiz kenārında Ke-mer nām yire gelüb, ol yerde kāfir sığırların bulub tutub, boğazlayub, derile-rin çıkarub, kayışlar idüb, bir nice ağacı birbirine çatub, kırk kişi alacak mik-dārı bir sal itdürüb, Süleymān Paşa kırk yarar kişi ile ol sala girüb, bākī leş-kerin deñiz kenārında koyub, Allāh’a tevekkül idüb, deñize girüb, Rümili ta-rafında Tekürtağı tuşında çıkdılar. Andan soñra bākī gāziler geçdiler. Evvel feth Odgönlek nām bir kal[‘]a alub içinde olan kāfirlerin mecmū[‘]ı kılıcdan geçürüb ondan kal[‘]a-i Eksamileyye’yi aldılar. Bunlaruñ haberi çünki Lāz İli’ne yetişüb kāfirler ehl-i İslāmuñ ‘ubūr itdügine be-gāyet müteellim olub gereği gibi ihtiyāt idüb, bī-nihāye leşker cem[‘] idüb, gelüb Manılık sahrāsına kondılar. Bu taraftan Süleymān Paşa dahi tamām ‘askeri çeküb tāsdan nakā-ralar düzüb kendü atınuñ eyeri kaşına berkidüb andan ol kırk kişinuñ yigir-misin Odgönlek kal[‘]asında koyub bākisin kendü ile alub kendi ‘askerin bölük bölük idüb kāfir leşkerinuñ dört cānibine gönderdi.

İttifāk ol gice, ‘ināyet-i Rabbānī birle gice gāyet karañu olub, vāfir yağmur yağub, leşker-i İslām dahı kāfiruñ cevānib-i erba[‘]asından yürüyüb, bir uğur-dan tekbir idüb, salavāt getirüb nakāralar çalınub kāfire hamle itdiler. Küffār-ı melā[‘]ın bu sīt (ve) sadānuñ istimā[‘]ından eyle tasavvur itdiler ki ehl-i İslām dört tarafın ihāta itmişdür, bir yirden bunları helāk idüb kimse halās it-mezler. Müslümānlar dahı ol karañu gicede, yağmurlu evkatde, berk gibi kılıçların çeküb yürüdiler. Hayli kāfir hasāret idüp, karañu gicede, yağmurlu vaktde, kāfir ‘askerine bir vech ile inhizām vāki[‘] oldı ki kâbil-i vasf olmayub bār u büngāhların koyub, başlu başın alub her biri bir tarafa perākende oldı-lar. Cemā[‘]at-i Müslimīn bī-nihāye māl tahsīl idüb ni[‘]met-i ‘uzemāya ve gani[‘]-met-i kübrāya vāsıl oldılar.

Rāvī rivāyet ider ki ol mahalde fuloriyi külāh-ı Mevlevī ile taksīm itdiler ve hem merdāna altun üsküf geymek ol vaktten bünyād oldı. Çün kāfire ol hezīmet vāki[‘] oldı, ehl-i İslām tamām kuvvet ve şevket tutub her ne tarafa müteveccih oldılsa gālib oldılar. Ve her ne yeri ki feth iderlerdi pīrlerden ve cüvānlardan İslāma da[‘]vet iderlerdi. İtā[‘]at idenlere milkler ve kendler virüb envā[‘]-ı ri[‘]āyet iderlerdi. İtā[‘]at itmeyüb, harāc dahı kabül itmeyenleri kendüle-rin kılıcdan geçürüb oğulların ve kızların esir iderlerdi. Ve ba[‘]zı eyyām olurdu ki kefereden biñ kişi imāna gelürdi. ‘Asker-i İslām hayli bārī galebe oldı. Āyīn-i saltanat birle her yire teveccüh itseler feth ve zafer bulub envā[‘]-ı gani[‘]-

metler olurdu. Cümleden Mıgalkara ve İbsala ve Vize ve Tekürtağı'nı ve Seydi Kavağı'n ve Bolayır'ı ve Gelibolu feth idüb, kelīsaların mescid idüb, çañlıkların menāre itdiler. Ve her yirde imām ve mü'ezzin ve cemā^cat koyub evkāt-ı hamse ri^cāyet olunur erkān-ı salāt ve icrā-yı şerāyī^c, ahkām-ı nebevī terakkī bulub yedi yüz elli sekizinci yılda bu sīt ve sadā Freng'e yetişüb ekser keferesulh idüb cizye virmege rāzı ve tālib oldılar. Süleymān Paşa bu vechile altı yıl mikdārı gazā idüb cihādda kusūr komadı. Bir gün takdīr-i Rabbānī ve kazā-yı āsumānī yetişüb, Seydi Kavağı'yla Bolayır arasında şikār iderken bir kaza toğān salub, ardına düşüb, atıla segirdürken atıñ ayağı hatā idüb, at düşüb, kendü dahı at altında kalub fevt oldı, el-hükmü li'llāhi'l-^caliyyi'l-kebir. Çün bu haber-i cān-süz Burusa'da Emīr Orhan'a irişdi çok feza^c ve ceza^c idüb feryād ve figān itdi. Ammā ne çāre bu musībete tahammül itmekden gayrı çāre olmayub, emr itdi ki Bolayır'da merhūm Süleymān Paşa'yı defn idüp ol yirde bir ^cimāret binā ideler. Vakıflar koyub merhūm Süleymān Paşa rühıyçün Kelāmullāh okına ve fukarāya ni^cmetler virile. Bu aralıkda merhūm Orhan dahı hasta olub, ecel cāmın nüş idüb, dār-ı fenādan dār-ı bekāya irtihāl idüb Burusa'da Manastır'da defn itdiler. Yedi yüz altmış birinci yılda merhūm vefāt idüb, altmış dört yıl sağ olub, kırk bir yıl pādīşāhlık idüb saltanat sürdi.

EL-MATLABÜ'S²-SĀLİS Fİ-BEYĀNİ AHVĀLİ'S-SULTĀN MURĀD BİN ORHAN BİN ^cOSMĀN

Çün merhūm Orhan Beg bu harāb-ābād-ı dünyādan ol bekā-yı sürūra rihlet itdi, ekābir ve a^cyān ve vüzerā-i nām-dārlar, oğlı Sultānū'l-İslām ve'l-Müslimīn Sultān Gāzī Murād Hān'ı tahta geçürdiler ve hem ol gice Sultānū's-selātīn Sultān Bāyezīd bin Gāzī Murād bin Orhan bin ^cOsmān zuhūra geldi. Halk-ı ^cālem ve etrāf ve cevānibde olan begler ilçiler gönderüb taht için mübārek bād idüb ve oğlıyçün tehniyet itdiler. Sultān Murād Hān Gāzī dahı ri^cāyāya bir vech ile ^cadl (ve) dād itdi ki ^cadlinüñ āvāzesi ^cāleme tolu olub sūret-ı ^cisyān ve tuğyān iden kimseneler mutī^c ve münkād olub re^cāyā dahı müreffehü'l-hāl ve muntazamü'l-ahvāl oldı. Kendü dahı devlet ve sa^cadet ile Burusa'da ^culemā ve fuzalā cem^c idüb bir mübārek vaktde Kabluca'da bir ^cimāret binā itdürdi. Mühendisler ve bennālar anuñ maslahatına ve itmāmına mübāşir olub az zamān içinde bir medrese ve bir ^cimāret yapıldı ki kabil-i vasf olmaya. Anuñ masālihiyçün vakıflar koyub mahsülātın ehl-i ^cilme ve hāfizlara ve sādāta ve sāyir fukarā-yı Müslimīne sārif olına, diyü emr itdi. Pes andan soñra kasd itdi ki Rūmili'ne geçüp Üngürüs'e gazā ide. Nā-gāh, bu esnāda haber geldi ki yukaru Rūm'da olan müteferrik begler Burusa'ya kasdları var. Şöyle ki Hudāvendigār devlet ile deñizi öte geçüb gazāya müteveccih ol-

duğı gibi ʿasker ile gelüb, Burusa'yı gâret idüb, Müslümânlarā nekbet yetişdüreler. Pes Sultân Murâd Hân ol zamânũ ʿulemâsından ve fuzalâsından bu haber aslını istifsâr itdi ki gazâ itmek evlâ mıdur yâhod düşmen def itmek enfaʿdur. Pes ʿulemâ-yı kirâm ve fuzalâ-yı fihâm cevâb virdiler ki gazâdan ise def-i düşmen yegrekdür didükleri ecilden gazâyı te'hîr idüb etrâf ve cevânibe nâmeler perâkende idüb havza-i tasarrufunda olan memleketũ ʿaskerin cem idüb Rûm tarafına muhârebe ve mukâtele itmege müteveccih oldı. Tâ Rûm haddine yetişüb zâhir olan aʿdâyı kesr idüb il, vilâyet zabt idüb Ankara'yı feth itdi. Andan Sultanüyüğü'ne gelüb anı dahı feth itdi. Girü sıhhat ve selâmet ve ʿâfiyet birle mahrûsa-i Burusa'ya gelüb ʿasker cem idüb Rûmili'ne geçüb Serf leşkerin sıyup Edrene'yi feth itdi, yidi yüz almış birinci yılda.

SULTÂN MURÂD HÂN-I GÂZÎ SERF İKLİMİNE GAZÂYA VARDU-GUDUR

Çün merhûm Sultân Murâd Hân, Sırf iklimine gazâ niyyetin idüb oğı Yıldırm Bâyezîd, Burusa'da tahta koyub ve Temürtaş Beg'i yanında lâlâ idüb, kendü ʿasker-i bî-nihâye cem idüb, deñizden Rûmili'ne geçüb, Sırf iklimine müteveccih oldı. Sırf begi Lâz bu haberi işitdi kamu begleri yanına cem idüb meşveret itdi ki nice itmek gerek. Cümlesi re'y ve tedbîr bunu ittiler ki ʿaskeri hâzır ve müheyyâ idüb ili ve günleri ne var ise kaçurub sarp yerlerde varub mütehassın olalar. Bu gelen Müslümân ʿaskeri hod turacak değıldür. Gidicek, ardına düşüb bir iş idelüm ki kâbil-i vasf olmaya, didiler. Pes andan memleketi tamâm ürkütdiler, ʿaskerin alub Lâz tarafına müteveccih oldı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM NİŞ KALʿASIN ALDUGIDUR

Pâdişâh-ı İslâm çün kâfirũn bu vech ile hareketin görüb bir, iki, üç ay memleketinde yürüyüb nesne itmedüklerine be-gâyet münfa'il olub beglerin ve vezîrlerin cem idüb müşâvere idicek ayıtdılar ki: Kâfirũn bu tarafda bir kalʿası vardur, be-gâyet muhkem kalʿadur, anı almak gerek. Pes andan ʿaskerle Sultân, Niş kalʿasınıñ üzerine düşüb bî-nihâye ceng idüb her taraftan ehl-i İslâm gulüvv idüb bir nice gün ceng idicek Pâdişâh-ı İslâm yağmâ buyurdu. Hemân ol gün kalʿa feth olunub içinde bî-nihâye mâl ve ganîmet çıkub haylî esirler dahı ele girüb ehl-i ʿasker bir vech ile mugtenem oldılar ki kâbil-i vasf olmaya. Pes andan Lâz kalʿanuñ alındığın işidüb be-gâyet münfa'il oldı. Pes begleri cem idüb barışmak tedbîrin idüb niçe pişkeşler ve fuloriler ve üç yıllık harâc gönderüb pâdişâh-ı İslâm ile musâlaha itdi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM KARAMAN ÜZERİNE GİTDÜGİDÜR

Sultânü'l-İslâm Lâz Begiyle musâlaha idüb andan dönüb Burusa'ya tahtına gelüb 'adl ve dâda meşgûl iken, haber geldi ki Karaman yağı olub gelüb ba'zı memleket urdı. İşidicek be-gâyet müteellim olub buyurdu ki 'asker cem' olunub sefer yarağın göreler. Hemân ol dem mektûblar yazub etraf ve cevâ-nibden bi-nihâye 'asker gelüb cem' oldılar. Pes andan Sultânü'l-İslâm, veziri 'Ali Paşa ile müşâvere idüb, andan yürüyüb 'askerle Kütâhiyye'ye geldiler. Ol yerde oturmuş iken Karaman-oğlı'nun ilçisi gelüb musâlaha itmek isteyicek Pâdişâh-ı İslâm dahı râzı olmayub ilçi dahı ba'zı mühmelât söyleyüb, pâdişâh be-gâyet kakıyub andan kalkub Karaman iline girüb esbâb-ı ceş ve âlât-ı harb tamâm müretteb ve mükemmel idüb ceng niyyetine müteveccih oldı. Bu taraftan ilçi Karaman-oğlı'na varub pâdişâhuñ barışmaduğın bildürince Karaman-oğlı, 'askerin ve Samagar-oğlın ve Tatar ulusun ve Varsak beglerin cem' idüb müretteb ve mükemmel, hâzır olub turdu. Çün Pâdişâh-ı İslâm, 'asker ile, Karaman ucına varub Freng Yazısı nâm yerde konub buyurdu ki 'asker alaylar bağlayub Fîrûz Beg'i ve Hoca Beg'i, oğlı Sultân Bâyezîd'le sol yaña koyub, Lâz'dan gelen 'askeri aña koşub; sağ tarafına, kiçi oğlı Ya'kûb Beg'i koyub, Karesi Begi ve Eyne Beg Subaşıyı anuñla koyub, Temürtaş Beg ki beglerbegi idi Germiyan ili ile Saruca Paşa ve İncecük Balaban, hem İlyâs Beg, Müstecâb Subaşı anuñla gereği gibi istimâlet idüb tururdu. Bu yaña Karaman-oğlı gelüb yetişüb mukâbil oldı. Birbirine hamle idüb bir azîm ceng oldı ki sünüler rîze rîze ve kılıçlar rahne rahne olub kalkanlar pâre pâre olub demler hazân yaprağı gibi dökilür. Karaman-oğlı *se-yühzemü'l-cem'u ve yüvellüne'd-dübür*¹⁵ kavliyle 'amel idüb ol Süreyyâ sıfat müctemi' olanlar Benâtü'n-naş-vâr *fî semûmin ve hamîmin ve zullin min yahmûmin* müteferrik oldılar. Ekser 'askeri 'alef-i simşîr-i âteş-bâr-ı sâ'ika-girdâr vâki' olub bakiyyetü's-süyûf kalan ümerâ ve ser-dâr bi-ecma'ihim esîr-i silsile-âsar ve kayd-ı hasâr vâki' olub pâdişâh-ı İslâm sâlimen ve gânimen mansûr ve muzaffer, bi-hadd mâl ve menâl cem' itdi. Pes andan pâdişâh-ı İslâm dahı Hakk'a münâcât idüb Konya üzerine müteveccih oldı. Varub Konya'nun üzerine düşicek Lâz kâfiri hayli Konya halkına fesâdlar idüb andan şehr halkı amân dileyüb ve hem Karaman-oğlı dahı ilçiler gönderüb, Karaman Begi 'avreti pâdişâhun kızı idi, tîz Karaman Begi hâtinine haber gönderdi ki lutf idüb atasıyla musâlaha itmege dermân itsün diyü envâ'-ı 'özürler idicek pâdişâhuñ kızı dahı bu tazar-ru'ı kabûl idüb varub atasıyla buluşub atasının elin ve ayağın öpüb Karaman-oğlın dilek itdi. Pâdişâh dahı anuñ dilegin kabûl idüb buyurdu, yarındası Karaman-oğlı hisârda gelüb pâdişâhuñ elin öpüb aralıkda sulh ve salâh neyise

¹⁵ 54, Kamer Süresi, 45. âyet.

olub pādişāhü'l-İslām andan devlet ve sa'âdet ile dönüb, askeriyile Begşehri'nün üzerine düşüb, az zamānda anı dahı feth idüb, dönüb Burusa'ya gelüb 'ayş u nûşa meşgûl olub, ahvâl-i ri'âyâyı görüb gözetmege mukayyed oldı. Hem ol yıl Biga feth olundı, yidi yüz altmış altıncı yılda. Kütâhiyye ve bâzı kılâ'ı Germiyân ve Vilâyet-i Hamîd ve Begşehri feth oldı, yidi yüz seksen üçüncü yılda. Zagra ve Siroz ve Karavirye, nevâhileri birle feth oldı. Gâzî Murâd Hân'ın vezîri merhûm Hayreddîn, Paşaeli'nde ve Temürtaş Beg, Arnavud iline duhûl itdi, yidi yüz seksen yidinci yılda ekser vilâyet-i Arnavud feth oldı.

LĀZ BEGİ PĀDİŞĀHA GİRÜ YAĞI OLAB 'ASKER CEM' İTDÜGİDÜR

Çün Sultânü'l-İslām Karaman'dan devlet ile Burusa'ya gelüb askere destür viricek Lâz'dan gelen askere dahı destür virüb göndermiş idi. Ol askere koşılan kâfir gelüb pādişāh'dan envâ'-ı şikâyetler idüb bulara hakâret oldugın i'lâm idüb, Lâz girü yağı olub, Bosna begine haber gönderdi. Ol dahı yağı olub Bosna'da asker cem'ine mukayyed oldı. Bir nice asker cem' idüb, gelüb Pādişāh-ı İslām'a müt'eallik re'âyâyı incidüb gâret itdi.

PĀDİŞĀH-I İSLĀM LÜLÜ ŞĀHİN'E AKIN VİRÜB SINDUGIDUR

Çün Bosna kâfiri bunuñ gibi şenâ'at idüb Pādişāha yağı olub re'âyâyı ta'addî itdi, bu haber pādişāh-ı İslāma yetişüb, be-gâyet kakıyub Lülü Şāhîn'e tiz on biş biñ âdem koşub varub Bosna'ya akın itmege destür virdi. Ol dahı hemân Allāh'a tevekkül idüb Bosna üzerine yürüyüb akıncıyı kâfir iline salub be-gâyet toyum olub gelürken kazâ-yı âsumânî kâfir askeri yetişüb, ceng idüb, asker-i İslām mağlûb olub, hayli kimse esir olub, nice Müslümânlar şehid oldı. Çün bu haber pādişāh-ı İslām'a yetişdi be-gâyet münfa'îl oldı.

PĀDİŞĀH-I İSLĀM DAHI 'ASKER CEM' İDÜB 'ALİ PAŞA'YI SUSMANUZ'A GÖNDERDÜGİDÜR

Pādişāh-ı İslām, Lülü Şāhîn münhezim oldugın işidicek, hemândem beglere ve paşalara emr itdi ki: Tiz askere haber eylesünler ve bir mektüb dahı oğlum Sultân Bāyezîd'e göndersünler ki be-gâyet ulu gazâ vardur, ol dahı gelüb gazâda bile ola, diyü. Çün etraf-ı memâlike mektûblar vardı, bir vech ile asker cem' oldı ki kâbil-i vasf olmaya. Mecmû'ı asker gelüb Yiñişehr üstinde hâzır olub müheyyâ oldılar. Bu taraftan harâc-güzâr kâfirlere haber gönderdiler ki anlar dahı gelüb askerde bile olalar diyü. Nikebolı ve Tırnova begi Susmanuz nâm kâfire dahı haber vardı. İtâ'at itmeyüb sûret-i isyân iz-

hâr itdi. Pâdişâh-ı İslâm bu haberden be-gâyet münfa'îl olub vezîri 'Ali Paşa'ya buyurdu ki otuz biñ âdem alub Rûmili'ne geçüb, Susmanuz iline akın idüb kal'aların feth ide. Hemândem 'Ali Paşa, pâdişâh emriyle Rûmili'ne geçüb Rûmili 'askerin cem' idüb Susmanuz iline müteveccih oldı.

'ALİ PAŞA PURAVADİ KAL'ASIN FETH İTDÜGİDÜR

'Ali Paşa çün Edrene'ye gelüb anda askerin müretteb idüb anda Temürtaş oğlu Yahşı Beg'e dört biş biñ âdem koşub Puravadi kal'ası üzerine gönderdi. Ol dahı gelüb hisâr önine konıcak meger Hüseyin Ağa dirlerdi, bir bahâdır yigit vardı, ol varub kal'ayı giceyile ugurlayub yarındası 'Ali Paşa'ya haber gönderüb andan 'Ali Paşa dahı 'asker ile gelüb kal'anuñ masâlihın görüb içine âdem koyub yarındası düşmen üzerine müteveccih oldı.

MATRA VE ŞUMNI FETH OLDUGIDUR

Çün 'Ali Paşa Puravadi kal'asından fâriğ olub andan yürüyüb Matara üzerine düşüb anı dahı feth idüb Şumnı kal'asının dahı kilîdi gelüb ol dahı feth olundu. 'Ali Paşa 'askerin müretteb ve mükemmel idüb dururken haber geldi ki pâdişâh-ı İslâm dahı Anadolu'dan geçüb Gelibolı begi Yancı Beg'e istimâletler idüb kal'anuñ muhâfazatın gereği gibi ısmarlayub andan yürüyüb 'asker ile Edrene'ye geldi. Anda dahı birkaç gün tevakkuf idüb Yanbolı'ya müteveccih oldı. Andan Tāvuslu'ya varub anda birkaç gün tevakkuf itdi.

SUSMANUZ YAĞI OLDUGINA PEŞİMÂN OLUB 'ALİ PAŞA'YA GELÜB ANUNLA BİLE PÂDİŞÂH-I İSLÂMA GELÜB SUÇI 'AFV OLUNDUGIDUR

Çün sultânü'l-İslâm devlet ile Tāvuslu'ya gelüb anda tevakkuf itdi, bu yaña dahı 'Alî Paşa, Susmanuz'uñ mecmû'ı kal'aların feth idüb Tırnova'yı dahı alub, Susmanuz andan dahı kaçub Nikebolı'ya varub birkaç gün anda turmuş iken haber geldi ki üşte 'asker-i İslâm gelüb muhâsara idüb bundan böyle kaçacak yir yokdur, diyicek Susmanuz pâdişâh ile yağı oldugına peşimân olub beglerin ve uluların yanına cem' idüb, 'Ali Paşa'ya âdem gönderüb Silisre kal'asın pâdişâha virüb harâca iltizâm itdi. 'Ali Paşa dahı kabûl idüb ilçi gönderüb aralıkda musâlaha-i tâm olub Susmanuz dahı gelüb 'Alî Paşa ile mülâkat idüb Silisre kal'asınuñ miftâhın getürüb il vilâyeti mecmu'ı pâdişâhâ teslim idüb kendüsi bile ağır pişkeşler ihzâr idüb 'Ali Paşa ile Sultândan yaña teveccüh idüb gelüb Tāvuslu'da sultânüñ atı ayağına düşüb sultân dahı anuñ suçın 'afv idüb hil'at virüb yene iklimine gönderdi. 'Ali Paşa dahı kıssayı tamâm hikâyet idüb pâdişâh-ı İslâm dahı hayli ferahnâk olub andan devlet ve sa'âdet birle Filibe'ye müteveccih oldı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM, OĞLI BÂYEZİD'E VE YA'KÛB ÇELEBİ'YE HABER GÖNDERÜB ANLAR DAHI 'ASKERE MÛLHAK OLDUGUDIR

Pâdişâh-ı İslâm Filibe'de iki ay tevakkuf idüb Meriç suyu be-gâyet taşgun olmuş idi. Buyurdu ki ogullarına âdemler gönderüb anlar dahı 'askerleriyle gelüb Filibe'de pâdişâh-ı İslâm ile mülâkat ideler. Pâdişâh-ı İslâm dahı hemândem Eyne Beg subaşı, Yahşı Beg'le ve bir nice beglerle 'asker koşub Şehri Köyi üzerine gönderdi. 'Asker dahı varub Şehriköy'ün ilin gâret idüb çoğ esîr ele getürüb sâlim ve gânim dönmek isteyicek Lâz kâfiri dahı on biş biñ kâfir gönderüb varub kıyışmayub dönüb gitdi. Andan 'asker halkı gelüb pâdişâh-ı İslâm ile mülâkat idüb sahih ve sâlim 'asker-i zafer-peykerle pâdişâh-ı İslâm andan göçüb, İhtimân'a varup andan 'Alâ'eddin ovasına, andan göçüb Karatonlı'ya varub anda tevakkuf itdi. Anda begler ile müşâvere idüb ogulları Bâyezid Hân ve Ya'kub Beg ve sâyir begler cem' olub kâfirün 'askerleriyle ne vech ile ceng olacağın söyleşürken ba'zılar ayıtdılar ki: 'Asker önüne develer koyalum ki kâfirün atı deveden ürker. Bunuñ üzerine mukarrer idicek Bâyezid Hân ayıtdı ki: Pâdişâha bu tedbir ki olundu, bir su'ubeti var. Eger nâ-gâh kâfirün askerinden bizüm develerümüz ürküb kendülerin 'askere ura, bizüm alaylarumuzu tagıdur. Evlâ budur ki evvel tîr-endâz koyub ardınca âheste ¹⁶ *âheste biz varavuz. Hak te'âlâ kime fırsat virürse devlet anuñ ola diyü tedbir itdi Pâdişâh dahı bu re'yi begenüb buña mukarrer oldılar. Andan kalkub kâfir üzerine hücüm itdiler. Bir nice gün gitdükdün soñra, sabâh kâfirün üzerine varub pâdişâh bir depe üzerine varub kâfiri temâşâ idüb Allâh'a tevekkül idüb andan 'asker halkına istimâletler idüb, Hakka tazarru' idüb, alaylar düzüb kâfire mukâbil oldılar. Çün kâfir 'askeri İslâmün geldüğün göricek alaylar bağlayub gök demüre gark olub mukâbil oldılar. Pâdişâh-ı İslâm sağ kola ve (sol) kola biñ mikdârı okçı koyub kâfir alaylarına tîr-bârân itdiler. Leşker birbirine mukâbil olub meymene ve meysere müheyyâ olub, kalb ve cenâh âraste olub, bahâdurlar ve mübârizler düşmen kalbin gözedüb bir uğurdan hamle idüb ceng-i 'azîm oldı ki kâbil-i vasf degül. Dünyâ yüzi kâfir gözine teng olub evvel hamleye tâkat getürmeyüb 'alemleri ser-nigün olub her tarafa kâfir kanı mânend-i Ceyhün olub revân oldı. 'Asker-i İslâm nasarahumu'llâhu ilâ yevmi'l-kıyâmeti mansûr ve muzaffer olub kâfirün 'akabin sürüb ba'zısın esîr idüb ve ba'zın kırub mâlların ve ta-*

¹⁶ Metnimizde burada da bir kopma ya da atlama vardır. Noksan olan kısım, Berlin nüshasından alınarak değişik punto ile dizilmiştir. Daha önce 14. dipnotta belirtilen yerde de görüldüğü gibi, başlangıç ve bitimdeki kelimelerin tamamen birbirine uyması ve birbirinin devâmı olması, her iki metin arasındaki yakın ilişkiyi ortaya koymaktadır.

varların yağmā idüb, merhüm Sultān Gāzī Murād Hān kendünün hāse-kileriyle ve bahādurlariyle ceng yirin temāşā idüb bu fütühāt-ı gaybiyenün husūline hamd-i bi-nihāye idüb nā-gāh maktül olan kefere arasın-da bir mecrüh kāfir kana gark olub, turub "pādişāh nirededür? diyü fer-yād ü figān itdi. Çavuşlar men^c idüb, kakıyub; pādişāh zārılığına muttalı^c olub merhamet idüb icāzet viridi ki çavuşlar anı men^c itmeyeler. Gele ki ne zulmi ve hayfı var ise yerine konıla, diyicek; ol mel^cün dahı, bi-tevakkuf gelüb, pādişāhuñ üzengüsün öper gibi olub, bir hançer-i āb-dār ile havf itmeyüb pādişāha vurdı. Ol nāzüg bedeni kızıl kana gark olub, pādişāh-ı ālem-penāha mertebe-i şehādet müyesser oldı. El-hükmü li'llāhi'l-‘Aliyyi'l-Gafūr. Merhüm Gāzī Murād Hān ‘aleyhi²r-rahme ve²r-rıdvān elli dört yıl ‘ömr sürüb otuz bir yıl pādişāhlık itdi. Tārīh hicretün yidi yüz toksan birinci yılında fevt olub ulu oğlu Bāyezīd Hān’a tahtı vasiyyet itdi.

EL-MATLABÜ’R-RĀBĪ FĪ BEYĀNĪ AHVĀLİ’S-SULTĀN BĀYEZĪD BĪN MURĀD HĀN

Çün sa‘īd ve şehīd Sultān Murād Hān, bu dār-ı gurūrdan ol sarāy-ı sūrūra mertebe-i şehādet birle rıhlet itdi, hemāndem vüzerā ve begler bir araya cem^c olub merhüm pādişāhuñ ulu oğlu Yıldırım (Hān’ı) kığırub taht-ı sa‘ādet-bahta çıkarub mecmū^cı ‘ālem itā‘at idüb karındaşı Ya‘küb Çelebi henüz kāfirle ceng iderken ‘ale²l-gafle getürüb ol yerde hakkına kodılar. Pādişāhü²l-İslām ve²l-Müslimīn Yıldırım Hān devlet ve sa‘ādet ile sene ihdā ve tis‘in ve seb‘a mie ramazānınuñ dördüncü gün pādişāh olub begler ve ulular kim var ise vazı‘ ve şerīf, sagīr ve kebīr gelüb şeref-i bisāt-büsiyle müşerref olub, emvāl-i ganīmet birle sahīh ve sālīm gelüb Edrene’de tevakkuf idüb, ol kışı anda kışlayub, bahār olıcak Anadolu ve Rūmili ‘askerin cem^c idüb, varub Aydın ve Menteşe ve Saruhan vilāyetlerin feth idüb, memālik-i mahmiyyesinde ilhāk idüb yidi yüz toksan ikinci yılda mezbūr vilāyetlerde İzmir’den gayrısı feth olunub kādī ve subaşı nasb olundu. Andan devlet ve sa‘ādet birle müracā‘at idüb, gelüb Burusa’da taht-ı sa‘ādet-bahta mütemekkin olub ‘adl ve dād itmege meşgūl oldı.

PĀDİŞĀH-I İSLĀM KASTAMONİYYE’YE TEVECCÜH İDÜB İFLĀK İLİNE GİTDÜGİDÜR

Çün Pādişāhü²l-İslām Aydın ve Menteşe ve Saruhān ilin feth idüb, Aydın ve Menteşe-oğulları kaçub Kastamoniyye Begi Kötürüm Bāyezīd’e varub, anı tamām izlāl idüb, alub gelüb ba‘zı memālik-i mahmiyyede ehl-i İslāmı gāret idüb, sūret-i ‘isyān izhār itdi. Pādişāh-ı İslām dahı etrāf ve cevā-

nibe mektûblar yazub bir vech ile 'asker cem' itdi ki kâbil-i vasf olmaya. Andan şevket-i tamâm birle hücûm idüb Kastamoniyye üzerine mütevecih olıcak İflâk Voyvodası İmirçi bir nice zamândan berü pâdişâhuñ harâc-güzân olub itâ'at itmiş iken Kötürüm Bâyezîd bir vechile hareket itdügin istimâ' idicek ol dahı 'asker cem' idüb ale'l-gafle gelüb Karnovası'nı yakub yıkub gâret idüb ehl-i İslâmıñ ba'zını esir ve ba'zın şehîd idüb dönüb gidicek bu haberi Pâdişâhü'l-İslâm'a yetişüb hemândem 'asker ehliyle pâdişâh-ı İslâm dahı tevakkuf idüb vezîrleriyle ve begleriyle meşveret idüb Kastamoniyye gitmek ol yıl te'hîr idüb 'asker halkıyla dönüb Rûmili'ne gazâyâ müteveccih oldı. Çün devlet ve sa'âdet ile Edrene'ye gelüb anda akıncı cem' idüb tevekkeltü 'alâ'llah diyüb İflâk iline müteveccih oldı. Nikebolı'dan İflâk iline geçüb İflâk ilin yakub yıkub ehl-i 'asker envâ'-ı ganâim ile mugtenem olmuşiken Arkış nâm mevzi'de İmirçi gelüb 'askeriyle ehl-i İslâma ber-â-ber olub gâziler dahı cüş ve huruş idüb gazâ niyyetine kâfire hamle idicek kâfir evvel hamleye tākāt getürmeyüb, hezâr mihnet ile cem' olunan kefer-i fecere bir sâ'at-i nücümü vaktinde müteferrik olub küştelerden püşteler olub ekser 'askeri helâk oldı. Çün İmirçi bu hâle vâkıf olub ehl-i İslâm ile mukâvemet idemedügin bilüb pâdişâh-ı İslâma ilçi gönderüb envâ'-ı tazarru' ve ibtihâl birle harâc kabul idüb itâ'at itdi. Bu feth ve nusret hicretüñ yidi yüz toksan üçüncü yılında idi. Andan pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile Edrene'ye gelüb anda 'askere destür virüb Burusa'ya müteveccih oldı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM KARAMAN VİLÂYETİN VE SİVAS'I FETH İTDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdetile bundan evvel zikr olunduğı üslub üzere İflâk iline 'inân-ı 'azîmeti musammem idicek Kara Temürtaş'ı Anadolu'ya beglerbegi nasb idüb Ankara sancağın aña virüb ol vilâyeti muhâfazat itmeg için komıştı. Pâdişâh-ı İslâm, Rûmili'ne geçüb gazâyâ müteveccih olıcak Karaman-oğlı 'Alâeddîn Bey bir gice 'ale'l-gafle yürüyüb yanında olan 'askeriyle Temürtaş'ıñ üzerine hücûm idicek Temürtaş Beg gâfil bulunub yanında olan halkıyla kuvveti bāzūya getürüb ceng itdi. Ākıbet cengde münhezim olıcak 'Alâeddîn Beg, Temürtaş Beg'i habs idüb Konya'ya iletdügi gibi haber vardı ki pâdişâh-ı İslâm sâlimen ve gânimen ehl-i 'asker ile gazâdan dönüb mahrûsa-i Burusa'ya taht-ı sa'âdet-bahtda mütemekkin oldı. Bu haberi 'Alâeddîn Beg işidicek havf ve hirâs gâlib olub, Temürtaş Beg'i hapsden çıkarub, eyü hil'atler virüb, geregi gibi istimâlet idüb, çok 'özürler idüb, eyü ilçiler tertîb idüb, pâdişâh-ı İslâm'a gönderüb envâ'-ı tazarru' itdi. Pâdişâh-ı İslâm dahı bu haberi istimâ' idicek be-gâyet gazab idüb, ehl-i 'askere ulaklar gönderüb, Anadolu ve Rûmili 'askerin cem' idüb,

Karaman-oğlu üzerine müteveccih oldu. Alâ'eddîn Beg pâdişâh-ı İslâm'ın kendü üzerine geldüğine muttalî^c olicak ne deñlü Varsak ve Turgud ve Samagurlu ve Babudlu varise cem^c idüb gelüb Akçay'da pâdişâh-ı İslâm ile mukâbil olub ceng itdi. Hemân ki ceng-i sultânî oldu, Karaman-oğlu tâkat getürmeyüb sûret-i firâr ihtiyâr idicek ehl-i İslâm dahı anuñ ardına düşecek, kazâ-yı âsumânî atı ayağı hatâ idüb 'akabince nice merdânlar hâzır olmuşlardı, tutub muhkem bend idüb pâdişâh-ı İslâmın 'izz-i huzûrına getürüb 'arz ittiler. Ol dem mezbûr Alâ'eddîn Beg'ün, Muhammed ve Mustafâ nâm oğulları dahı mahbûs olub kayd ve bend ile Burusa'ya gönderüb anda habs itdiler ve Alâ'eddîn Beg'i Temürtaş Beg'e ısmarladılar. Ol dahı tevakkuf itmeyüb iledüb bir yerde ber-dâr itdi. Çün bu kazıyye pâdişâh-ı İslâmın me-sâmi^c-i şerîfine yetişüb be-gâyet müteellim olub andan 'asker-i zafer-peykerle Konya'ya varub feth idüb, andan Aksaray'a ve Kayseriyye'ye varub feth idüb, içine âdem kodı. Bu târih Hicretün yedi yüz toksan dördüncü yılında idi. Andan Sultânü'l-İslâm sâlimen ve gânimen dönüb Lârende'yi feth idüb, andan Akşehir'e gelüb anı dahı feth idicek dönüb mahrûsa-i Burusa'ya müteveccih olub, seferden 'avdet itmelü olicak Kâdî Burhâneddîn ki Sivas'da bir sûret ile beg olub vilâyet-i Rûm'ı bil-küllüyye kabz ve bast idüb pâdişâh-ı İslâm'a izhâr-ı muhâlefet idüb Mısır Sultânı'na ilticâ itdüğü pâdişâh-ı İslâm'ın mesâmi^c-i şerîfine yetişüb hemân ol dem kat'a tevakkuf itmeyüb hem ol sefer 'asker ile Sivâs'a yürüyüb Kadı Burhâneddîn mecâl-i mukâvemet olmayub, ol aralıkda fevt oldu. Pâdişâh-ı İslâm, Sivas'ı ve Tokat'ı feth idüb ol seferden sıhhat ve selâmet birle dönüb gelüb mahrûsa-i Burusa'da mütemekkin olub ol kış anda kışladı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM, KASTAMONİ'Yİ VE SELÂNİK'İ FETH İTDÜGİDÜR

Çün evvel bahâr olub târih-i hicret yidi yüz doksan beşinci yılda pâdişâh-ı İslâm ehl-i 'askere haber idüb Anadolu ve Rûmili 'askerin cem^c idüb yürüyüb Kastamoniyye üzerine hücum idicek, Kötürüm Bâyezîd dahı fevt olub Kastamoniyye ve 'Osmancuk ve Canik ve Samsun feth olundu. Hem ol târihte Teke ve Germiyân vilâyetleri tamâm ta'allukâtlarıyla feth olunub anda Karahisâr ve Begşehir ve Seydişehir feth olunub uluları pâye-i serîr-i âlâya gelüb kal'aların teslîm idüb hil'at giyüb mansıblar alub yerlerine revâne oldılar. Kastamoniyye vilâyetin oğlu Emîr Selmân'a (Süleymân'a) bağışlayub, Menteşe-oğlu andan kaçub Çagatay'a gitdi. Andan Pâdişâh-ı İslâm sâlimen ve gânimen gelüb mahrûsa-i Burusa'da 'adl ve dâd itmege meşgûl olub 'ayş ve nûş iderken haber geldi ki Freng mel'ûn gemi ile kenâra çıkub hayli il gâret idüb Rûmili'nde deñiz kenârları muhkem feterâtdur dinilecek

pâdişâh-ı âlem-penâh dahı bahâr olmadın yanında olan askeriyle yürüyüb Rûmili'ne geçüb anda Rûmili askerın cem^c idüb Selânik üzerine müteveccih oldı. Bi-muhâbâ mecâl virmeyüb, anı feth idüb ol kenârda olan Müslümân-lardan hayli evler getürüb hisârı için toldırdı. Andan yürüyüb Yiñişehr'e ve Atina'ya varub ol kenârda olan hisârları feth idüb asker halkı bir vechile ganîmet tahsîl itdiler ki kâbil- vasf olmayub sâlimen ve gânimen makarr-ı me'lûflarına avdet itdiler. Selânik feth olunduğı Hicretüñ yidi yüz doksan altıncı yılıñ cemâziyel-âhirinüñ on dokuzuncu güninde vâki^c oldı. Andan pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile gelüb Bursa'da mütemekkin olub Freng ile tamâm adâvet idüb etrâf ve cevânibe mektûblar irsâl itdi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM İSTANBUL'I MUHÂSARA İDÜB VARUB ÜNGÜRÜS İLE CENG İTDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı İslâm, Freng ile adâvet idüb evvel bahâr olıcak bir askeri cerrâr-ı necm-şümâr cem^c idüb gelüb Edrene'de birkaç gün tevakkuf idüb andan İstanbul'uñ üzerine müteveccih olub gıce ve gündüz dimeyüb cenge meşgûl olub yidi ay muhâsara itdi. İçinde olan teküri tamâm zebûn olub Üngürüs Kralı'na envâ'ı dürlü pişkeşler gönderüb mu'âvenet taleb itdi. Üngürüs Kralı dahı İstanbul'uñ bu vech ile aciz olduğın bilüb tiz Üngürüs askerine haber idüb İflâk ve Çih ve Sâs ve Bulgar ve Freng ve Bosna beglerine dahı âdem irsâl idüb anlardan dahı asker taleb idüb yüz otuz biñ mikdârı kâfir cem^c idüb İflâk ilinden geçüb Nikebolı üzerine düşüb anı muhâsara itdi. Gıce ve gündüz dimeyüb cenge meşgûl oldı. Nâ-gâh bu haber İstanbul üzerinde pâdişâh-ı âlem-penâh ceng iderken mesâmi'i şerîfine yetişüb vezîrlerin ve beglerin cem^c idüb müşâvere idicek bunı vech gördiler ki İstanbul teküri ile sulh idüb andan asker ile Nikebolı üzerine teveccüh ideler. Pes eyle idüb İstanbul teküriyle bir sûret ile sulh idüb asker ile andan kalkub ber-vech-i isti'câl Tırnavi'ye varub; anda, pâdişâh-ı âlem-penâh asker halkınuñ cebesin görüb, Evrenos Beg'i dil almağıçün göndericek, kâfir dahı askerın bir vech ile cem^c ve zabt itmişdi ki Evrenos Beg nice ki sa'y itdi kâfirden bir dil alınmayub melûl ve mahzûn pâdişâh-ı âlem-penâh'a gelüb kâfir askerınüñ kesretin ve zabtın haber virüb ol bâbda tedârük itmek gerekdür diyicek; pâdişâh-ı âlem-penâh, sûret tebdîl idüb, kâfir askerine teccessüs itmege varub, bir yüksek yirden Nikebolı Kal'ası'nuñ dizdârına çağırdı. Meger ol eyyâmda pâdişâhuñ bir yarar ve mu'temed Toğan nâm kulu var idi, gıceyle ol pâdişâhuñ âvâzın işidicek pâdişâh ile söyleşüb, pâdişâh devletinde hisâr muhkemdür, zahîre bî-nihâyedür, zebûn olmamuz yokdur, diyicek pâdişâh-ı âlem-penâh dahı, üş yetişdüm diyicek ba'zı kâfirler bu

haberi işidüb hemân ol gice krala haber virdiler. Giceyile âdemler gönderüb nice teecessüsler itdükden soñra pâdişâhdan haberler ve eser bilmeyicek yarındası kâfir ʿaskeri âlât-ı harb ve esbâb-ı ceşşlerin müretteb idüb cenge hâzır olıcak pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı hemân Allâh'a tevekkül idüb kâfirüñ üzerine hücüm idüb cum'a gün ʿale's-sabâh ehl-i İslâm kâfir ʿaskeriyle buluşub ʿazim ceng vâki' oldu. Kâfir ʿaskeri bî-nihâye olub, ehl-i İslâm az olub, az kaldı ki râyât-ı İslâm ser-nigün olub, ʿasker-i zafer-peyker münhezim ola. Bu esnâda pâdişâh-ı İslâm dahı kendü bile ceng idüb kâfire kılıc ururken nâ-gâh kazâ-yı âsumânî, bir kâfir, pâdişâh-ı İslâm atdan düşürüb, bir oğlan gelüb at çeküb, pâdişâh-ı ʿâlem-penâh niyâz ve tazarru' idüb nusret taleb iderken rivâyet iderler ki ʿâlem-i gaybden bir nesne peydâ olub kâfire bir vech ile kırgun oldu ki kâbil-i hisâb olmaya. Kâfir ʿaskeri ceng idüb münhezim olub kaçub Tuna'ya dökilüb niçe biñ kâfir suda gark olub ve niçe biñ kâfir kılıcdan geçüb Hak te'âlâ ehl-i İslâma bir vech ile feth virdi ki hiç bir târihde ancılayın gazâ olmamışdı. Pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı şükr-i bî-hadd idüb kâfirüñ mâlin ve esbâbın gâzilere bahş idüb ʿasker ehli bir vechile muğtenem oldılar ki kâbil-i vâsf olmaya. Bu gazâ-yı ekber Nikebolı üstinde idi; yüz toksan yidinci yılda vâki' olup pâdişâh-ı ʿâlem-penâh hem ol yıl tamâm Rûmili'n feth idüb, gelüb devlet ve sa'âdet ile Bursa'da taht-ı sa'âdet-bahtda mütemekkin olub ʿadl ve dâd itmege meşğul oldu.

SULTÂNÜ'L-İSLÂM MALÂTIYYE'Yİ VE ERZİNCÂN'I FETH İTDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı ʿâlem-penâh gelüb ʿayş ve nûşa meşğul olub mahrûsa-i Bursa'da Ulu Câmî'e bünyâd urub anuñ masâlihın görüb mühendisler ve benâlar ihzâr idüb bir sa'ât-ı şerîfde bünyâd koyub pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı şürb-i hamr itmekden vaz gelüb ʿulemâ-i kirâm ve fuzalâ-yı fihâma ihtirâm-ı fevka'l-hadd idüb meşâyih'e îzâz ve ikrâm idüb her birine hâllü hâlince teşrîfler ve ihsânlar erzânî buyurub ʿulemâ meclisinde hâlî olmayub şer'î kavîm üzre müstakîm olub şer'î nebevî tamâm icrâ idüb kudâtuñ ve ümerânüñ mahâiflerin ve mezâlimlerin şer' ile teftiş itdürüb zulmi ve hayfı olan kimsenelerüñ mezâlimi yerine köyub müstahakk-ı ʿazl olanları ʿazl itdi. İrtişâyı ʿâlem yüzinden bi'l-külliyeye ref' itdi. Bir vech ile ʿadl itdi ki vilâyet-i ʿOsmân tamâm âbâdân olub re'âyâdan şerîf ve denî, ganî ve za'îf aralarında küdüret ve ʿadâvet olmayub mecmû'ı ʿâlem ibâdete meşğul olmuşlardı. Hattâ hikâyet iderler ki ol zamânda Şeyh Ramazân nâm bir ʿâlim var idi ki ʿulûmda bî-nazîr ve kâmil ve fâzil kimsene idi. Bir takrîble pâdişâh-ı ʿâlem-penâhuñ âsitân-ı sa'âdet-bahşına yetişüb pâdişâh-ı İslâm dahı anuñ diyâtin

ve ʿulūm-i fikh içre mahāretin görüb ʿavâtıf-ı husrevâne ve merāhim-i pâdişāhâne izhâr idüb köyler ve milkler virüb kendüye musāhib idüb baʿzı me-sâlih-i şerʿiyyede anuñla meşvere iderdi. Hattâ soñ ucı kâdî-ʿasker idüb me-sâlih-i şerʿiyyesin bi'l-külliyeye aña tefvîz itdi. Bu aralıkda nâ-gâh pâdişâh-ı İslâmuñ mübârek kalbine ʿArabistân sevdâsı düşüb, etrâf ve cevânibe ʿasker cemʿ itmek içün âdemler irsâl idüb, bir ʿasker-i bi-nihâye cemʿ idüb, varub Malâtiyye'yi feth idüb, Sultānuñ divit-dârın tutub öldürüb ol vilâyeti harâb itdi. Bu târih tamâm hicretüñ sekiz yüz yılında idi ki Malâtiyye ve ol vilâyet feth olundu. Ol esnâda Sultân Ahmed Celâyir ki âbâ vü ecdâdından irs ci-hetiyle Bagdâd tahtı aña müntakil olmuşdı ve Kara Yūsuf bin Mihmâd ¹⁷ ki Kara Koyunlu'nuñ emîr ve serveri idi, Temür şerrinden bu ikisi terk-i vatan idüb Şâm diyârına varub Mısır Sultânı bunları kayd ve bend ile habs itdükden soñra envâ-ı hiyle ile Sultānuñ habsinden halâs olub pâdişâh-ı ʿâlem-penâhuñ hizmetine gelmişlerdi. Her biri kemer-i hizmet ve istitâ'atı mi-yân-ı cânlarına muhkem idüb hizmetde kusûr komazlardı. Temür, Şâm'a müteveccih olub gitdükden soñra Sultân Ahmed yine sevdâ-yı vatan idüb pâdişâh-ı ʿâlem-penâhuñ ʿizz-i huzûrına ʿarz idüb pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı anuñ istidâsın kabûl idüb bi-nihâye mâl ve esbâb virüb rifâ-ı hâl ve fe-râg-ı bâl birle yine vatanına göndermişdi. Ol esnâda Temür'den ilçi gelüb Malâtiyye feth olunduğına be-gâyet incinüb Sultân Ahmed ile Kara Yūsuf taleb itdüğine Pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı Temür'ün ilçisin tahkîr idüb i'ti-bâr itmeyicek; ilçi varub, Temür'e keyfiyyet-i hâli i'lâm idüb, Temür dahı be-gâyet kakıyub ʿasker ile gelüb, Sivâs'ı harâb idüb yine turmayub çıkub gitdi. Pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı Temür'ün bu vech ile hareketin görüb Si-vas'ı harâb itdügin işidicek ʿasker-i bi-nihâye cemʿ idüb Erzincân'uñ üzerine yürüyüb Erzincân'uñ begi Tahretin mukâvemet idemeyüb kal'ayı teslîm idüb itâ'at itdi. Pâdişâh-ı ʿâlem-penâh dahı anuñ Temür'e ilticâ itdügin bilüb Erzincân'uñ a'yânlarından ve Tahretin'ün ʿavretin ve oğlanın mecmû-ʿısın yarar âdemleriyle Burusa'ya gönderüb Tahretin'i girü Erzincân'da beg nasb idüb emvâl-i ganâyimi alub Burusa'ya gelüb ʿadl ve dâd itmege meş-gül oldı. Bu târih sekiz yüz üçüncü yılda idi. Hem ol yıl pâdişâh-ı ʿâlem-penâhuñ Ertuğrul nâm oğlu vefât idüb pâdişâh-ı ʿâlem-penâh anuñçün be-gâyet müteallim olub ol yıl bir gayrı yire sefer olmayub ʿadl ve dâd itmege meşgûl oldı.

¹⁷ Çok açık şekilde Mehmed veya Muhammed değil Mihmâd ya da Mihmed okunacak biçimde hareketlenmiştir. Başka kaynaklarda da görülen, yer alan bir ad olduğundan düzeltme yoluna gidilmemiştir. Ancak, ki'den sonra gelen Kara Bunlu'daki imlâ hatası belirgin olduğundan ve bazı tereddüdlere yol açabileceğinden, düzeltilerek Kara Koyunlu şeklinde alınmıştır.

SULTÂNÜ'L-İSLÂM TEMÜR İLE CENG İTDÜGİDÜR

Tarih içre şöyle getürmişler ki çün pâdişâh-ı İslâm Erzincân'ı feth idüb Tahretin'ün envâ'-ı tazarru' ve ibtihâliyle Erzincân'da girü mukarrer beg nasb idüb ehli ve 'ayâlin Bursa'ya getürüb hânumânın yagmâ itdürmiş idi. Ol sebebden Tahretin be-gâyet şikeste-dil olub zâhir sadâkat ve bâtinen 'adâvet idüb Temür 'askeri ol nevâhiye gelicek varub tazallüm itmiş idi. Temür dahı bu haberi işidüb evelden dahı pâdişâh ile 'adâveti olub Sivas'ı harâb idüb Rûm üzerine yürüme kasdın itmiş idi. Ol dahı bahâne olub hemân ol bî-nihâye 'asker tertîb idüb 'azm-i Rûm idüb yürüdi. Çün bu haberi pâdişâh-ı İslâm'ın mesâmi'-i şerîfine yetişdi hemâdem etrâf ve cevâni-be mektûblar yazub Anadolu ve Rûmili 'askerin cem' idüb pâdişâh-ı İslâm'a tâbi' olan İflâk'den ve Lâz'dan ve Bosna'dan otuz biñ cebelü kâfir gelüb pâdişâh-ı İslâm biş oğlı ile müretteb ve mükemmel düşmen yarağıyla Bursa'dan kalkub Ankara tarafın tutub Temür'den yaña müteveccih oldılar. Çün Temür dahı Sivas'da cebesin görüb 'askerin müretteb ve mükemmel idüb Ankara nevâhisinde Çubuk nâm mevzi'de su tarafın alub turdı. Bu taraftan pâdişâh-ı İslâm bî-nihâye 'asker ile ve seksen bin Tatar ile düşmenün üzerine hücum itdiler. 'Asker-i İslâm'dan 'Alî Paşa ve Koç Minnet Beg ve Mustafâ Beg bir yüksek yire çıkub Temür 'askerine nazar itdiler. Gördiler ki kâbil-i vâsif olmayub bir deryâ-yı bî-nihâyedür ki cüş idüb turur. Bunlar bu hâli görüb 'asker-i Rûm mukâvemet itmeyeceğın bilüb pâdişâh-ı İslâm'a 'arz idüb çeriye bölük bölük idüb tağlara gönderüb etrâf ve cevâni-bden Temür 'askerin şebîhün itmek ile ve ardından ve öninden basmağıla bir zafer bulavuz diyü tedbîr idicek Hoca Fîrûz Şâh men' idüb hemân yürüme gerek diyicek pâdişâh-ı İslâm dahı anuñ sözine gurra olub târih-i hicretün sekiz yüz bişinci muharremünün on üçüncü gün 'ale's-sabâh tabl ve nakâra çalınub Temür üzerine yürüyüb cenge şürü' olundu. Temür dahı bu hâli görüb 'askerine bir uğurdan hamle idün diyicek Deryâ-yı Kulzüm gibi 'asker hücum idüb bir ceng-i Sultânî oldı ki kâbil-i vâsif olmaya. Bu taraftan evvel hamle harâc-güzâr kâfirler idüb muhkem ceng idicek; 'âkıbetü'l-emr, pâdişâh-ı İslâm yanında olan Tatar 'askeri pâdişâha hâyin olub, varub Temür'e mütâba'at itdiler. Çün 'asker-i İslâm bu hâli görüb 'askerün bir yanı şöyle olıcak, bâkî 'asker dahı münhezim olub sûret-i firâr ihtiyâr itdiler. Koç Minnet Beg gelüb pâdişâha ayıtdı ki, sûret tebdîl idüb bir taraftan başuñ kurtar. Ben de bunda senün yeründe turub birez eğleneyim, diyicek pâdişâh-ı İslâm dahı gayret idüb at depüb gâh kaçub gâh ceng iderken kazâ-yı âsumânî at ayağı sürçüb pâdişâh atdan düşüb yine binicek üzerine Tatar 'askeri hücum idüb ol yirde begler muhkem ceng idüb 'âkıbetü'l-emr

pâdişâh mahbûs olub Minnet Beg ve Mustafâ Beg ve Hoca Fîrûz Paşa ve niçe begler esîr olub  asker-i İslâm bi'l-k ulliyeye münhezim olub per kende oldılar. Merh m p diş h-ı İsl m on dört yıl p diş hlik idüb hicretün sekiz yüz beşinci muharremi n n on  çinci güninde girift r oldu. Taht-ı sa adet-bahta c l s itdügi t rihten mem lik-i mahr sasına etr f ve cev nibden yigirmi sancaklık il feth idüb ilh k itmiş idi. Ve merh mu n altı oğlu var idi. Kendü hay tında vef t bulmuş idi biri Ertugrul, ve Em r S leym n ve Sult n Muhammed ve M s   elebi ve  is   elebi ve Mustaf   elebi cengde bile idiler. Mezb r Mustaf   elebi ol cengde n -bed d oldu ve M s   elebi atasıyla girift r oldu ve Em r S leym n bu v ki adan hal s olub R mili'ne gidüb R milin zabt idüb Edrene'yi taht idüb oturdu. Ve  is   elebi Burusa cev nibinde idi. Ve Sult n Muhammed Tokat'a gidüb vil yet-i R m'ı zabt itdi. Bunlaru n v ki aları mufassal zikr olunsa gerekdür, inş a'llahu'l- aziz.

EL-MATLAB 'L-H MİS

F -BEY N  AHV L 'S-SULT N MUHAMMED H N B N B YEZ D H N

Merh m Yıldırım H n, Temür ile bu v ki ada olub kaziyeye bu vech ile olıcak ol eyy mda Sult n Muhammed on bir yaşında idi. Temür leşkeri g lib olub her kişiyeye kendü ehli ve  ay li sevd sı olub müteferrik olmuşlardı. Bu dahı kendünün h ssa  askerin R m dil verleriyle sancağın  ek b Temür  askerin yarub çıkub  azm-i R m idüb önüne gelen Tatardan bi-hadd ve bi-kıy s kırub gelüb Tokat'a yetişdi. R m'a  ıkdukları gün atasınu n girift r olduğun ve karındaşları n -bed d olduğun ve memleket düşmen ayağı altında p y-m l olub ehl-i İsl mı g ret ve has ret itd klerin istim  idüb gayret odı yüreğin yakub m b rek gözleri yaş ile tolub  h idüb ayıtdı ki: Dirig! Memleket-i  Osm n ki düşmen atı ayağında hel k olub ve re y  ki ved yi -i Hazret-i  fer de-k rdur düşmen elinde   ciz ve ser-gerd n olmuşlardur. Ve Sult n babam dahı  ad  elinde girift r olub ol geçen  ayş ve n ş, niş olub ferah teraha mübeddel olmuşdur, diyüb h slarıyla şöyle m ş vere itdi ki: Kendüyi  ad   askerine ura, t  bir tarik ile atasın kurtara ve y hod, anu n yolunda hel k ola. Bunlar ayıtdılar ki: ş h ! Bizüm canımız ve başımız senün yolu a fid  olsun. Bu nesne ki buyurursuz be-g yet hoşdur, amm    k l ne maslahat oldur ki bu düşmen ki vil yete müstevli oldu, be-g yet çoğ  askerd r, bu a yakın olmak rev  degül. Maslahat oldur ki bunları ırakdan y riy b g zedev z, anu n gibi halvet bulub  asker ken rında bulunan hel k idevüz, didiler. Sult n Muhammed bu tedbiri begenüb R m  askeriyle kalkub aşağa tarafa gitdi.

SULTÂN MUHAMMED KARA YAHYÂ İLE CENG İDÜB ANI Sİ- DUĞIDUR

Çün Sultân Muhammed Rûm serverleriyle kalkub gelüb Dervâz'e yetiş-
di, İsfendiyâr'ın yigeni Kara Yahyâ, biñ mikdârı er ile kendüsi geyimli ve
atı keçimli, gelüb Sultân'ın önüne ayıtdı ki: İy yigit! Ne kişisin ve ne yire
gidersin? Ben İsfendiyâr'ın yigeni Kara Yahyâ'em. Cihân-gîrler benüm tîr-i
hadengümden sînelerin delük delük idüb, pehlevânlar zehrelerin çâk idüb,
benüm heybetümden bu taraftan kuş uçmaz. Muhammed kimdür ki
benüm memleketüme gire, diyü bang urdı. Sultân bunun haberin istimâ
idüb mukayyed olmadı. Kara Yahyâ kakıyub Sultân'ın önüne gelüb hamle
itdi. Sultân bunu görüb yanında olan serverlerine istimâlet idüb ayıtdı ki: İy
benüm yigitlerüm! Vaktidür ki Kara Yahyâ'yı kara karga misâl tağıdub ʿas-
kerin helâk idevüz, diyüb; kendü dahı elin kılıca urub, tekbîr idüb, düşman
çerisine hamle idüb, ol bütün cemʿiyyeti iki nîme itdiler. Kara Yahyâ çün
gördi iş hadden geçdi ve belâ suyu başdan aşdı, ʿaskerine "Ha turuñ!"
diyügördi, başarımadı. ʿAskeri bir lahza tâkat getürmeyüb, münhezim olub,
perâkende oldılar. Kara Yahyâ kendü dahı ʿâr nâmûsı yire salub Tosya'ya
düşdi. Sultân ʿaskeri anlaruñ ardın sürüb, ele girenin helâk idüb, malların
yağmâ itdiler. Andan ferâgat birle yine işlerine gitdiler. Sultân'ın çünki ev-
vel fethi bu vech ile olub envâr-ı saʿâdet-âsarî çehresinden lâmiʿ olub devlet
ve saʿâdet ile kalkub Girede'ye irdi. Anda birkaç gün tevakkuf idüb Temür
ʿaskerine cäsüs gönderdi ki varub göre; atası Yıldırım Hân, Temür katında
mıdur; keyfiyyet-i hâli nedür, ʿalâ vechiʿt-tafsîl gelüb haber vire. Çün peyk
revâne oldı, bunlar ol yirde birkaç gün turub begler ile müşâvere itdiler ki:
çün ʿâlem bu vech ile sûret gösterdi, ne itmek gerek? Maslahat oldur ki bu
aradan kalkub aşığa tarafa gidevüz, sarp taglara çıkub ʿalemüñ hâline nazar
idevüz. Temür hod bu ili zabt idüb bu yirde karâr ideceği maʿlûm
degüldür. Lâ-cerem yine kendü vilâyetine gitse gerekdür. Tağdan tağa bizi
taleb ideceği yokdur. Ve baʿzılar ayıtdılar ki: Bu maslahat degüldür. Zîrâ
aşığası hatarnâkdür. Yene memleketümüze Rûm'a çikalum, görelüm ki tak-
dîr-i Rabbânî ʿâlem-i gaybdan ne izhâr ider. El-hamdü li'llâh ki Allâh ʿinâ-
yetinde bu sultânımız devletinde vaktümüz hoş ve nîmetümüz bî-nihâ-
yedür. İlümüz içinde yürüyelüm. Eger yağı gelürse menʿ idelüm, memleketi
aʿdâdan muhâfazat idelüm. Sultân bu takdîri ihtiyâr idüb Rûm tarafına git-
mek tedârükünde iken Temür ʿaskerine göndürilen cäsüs gelüb sultâna duʿâ
idüb ayıtdı ki: Hak teʿâlâ celle ve ʿalâ, pâdişâh-ı İslâmuñ ʿömrin ziyâde
idüb aʿdâ-yı devlet mahzûl ve makhûr ola. Atañ Yıldırım Hân'ı gördüm, se-
lâmetdür ve lîkin cehd idüb yanına varımadum. Temür, Rûm vilâyetini ta-

mām zabt idüb bu yıl Aydın ilinde kışlar, didi. Çün sultân bu haberi isti-mâ^c itdi, pes andan soñra tevakkuf itmeyüb Rûm vilâyetine müteveccih oldı.

SULTÂN KARA DEVLET ŞĀH İLE CENG İDÜB ANI HELĀK İDÜB ʿASKERİN SIDUGIDUR

Çün sultân Rûm serverleriyle Rûm'a geldi, nâ-gâh haber geldi ki Kara Devletşâh gelüb ili tutdı. Elinde Temür'den hükmi vardır; her yire ki varur, elinde nişânın gösterüb aydur ki: Temür Hân bu memleketi baña virdi. İl dahı ihtiyâtından aña uymağa başladı. Biñ mikdârı harâmî aña uymışdur. Her ne araya varalar kendülere itâ^c at itmeyenleri helâk idüb, illerin yakub, malların gâret iderler. Şimdiden anuñ tedâbirin itmeyecek olursañ memleket cümle hükm ider, didi. ¹⁸ Sultân bu haberi işidicek be-gâyet kakıyub etrâfına nazar idüb ayıtdı ki: İy Begler Ne dirsiz? Bu işüñ kaydın nice yersiz? Bunlar ayıtdılar ki: Sultân devletinde nice olsa gerekdür, Kara Devletşâh ile turşuruz, bir gün toğduk bir gün ölürüz, didiler. Sultân dahı bunlara geregi gibi istimâlet idüb: Merdâne oluñ. Kara Devletşâh ne seg-i bî-hayâdur ki benüm memleketüme girüb re^câyâya zahmet vire. Pes bunlar bu tedbirde ve ʿasker cem^c idüb ceng itmek yarağında olub cäsüs gönderdiler ki varub düşmenüñ kandalığın ve yanında olan mahâzîlün kesretin ve killetin bilüb sultâna haber vire, bunlar dahı aña göre kayd göreler. Çün cäsüs bu aradan gidüb, az zamânda düşmene yetüb Kara Devletşâh'ı gördiler ki Kağala'da konub kendü hâline meşğul olub yanında olan âdemi azdur ve bunuñ gibi vakt ele girmeyüb, fırsatı ganîmet bilüb, gelüb Sultân'a haber virdi ki: Altı yüz kişiyle Kağala'da halvet oturur, be-gâyet mahall-i fursatdur, diyüb; Sultân dahı bu haberden be-gâyet ferahnâk olub, Rûm ʿaskerin müretteb ve mükemmel düşmen yarağıyla, esbâb-ı ceş ve âlât-ı harbleriyle yürüyüp Kara Devletşâh, Kağala'da fâriğ, bî-haber oturur iken Sultân yetişüb, bî-tevak-kuf üzerine at depüb, hamle itdi. Kara Devletşâh, çün Sultân geldüğü haberin virdiler, hiç vech ile ihtiyât itmeyüb atına süvâr olub sultana mukâbil oldı ve bülend âvâz ile ayıtdı ki: Sen henüz bir tıfil oğlan olub anañ südi agzuñda kokar. Ne liyâkat ve isti^cdâd ile aduñı sultân koyub memleket taleb idersin? Yüri bu sevdâdan fâriğ ol. Kendü maslahatuña git. Evlâ budur ki bu fikri terk idesin. Atañ ve karındaşlaruñ bi'l-fi^cl mahbûslardur. Sen memleket da^cvâsın itmek be-gâyet ba^ciddür. Eger bu sevdâdan fâriğ olmayub darb ve harbe şürü^c idersen şimdi saña ne ideceğüm ma^clûmdur, didi. Çün sultân bunu işitdi, kakıyub ayıtdı ki: İy pîr-i haref! Bir nice hây ve hüy idüb

¹⁸ Metinde, "iderdi" şeklindedir. Gerek cümlelerin akışına, gerek Neşri tarihine bakılarak "ider didi" olarak düzeltilmiştir.

kendüni bir âdem mi sanursın! Beñzer ki sakaluñ değırmende ağardub kim-
senüñ darbın ve harbın görmemişsin. Benüm babam mahbûs ise Allah ha-
lâs ide. Ammâ ni^cme'l-halef benem ki şimdi sana seni gösterüb nice ide-
ceğüm göresin, diyüb tekbîr idüb, Allah'a sığınub, kılıç yalın idüb, düşmene
hamle itdi. Şöyle ki kılıç darbı ve çomak sadası ^cAyyük'a çıkub bir ceng-i
^cazîm oldı. Pes ol ceng içinde sultân kullarından bir şâh-yigit bir ok çıkarub
çeşmin gözedüb yayın çeküb pertâb itdi. Takdîr-i Rabbânî tîr-i handeng
Kara Devletşâh'ıñ gözine dokınub eñsesinden çıkub gitdi. Atundan yıkıldığı
gibi sultân kulları kılıc üşürüb pâre pâre itdiler ve yanında olan yigitlerinüñ
kimin kırub ve kimisi kaçub, kimisi sultâna bend oldı. Sultânıñ ikinci fethi
budur. Çün sultân bu fetihden şâd ve hândân dönüb kendü yerine geldi,
^cayş ü ^cişrete meşğül olub etrâf ve cevânibin gözetdi.

KUBÂD-OĞLI NİKSAR'I MUHÂSARA İDÜB SULTÂN DAHI ÜZE- RİNE VARUB CENG İDÜB SIDUGIDUR

Sultân devlet ve sa^câdet birle oturub ^cayş ü nûşa meşğül olub fârigü'l-bâl
otururken nâ-gâh haber geldi ki Kubâd-oğlı bî-nihâye asker ile Niksâr'ı mu-
hâsara idüb gice ve gündüz ceng ider. Eger ol hisâra meded yetişmezseñ
kal^ca elden gidüb il vilâyet harâb olur, diyü. Sultân bu haberüñ istimâ^cin-
dan be-gâyet münfa^cil olub, atına süvâr olub, yanında olan ^caskerüñ mec-
mü^cı esbâbın ve âlât-ı harbin müretteb ve mükemmel idüb, gice ve gündüz
dimeyüb yetişüb; Kubad-oğlı dahı, hisâr üzerinde bunlardan fâriğ tururken,
bunlar dahı Rûm serverleriyle ve bahâdurlarıyla yetişüb, bir yirden hamle
idüb, Allâh'a tevekkül idüb, Kubad-oğlı'nuñ leşkerin basub, sıyub târ
u mâr itdiler. ^cAskerinüñ kimin kırub ba^czısı kaçdı. Mâl ve esbâbların alub
mugtenem oldılar. Kubad-oglı dahı tek ü tenhâ sahrâ-yı dalâlete düşüb ka-
çub Taşan-oglı'na ilticâ idüb ol tarafa dek başın kurtarub gitdi.

SULTÂN FELENBOL KAL^cASINUN ÜZERİNE DÜŞÜB CENG İLE FETH İTDÜGİDÜR

Sultan Muhammed, Kubad-oglı'nuñ ^caskerin sıyub kendüyi tahkîr ve ta^c-
cîz idüb gâlib-i mutlak olub şehirlerin ve kal^caların feth idüb ol vilâyeti dahı
teshîr itmege ikdâm idicek, meger Canik kavminüñ ardın kovub kimin kı-
rub kimin esîr idüb esbâbların ve mâlların gâret iderken Felenbol adlu bir
kal^ca var idi ki muhkem idi, Sultân dahı ol kal^cayı göricek anuñ fethine
ikdâm idüb vüzerâ-yı nâmdâr ve bahâdurân-ı kâr-zârlar ile meşveret idüb
mecmü^cı bu ikdâmı ahsen görüb hemân ol gün kal^canuñ üzerine yürüyüş
idüb bir nevbet kal^ca cengin itdi. Kal^ca ehlinden ve sultân ^caskerinden hayli

kimsene mecrūh olub evvel hamlede feth olunmaduğına sultān mŭtefekkir olub buyurđı ki tabl-ı āsāyiř urulub, ʿasker ehli kalʿa cenginden dōnŭb, ol gice āsŭde oldılar. Sabāh olıcak sultān vezirlerin katına daʿvet idŭb kalʿanuñ feth olunması yanında anlaruñla tedbir idŭb her biri ʿalā-kaderi ʿaklihi bir nesne fikr idŭb sultāna haber virdi. Sultān hiç didŭklerine mukayyed olmayub ayıtdı ki: Bilŭrem bu kalʿaya ikdām-ı tām birle ceng idŭb yŭriyiř idicek mukāvement itmeyŭb elbetde feth olunur. Ve lĭkin bu kalʿa baña gerekdŭr. Ceng ile alıcak baʿzı yiri yıkılmak lāzım olur, buña çāre oldur ki birkaç gŭn tahammŭl olunub ceng olunmaya. Hem eyle idŭb birkaç gŭn ceng itmediler. Andan soñra sultān gōrdi ki hiç vech ile kalʿadan haber gelmedi, yazıcısın katına okıyub buyurđı ki kalʿa dizdārına mektŭb yazub, dŭrlŭ dŭrlŭ istimāletler idŭb, bu kalʿayı kimŭnçŭn muhāfazat idersin? Biʿ-ınāyetiʿllāhi teʿalā kalʿa hod feth olunur. Ammā evlā budur ki sen ihtiyañla gelŭb kalʿa teslim idesin. Tařanʿdan hiç vech ile ihtiyāt itme. Anuñ zehresi mi vardur ki benŭm sĭt (u) sadāmuñ ¹⁹ yōresine uğrayub ceng ide. Bir defʿa řol ki makdŭrĭ idi sarf itdi, bahādurlar nevālesinden bir çāřnĭ tadub yanında olan ʿaskeri dahı perākende olub her biri bir tarafa nā-bedĭd oldı. Sultān her ne kim emr itdiyse yazıcı semʿān ve tāʿaten diyŭb nice bunuñ gibi nŭkte ve nasāyih birle dizdāra mektŭb yazub mektŭbı bir kuluñ eline virŭb gōnderdiler. Ol taraftan dizdār dahı, elçi ²⁰ gelmesinden haberdār olub, kalʿanuñ kapusın açub, ilçiyi karşulayub, tamām iʿzāz ve ikrām birle alub gelŭb řol ki resm ve kāʿide idi yirine getŭrŭb ziyāfet idŭb, ilçiyi tamām taʿzĭm idŭb merhaban hayra makdem diyŭb envāʿ-ı tazarruʿ idŭb ayıtdı ki: Biz sultānuñ kem-ter ve kemĭne kulıyuz. Bu ceng ve ʿarbede itmekden murād nedŭr? diyicek ilçi dahı mektŭbı virdi. Dizdār mektŭbı min-evvelihı ilā-āhirihi mŭtālaʿa idŭb tefekkŭr bahrine talub hatā ve savābın añlayub ilçiyeye bĭ-nihāye inʿām ve tuhfeler virŭb ayıtdı ki: Benŭm sultān ile hiç vech ile ʿadāvetŭm ve emrine ʿisyānum yoktur. Bu hisārı alub bir kulına sadaka itse gerekdŭr. Ol kulu ben olub ʿōmrŭm oldukça sultānuñ hizmetinde olub kalʿasın muhāfazat idem. Ammā řart bunuñ ŭzerine olmayub cebren ve kahren kalʿayı alurın yāhod vir dirse řol ki makdŭrumdur sarf idŭb velĭ-i niʿmetŭm hakkında saʿyŭm diriğ itmeyŭb kalʿayı muhāfazat iderem, diyŭb ilçiyeye bu vech ile cevāb viricek, ilçi dahı sultāna bu haberi tamām ʿarz idŭb, sultān bu naklinden gazaba geldi, beglerine ve serverlerine ayıtdı ki: Duruñ, iřbu kalʿayı cebr ile alub içinde olanları burcdan aşağa atub evlerin harāb idŭb mālların

¹⁹ Metinde sıyt-ı sadā şeklinde harekelenmiştir.

²⁰ Daha ŭnce hep "ilçi" olarak yazılmış olmasına rağmen, burada, açıkça "elçi" şeklinde harekelenmiştir. Anlamı değiştirmeyen bu tŭr değişik yazılışların, genellikle tek bir şekle sokulmayıp olduğu gibi bırakılması cihe-tine gidilmiştir.

alalum, diyüb emr idicek; asker ehli turub, yarağların idüb, metrislerin kurub, ellerine kalkanlar alub, bî-nihâye oklar getürüb, kal'aya bir vech ile tîr bārân itdiler ki kal'a halkı ceng itmek degül, ok zahmından her biri kirpü misâl olub mecâlleri olmayub niceler mecrüh ve niceler bî-cân olub bâkî kalan dahı kal'a kapusın açub bir yirden girî idüb amân amân yâ sultân-ı cihân diyüb gelüb sultân atı ayağına baş koyub kal'ayı teslim itdiler. Sultân bunları be-gâyet hoş görüb, re'islerine hil'at virüb, günâhların 'afv idüb, her birine istimâlet idüb dil-hoşluk itdi. Bunlar dahı cân u gönülden sultâna kul olub, sultân dahı kal'anuñ dizdarlığına kendü kulin koyub, bâkî masâlihın ve yarağın ve esbâbın görüb, ol aradan beşâset-i hâtır ve inşirâh-ı sadr birle bu fethi dahı mübârek görüb, Tokat cānibine 'azm idüb, devlet ve sa'âdet ile Tokat'a gelüb, taht-ı devletde oturub 'ayş ü nûşa meşgûl olub düşmen tarafınaecessüs itmege meşgûl oldı.

SULTÂN, İNAL-OĞLIYLA CENG İDÜB İNAL-OĞLI KAÇDUGIDUR

Sultân Felenbol kal'ası fethinden fâriğ olub kapusı halkıyla ve Rûm serverleriyle 'ayş ü 'işret iderken nâ-gâh haber oldı ki İnal-oglı yigirmi biñ mikdârı er ile gelüb, il ve vilâyeti urub, gâret idüb, kendüsi Kazâbâd'da halkıyla konub, re'âyâ anuñ şerrinden ve fitnessinden kaçub taglara perâkende oldılar. Şimdi İnal-oğlı'nuñ fikr-i fâsidi bunuñ üzerinedür ki gelüb pâdişâh-ı İslâm ile buluşub ceng ide yâhod yıldan yıla bir mikdâr mâla kesim ide ve yâhod memleketinden ihrâc idüb ili ve günü kendünüñ idinüb zabt ide, didiler. Sultân çün bu haberi işitdi, be-gâyet gamnâk olub ayıtdı: Ne müşkil hatarnâk nesne vâki' oldı. Dirîgâ nâzenin vilâyet düşmenüñ altı ayağı altında pâyimâl olub helâk olıserdür. Eger memleketi koyub gidecek olursam ol dahı müşkildür,²¹ diyüb; vezîrlerin katına okuyub, bu kazıyyeyi anlara diyüb, anlaruñla meşveret idüb, ıztırâbın didi ve bunuñ tedbîrine ne çâre itmek gerekdür, didi. Pes vezîrler, pâdişahuñ melâletin görüb, ayıtdılar ki: İy Sultân-ı 'Âlem! Kalbünüze gam getürmeñ. Bir bî-asıl Türkmen için gussa ve teşviş çekmek nedür? İnşâa'llâhu'l- e'azz Hudâ fırsat vürürse anun 'askeriyile bir vech ile darb ve harb idelüm ki halk-ı 'âlem mütehayyir ola, cihânı gözine karañu idüb târ u mâr idelüm, didiler. Hele evvel evlâ budur ki aña mektüb yazub ilçi gönderelüm ki; bu sûretle bu memlekete girüb, re'âyâyı böyle incidüb, emvâl-ı müslimîn gâret itmekden maksûd nedür tamâm tahkik itdükden soñra biz dahı aña göre tedârük idüb yüz suyıyla çıkub giderse hoş ve illâ anuñla bir vech ile ceng idelüm ki kâbil-i vâf olmaya. Sultân

²¹ Bu cümle Neşri'de: "Eger memleketi koyup gidicek olursam ol dahı müşkildür. Ve eger gitmeyüp tuncak olursam, bunuñla mukâbele ve mücâdele itmek hayli müşkildür" şeklindedir.

çün vezîrlerinüñ ve beglerinüñ bu vech ile ikdâmların gördi i'timâdı biñ evvelki mikdâr olub beşâset-i tām hâsıl oldı ve melâliyyeti bi'l-külliyeye kalbinden gidüb terah feraha mübeddel oldı. Bunlara geregi gibi istimâlet idüb, dil-hoşluk gösterüb, esbâbların müheyyâ itmek buyurdu. Pes sultân, yazıcısın okıyub buyurdu ki; İnal-oğlı'na mektüb yazub, elkâb ve ta'rifat tamâm oldukdan soñra yaz ki, añsuzda gelüb memleketüñ içine girüb re'âyâ ki vedâ-yi-i Âferide-kâr'dur, bilâ-sebeeb incidüb ve mâlların gâret idüb teştî-i ahvâl-i Müslimîne meşgûl olmak ehl-i islâmıdan ba'iddür. Pes revâ ve maslahat budur ki halkuñla ve askerüñle bu memleketden çıkub, ri'âyâya zulm itmeyüb, kimseye hasâret itmeyesiz. Yoğ eger bu sözüme ısgâ itmeyüb lecûclik idüb vilâyeti hâlî tasavvur idüb ehl-i İslâma zarar itmek kasdın iderseñ bi-âvni'llâhi te'âlâ asker-i zafer-peyker ile üzerüne varub mâbeynümüzde ceng mu'ayyendür. İnâd ve temerrüd sebeb-i nedâmetdür. Soñ peşimânlık fâyide virmez. Aña göre amel idesin, diyü mektüb tamâm idüb bazı armağan birle bir hâs kulin ilçi idüb İnal-oğlı'na gönderdi. Zamân ile ilçi İnal-oğlı leşkerine yetişüb görür ki İnal-oğlı bir sahrâda bi-pâyân asker ile oturub tahrîb-i bilâda ve ta'zîb-i ibâda meşgûl olmuş. Pes ilçi tamâm vehm idüb yüzün der-gâha tutub ayıtdı ki: İy Bârî Hudâyâ! Bunuñ şerrinden mecmû'ı âlemi sen sakla, diyüb ilerü yürüdi. İnal-oğlı'na haber oldı ki Sultân'dan ilçi geldi, hiç vechile iltifât itmeyüb nazar itmedi. Âhirü'l-emr bir iki Türkmen ilerü gelüb, ilçi karşılayub, İnal-oğlı yanına ilettiler. İlçi birle el uciyla görüşüb: Muhammed şimdi kandadır? diyüb, sordı. Andan ilçi mektûbı eline virdi. Mektûbı tamâm okıyub mazmûnına vâkıf olıcak be-gâyet kakıyub ilçi öldürmek istedi. Begler araya girüb: İlçiye zevâl yokdur, didükleri ecilden vâz geçüb yazıcısın okıyub buyurdu ki Sultân'ın mektûbına cevâb yazub, ayıtdı ki: İy Muhammed! Niçün benümler böyle hareket idüb, kendü haddüñden tecâvüz idüb bu vechile kelimât idersin? Henüz bir tıfıl oğlansın. Aduñı sultân koyub bunca lâf urmak saña mülâyim degüldür. Benüm, senüñ başuña ve mâluña zararum yokdur. Pes eyle olıcak memleketden çıkub gitmek gereksin. Benüm maksûdum oldur ki seni memleketden ihrâc idüb memleketi zabt ve hıfz idüb sâyir memleketüme ilhâk idem. Eger râzı olmayub inâd iderseñ, hâzır ol, senüñle maslahatum vardır, diyüb mektûbı yine ilçi eline virüb gönderdi. Çün ilçi yine Sultân'a gelüb mektûbı virdi, Sultân açub okıyub birez münfa'ıl olub beglere istimâlet idüb ayıtdı ki: Anuñla tırışub ceng yüzünde kim ilerü varub âdem yıkarsa inşâ'allâhu te'âlâ avâtıf-ı şâhânemden gereği gibi terbiyetler idüb beglige yetişdürem, diyüb kendüsi cebe ve cevşen giyüb Rûm serverleriyle müretteb ve mükemmel müsellağ olub her biri ejderhâ-sıfat cüş ve hurüş idüb gice ve gündüz dimeyüb, yürüyüb bir sabâh Kazâbâd'a yetişüb; ol taraftan İnal-oğlı

dahı Sultân geldügin bilüb, fî'l-hâl atına binüb, yanınca bî-had Türkmen atlanub, alaylar bağlayub, Sultân'a karşı yürüdi. Sultân dahı ol hinde biñ mikdârı Rûm serverleriyle ki gelmişdi, İnâl-oğlı katında on biñ mikdârı Türkmen ziyâde idi. Birbirine mukâbele oldılar. Çün İnâl-oğlı, Sultân'ıñ 'askerinüñ azlığından mağrûr olub kendüye bir vakâr virüb *kem min fi'etin kalîletin galebet fi'eten kesireten*²² ma'nisinden gâfil olub, Cenâb-ı Hakk'ı yâd itmeyüb hemân hamle itdi. Sultân dahı, anuñ 'askerin ve alayların görüb, kendünüñ serverlerin görüb, Allâh'a tevekkül itdi. Gayret kuşağın berk idüb hamle itdi. Çün iki 'asker bir yire gelüb dokışub cenge girdiler, 'azîm ceng oldı. İki 'asker birbirinden bir gün ve bir gice ayrılmayub, âhir 'avn-ı Rahmânî yetişüb, Türkmen 'askeri sınıb, İnâl-oğlı kaçub münhezim oldı. 'Alemleri başı aşğa olub halk-ı 'âlem şâd olub anuñ fitnesinden halâs oldılar. Sultân ol yigirmi biñ evi yağmâ itdürüb bu fethi dahı mübârek görüb ferah-ı kalb ile dönüb çadırlarına geldi, yigitlerin ve serverlerin yoklayub gördi ki hiç birine elem gelmeyüb mecmû'ı sahîh ve sâlim, hemân iki kişi eksük geldi. Birine Cebel-oğlı ve birine Zagarcı Ya'kûb dirlerdi bunlar Sultân'ıñ sevgülü yigitlerinden idi, Sultân görüñ ne hâl oldı diyicek, tecessüs olundu. Bildiler ki bunlar henüz ölmeyüb İnâl-oğlı'nuñ bendine düşmüşler. Be-gâyet melûl olub oturdu. Nâ-gâh biri halâs olub gelince, birin dahı İnâl-oğlı salıvirmiş geldi. Sultân bunlaruñ sahîh ve sâlim geldüklerin görüb şâd ve handân olub ol aradan kalkub, bir hoş sahrâda konub, 'ayş ü nûşa meşgûl oldı.

SULTÂN GÖZLER-OĞLI'YLA CENG İDÜB ANI SIDUĞIDUR

Sultân İnâl-oğlı'n basduğından soñra oturub 'ayş ü 'işrete meşgûl iken haber geldi ki Gözler-oğlı sekiz yüz er mikdârı kişiyle göçmel kalkub Karahisâr'ıñ üzerine düşüb, şehrin alub, içine girüb, muhâsara itdi. Kal'a halkı be-gâyet buñalmışlardur ve hem il dahı ol kadar düz değüldür. El-hâsıl biş on gün anlara meded yitişilmezse hisâr elden gider, diyücek; Sultân bu haberi işitdi, gâyet kakıyub vezîrlerin katına okudu ve didi ki: İlün kaydın yemezsiz hisârum üzre yağı gele bege dimeyesiz ve memleketi kayırmayasız. Gözler-oğlı ne kişidür ki benüm ilüme girüb, hisârum üstine düşüb, muhâsara ide,didi. Vezîrler ayıtdılar ki: 'Ömrüñ pâyidâr olub, devletüñ bahtiyâr olsun. Her düşmen ki senüñ memleketüne girüb 'adâvet itdi, 'âkıbet mahzûl olub gürizân oldı. Meger Gözler-oğlı'nuñ dahı vakti yakın olmuşdur ki senüñle pençe urmak ister. Gözler-oğlın bunda bizüm devletümüz getürdi, inşâ'a'llâhu'l-e'azz 'asker-i zafer peykerle varub bir iş idelüm ki kâbil-i vasf

²² 2, Bakara Sûresi, 249. âyetten.

olmaya. Evin barkın yağmâ idüb helâk idelüm, didiler. Sultân bunu işidüb hâtır-ı ʿâtrları fî'l-cümle mütesellî olub emr itdi ki ʿasker ale't-ta'cîl yarağa girüb atlarına süvâr oldılar. Giceden yortdılar, sabâh olunca düşmene yetdiler. Gözler-oğlı'na haber oldı ki üş Sultân yetişdi, ne dermânüñ var ise eyle it. İnal-oğlı'nı basub, kasdı sensin didiler. Gözler-oğlı bunu işidüb key ta'acüb idüb ayıtdı ki: Hâzır oluñ. Çäre ne itmek gerek? Hâliyâ bunuñla dürişüb uruşmaktan gayrı nesne görünmez. Biz eyle tasavvur iderdük ki bu şehri alub öyle kal'aya girüb oturayduk. Şimdi taşrada bulunduk. Bunlaruñla cengden gayrı nesne görünmez. Zîrâ eger kaçavuz ardumuz sürüb tamâm helâk iderler. Hele ceng idicek ümîd var ki bunları basavuz, diyicek; gördiler ki tuğlar ve ʿalemler çıkub kûs ve nakâra ve surnâ ve nefîrler âvâzı ʿâleme tolub ʿalem dibinde Sultan, arslan misâl, pür-silâh, sağında ve solunda Rûm bahâdurları ejderhâ- sıfat gelüb, iki âsker müretteb olub, biribiri kurbine gelince Sultân nazarı düşmene bıraktı. Gördi ki düşmen bir hâzir helvâdur, bî-tevakkuf sağına ve soluna nazar idüb, yürüñ diyüb işâret idince Rûm serverleri aç kurt koyuna girür gibi düşmenüñ kolına at depüb saflar yarub alaylar bozdılar. Sabahdan öyleye dek ceng idüb ʿâlemi düşmen gözi- ne teng itdiler. Gözler-oğlı gördi ki iş hadden aşub tevakkuf itmege mecâl kalmayub âlem harâba vardı, hemândem kaçub bâr ü büngâhın yerinde koyub bir diyâra dahi gitdi. Sultân ʿaskeri bu fethi dahi ganîmet bilüb, yağı ʿaskerinüñ metrükâtların yağmâ idüb, yigit yiñil toyum olup ferâh-ı tamâm birle ol yirden kalkub göç-ber-göç girü Tokat'a gelüb ʿayş ü nûşa meşgûl oldılar.

SULTÂN KÖPEK-OĞLI'YLA CENG İDÜB SIDUĞIDUR

Sultân Gözler-oğlı gavgâsından fâriğ olub Tokat içre ʿayş ü nûş idüb otururken, nâ-gâh bir kul gelüb, içeri girüb, Sultân önünde baş koyub mektüb çıkarub sultânüñ eline virdi. Okuyub mazmûnı bu ki: Köpek-oğlı ilümüze akub şehirleri urub köyleri yakub yıkub evin Kazâbâd'a kondurdi. Maksûdı bu ki sultânı ilden çıkarub, memleketi kendünüñ idüb, bir bed-fi'l harâmî Türkmendür, gelüb reâyâya hayli zarâr ve ziyân ider. Eger ʿale't-ta'cîl gelüb def itmesen il elden çıkdı, dimişler. Sultân bunu işidüb be-gâyet münfa'îl olub ayıtdı ki: İy begler! Bu dahi ne belâdur? Tiz turuñ, yaragunuz görüb müretteb ve mükemmel düşmen yaragıyla hâzır olub, atlanuñ Köpek-oğlı'nuñ üstün urub gözin açdurmayub Hudâ fırsat virürse başın ve hânümanın alub ʿaskerin helâk idelüm, diyüb, kendü, devlet ve sa'âdet ile süvâr olub, Rûm merdâneleri yanınca gice ve gündüz dimeyüb, yortub, gidüb bir sabâhın Artuk-âbâd içinde Köpek-oğlı'na irdi. Gördi ki ʿadü leş-

keri ferāgat, il ve gün kendünün oldu diyü āsüde olub konmuş oturur. Bunlaruñ geldüklerin görüb belinleyüb turub sultān leşkeri kendüsini kuşatmış gördi. Kendülerin ve esbābların devşirüb ata eyer salınca Sultān kılıc yalın idüb hamle itdi. Şol sāat Köpek-oğlı askerî ceng idemeyüb başları kayusu olub bār u büngāhların koyub birer ata binüb kaçdılar. Sultān, hānumānların yağmā itdürüb ehl-i asker bir vech ile mugtenem oldılar ki kâbil-i vasf olmaya Allāh'a tevekkül idüb yine azm-i Tokat idüb gelüb ayş ü nūşa meşgûl olub ārām itdiler.

MEZİD NĀM BİR HARĀMÎ SİVĀS'DA ZĀHİR OLUB BĀYEZİD PAŞA ANI TUTUB SULTĀN'A GETÜRDÜĞİDÜR

Meger bir gün Sultān, Tokat begleriyle ve vezirleriyle oturub sohbet iderken nā-gāh bir kişi içeri girdi. Şāh önünde başkoyub duā itdükten soñra pāye-i serir-i ālāya ilām itdi ki mecmûi memleketi ādādan halās idüb eyyām-ı devletünde reāyā müreffehül-hāl ve āsüde olub, devām-ı devlet-i ebed-peyvend duāsına meşgûllerdür. Ammā Mezîd nām harāmî, Sivas'da, Sultān Mescidi dimegile ma'rûfdur mescidi kal'a idinüb, her gāh çıkar etrafda harāmîlik idüb harāb ider. Gice olıcak ol mescide girüb yatur. Be-gāyet bed-fi'l harām-zādedür. Eger Sultān anuñ şerrini memleket üzerinden defitmezse çok fesād ider, didi. Sultān bu haberi işidicek gāyet kakıyub dört tarafına bakub, meger kendünün bir hāzır begi var idi, aña Bāyezîd Paşa dirlerdi, Sultānuñ makbûli idi ve hem veziri idi, anı katına okıyub buyurdu ki: Tiz tur, halkuñla ol Mezîd'i eger yavuzluc ile ve eger eyluc ile tutub muhkem bend idüb katuma getir. Eger hüsn-i rızā ile ele girüb ol işden fāriğ olub tevbe idüb bāb-ı saādet-me'ābumda hizmet ide aña eyü dirlik idem. Eger temerrüd ve tāannüd iderse başın getüresin. Sa'y eyle ki kaçurmayub ele getüresin, didi. Bāyezîd Paşa bunu işidüb şevk ve zevk ile turub halkı cem idüb Mezîd'den yaña müteveccih olub göçdi. Mezîd, Paşa'yı görüb kaçub kal'asına girüb kapusın yapub oturdu. Bāyezîd, Mezîd'i evvel eyluc ile dāvet idüb Sultānuñ aña merhametin arz idüb eyü mansıb ve cihet vāde itdi. Bu kelimātı Mezîd işidüb, istimāc itmeyüb, itāc itmedi. Ol kal'a idündüğü mescidi hisār idinüb cenge başladı. Bāyezîd Paşa çün gördi ki bu hiç nesneyle muti olmayub suhulet ile ele girmez, savaşa başlayub mescidün çevresin kazmağa başladılar. Āhirül-emr Mezîd mescidün kazılduğun görüb menāresine çıkub biraz menāreden ceng itdi. Āhir savaş ile çäre olmayub, menārenün çevre yanına od urdılar. Nā-çar olub indi. Bāyezîd Paşa, Mezîd'i tutub kayd u bend ile Sultān huzūrına getürdi. Sultān görüb begāyet şād u hurrem oldu. Ehl-i divānuñ her biri Mezîd'i öldürmek bābında

bir dürlü nesne söyledükden soñra Sultân, Mezîd'e: Ne dirsın, mecmû'ı halk senüñ helâkûñ için şöylesürler? Mezîd, başın aşğa eyleyüb: Devletlü Sultânüñ elü bağlu kulıyım, her ne iderse itsün, diyicek; Sultân, Mezîd'ün şecâ'atine nazar idüb, merhamet itdi. Mezîd'ün kamu günâhın 'afv idüb nice mal ve ton ve at bağışlayub bir ulu kimsene itdükten sonra Sivas'ı dahı iliyile Mezîde virdi ki varub yapub anı ma'mûr ide. Mezîd, çün Sultân'ın bu in'âmın gördi, cân u gönülden Sultân'a kul olub, anuñ emrine ve hükmine mutî ve münkâd olub, Bâyezîd Paşa'ya çok du'âlar idüb işine meşğul oldı. Andan Sultân gice ve gündüz 'ayş ü nûşa meşğul olub fâriğ oldı.

TEMÜR İLÇİ GÖNDERÜB SULTÂNİ KENDÜ YANINA DA'VET İTDÜGİDÜR

Çün Sultân'ın bu vech ile sît ü sadâsı 'aleme toldı; Temür, Aydın ilinde kışlariken bir Tatar gelüb, Temür'e ayıtdı ki: Bu gün 'âlem içinde Sultân Muhammed gibi pehlevân ve bahâdur yigit yoktur. Atasına beñzemez, sarp yağıdır. Leşkerüñden çok kişinüñ başın almışdır. Yolda turub ele girenin mecâl virmeyüb helâk ider. Eger anuñ kaydın görmezseñ, saña dahı hayli ihtiyât vardur, ihtimâl var ki seni ol tarafa geçürmeye, didi. Çün Temür bunu işitdi be-gâyet münfa'ıl oldı. Ammâ 'aklı re'yi birle tedbîr idüb, bu melâleti izhâr itmeyüb, ahsen-i vech ile Sultânı şâyed ele getürem, didi. Çün kendüde bu fikir muhkem oldı, meclis içinde Sultânı medh idüb Sultân'a du'âlar itdi ki ben anı be-gâyet sevüb dilerin. Eger ol benüm yanına gelse ben ana be-gâyet ihtirâm idüb oğul idinüb murâdı ne ise iderdüm. Hele şimdi aña münâsib metâ'lar ve armağanlarla ilçî gönderelüm, eger da'vetümüz icâbet idüb gelecek olursa memleketi aña tefvîz idüb, anuñ hâtırınçün atasın salivirelüm ve aña kendü kızum virüb güyegü idinem, didi. Temür çün kendü meclisinde bu tedbîri itdi, gice olıcak Yıldırım Hânı kendü katına da'vet idüb Sultânüñ ef'âlin ve nice 'askerler sıyub bahadurlık itdüklerin diyüb ve anuñ hakkında ne fikr itmiş ise, didi. Yıldırım Hân: Hâşâ sultân ki bu vech ile hareket ide, diyü inkâr idegördi. Mecâl bulmayub: fermân sizüñdür, didi. Andan Temür, gılâz ve şidâd ile yemîn idüb, Yıldırım Hân'ı inandurdı ki eger sultân gelecek olursa Temür'ün aña hiç zarârı ve ziyânı yetişmeyüb, anı bağrına basub, kendü kızın virüb güyegü idine ve Yıldırım Hân'ı yine memleketine göndere. Bunuñ üzerine mukarrer olub, birbiriyle inanışub, her biri sultâna ayrı mektûblar yazub Hoca Muhammed adlu Temür'ün bir ulu âdemi var idi, anuñ eline virüb eyü hil'atler birle sultânı da'vet itmege gönderdiler. Hoca Muhammed, Temür'ün ve Yıldırım'ın mektûbların alub bî-kıyâs mâl ve genc birle

yürüyüb Sultân tarafına müteveccih oldu. Sultâna muştıcılar yetişdi ki atañdan ve Temür'den ilç gelür. Sultân bunu işidüb şād ve handân olub hasekilerine emr itdi ki: Tîz turuñ ilçie istikbâl idüñ, didi. Begler karşu varub, kemâl-i îzâz ve ikrâm birle ilçiyi getürüb, bir hoş yirde kondurub, şerâit-i hizmet ne ise yerine geldükden soñra; sultân, meclis idüb, ilçiyi katına okıyub îtibâr-ı tām birle iltiyâm idüb ziyâfet itdi. İlçi dahı atasınuñ ve Temür'üñ selâmların degürüb, mektûbların virüb, maksûd ve murâd ne ise 'ale't-tafsîl îlâm itdükten soñra, Temür Hân'üñ hizmetine gelmek müşâveresin itdiler. Sultânüñ mecmû'ı vezîrleri ve begleri şöyle maslahat gördiler ki: Sultân bir kadem Temür'den yaña müteveccih olmayup Temür bunuñ hakkında ikdâm idecek olursa, yüce tağlar kenârın gözedüb yürüyeler, hattâ Temür bu vilâyetden çıkub gide. Sultân beglerinden ve vezîrlerinden bu haberi işidicek fikri bunuñ üzerine musammem oldu ki elbette Temür'üñ da'vetine icâbet ide.

SULTÂN TEMÜR'E GİDÜB YOLDA KARA YAHYÂ'YA BULUŞUB CENG İDÜB SIDUGIDUR

Çün vezîrler nâ-çâr, Sultân'ı Temür'e gitmekden men' idemediler; nâ-çâr Sultân'a muti' olub, yarakların görüb ağır armağanlar ihzâr idüb, ilç ile Tokat'dan çıkub Amâsiyye'ye geldiler. Anda birkaç gün turub yeyüb içdiler. Andan geçüb Osmancuğ'a varub yatdılar. Andan kalkub Dervâz'e geldiler. Ol iklimi âvâze oldu ki Sultân az kişiyle Temür Beg'e giderdi. Çün Kara Yahyâ bunu işitdi be-gâyet şād ve handân olub eyü fırsat buldum deyüb fi'l-hâl İsfendiyâr'üñ 'askerin cem' idüb ale'l-gafle Sultân'üñ üzerine geldi. Sultân çün Kara Yahyâ'yı gördi yanında olan halkına "komañ" diyince mecmû'ı kılıç yalın idüb Kara Yahyâ'nuñ üzerine at depüb hamle itdiler. Bir sâ'at içinde Kara Yahyâ'nuñ hayli âdemlerin helâk idüb, Kara Yahyâ sınıb kaçdı. Sultân yine ol aradan göçüb gelüb Murtaz-âbâd²³ içre kondı. Meger anda Tatar beglerinden 'Ali Beg adlı bir kimsene vardı ki, aña Savcı-oğlı dahı dirlerdı. Bir kan içici yavuz kişiydi. Sultân'üñ anda geldügin işidicek, çerisin cem' idüb, kendünüñ bir fesâd başı Ahî Mustafâ adlu âdemin ilçî sûretinde cäsuslığa gönderdi ki Sultân çerisinüñ azlığın görüb ve çokluğun görüb bir iş ide. İlçi gelüb Sultân'üñ 'askerinüñ ahvâlin bilüb, varub aña haber virince, Sultân bunuñ hîlesine muttali' olub, hemân sâ'at ilçinüñ ardın sürüb, biñ mikdârı yigit ile 'Ali Beg'ün üsün uralum diyü yürüyince gördiler ki 'Ali Beg, Sultânüñ mehâbetin işidüb, ikdâm itmeyüb, hemân ol

²³ Neşri : Murtad.

dem kaçmış. Sultân dahı yetüşüb mezbûr ‘Ali Beg’i kaçmış görüb ardın sürüb kovarak Selâsil kal‘asına düşürdiler. Sultân bu hâli görüb gönline hayli nesne gelüb birez mütefekkir olub Temür’e gitmekden kendüsin men‘ itdi. Ol aradan göçüb fırsat gözedüb Bolı’ya müteveccih oldılar ve doğru yola girmeyüb tağ tarafın tutdılar.

SULTÂN TAĞLARA GİDÜB İLÇİ İLE HOCASIN TEMÜR’E GÖNDERDÜGİDÜR

Çün sultân ol yirden kalkub, tağ tarafına müteveccih olub, gelüb bir tağ içine yetişüb, kondı. Temür ilçisin katına okıyub sohbet meşgûl oldılar. Sultân esnâ-yı sohbetde bu mâcerâyı hikâyet idüb ayıtdı: Görür misiz ki Temür’e giderken bize ne vech ile kasd oldı. Eger Temür katına varacak olursam hikâyet ne idigi mâ‘lûmdur. Hâsıl-ı kelâm ihtiyâtum gâlib olub, kerem ve lutf eyle, benüm vâki‘amı Temür’e hikâyet idüb, bu Tatar baña bu vech ile iş idüb, yolda gelürken Kara Yahyâ ile ve bunun ile olan vâki‘atı ‘arz idüb, babama dahı selâm eyle. Üşte senünle âdem dahı koşub i‘tizâr ideyin, diyüb kendinün bir ‘âlim ve ‘âkil ve fâzıl ve kâmil Sûfî Bâyezîd adlu hocası var idi, mektûb yazub içinde Temür’e ve babasına du‘âlar idüb, ihtiyât idüb varmadığına bî-had özürler dileyüb, kazıyye nice olduğın beyân idüb, ilçi ile bile koşub gönderdi. Bunlar Temür’den yaña revâne olub gittiler. Sultân yüce tağlar tarafın tutub gitdi. Bu yaña sultân hocası ve Hoca Muhammed, Temür’e gelüb haber yetişdi ki Sultân kendü gelmeyüb anda varan ilçi Hoca Muhammed’e kendü hocasın koşmuş bile geldiler, diyüb; bunlar dahı gelüb, Temür öninde şol ki şerâit-i edebdür yirine getürdükten soñra, sultânın mektûbın Temür’ün eline sundılar. Mâbeynde suâl ve cevâb her ne vâki‘ olmuş ise tamâm ‘arz idüb Temür, sultânın mektûbına gâyetde ta‘zîmât ve tekrîmât idüb: Ataları merhûm Yıldırım hudâvendigâr dâr-ı fenâdan dâr-ı bakâya rihlet itdi. Kendüler sağ ve selâmet olsun, didi. Yıldırım Hân’a bu vâki‘a hicretün sekiz yüz beşinci yılında idi. Sultânın hocası Sûfî Bâyezîd’i Temür girü gitmege komayub kendü katında alıkoyıcak sultâna mektûb birle atasının mevti haberin i‘lâm itdi. İşidüb hayli ceza‘ ve feza‘ idüb bir nice gün yas tutdı. Andan begleri cem‘ olub ve nasîhat idüb yas tonın çıkarub gine devlet ve sa‘âdet birle hil‘at-i şâhâne geyüb ata süvâr oldılar. Dâyim tağlar başında seyr idüb atasının firâkında gözlerinden kan yaş döküb ağlardı tâ şuña dek ki Temür tamâmet Germiyan ve Saruhan ve Aydın memleketlerin urub gâret idüb, oğullarının ve kızlarının irilerin esîr idüb ve kiçilerin kılıcdan geçürüb, Yıldırım Hân’ı Akşehir’de koyub, Germiyan-oğlı Ya‘küb Beg’e ısmarladı ki: Eger Muhammed bunda gelüb atasın ve karındaşın taleb idecek olursa, Yıldırım’ı ve oğlı Mûsâ Çelebi’yi viresiz.

Zîra İldırım²⁴ eyle vasiyyet itmişdür, diyüb; askeriyle kalkub, Tatar'a çıkub, Tatar'ı dahı gâret idüb, andan sonra karâr itmeyüb yine vilâyetine ʿazm itdi.

TEMÜR ERZİNCÂN TARAFINDAN KENDÜ MEMLEKETİNE GİTDÜGİDÜR

Çün Temür kalkub Erzincan'a yetişdi, Sultân ol demde Aruş adlu bir yirde idi. Emîr Ya'küb anda Sultâna yetişüb ʿazâ idüb elin öpdi. Biraz merhûm Hudâvendigâr için ağlaşdılar. Andan vezîrler ve begler ayıtdılar ki: Bu yir turacak yir degüldür. Mebâdâ bizi bunda isteyeler diyüb, yüce tağa çıkalum gidelüm diyüb, ol aradan gıtdiler. Gelüb bir yirde inüb, sultân anda bir kaç gün tevakkuf idüb, il ve şeh̄r gelüb sultâna du'â itdiler. Sultân bunları görüb, gönli güşâde olub ferah oldı. Andan sultân kalkub Burusa'ya göneldi. Emîr Ya'küb öñince ser-leşkerlik itdi. Yolca giderken Ermeni Derbendi'ne yetişüb haber oldı ki: Karındaşuñ ʿİsâ Beg şimdi gelüb yoluñ derbend ağzını bağlar, didiler. Çün sultân bunu işitdi, Tomaniç bilünün yolu eyüdü diyü ol tarafa müteveccih oldılar. Yine gördiler ki öñlerin ʿİsâ Beg ʿaskeri bağlamış. Allâh Allâh diyüb görmeze urub uğradılar. Anlar dahı bunları görüb mukâbele itmege ikdâm itmedükleri ecilden mukayyed oldılar. Bunlar geçdiler. Sultân, Emîr Ya'küb'a ayıtdı ki: Şimden girü bizi tayıña degin ilet. Biz anda varmayınca beglik ele girmez, diyüb; yortub, Ya'küb Beg'ün tayısı Eyne Beg Subaşı'ya yetişdiler. Ol zamânda Eyne Beg Subaşı Balıkesir'de subaşı idi, çün Eyne Bey subaşı sultân geldügin işitdi; andan istikbâl idüb, atı ayağına harîrler döşeyüb, ʿizzetle alub şeh̄re iledüb, anda birkaç gün yiyüb içüb, bunda oturmağıla olmaz diyüb, kalkub ʿasker cem' idüb, Ulubâd'a gelüb anda kondılar. Ol tarafdân ʿİsâ Beg, sultânüñ geldügin işidüb ʿaskerin cem' idüb gelüb Ulubâd'ün Burusa'dan tarafın tutub kondı.

SULTÂNUN ʿİSÂ BEG İLE ULUBÂD KENARINDA CENG İDÜB SIDUGIDUR

Sultân, karındaşı ʿİsâ Beg'ün ʿasker ile gelüb Ulubâd kenârında konub ceng için ikdâm itdügin göricek vezîrleriyle ve begleriyle meşveret idüb ne kılmak gerekdür ve ne tarîk ile ceng itmek gerekdür diyicek Eyne Beg Subaşı ceng tecvîz itmeyüb şöyle maslahat gördi ki birbiriyile ceng itmeyüb bunun üzerine musâlaha olına: Burusa ile andan añarusı sultânüñ olub ve

²⁴ Aynı satırda hem "Yıldırım", hem de "İldırım" yazılı olması, müstensihin imlâda bâzı düzeltmeler yaptığını gösteren işaretler meyânındadır.

aşığı ki Aydın'a ve Saruhan ve Germiyan ve Karesi'dür, Karaman ili birle 'İsâ Beg'ün ola. Bunun üzerine mukarrer idüb 'İsâ Beg'e mektûb yazub ilçî gönderdiler. Çün ilçî varub nâmeyi 'İsâ Beg eline virdi, ilçî elinden alub mektûbı okıyub mazmûnın bilüb cevâb virdi ki: Şimdi ben ulu karındaşum. Taht benim elümedür. Ol henüz bir kiçi oglandur. Beglik anuñ nesine gerekdür. Üş hâzır olsun ki anı memleketden nice ihrâc itsem gerekdür, didi. Çün ilçî 'İsâ Beg'den bu cevâbın işidüb gelüb sultâna haber virdi. Sultân gine Eyne Beg Subaşı'ya ayıtdı ki: Bununla lâ-cerem ceng itmek gerekdür. Hele yaramazlık bizden olmadı, diyüb; kendü ile bile gelen Rûm yigitlerine ve serverlerine istimâlet idüb: Ha merdânelerüm, göreyin sizi ne vech ile hareketler ve şecâ'atler gösterürsüz, diyüb istimâlet virdi. İki 'asker cüş u hurûşa gelüb, birbirine mukâbil olub, kıtâl için saf ârâste idüb, meydân erenleri ilerü yürüyüb, devlet kankı tarafa müteveccih ola dirken; sultân elin kılıca urub, kılıcı yalın idüb, atın meydâna depüb anı görüp Rûm erenleri bir yirden at depüb, çün şîr-i garrân hasımların gözedüb, kendülerin düşmen kalbine urub saflar yarub anca bahâdurlar yıkub, niceleri bî-cân idüb, başlar kesüb, kanlar dökdiler. Sabâhdan öyleye degin bir ceng-i sultânî idüb, iki 'asker dahı birbirinden yüz çevürmeyüb tururken devlet-i Yezdânî ve 'inâyet-i Rabbânî sultân 'askerine karîn olub 'İsâ Beg 'askeri mukâvemet idemeyüb sûret-i firâr ihtiyâr idüb münhezim oldılar. 'İsâ Beg dahı gördi ki fesâd varduğınca arttı, iş hadden geçüb turmaga mecâl kalmayub gayret idüb ceng iderken kazâ-yı âsumânî ile ceng içinde Eyne Beg subaşıya tuş olub kılıç ile çalub anı şehîd itdi Andan 'İsâ Beg kaçub, deñiz kenârın tutub, selâmet yüzinden deñize yetişüb, gemiye girüb, İstanbul'a geçdi, Tekür hizmetine yetişdi. Sultân 'askeri dahı Temürtaş'ı yetüb tutub sultâna getürdiler. Sultân be-gâyet kakıduğundan buyurdu ki başın kesüb gevdesin bir ağaca asdılar. Andan başın Emir Süleymân'a mektûb yazub 'İsâ Beg'i sıyub 'askerin kırduğın i'lâm idüb nişân olmağičün başı bile gönderdi. 'İsâ Beg kaçub sultân 'askeri ardınca kovmak taleb idicek sultân icâzet virmeyüb hemân mâlın ve esbâbın yagmâ itdirüb 'askeri bir vech ile ganîmet tahsîl idüb mugtenem oldılar ki kâbil-i vâsf degüldür.

SULTÂN DEVLET VE SA'ÂDET İLE BURUSA'YA GELÜB TAHTA ÇIKUB GERMİYAN-OGLI YA'KŪB BEG'DEN ATASIN VE KARINDAŞIN TALEB İTDÜGİDÜR

'İsâ Beg kaçub İstanbul'a girüb, sultân 'adüdan halâs olub, memleket kendüye kalduğın bilicek; Hak te'âlâya hamd-i bî-nihâye idüb, ol aradan geçüb, Burusa'ya geldi. Burusa halkınuñ 'ulemâsı ve fuzalâsı ve sâyir halkı

karşu gelüb i'zâz ve ta'zîm ve tekrîm ve tefhîm birle sultânı alub gelüb bir mübârek vaktde sultânı atası tahtına geçürdiler. Anda birkaç gün eglenüb, 'ayş ü nüş idüb, halka hayli in'âm ve ihsânlar idüb, mecmû'ı 'âlemi hulk-ı hamîdesiyle kendüye kul idüb, andan kalkub İznik üzerine düşüb İznik'i mecâl virmeyüb feth itdi. Andan Yiñişehr'e gelüb, birkaç gün anda tevakkuf idüb, Karesi ve Saruhân ve Aydın vilâyeti halkı ve sipâhileri gelüb taht ve devlet müstedâm olsun diyüb mecmû'ı, cân ve gönül ile hizmete turdılar. Andan Sultân, Germiyân-oglı Ya'küb Beg'e mektüb yazub âdem viribidi ki atası Yıldırım Hân'ıñ tábütın, karındaşı Mûsâ Çelebi birle göndere. Mektüb Ya'küb Beg'e yetişüb mazmün-ı şerîf mücebiyle 'amel idüb Yıldırım Hân'ıñ tábütın tamâm ta'zîm ve ikrâm birle oğlı Mûsâ Çelebi ile bu tarafdandan varan âdemlere yarar âdemler koşub gönderdi. Alub gelüb Burusa'da olan mevzi'-i şerîfde defn itdiler. Yedi gün üzerinde hatme okıyub aşlar bişirüb merhümuñ rûhıyçün ihsânlar idüb sâdâtı ve fukarâyı ganî itdi. Ol maslahatı dahı itmâm idüb andan kalkub tamâm memleketi dolaşub her ne yire vardıysa gelüb mütâbâ'at itdiler. Seyr iderken yine Tokat'a çıkub bir yaz anda yazlayub andan göçüb Nîksâr'a vardılar. Her ne ki il ve gün var ise gelüb itâ'at idüb, Sultân dahı Allâh'a hamd idüb, memleket bâbında hiç teşvişüm kalmadı diyüb, vezîrleriyle ve begleriyle ve musâhibleriyle 'ayş ü 'işrete meşğul olub, zevke ve temâşâyâ mukayyed oldı.

EMİR SÜLEYMÂN KENDÜ BEGLERİYLE DANIŞUB SULTÂN'A KASD İTDÜGİDÜR

Sultân 'ayşa ve 'işrete meşğul olub her taraf mutî' ve münkâd olub hiç bir tarafda 'adü kalmayub fâriğül-hâl olub kendü hâlinde iken Emîr Süleymân Çelebi Rûmilin tamâm zabt idüb Edrene'yi taht idinmişdi. Çün bunu işitdi ki: sultân, 'İsâ Beg'i ilden çıkarub İstanbul'a bıraktı ve şimdiki hâlde Anadolu ve Rûm'ı tamâm zabt idüb kendünün idindi, bu husûs Emîr Süleymân'a be-gâyet güç gelüb beglerine ayıtdı ki: Hâtırum şöyle diler ki Anadolu tarafına geçüb, ol vilâyeti dahı zabt idem. Zîrâ Muhammed karındaşumuz 'İsâ'ya eyü itmeyüb, anı memleketden çıkarub, redd idüb, kendü Anadolu memleketin tamâm zabt idüb, atamuñ tahtına geçdi. Henüz bir tıfil oğlandır, tahta kaçan lâyıkdur? İmdi hâtırum şöyle ister ki Anadolu tarafına geçüb tahtı elinden alam. Eger mukâbil olmak isterse mukâbele idüb añâ göremedüğü işler idem. Vezîrler ve begler ayıtdılar ki: İy şâh, eyü dirsiz ammâ iş Allâh'ındur. Zîrâ eğerçi ol kişi yaşda kiçidür, devletde ulu gibidür. Her kişi ki anuñla mukâbil oldı, âhirü'l-emr münhezim olub sındı. Pes anuñ tedbiri budur ki İstanbul tekürine mektüb yazub ilçî gönderevüz ki 'İsâ Beg karındaşuñuzı tîz vire, anı Sultân tarafına havâle idüb ola ki biri

gidüb biri kala. Pes düşmen bir kalıcak iş âsândur. Anı ilden sürüb il ve gün bizüm olur. Yâhûd ba'zı il virüb pâdişâhlık bizüm olur, didiler. Emîr Süleymân bunı maslahat görüb İstanbul tekürine âdem viribidiler, 'İsâ Beg'i bunda gönder diyü. Tekür biti mazmûnın bilüb, mu'âhede idüb 'İsâ Beg'i viridi. 'İsâ Beg dahı ilçi ile gelüb hemân tevakkuf itmeyüb Gelibolı'dan geçüb tamâm Karesi vilâyetin aldı. Andan her nereye teveccüh itdi, il ve vilâyet mecmû'ı itâ'at idüb şöyle didiler ki: Evvel karındaşuñ Sultân birle bir taraf oluñ andan devlet her kankuñuzuñ ise biz kamumuz cân ve başumuz yoluñda komışuz, didiler. 'İsâ Beg bu sözi begenüb yüridi. İl üzerine seyr iderek Begpazarı'na yetişdi. Anda kış yarağın fikr idüb oturdu. Andan karındaşı Sultâna ilçi gönderüb mektüb yazdı ki: Birâderüm, 'azîzüm, serverüm, mahdûmum! Ma'lûm ola kim şükr kim tapuñı sultân gördüm. Üş il ve gününe mihmân irdüm, didi. Mektüb sultân'a vüsül bulub okınıcak mazmûnın ma'lûm idinüb andan cevâb yazub dürlü dürlü nevâziş gösterüb Merhaban ve hayra makdem! Hoş geldüñ! Kendü memleketüñe geldüñ. Ne minnetüñ vardır? diyü, ilçi hil'atlayup envâ'-ı tuhfeler gönderüb ve hem ol kışuñ yarağın buyurdu. 'İsâ Beg kışı Begpazarı'nda kışlayub bahâr olıcak Sivrihisar'a vardı. Andan etrâfı seyr iderek Karaman'a varub bir def'a Karamanlu ile ceng itdi. Âhirü'l-emr Karaman'da bir havâle yapub gitdi. İli ve günü tavâf iderek gelüb Burusa'ya indi. Her yire ki varurdu Sultân'ıñ nâmesin gösterüb ile duhûl iderdi. Burusa'da dahı ancılayın nâme çıkardub gösterdi ki hâliyâ karındaşumla bir olub musâlaha itdüm, üş nişânı diyüb hisâra girmek istedi. Burusa halkı bunı kabûl itmeyüb şehir halkı dahı mecmû'ı kaçub kal'aya girüb kapusın yapıdılar. 'İsâ Beg taşra kaldı. Biñ dürlü müdâra idüp şehir halkı itâ'at itmedi. Âhirü'l-emr kakıyup şehre od urub şehri ucdan uca yakub kara yir itdi. Bu tarafda Sultân'a haber oldı ki karındaşuñ 'İsâ Beg yine ile ve güne girüb kendüye muti' olanın hoş dutar olmayanuñ evin yakub gâret idüb Müslümânları gâyet îzâ' ider. Bu haberi işidicek yanında olan vezîrlerine ve beglerine meşveret idüb yanında olan Rûm serverleriyle fi'l-hâl ata binüb Tokat'dan Burusa'ya on günde enüb Burusa kurbinde bir yirde konub mütemekkin oldı.

SULTÂN BURUSA'YA GELÜB 'İSÂ BEG İLE BİR DEF'A CENG İTDÜGİDÜR

Çün sultân Burusa kurbine geldi, 'İsâ Beg'e haber oldı ki üş sultân geldi. 'İsâ Beg bu haberi işitdi, gâyet müte'ellim olub, beglerine nice itmek gerekdür diyü meşveret idüb, olacak oldı, diyüb oñ biñ mikdârı atlı cem' idüb, ceng itmege yüridiler. Sultânıñ dahı yanında hemân üç biñ mikdârı Rûm serverleri var idi, 'acele idüb 'İsâ Beg'i bir def'a basmağın, iltifâd it-

meyüb, asker cem itmeyüb tenhâ gelmişidi Çün sultân İsa Beg'ün asker-
rin gördi, hiç vech ile ihtiyât itmeyüb, Allah'a tevekkül idüb yanında olan
Rûm serverleriyle müretteb ve mükemmel İsa Beg'ün üzerine yürüyüb ceng
itmege ikdâm itdi. İsa Beg dahı bu taraftan yürüyüb, iki asker birbirine
buluşub, dokuşub, sabâhdan öyleye dek ceng-i sultânî oldı. Âhirü'l-emr Hak
celle ve alâ Sultân'a fırsat virüb, İsa Beg ar u nâmûsı terk idüb biş on at-
lu birle kaçub Bednos beleninden (ka)çub yetdi. Gördi ki il kendüye üşüb
dutarlar, ol yerde dahı tevakkuf itmeyüb tağdan tağa düşüb İsfendiyâr mem-
leketine Kastamoni'ye varub, İsfendiyâr'a İsa Beg geldi diyü haber viricek
fi'l-hâl atına süvâr olub, istikbâl idüb, izzet ve ta'zîm birle alub gelüb şehre
getürüb kondurdu ve envâ-ı ikrâm ve ziyâfetler idüb karşısına el bağlayub
turdı. Zirâ ki İsfendiyâr, İsa Beg'ün atasına hayli hizmet idüb aralıkda olan
hukûk-ı sâbıkayı gözedüb tamâm ri'âyet itdi. Bu cânibden Sultân, İsa Beg
kaçıcak envâ-ı ferah birle kalkub Burusa'ya geldi ve Burusa'nun yandugın
görüb, hayli müte'ellim olub, şehir halkına hayli in'âmlar idüb, şehri girü
yapmağa emr idüb, anda ayş ü işrete meşgûl olub birkaç gün anda kaldı.

İSÂ BEG, İSFENDİYÂR MU'ÂVENETİYLE ÜÇÜNCİ DEF'A SUL- TÂN İLE CENG İDÜB SIDUGIDUR

Çün İsa Beg, Sultândan kaçub, İsfendiyâr'a varmış idi; İsfendiyâr bunu
hayli hoşça tutub kemâl-i ta'zîm ve tekrîm birle ziyâfet itdi. Oturub ayş ü
nüş iderken bir gün İsa Beg esnâ-yı sohbetde İsfendiyâr'a didi ki: Lutf ve
kerem idüb, bir def'a baña yoldaşlık idüb, şol oğlan ile bir ceng idüb, anuñ
gözine âlemi teng itmege ikdâm olunaydı. Şimdi ol gâfildür, biz taraftan
yürüyüb evvel Ankara üzerine düşüb anı muhâsara idelüm. Şol ki mutî ola
hoş, mutî olmayanın başın kesüb hânumânın yağma idelüm, didi. İsfendi-
yâr, İsa Beg'ün ziyâde tazarru'ından ve ibtihâline terahhum idüb: Sen
didüğüñ gibi idüb saña elümüzden geldükce mu'âvenet idelüm. Zirâ atañuñ
kemîne kulıyın, diyüb; iktidârı olduğı askerî cem idüb, Selâsil kal'asından
yaña müteveccih olub yürüdiler. Bu taraftan sultân bu kaziyeden fâriğ olub
sohbete meşgûl iken nâ-gâh haber geldi ki: Şâh-ı âlem bilmiş olasın ki ka-
rındaşuñ İsa Beg, İsfendiyâr birle çeri çeküb üş Ankara'ya yetişdi, didiler.
Sultân bu haberi işidicek yanında hâzır olan üç biñ mikdârı askerîn müret-
teb ve mükemmel idüb, hemân tevakkuf itmeyüb, atlanub, düşmenden yaña
yürüyüb hücum idicek yine haber geldi ki: Üş İsa Beg çeriyle Gerede'ye
geldi, didiler. Bunlar dahı sür'at-i tām birle yürüyüb, on gün diyince Gere-
de'ye yetüb, ol yerde kondılar. Ol tarafda İsa Beg'e haber vardı ki: Sultân,
üş irişdi, eger bugün dahı yürünürse Gerede'de buluşulur, didiler. İsfendiyâr
didi kim: Ne itmek gerek? Çün geldiler anlaruñla ceng itmekden gayrı çäre

yokdur. Pes vezîrler ve begler bir araya gelüb meşveret itdiler. ‘İsâ Beg bunlara ayıtdı ki: Bu bâbda bir fikir olsun, maslahat nedür ve netmek gerek? Ve bu derdüñ devâsı nedür ve ne kılmak gerek? diyicek, bunlar dahı her birisi bir söz söyleyüb ayıtdılar ki: Devletünüzde yarın olıcak anlaruñ kaydın yiyelüm. Ve kimi ayıtdı: Anlar bunda gelmediler, bu söz sahîh degüldür. Bunuñ emsâli her kişi kendü bildügin diyüb âhir karavul gönderdiler. Birazdan soñra karavulları kaçub gelüb haber virdiler ki Sultân üş geldi, diyü. Hakikat-ı hâli anlardan ma’lûm idinüb cenge hâzır olunca Sultân bu taraftan dahı tabl ve nakâra çalub, ‘alemler çözüb, nefîr ve surnâ âvâzı ‘äleme tolub, Rûm serverleriyle yetişüb, anlara mukâbil kondı. İsfendiyâr, bunu görüb, erlik ve bahâdurluk ise ancak ola, diyü tahsîn itdi. Ol gice iki ‘asker birbirine tınmayub sabâh olunca yatdılar. Çün sabâh olub iki taraftan ceng-i harbî çalınub, alaylar bağlanub, bahâdurlar ve mubârizler meydâna girüb, cevlân idüb, birbirine nîzeler sunışub ceng iderken; Sultân, bu meydâna görüb, cüş ve hurüş idüb, Rûm serverleriyle ve mubârizleriyle bir yirden hamle idüb, tekbîr idüb, ceng-i sultânî idüb, âhirü’l-emr feth-i Sultânî karîb olub, sultânun devleti gâlib olub, İsfendiyâr ‘askeri sınıb, münhezim olub, târ u mâr olub kaçub tağıldılar. İsfendiyâr, ‘İsâ Beg birle bişer altışar atlu ile kaçub Kastamoniyye’ye yetiştiler. İsfendiyâr ‘askerinden bi-hadd kimsenenün başı kesilüb, mâli ve esbâbı gâret olunub, Sultân ‘askeri bir vech ile ganîmet tahsîl idüb, muğtenem oldılar ki kâbil-i vâsf degül. Sultân devletinde mecmû’ı ganî oldılar. Sultân yine ol aradan feth ve zafer birle şâd ve handân olub, devlet ile yine Burusa’ya gelüb, birkaç gün anda ‘ayş ü ‘işrete meşgûl olub, andan kalkub yine Tokat’a çıktı. Tokat’da ‘ayş ü nüş iderken Karaman-oğlı kâdi-‘askerin gönderüb ve Dulkadır-oğlı cânibinden dahı ilçiler gelüb, aralarında muhabbet ve iltiyâm olub aralıkda ‘adâvet götürülüb, barışıklık itdiler. Ol hînlerde Dulkadır-oğlı kızına dahı yavuk olub tuhfeler ve armağanlar gönderilüb nişân gönderdiler.

‘İSÂ BEG İZMİR-OĞLI’NA VARUB ANDAN MU‘ÂVENET TALEB İDÜB SULTÂN İLE CENG İDÜB MÜNHEZİM OLAB NÂ-BEDİD OLDUGIDUR

‘İsâ Beg, sultânun cenginden kaçub Kastamoniyye’de turub, sultân refâhiyyet ve ferâgat birle Tokat’da turub ‘ayş ü nüşa meşgûl iken, haber işitdi ki sultân Tokat’dadur. Bir iki yüz kimsene ile ‘İsâ Beg, Kastamoniyye’den kalkub, tağdan tağa düşüb, biñ dürlü belâ ile yine il içine girüb, ilden ve re‘âyâdan hiç kimsene mutî‘ olmayub, belki kâdir olan yirlerde karşı varub, ceng idüb, içlerine koymadılar. Bu vech ile giderek gelüb Burusa’yı geçüb

Mihaliç'e indi. Mihaliç kavmi anuñla ceng idüb içlerine koymadılar. Ol dahı bunlara yalvarub ayıtdı ki: Karındaşum gelince bir yirde sâkin olayım, diyüb ol yerde mütemekkin oldı. Pes sultâna haber yetişdi ki 'İsâ Beg yene gelüb, il içine girüb, şimdi Mihaliç'e vardı ola, didiler. Anuñ tedârükini itmek gerek, diyicek; hemân lâhze, sultân, on biñ bahâdur dil-âver Rûm serverleriyle atlanub, Tokat'dan kalkub, 'İsâ Beg'ün üzerine müteveccih oldı. Zamân ile Mihaliç'e yetdi. 'İsâ Beg, sultânun geldüğinden haberdâr olub, kaçub, İzmir'e vardı. İzmir-oğlı çün 'İsâ Beg'ün geldüğün işitdi, istikbâl idüb, 'izzet-i tām ve ta'zīm ve ikrām birle alub, gelüb bir hoş makâma kondurdi. Eyü ziyâfetler idüb, hâl ü kâlin sorub, hâturn tesellî kıldı. Andan 'İsâ Beg, İzmir-oğlı'na tazarru' ve zârî kılub ayıtdı ki: İy karındaş! Size geldüm, ammâ bî-nihâye zahmet getürdüm ve memleketüne ulu gavgâ tahsîl itdüm. Kerem ve lutf idüb benümçün sa'y eyle, bir def'a dahı ol oğlan ile ceng idelüm. Eger bu def'a dahı tâl'üm vefâ itmeyüb münhezim olacak olursam varub, derd ile bağrumı pâre pâre idüb, bir nâ-ma'lûm yirde mütemekkin olam. Bunı diyüb zârî ve feryâd kılub ağladı. İzmir-oğlı'nun cigeri pâre pâre olub terahhum itdi. Cevâb virüb ayıttı ki: Şâh-zâde! Ağlama, Allah'a tevekkül idüb sabr it. Eger devlet saña yâr olacak olursa taht girü müyesser olur inşâ'allahu'l-e'azz bir 'azīm 'asker cem' idüb senün karundaşun ile bu def'a dahı muhkem tutub dürişelüm, bir ceng-i sultânî idelüm. Eger Hudâ fırsat virürse atañ tahtını saña alvirelüm, diyüp Aydın ve Saruhan ve Teke ve Menteşe oğlanlarına mektüb yazub ilçiler gönderüb ayıtdı: Her biri lutf idüb taht-ı tasarruflarında olan vilâyetün ahâlisinden cem' idüb gelüb, 'İsâ Beg'e mu'âvenet ideler ki rızâ-yı Hak için buña mu'âvenet itmek be-gâyet mahaldür, didi. Bunlar dahı mecmu'ı, ittifâk idüb memleketlerinden ceng için âdemler cem' idüb yarağ görüb müretteb ve mükemmel gelüb İzmir'de yigirmi biñ mikdârı âdem cem' olundu. Bu taraftan sultân dahı bu haberi işidüb, gavgâ ziyâde olmadın yüriyelüm diyüb, on biñ Rûm serverleriyle tevakkuf itmeyüb, hemân 'İsâ Beg üzerine İzmir'e yüriyüb, gice ve gündüz dimeyüb, İzmir'e yetişdi. Sultân geldüğün 'İsâ Beg işidicek mezkûr begler ile ittifâk idüb, 'askerin düzüb, Sultân'un üzerine yürüdiler. Sultân dahı bu taraftan 'alemler çeküb nakâra ve nefir çalınub, alayların müretteb ve mükemmel idüb, tekbîr getürüb, ceng için mecâl virmeyüb yürüdiler. Çün iki 'asker birbirine mukâbil olub, pehlevânlar ve mubârizler at depüb, meydâna girüb, cevân gösterüb, ceng itdiler. Âhirü'l-emr, Sultân, Allah'a tevekkül idüb, bir yirden hamle idüb, tekbîr idüb, yürüdiler. Fırsat ve nusret Sultân 'askerine karîn olub, 'İsâ Beg 'askeri münhezim oldılar. 'İsâ Beg ol aradan kaçub, Karaman'a düşüb, ol yirde nâ-bedîd oldı. Ve mu'âvenet için gelen begler her biri târ u mâr olub gıtdiler Andan İzmir-oğlı gelüb,

günâhına tevbe idüb, Sultân'ın ayagına düşüb, bilmezligile bir iş itdüğine i-tizâr idüb, hükm-i pâdişâhiye itâ'at idüb bende-vâr turdı. Sultân bunun ta-zarru'ından şâd olub, günâhını 'afv idüb, ol iklimi girü anuñ tasarrufında mukarrer itdi. Andan 'askeriyle yürüyüb, Aydın ve Saruhân ve Teke ve Menteşe ve Germiyân vilâyetlerin feth idüb, yine Burusa'ya feth ve nusret ile gelüb, taht-ı sa'âdet-bahtda mütemekkin olub, 'ayş ü 'işrete meşgûl oldı.

SULTANA HABER GELÜB EMİR SÜLEYMÂN ANUÑ KASDINA YÜRÜDÜGİDÜR

Sultân, karındaşı 'İsâ Beg'i ilden çıkarub, Karaman'a bırağub, tamâmet Anadolu cânibin ihâta idüb, Burusa'da 'ayş ü 'işret iderken haber geldi ki: Karındaşuñ Emir Süleymân bî-hadd 'asker cem' idüb, deñizi bu tarafa ge-çeturur. Murâdı ve maksûdı budur ki memleketi zabt idüb, ata tahtın elünden alub, saña murâdı ne ise anı ide, didiler. Sultân bunu işidicek be-gâyet müteallim olub, vezîrlerin ve ulu beglerin cem' idüb: Bu işüñ tedbiri nedür ve ne itmek gerekdür? diyüb, anlaruñla meşveret itdi. Mecmû'ı bunı maslahat gördiler ki Emir Süleymân ile mukâbil olub ceng itmeyeler. Belki yir kolayın gözedüb ökçe ökçe yürüyeler fırsat bulup ele girenin helâk idüb kendülerüñ dahı 'askerine haber idüb cem' ideler. Bu tedbiri Sultân istihsân idüb Burusa'dan kalkub Ankara tarafına mütevveccih oldı. Ve etrâf-ı 'â-leme mektûblar gönderdi ki Anadolu 'askeri Ankara'da cem' ola. Ve Toyran Beg'e mektûb gönderdi ki: Toyran Beg karındaşum, kerem ve lutf idüb bi-ze yoldaşlık idesiz, diyü ilçî göndericek Toyran Bey dahı yigitlerin ve bahâ-durların cem' idüb Sultân hizmetine yetişüb hayli lâf (ü) güzâf itdi ki, inşâ-allâh müşâhede oluna ki ne vech ile ceng idevüz diyü. Sultân anuñ lâfların gerçek sanup bî-hadd in'âm ve ihsân itdi. Andan soñra haber geldi ki Emir Süleymân yir ve gök götürmez 'asker ile üş yitişdi diyü. Sultân çün bu ha-beri işitdi, vezîrlerin ve beglerin katına okıyup ayıtdı ki: İy vezîrler ve beg-ler! Hâliyâ netmek gerekdür? Üş düşmen yitişdi. Benüm fikrüm bunuñ üzerine mukarrerdür ki bunuñ gibi eyyâmnda düşmenden kaçub yürümeğe muhannetlikdür. Gelün gayret kuşağın berkidüb, bu gelen düşmenüñ üzeri-ne hücum idüb, bir hamle-i şîrâne idelüm ki halk-ı 'âlem bizden gayret alub şâyed perâkende idevüz fi'l-cümle devlet her kangımızuñ ise taht anuñ ola didi. Fikirde iken ki 'aceb gidelüm mi ve yâhod varalum mı dirken, Ak-bel Subaşı baş kaldırub didi ki: İy Sultân-ı Âlem! Bu mahalde savaş itmek olmaz. Zirâ gelen ulu karındaşuñ 'Osmân-oğlıdur. Şimdi maslahat oldur ki anuñla devlet yarışdurub Firûz-oğlı Ya'küb Beg'i kal'a bekçisin koyub biz şehirden çıkub il içinde yürüyüb ili konyavuz. Eger karındaşuñ bunda gelüb

şehir halkı aña taparsa gam degül, içeri hisâr bizüm olıcak şehir giri elümüzde olur. Eger şöyle ki hisâr dahı elden gide el-hükmü li'llah inşa'a'l-lâhu'l-e'azz Hudâ fursat virüb devlet müsâ'id olıcak şehir ve hisâr giri ele girür. Sultân bunuñ tedbirin kabül idüb Selâsil'den çıkub yürüdi. Ve şehriñ bir tarafından dahı Toyran Beg çıkub iller yıkub ve kanlar döküb harâmîlikler ide ide Sultân ile itdügi 'ahdı sıyub bunca ni'metlerin yeyüb hil'atlerin geyüb çıkub iline gitdi. Çün Sultân'ın mesâmi'-i şerîfine Toyran itdügi ef'âl-i kabîhleri yetişdi nâr-ı gayret için ve taşın yakub fi'l-hâl yanında olan 'asker ile ılgar idüb Toyran Tatar gâfil yaturken yetdi. Hemân Toyran kendü 'üryân kaçub halâs oldu. Sultân anuñ mâl ü menâlin ve mecmû'ı esbâbın yağmâ itdürüb ehl-i 'ayâlin esir idüb Selâsil'e gönderdi.

EMİR SÜLEYMÂN RÜMİLİ'NDEN ANADOLU TARAFINA GEÇÜB BABASI TAHTINA KASD İTDÜGİDÜR

Çün Emîr Süleymân, Rümili'nden 'asker cem' idüb deñizi geçüb Anadolu tarafına yürüyüb Bursa'ya geldi, anda bir iki gün tevakkuf idüb andan zamân ile Ankara'ya yetişüb kondı. Ya'küb Beg dahı kal'anuñ kapusın yapub ceng yarağın idüb hâzır turdı. Şehir halkı bir yerde cem' olub meşveret idüb bunu maslahat gördiler ki Emîr Süleymân'a karşı çıkub mutâba'at ideler. Zirâ ma'lûmdur ki eger böyle olunmaya mecmû'ı halkı kılıçdan geçürür ve hem pâdişâhumuz oğlıdur, evvelâ anuñla yavuz olmak câyiz degüldür, diyüb şehirden çıkub bir yerden Emîr Süleymân'ın ayağına düşüb i'tizâr itdiler. Emîr Süleymân dahı bunları be-gâyet hoş görüb, her birine istimâletler idüb, gelüb şehre girüb, kondı. Kal'anuñ bekcisi Ya'küb Beg'e âdem gönderüb kal'ayı taleb itdi. Ya'küb dahı bu haberi işidicek kal'anuñ kapusın yapub anlarıñla biş altı gün ceng itdi. Tamâm 'âciz olub Emîr Süleymân ayıtdı ki: Hüsn-i rızâ ile kal'a alınmazsa cebr ile almak gerek diyüb nerdübânlar buyurdı. Her taraftan nerdübânları urub kal'a cengin itdiler, Ya'küb bu cengden zebûn olub sultâna mektûb yazub Eyne Hoca ve Bulgur Ağa lakablu bir kimsene var idi, mektûbı anuñ eline virüb gönderdi ki şimdiki hâlde hâlimüz be-gâyet muztar oldu. Eger ol âsitân-ı sa'âdetden bu tarafa meded ve mu'âvenet yetişmeyecek olursa kal'a elden gider. Çün mektûb Sultân'a yetişdi, kazıyye neydügi tamâm ma'lûm oldu, Ya'küb Beg'e mektûb yazdılar ki işüñde ve gücüñde merdâne olub hisârı muhâfazat idesin. İnşâ'allahu'l-e'azzu yarın öyle vaktinde ben dahı yetişüb maslahat bir yaña ola, diyü. Bulgur Ağa mektûbı alub gelürken yolda tutub Ali Paşa katına getürdiler. Haber sorub cevâbın aldı ve mektûbuñ hatâ ve savâbın bildi. Bir vech ile müdârâ idüb Sultân mektûbın alı koyub kendü tarafından Ya'küb Beg'e Sultân ağzından mektûb yazub Eyne Hoca birle

gönderdi ki: Ya'küb Beg! Şimdiki hâlde mektüb gönderüb kal'anuñ ahvâlin bildürmişsin. Eyle olsa sen bizden mu'avenet taleb itme. Biz anda varmazuz; bu deñlü ki sa'y idüb kal'ayı benümçün muhâfazat eyledüñ, eyü itdüñ. Ammâ çün ki hâl bu vech ile oldı, cengi koyup hisârı ulu karındaşuma teslim idesin, diyü. Çün 'Ali Paşa bu sûretle hiyle itdi, mektübı Ya'küb Beg'e gönderdi. Mektüb Ya'küb Beg'e yetişecek, be-gâyet muztar olmuş idi; nice itsün 'ale'l-gafle kal'anuñ kapusın açub gelüb Emîr Süleymân'ın elin öpüb kal'ayı teslim itdi. Bu taraftan Sultân, kal'anuñ bu vech ile alınduğın bilüb be-gâyet melûl ve münfa'îl oldı. Hemân lâhze ol aradan kalkub gidüb Beg-pazarı'na kondı. Andan dahı kalkub gidüb, Amâsiyye'ye çıkub, ol yazı anda yazladı. Emîr Süleymân dahı ardın sürüb anda yetişdi. Sultân kal'aların berkidüb oturdu. Emîr Süleymân, biñ dürlü cehd idüb, bir kal'anuñ bir taşın koparımayub, yene dönüb 'asker ile Burusa'ya gelüb 'ayş u 'işrete meşgûl oldı.

EMİR SÜLEYMÂN BURUSA'YA GELÜB SULTÂN ANUÑ ÜZERİNE GELÜB SONRA SULTÂN DÖNÜB RÛM'A GİTDÜĞİDÜR

Meger bir gün Sultân begleriyle 'ayş u nûşa meşgûl iken esnâ-yı sohbetde söz açarak Sultân ayıtdı ki: 'Acabâ karındaşumuñ hâli nedür ne yirdedür? dirken, ittifâk, bir cäsüs geldi, didiler. Sultân destür virüb içerüye girdi. Şâh'a du'âlar idüb ayıtdı ki: İy şâh-ı 'âlem! Bundan evvel kuluñu Burusa'ya göndermişdüñ. Varub tamâm tecessüs ve tefahhus itdüm. Karındaşuñ be-gâyet halvetdür. Hemân altı yüz mikdârı âdemisi vardur. Gice ve gündüz şarâba meşgûldür. Şöyle ki hammâma girüb şarâb içer. Bir ay anda oturub 'ayş ü nûş ider. Bu vechile fırsat hiç ele girmez. Eger üzerine hücum iderseñ be-gâyet fırsattur, didi. Sultân çün bunu işitdi be-gâyet ferah olub ayıtdı ki: İy begler! Oturmağıla olmaz, uyur kişiye devlet karşı gelmez. Devlet kazâ katındadır. Benümle bile gelen gelsün gelmeyen bunda kalsun. Elbette gitsem gerekdür, didi. Begler bir yirden Sultâ(na) du'â idüb şâh-ı 'âlem kanda dirseñ biz anda hâziruz diyicek hemân sâ'at sultân kalkub Burusa'ya 'azîmet idüb bir nice gün gidüb Sakarı suyu'na yetdi. İttifâk Emîr Süleymân beglerinden Süleymân Subaşı dirlerdi, il yazmağı çıkub ol yere gelmişidi, Sakarı Suyı kenârında Sultân 'askerin görüb birkaç atlu ile ilerü varub bunlara çağırub ayıtdı ki: İl misiz, yağı mısız? diyince Sultân tarafından birkaç Rûm yigitleri fi'l-hâl suya at depüb, uş kimidüğümüz bile siz, diyüb Süleymân Subaşı'nun üzerine yüridiler. Süleymân Subaşı turımayub kaçub Emîr Süleymân'a yetişdi. Emîr Süleymân ol hinde hammâm içinde sohbet idüb şarâb içerdi. Emîr Süleymân'a haber virdiler, destür virüb Süleymân Subaşı içerü girdi, du'â idüb her ne vâki' olmuş ise haber

viridi. Emîr Süleymân bunu işidüb elindeki cāmı yire urub didi: Hayfâ ki düşmen fırsat bulub üzerüme hücum itdi. Buña ne çäre itmek gerek? Maslahat oldur ki dönüb Rûmili'ne gitmek gerek. Ol hod bunda karâr ideceği yok dönüb girü Rûm vilâyetine gitse gerekdür. Ol vakt hod Hudâ fırsat virürse ben dahı Rûmili 'askerin cem' idüb yine bu tarafa gelüb geçüb atam tahtın anuñ elinden alam didi. 'Alî Paşa bunu işidüb ayıtdı ki: İy Şâh! Bu itdügüñ tedbir eyü degüldür. Zira sen bundan Rûmili'ne dönicek düşmenüñ arduña düşer, ad yavuzluğu olur. Pes maslahat oldur ki ol kişi Yiñişehir'de karşulayub Çakır Bıñarı yöresin alalum, yerüñ sarpıdur, anda turalum. Ol bize gelüb kıyışmaz. İl elümüzdedür, anlara zevâde virmezüz. Birkaç gün turub açlığa tahammül itmeyüb dönerler giderler. Sen hiç andan ihtiyât itme. Eger anuñla dahı olmayacak olursa aña nâme yazub gönderelüm. Ol bu yirde karâr itmeyüb dönüb gider. Çün Emîr Süleymân bunu işidüb bir pâre gayret idüb yürüdiler. Yiñişehir'de ol didükleri yire çıkub turub ol cânibe Hacı Evrenos'ı karavul gönderdiler. Sultân tarafından dahı Cebel-oğlu Muhammed ve Horos-oğlu Ahmed karavula çıkmışlardı. İttifâk iki karavul birbiriyle buluşub duruşub ceng itdiler. Bu taraftan ve anlardan hayli kimsene düşdükden soñra Emîr Süleymân karavulı sınub kaçub gelüb haber virdiler ki: Sultân, sekiz biñ atı eyü ve kendü kavî yigitlerle uş yitişdi. Aña bu yarağıla cevâb olmaz. Bu işüñ tedbirin idüb baş yarağın görmek gerekdür, didiler. Bunlar bu sözdeyiken 'alemler başı görünüb tabl ve nakâra ve surnâ âvâzı 'äleme tolub 'alemler dibinde Sultân sekiz biñ Rûm serverleriyle yetişdi. Çavuşlar önce du'alar idüb yürüdü. Emîr Süleymân çün Sultânın heybetin ve salâbetin görüb korkub kaçmağa yüz tutduğun 'Alî Paşa fi'l-hâl bilüb hiyle birle Sultâna nâme yazub bir kulıyla viribidi ki: İy Sultân-ı 'âlem! Bilmiş olasın ki kamu beglerüñ saña kasdları yavuzdur. Bizümle ittifâk idüb andlaşub dururlar ki seni ele vireler. Bir dürlü dahı degüldür. Atañuñ çok tuzın ve etmegin yiyüb dururum. Seni dahı severin. Bilmiş olasın hele ben saña didüm soñra bir nesne olıcak baña nesne dimeyesin, diyü. Sultân nâmeyi kul elinden alub okıyup pâre pâre idüb oda urub hiç kimesneye nesne söylemedi. Hemân ata süvâr olub buyurdı ki tabl ve nakâra çalub cenge yürüdiler. İki taraftan altı yedi gün ceng itdiler, birbirine zafer bulmadılar. Zira Emîr Süleymân bir sarp yirde oturub ceng idirdi. Ol sebebden zafer bulunmazdı. Müşkil dahı bu idi ki ol yedi gün içinde ziyâde yiller esüb yağmurlar yağmağıla hayli zebün dahı olmuşlardı. Bu esnâda iken nâ-gâh Sultân'ın bir İlyâs adlı şerbetdâr kulu dahı kendü katından kaçub Emîr Süleymân'a vardı. Sultân bu hâleti görüb be-gâyet incinüb vezirlerin katına okıyub ayıtdı ki: İy vezirler! Hiç görür misiz ki bizüm işimiz gitdükce sarplanmağa başladı. 'Alî Paşa dünki gün işbu vechile bir

mektüb gönderdi. Eger bu didüğünüñ aslı yoğımış ise bu kul kaçmazdı. Vezirlerden Bâyezîd Paşa baş kaldırub ayıtdı ki: İy sultân-ı ‘Âlem! Kuluñ elinde ne vardır? İş takdîrünüñdür. Görürsüz ki kaç gündür ne vech ile sa’y iderüz. Hiç râst gelür mi? Eyle olsa şimdi maslahat oldur ki bu işi te’hir idevüz. Allâh ‘inâyetinde ola ki hayra döne. Ol vakt bunlaruñ hakkından gelevüz, didi. Sultân nâ-çar bu tedbiri kabûl idüb dönüb yine müddetle Tokat’a yetişdi. Emîr Süleymân karındaşı Sultân gidicek be-gâyet şâd ve hurrem olub Burusa’ya gelüb taht-ı hükümetinde olan vilâyete, “ulu seferüm vardır ‘ale’t-ta’cîl gelüb cem’ olalar”, nâmeler perâkende itdi.

SİFRİHİSÂR’DAN HABER GELÜB KARAMAN-OĞLI EMİR SÜLEYMÂN’UÑ ÜZERİN URUB SINUB KAÇUB SULTÂN İLE MU‘ÂHEDE İTDÜGİDÜR

Emîr Süleymân etraf ve cevânibe mektûblar yazub ‘asker cem’ itmege başlayub kendü dahı muhkem ceng yarağın görürken Sifrihisâr’dan haber geldi ki: Eger şehir-yâr bu cânibe gele, şehri aña teslim idevüz, diyü. Emîr Süleymân bunu işidüb Sifrihisâr üzerine varub ol haberüñ neticesin taleb idicek gördi ki ol tevakku’ olunan zuhûra gelmedi. Birkaç gün muhâsara itdi. Karaman-oğlı, Emîr Süleymân’uñ ol cânibe varduğın işidüb fırsatı ganîmet bilüb haylî ‘asker cem’ idüb kendü fikr-i fâsidi bunuñ üzerine mukarrer oldı ki: Eger fırsat el virürse basub ganîmet tahsil idem. Yoğ eger devlet yârî kılmayacak olursa bir tarafa kaçub halâs olam, didi. Bu husûs için Emîr Süleymân’uñ ‘akabince olmış idi. Âhirü’l-emr tecessüs itdürüb kendüsin ‘askere urmak ikdâm itdüğü ecilden kaçdı. Emîr Süleymân anuñ işbu hâlin duyub Hacı Evrenos’ı çeri begi diküb Karaman-oglı’nuñ ‘akabince saldı. Uş yetişdüm diyince Karaman-oğlı, Aksaray’a yetişüb andan Hacı Evrenos dahı anuñ ardınca yetişüb kondı. Anda, Aksaray’da ‘ayş u ‘işrete meşgûl olub Karaman-oğlı dahı ol taraftan yürüyüb sultân’a mektüb yazub âdem viribidi ki: Kırşehir’nde Cemâle kal’asında ikisi buluşub bunuñ üzerine ‘ahd ve peymân ideler ki birbirinüñ dostına dost düşmenine düşmen olalar ve hem bu takdîrce Karaman-oğlı’nuñ vilâyetinüñ yarusı Sultân’uñ ola. Hemân ikisi ittifâk idüb Emîr Süleymân’ı ilden çıkaralar ve hem ol ‘ahdüñ üzerine olub Cemâle kal’asında ikisi buluşub ‘ahd ü peymânı muhkem itdiler. Hacı Evrenos, bu kaziyyeye muttalî’ olub Mîr Süleymân’a gelüb i’lâm itdi ki: Anlar, işbu vechile tedbir idüb düşmen dahı kuvvet tutdı. Şimden girü açık yirde bulunmağın fâidesi yokdur. Selâsil Kal’ası’na dek gitmek gerek, varub anda turalum. Eger düşmen üzerümüze gele, arkamız şehre virüb anda ceng idelüm, didi. Emîr Süleymân dahı bu maslahatı kabûl idüb ol aradan kalkub Ankara’da mütemekkin olub oturdı.

MÜSÂ ÇELEBİ, SULTÂNDAN DESTÜR DİLEYÜB RÛMİLİ'NE GİTDÜGİDÜR

Emîr Süleymân Ankara'da mütemekkin olub bu tarafda Sultân dahı düşmenden fârig olub kendü vezîrleriyle ve begleriyle oturub 'ayş u 'işret iderken kendü yanında olan karındaşı Mûsâ Çelebi dahı ol sohbetde bile olub Mûsâ Çelebi esnâ-yı sohbetde ayağ üzerine turub Sultân'ın elin öpüb hayli mahabbet gösterdi. Sultân bunu görüb be-gâyet ferah olub ayıtdı ki: İy karındaş! Murâdun nedür? Mûsâ Çelebi ayıtdı ki: İy şâh-ı 'âlem! Bilürsüz ki karındaşımız Emîr Süleymân ne vech ile iş idüb ne mikdâr ta'addî itdi. Eger destür olursa İsfendiyâr'a varub andan gemi isteyüb Rûmili'ne varam. Ümîddür ki Hudâ fırsat virürse anda beg olam. Karındaşum bu kazıyeyi işidicek tevakkuf itmeyüb ol tarafa müteveccih olur. Ol takdîrce bu memleketeye müstakil pâdişâh olursın. Şöyle ki müyesser olub anda beglig idersem sikke ve hutbe sultânım adına idüb sultânımuñ eyyâm-ı devletinde du'âya meşgûl olam, diyü. Bunuñ üzerine yemin idüb ahd ü peymân itdiler. Sultân Mûsâ Çelebi'ye bî-had at ve ton ve mâl virüb vidâ'laşub gitdi. Çün Mûsâ Çelebi ol aradan gitdi zamân ile varub İsfendiyâr'a haber olub kapısı halkıyla gelüb Mûsâ Çelebi'ye istikbâl itdi, alub gelüb bir hoş makâma kondurub envâ'-ı ziyâfetler itdi ki hisâba gelmez. İsfendiyâr buña hayli mahabbet gösterüb birkaç gün katında tevakkuf idüb ol murâdın dahı dile getürmeyüb destür olub Karaman-oğlı yanına gitdi. Karaman-oğlı anuñ gelmesinden haberdâr olub begleriyle atlanub istikbâl idüb alub yüz dürlü 'izzet ve hürmet birle bir yerde kondurub Emîr Süleymân rağmına kemâl-i ziyâfet ve ta'zîm ve ihtirâm neyise yerine getürdi. Andan Mûsâ Çelebi yemege ve içmege meşgûl olub anda tevakkuf etdi.

İFLÂK BEGİ ÂDEM GÖNDERÜB MÜSÂ ÇELEBİ'Yİ TALEB İTDÜGİDÜR

Mûsâ Çelebi anda, Karaman'da, 'ayş ve 'işrete meşgûl olub otururken, takdîr-i Rabbânî, Rûmeli'nde İflâk kâfiri Rûmili akıncısından be-gâyet zebûn olub huzûrları kalmadığı ecilden begleri bunu fikr itdi ki İsfendiyâr'a mektûb yazub gönderüb Mûsâ Çelebi'yi andan taleb idüb alub gelüb aña kendü kızın virüb İflâk iline anı beg eyleye. Bu sebeble Müslümânlar elinden halâs ola. Çün bu tedbîr kalbinde muhkem olub mektûb ve âdem gönderdi. İlçi, İsfendiyâr'a yetişdi. İsfendiyâr dahı bunları Karaman-oğlı yanına gönderdi. Gelüb Karaman-oğlı yanında Mûsâ Çelebi ile buluşub İflâk Begi nâmede ne dimiş ise Mûsâ Çelebi bir bir anı ma'lûm idinüb tamâm ferah olub ayıtdı ki: Asıl maksûd dahı bu idi, diyüb ol yirden kalkub yine

İsfendiyâr'a geldiler Andan gemi alub İflâk ili'ne geçdiler. İflâk Begi gâyet ferah olub karşı gelüb tamâm i'zâz ve ikrâm birle getürüb kondurub ziyâfetler idüb envâ^c-ı bahşışler itdi. Andan kızın virüb memlekete hâkim kıldı. Çün Mûsâ Çelebi, İflâk'de beg olub az zamân içinde zuhûr idüb tamâm Rûmili'n zabt idüb Rûmili'ne beg oldu. Andan Anadolu tarafına, Emîr Süleymân'a haber geldi ki Mûsâ Çelebi bu tarafa gelüb mecmû^cu vilâyeti hıfz idüb ve hem il halkı gelüb uydılar. Emîr Süleymân bu haberi işidüb gâyet müte'ellim olub cânına od düşüb başı kaygusu oldu. Andan Ya'küb Beg'i beglerbegi diküb ve Selâsil kal'asın aña ısmarlayub, Ali Paşa hod Ankara'da vefât itmiş idi, sâwir vezîrleriyle şöyle maslahat gördü ki: Gice ve gündüz demeyüb gide, Rûmili'ne geçüb Mûsâ Çelebi'nün işin bir yaña ide. Andan kalkub göçüb isti'câl birle gidüb varub İstanbul'a yetdiler. İstanbul tekürine ba'zı il adayub andan geçüb gitdiler. Mûsâ Çelebi dahı Emîr Süleymân'ın geldügin işidüb, asker ile karşı varub, bir sahrâda mukâbil oldılar. Çün iki asker birbirine buluşub ceng idüb ba'zı begler Rûmili'nden kaçub Emîr Süleymân'a varub itâ^cat itdiler. Mûsâ Çelebi bu kazıyyeye muttali^c olıcak sınıb kaçub dağlara düşüb harâmî oldu. Emîr Süleymân, Edrene'ye gelüb tahta geçüb oturdu. Andan 'ayş u 'işrete meşgûl olub zevk u sohbe mu-kayyed oldu.

EMİR SÜLEYMÂN RÛMİLİ'NE GELÛB SULTÂN GİRÛ BURUSA'YA GİTDÜGİDÜR

Çün Emîr Süleymân, Rûmili'ne gitti hemân-sâ^cat Ya'küb Beg, Sultân'a mektûb yazub gönderdi ki: İy Pâdişâh-ı 'âlem! Devlet yârı kılub uyur bah-tuñ uyandı. İl ve gün mecmû^cı sini görmek isterlerdi. Sultân çün bu haberi işitdi, fi'l-hâl atına süvâr olub 'askeriyle kalkub Ankara'ya geldi. İnal-oğlı ve Köpek-oğlı mecmû^cı gelüb elin öpdiler. Andan kalkub Burusa'ya indiler. Andan Karesi ve Aydın ve Saruhan ve Menteşe ve Teke ve Germiyân vilâ-yetlerin mecmû^cı yürüyüb yine alub Burusa'ya tahta geçüb oturdu.

MÛSÂ ÇELEBİ, EMİR SÜLEYMÂN'A GÂLİB OLAB TAHTA GEÇÛB EMİR SÜLEYMÂN VEFÂT İTDÜGİDÜR

Çün Emîr Süleymân, Mûsâ Çelebi'yi sıyub Edrene'de oturdu, andan Mûsâ Çelebi her bâr bunuñ üzerine gelüb ceng itmek istedükce sınıb ka-çardı, varub tağlarda yürürdi. Meger Mûsâ Çelebi yine gayret idüb bir def'a dahı bunuñla turuşayın diyüb yürürdi. Koyın Mûsâsı, yanınca ve önince Mihâl-oğlı leşker-keş olub yürirdi. Emîr Süleymân'a haber oldu ki: Uş Mûsâ Çelebi gelüb çevre yanumuzı aldı, didiler. Emîr Süleymân ol hinde ham-

mâm içinde sohbet idüb şarâb içerdi. Gelüb haber ideni muhkem let itdürdükden soñra, öldür diyü buyurdu. Kendi yine sohbe meşgûl oldu. Mûsâ Çelebi tamâm yakın gelüb çerinüñ öñi iki taraftan birbirine ulaşıb savaşa başlayıcak Hacı Evrenos içerü girüb ayıtdı ki: İy şâh-ı ʿâlem! Mûsâ gelüb hayli ʿaskeri perâkende itdi, diyicek ayıtdı: Hacı Lala, beni sohbetden ayırma, anuñ canı yokdur ki bunda gelüb benümle mukâbil ola. Hacı Evrenos çıkub Hasan Ağa'ya ayıtdı ki: İy ağa! Yürü sen var, senüñ sözüñi işidür, diyüb Hasan Ağa içerü girdi. Söyleyeyin sandı. Sözi katı gelüb emr itdi ki Hasan Ağa'nuñ sakalın yoldılar. Andan Hasan Ağa taşra çıkub ayıtdı ki: İy begler ve iy ulular! Bu belâlar bize nedür? Hürmet ise ancak ola. Hele bilmiş olasız ki ben Mûsâ Çelebi katına gitdüm, diyüb; benümle bile gelen kapu oğlanı gelsün, diyüb atına binüb gitdi. Kendüyle bile gelen kapu oğlanıyla varub Mûsâ Çelebi katına turdu. Anı görüb çok begler dahı birbiriyle danışıub ʿahdleşüb mecmû'ı Mûsâ Çelebi katına vardılar. Emîr Süleymân katında bellü beglerden hemân Karaca Beg ve Kara Mukbil ve Oruç Beg kaldı. Hâl bu mertebeye yetişicek Mûsâ Çelebi'ye: Karındaşuñ hammâm içinde sohbetdedür, halvetdür, didiler. Bunu işidüb atın depüb üzerine vardı. Emîr Süleymân'a haber yetişdi ki Hasan Ağa, küllî kapu oğlanın alub karındaşuñ katına gitdi. Çok begler dahı bile gitdi. Uşda şimdi karındaşuñ üzerüne gelir, diyicek bu def'a ne olduğın bilüb elindeki câmı yire çalub: Dirîgâ nefis elinden neng ü nâmı yabana salduk, diyü atına süvâr olub sarâya yetişdi. Mûsâ Çelebi ardın sürüb sarâyda ortaya alub turdu. Emîr Süleymân âh âh idüb aydurdı ki: İyvâh ne müşkil işe tuş olub nenüñ gibi belâyâ mürtekeb olduk, diyü. Gice olunca tahammül itdi. Gice turub atlanub çıkub İstanbul'a diyüb gitdi. Meger karañu gice idi, bir Türkmen kulaguz tutdı. Kendü beglerinden yanınca hemân Karaca Beg ve Kara Mukbil gitdi. Kulaguz İstanbul yoludur diyü bir gayrı yola çekdi. Bu ne yirdür didüklerince, fülân yere geldük diyüb; erte olunca, bunları ol yerde devr itdürdi. Çün sabâh oldu, göz gözi gördi bir yere irdiler ki aña Düğünci ili dirlerdi, kulaguz ileri yürüyüb birkaç kimsenelere ayıtdı ki: Emîr Süleymân kaçub gider gâfil olmayasız, didi. Andan Etrâk cem' olub bunları ortaya aldılar, Karaca Beg'i pâreleyüb Kara Mukbil'i anda katl itdiler. Andan Emîr Süleymân'ın atın ok ile urub düşürüb kendüyi tutub bağladılar. Etrâküñ kimi-didi ki: Bunu bunda öldürelüm. Kimi ayıtdı ki: Yoğ oda atalum. Kimi ayıtdı ki: Mecmû'ı didüğünüz hatâdur. Zîrâ şimdi Mûsâ Beg bunda isteyü gelür, diyü söyleşürken nâ-gâh Mûsâ Çelebi, Emîr Süleymân'ın ardın süre yetişdi. Bir yerde Etrâküñ gavgâların işidüb ileri yürüyüb: Hey nedür? diyince gördi ki anı tutub bağlamışlar. Şâd olub Koyun Mûsâsı'n viribidi; var anuñ tiz işin bitür, didi. Koyun Mûsâsı, varub anı boğub şehîd itdi. Merhûm Emîr

Süleymān hicretüñ sekiz yüz beşinci yılda Osmān tahtına cülūs idüb sekiz yıl ve on ay ve on yedi gün bundan evvel beyān olunan üzre beglik itdi. Merhūm bir hūb sūretlü ve mergüb siyretlü, sehāvetde bī-misl ve şecā'atde bī-nazīr idi ve kibr ü hasedden berī olub cemī'ci halka eyü sanılı, 'adl ve dād ıssı pādīşāh idi. Hattā Mevlānā Ahmedī, anuñ zamānında şöhret bulub envā'cı avātif ve ihsān ile muğtenem olub anuñ adına İskender-nāme'yi nazm idüb beyāza getürdi.

MŪSĀ ÇELEBĪ TAHTA GEÇÜB OTURUB EMİR SÜLEYMĀN BURSA'YA GÖNDERÜB VE BA'ZĪ BEGLERİN KIRDUGIDUR

Çün Emīr Süleymān dār-ı fenādan dār-ı bakāya nakl idüb şehīd oldu, *el-hükümü li'llāhi'l vāhidi'l-Kahhār*. Mūsā Çelebi, hemān ol sā'at Emīr Süleymān'ı gönderüb, kendüsi yürüyüb, tamām Rūmili'n zabt ve hıfz idüb Rūmili beglerinden be-nām begleri helāk itmege başladı. Şol sebebden ki Emīr Süleymān'a ne vechile sadākat itdiler, kendüye dahı nice idecekleri ma'lūmdur. Ve etrāfda olan beglere ilçiler gönderüb ba'zından harāc taleb idüb ve ba'zından dahı aña beñzer dürlü dürlü nesnelere taleb idüb İstanbul tekürinden harāc taleb itmege atasınuñ vezīri 'akıl ve dānā, fāzıl ve tūvānā İbrāhīm Paşa'yı gönderdi. Paşa-yı mezkūr İstanbul'a varduğı gibi fi'l-hāl sultāna haber gönderüb Mūsā Çelebi'nüñ ef'āl-i şeni'asın i'lām idüb begler andan nefret itdügin bildürdi. Sultān çün bu haberi istimā' itdi, mektüb ve hil'at gönderüb envā'cı ta'zīm birle anı da'vet itdi. İbrāhīm Paşa dahı da'vetine icābet idüb hemān sultān tarafına müteveccih oldu.

İBRĀHİM PAŞA SULTĀNA VARUB ANDA VEZİR OLUB SULTĀN DAHI RŪMİLİ'NE GEÇÜB MŪSĀ BEG İLE CENG İTDÜGİDÜR

İbrāhīm Paşa Bursa'ya Sultāna varub şol ki şerāit-i hizmetdür yerine getürdükden soñra, sultān dahı aña mertebe-i vezāret erzānī idüb hizmet ne ise ta'yin idüb; İbrāhīm Paşa dahı, sultānuñ elin öpüb, cān u dilden anuñ hizmetine bil bağlayub, andan Rūmili'ne gitmek tedbīrin idüb, etrāfa nāmeler perākende idüb, on biş biñ 'asker cem' idüb, kalkub İstanbul karşısına kondılar. Andan sultān, teküre ādem gönderüb anuñla bir vech ile musālahā ve mu'āhede itdiler ki: Birbirine hiç vechile zararları degmeye. Sultān eger Rūmili'ne beg olacak olursa tekürü tamām geregi gibi ri'āyet ide. Şöyle ki sultāna şikestlik vāki' ola, tekür gemi ihzār ide ki sultān bilā-tevakkuf gelüb geçüb bunuñ üzerine yemin dahı idüb, sultān İstanbul önünde birkaç gün konub tekür dahı eyü ziyāfetler idüb, andan kalkub gitdiler. Ol tarafda Mūsā Çelebi dahı sultānuñ geldüğinden haberdār olub 'askeriyle yürüyüb

İncügez'de sultânı karşıladı. Sultân anı görüb hoş buldum diyüb ferah olub bir sahrâda kondı. İki cânibden dahı karavul çıkub birbiriyle buluşub ceng itdiler. Mûsâ Beg karavulı sınub, Mûsâ Beg'ün üzerine gelüb, asker ehli sultân geldi sanub, sınub, hayli havf idüb, kaçmağa meyl itdiler. Soñra yine karavuldur diyüb muttalî^c olıcak karâr bağlayub kondı. Ol gice geçüb çün sabâh oldı, iki cânibden iki asker mukâbil olub, alaylar bağlayub, meymene ve meysere müretteb olub mecmû^c silâhların tekmi^cl idüb ceng için yürüdiler. Bu cânibden, evvel Tatar alayı yürüdi. Anuñ ardınca Türkmen ve anuñ ardınca Ankara askeri ve anuñ ardınca Papa-oğlı andan sâyir begler yürüyüb âlemler çözüleb, surnâ ve nakâra âvâzı âlemi tutub kendüye itimâd iden bahâdurlar el kılıclara urub çomaklar ve nizeler tartub, alaylar söküb, şol deñlü ceng itdiler ki gevdeyi kan götürüb kıran-ı azîm oldı. Ol esnâda Mihâl Beg-oğlı ceng içinde Mûsâ Beg katına gelüb ayıtdı ki: Bana birkaç yarar yoldaş koş ki varub karındaşuñ sultânı biraz sıkub âlemi anuñ gözine tar idem, didi. Mûsâ Beg anı gerçek sanub: Sen bilürsin, diyince meger ki anuñ hod begler ile ittifâkları var idi, anlaruñla bir araya cem^c olub ceng sûretin gösterüb²⁵ varub sultân yanına turdılar. Sultâna: Neye turursın? Karındaşuñ gâyet âsândur, yürümek gerek, didiler. Mûsâ Beg beglerinüñ baş baş gidüb sultâna vardugun gördi, akli şaşub fikri bozuldu. Çün hâl böyle vâkî^c oldı, Mûsâ Beg'ün askeri sınub kaçdı, Sultân çerisi ol sınan asker ardına düşüb hattâ Mûsâ Beg'ün meyli dahı oldı ki kaç. Ammâ yanında olan yedi biñ kapu oğlanı içinde idi, sen gidicek bizi dahı helâk iderler diyü gitmege komadılar. Sultân katında hemân üç yüz mikdârı kimsene kalmışdı. Mûsâ Beg'ün askeri sınub kaçdı. Kendüsi tenhâ kalıcak Mûsâ Beg'i tutmak kâsdına üzerine at saldı. Anı görüb yidi biñ kapu oğlanı bir yerden sultâna ok atdılar. Atını ve kendüyi yâreleyüb, dönüb askerine ulaşmak isteyüb, arası kesüldüğü ecilden Sultân'un cân başına sıçrayub, bir iki yüz atlu birle hemân dönüb, İstanbul yolın tutub kaçdı. Ol gün varub İstanbul'a düşüb, tekür gemi hâzırlamışdı, deñizden geçüb Bursa'ya müteveccih oldı. Çün Bursa'ya yetişdi şehr halkı kemâl-ı ikrâm ve ta'zîm ve ihtirâm birle önüne düşüb tahta getürdiler. Ol tarâfda Mûsâ Beg, Sultân kaçub gidicek anuñ yirine turdı. Sultân'ın ol tarafa kovmağa giden askeri gelüb anı Sultân sanub yanına cem^c oldılar. Bunları söyub ve öldürmek isteyenleri, bunlaruñ ne suçı vardur diyü, men^c idüb hemân soyub salıvirmege icâzet virdi.

²⁵ Bu kelime metinde, aynen "gösterün" şeklindedir. "Gösterüb" şeklinde düzeltilerek alınmıştır.

İZMİR-OĞLI HURÛC İDÛB SULTÂN ANUÑ ÜZERİNE YÛRİYÛB CENG İDÛB SULTÂN ANI SIYUB SUÇIN AFV İTDÛGİDÜR

Sultân, Rûmili'ne geçüb, İncügez öninde karındaşı Mûsâ Çelebi ile ceng idüb, dönüb Anadolu'ya gelüb, 'ayş u 'işrete meşgûl olub oturdu. Meger bir gün haber geldi ki: Şimdiki hâlde, İzmir-oğlı çıkub, Aydın elin alub, Ayasuluğ üzerine gelüb, anı hisâr itmişdür. Eger tizde irişilmezse Saruhân ili'ne dahı yürüyüb anı dahı alur. Sultân bunu işidüb be-gâyet kakıyub vezîrlerin katına okıdı ki: İzmir-oğlı ne kişi ola ki memleket kasdın idüb, benüm memleketüme hurûc idüb, kal'ayı muhâsara ide? Tiz tutub, memlekete nâmeler yazub, ne mikdâr 'asker varise bir aya dek mecmû'ı yanuma cem' olalar tâ ki inüb İzmir-oğlı'na bir iş idem ki 'âlemde dâsitân ola, didi. Vezîrler pâdişahuñ bu vech ile ıztrâbın göricek memlekete ale't-ta'cîl nâmeler perâkende itdiler. Yakın zamânda her tarafuñ 'askeri mecmû'ı yaraklarıyla müretteb ve mükemmel silâhlarıyla geldiler. Hemân Ankara 'askeriyle Ya'küb Beg gelmedi. Şöyle 'özür itmiş ki: Bizüm yerimüz uç yerdür, Karaman ağızdur. Gidildiği takdîrce Karamanlu gelüb ili ve memleketi gâret ider, dimiş. Sultân bunu işidüb birez sâkin olub, ammâ kalbinde tamâm gubâr olmuş idi. Yanında cem' olan 'asker ile yürüyüb İzmir'e indi. İzmir-oğlı kaçub, kal'asına girüb, i'tizâr itmek ardınca oldu. Sultân dahı anuñ ilin tamâm alub; İzmir-oğlı, hisârdan sultâna âdem gönderüb, i'tizâr idüb: Sultânun bir kemîne, kem-ter kulyın. Suçumu 'afv itsün. Bir dahı bu vech ile hareket itmeyüb, bunuñ gibi yüz karalığın itmeyem, diyüb âdem gönderdi. Sultân dahı anuñ 'özrin kabûl idüb; gelüb, sultânun ayağına düşüb; sultân, be-gâyet kerîm kişiydi, İzmir-oğlı'nun suçundan vâz gelüb, yine anda beg diküb, ilin ve günin ısmarladı ki: Hutbe ve sikke sultân adına olub, akça sultân adına yürüye. Sultân ol vilâyetleri devr idüb, her bir kimesneye istimâlet idüb, gelüb yine Burusa'ya yetişdi. Ammâ Sultân dahı İzmir'de iken Ankara Begi Ya'küb Beg gelüb, Sultân'un elin öpüb; 'asker halkıyla bile gelmediğine Sultân be-gâyet incinüb, andan hiyânet añlayub, ya tutub habs idüb ya öldürüb oda atmak istedi. Vezîrler bu ikiden hiç birin maslahat görmediler. Zîrâ ki: Bunu şimdi habs idesin, Ankara Kal'ası haylî yerdür, anda bir bahâdur yigit oğlı oturur. İkinci, Karaman ağızdur, mebâdâ hisârdan çıka, didükleri ecilden te'hîr olunmuşdı. Çün Burusa'dan kalkub Ankara'ya müteveccih oldu, Ankara'ya varıcak Ya'küb Beg'i bir gün Sultân kendü halvetine okıyub, ol geçen mâcerâyı aña diyüb, elbetde senün helâkûñ lâzım, diyü hışm idicek, Ya'küb dahı: Fermân pâdişahuñdur. Eger ben bî-günahuñ kanına girerse hükm pâdişahuñdur. Zîrâ ihlâs birle Sultân'a mahabbet itdügümden gayn günâhum bilmezem, didi. Eger pâdişâha hiyânetüm ola, Allâh'un 'inâyetinden mahrûm olam, diyüb turub elin ardı-

na çevrüb durdı. Sultân Balta-oğlu'na buyurdu ki: Tîz tur, bunuñ elin ve ayagın demürleyüb Tokat'a gönder, anda habs itsünler, didi. Ya'küb Beg'i kayd ve bend ile gönderüb Tokat'da Bedevî Çartâk'da habs itdiler. Bu vakı'a hicretüñ sekiz yüz on dördüncü yılında idi. Andan Sultân Ankara'da biş on gün dahı oturub, kalkub andan Tokad'a vardı. Anda dahı eglenmeyüb, andan kalkub Amâsiyye'ye vardı. Anda birkaç gün yiyüb içüb, andan yine Rümili'ne geçüb, karındaşı Mūsâ Beg birle yine dürüşüb ceng itmek hevesi gâlib olub: Yene Rümili'ne sefer var. Sizüñ dahı himmetüñüz bizümle bile olsun, diyü kendünün kayın atası Dulkadır-oğlu'na nâme yazub ilçi gönderdi.

SULTÂN ANADOLI 'ASKERİN CEM' İDÜB BİR DEF'A MÜSÂ BEGİLE CENG İDÜB MÜSÂ BEG'İ ÖLDÜRDÜGİDÜR

Çün sultân ilçisi Dulkadır-oğlu'na yetişdi, kemâl-i 'izzet ne ise yerine getürdükden soñra sultânun mektübına cevâb yazub ayıtdı ki: İy Sultân-ı 'âlem! Ne yere teveccüh idersen Hak te'âlâ mu'âvin olub feth ve zafer mukârin olsun. Fursat ve nusret senüñdür inşâ'alla'hu'l-e'azz. Hizmete ben varmayacak olursam oğlum kuluñı gönderem. Mektübı yine ilçi eline virüb alub gelüb sultâna yetişdü. Sultân ol yerden kalkub, Ankara'ya konub anda birkaç gün tevakkuf itdi. Memâlik-i mahrûsadan her taraftan ne mikdâr 'asker cem' olunmalu ise oldı. Bir 'asker-i bî-pâyân cem' oldı ki haddi ve hasrı olmayub cebe ve cevşen görüb 'azm itmek isteyicek haber geldi ki Dulkadır-oğlu geldi, diyü. Begler ve ulular atlanub, karşulayub, 'izzet-i tām ve ikrām ve ihtirām birle alub gelüb bir yirde kondurdılar ve bî-hadd ü bî-kıyās ni'metler ve ziyâfetler gönderdiler. Andan, sultân kendü dîvânına çıkub, sohbet esbâbın ihzâr itdürüb, meclis ârâste olub, envâ'-ı ni'metler hazır ve müheyyâ olub; begler, Dulkadır-oğlu'nı alub geldiler. Sultânun elin öpüb Sultânun karşısına huzû' ve huşû' birle oturdu. Sultân sohbetde geydügi tonın ve bindügi atın ve anda ne deñlü meclis âleti akdâhdan ve surâhiden ve altun ve gümüş esbâbından var ise mecmû'in Dulkadır-oğlu'na bahşış itdi. Ve beglerine ve âdemlerine hil'atler virüb her birisine bî-hadd in'âm itdi. Andan sultân vezirlerine ve beglerine ayıtdı ki: Her kim var ise bilsün ki Rümili'ne sefer iderem. Bir atum ve bir kılıcum ve bir çomağum vardur. Baña kifâyet ider. Bâkî ne ele gelürse mecmû'ı, yârân ile der-miyândur, diyüb, mubârek sakalın alub ayıtdı ki: Bu def'a ya hod babam tahtını alsam gerekdür ve yâhod yolda baş terkin ursam gerekdür, diyicek; mecmû'ı halk, ol sohbetde olanlar ve ayağ üzre turanlar, du'â idüb çağrıdılar: İy Sultân-ı 'âlem! Başumuz ve cānumuz saña fidâ olsun. Her ne yere teveccüh idersen Hudâ yarcuñ olub feth ve nusret karın ola, didiler. Çün bu

resme söz ve sav olub ʿasker ile ʿahdleşüb Rümili'ne yürümeği tamâm mukarrer itdi. Ankara'dan kalkub Bursa'ya indi. Cümle atlu ve yaya, anda gelince on biñ oldu. Andan kalkub, Yalakova'ya varub, anda cebe gördi ve şükr-i Hak idüb deñiz kenârına yetişüb, İstanbul tekürine haber gönderdi. Tekür, Sultânun geldügin işidicek be-gâyet şâd-kâm olub, fi'l-hâl gemiler ihzâr idüb, kendüsi Sultân'a istikbâl idüb, kemâl-i ʿizzet ve ikrâm birle alub gelüb, Sultânı bir mevzi'de kondurub, envâ-ı ziyâfetler idüb; Mûsâ Çelebi elinden cigeri hün olub bi-hadd şikâyetler itdi. Sultân dahı teküre ayıtdı ki: Üşte ben dahı anuñ üzerine giderem. Sen dahı benümle bile olmak gerek-sin, diyicek tekür ayıtdı ki: Ben Pîr oldum, mecâlüm yokdur, diyüb kefere-den hayli kimsene yoldaş koşdı. Andan Sultân kalkub Vize suyına kondı ve Sultân'a ol yirde Evrenos Beg'den mektüb geldi ki: Sultân! (lutf) ve kerem idüb, Mûsâ Beg'e buluşmayub, ol ne yere varursa teccessüs idüb, andan ırağ olub, gidüb Lâz iline girüb, derbende durub Barak Beg'i ve Paşa Yigid'i ve Tırhala Begi Sinân Beg'i ki bunlar alay begleridür bunları kendüñüzle rabt itmek ardınca olası İnşâa'llâhu'l-e'azz Mûsâ Çelebi birle buluşıcak kuluñuzu dahı hizmetde bilesiz, dimiş. Sultân, mektübuñ mazmûnı bilüb, getüren kuli tamâm ağırlayub gönderdi. Andan kalkub yürüyicek nâ-gâh yolda bir pâre ʿasker görindi kim Kara Halîl imiş, Mihal-oğlı dahı yetişüb bir-biriyle ceng itdiler. Âhir Kara Halîl münhezim olub kaçdı. Sultân ʿaskeri dahı yürüyüb Edrene'ye yetişdiler. Edrene'yi hisâr idicek şehir halkı şimdi biz hisârı virmezüz. İnşâa'llâhu'l-e'azzu birbiriñüzle buluşuñ, bir yaña oluñ, devlet her kankuñuzuñ ise hisâr dahı anuñdur, didiler. Sultân bu haberi işidicek râzı olub andan yürüyüb Zağra ovasına irdi. Ol arada Mûsâ Çelebi yetişüb ve cäsüslayub bildi ki bunlaruñla mukâbil olunmaz, kendüyi ağaç arasına urub Sultân anı göricek mukayyed olmadı. Andan yürüyüb Filibe'ye yetişüb Değirmenderesi'nde kondı. Andan kalkub Meriç kenârın tutub gitdi. Paşa Yigid ile İzmir-oğlı Hamza Beg iki biñ mikdârı kişiyle bunlaruñ ardın sürüb yetdi. Anları görüb bu taraftan Türkmen birle Mihal-oğlı bir iki biñ er ile dönüb İzmir-oğlı ve Paşa Yigid ile buluşub iki ʿasker mukâbil olub bir ʿazım ceng itdiler. Âhirü'l-emr, Mihal-oğlı anları sıyub, anlar kaçub gitdiler. Bunlar dahı dönüb Sultân'un ardına düşüb gitdiler. ʿAskerün önünce Bâyezîd Paşa, ardınca Mihal-oğlı yürüyüb, derbendi gözleyüb, gitdiler. Sabâh olunca Balkan tagına yetişüb, Derbend'e girüb bir gice anda yatdılar. Ol aradan kalkub gice ve gündüz dimeyüb, gelüb Sofya'ya yetdiler. Mûsâ Çelebi anda yine görünüb, ol def'a dahı konuşmayub, yine kenâra tutdı. Bunlar dahı aña mukayyed olmayub, Sofya'dan ʿasker halkı maslahatların görüb arkalanub ve yaralarının görüb, andan kalkub, derbende girüb gitdiler. Derbendi çıkub Şehriköy ovasında kondılar. Anda Paşa Yigid'den ve

Barak Beg'den ve Tırhala Begi Sinân Beg'den haber geldi ki: İy Sultân-ı 'âlem! Uşda biz üç yigidüz, üç biñ cihân pehlevânları âdemümüz vardır. 'Ale't-ta'cîl bize gelüb mülâkât itmek ardınca olasin, diyü mektüb sultân'a gelüb, Sultân mazmûnının muhakkak bilicek andan kalkub, sür'atle yürüyüb, ikindü vaktinde Şehriköy derbendine girüb, gice ile yürüyüb sabâh vaktinde derbendi çıkub kondı. Anda Mûsâ Çelebi yine gelüb, tebdîl-i sûret idüb, başında küleh, egninde nemed geyüb gelüb, Sultân 'askerin görüb, yine cür'et idemeyüb kenâra tutdı. Sultân hiç mukayyed olmayub ol aradan kalkub Morava Suyı'na kondı. Andan Bâyezîd Paşa'yı Lâz-oglı'na yardım itmege da'vet itmegiçün gönderdi. Ve hem ol arada Paşa Yiğit²⁶ ve Barak Beg ve Tırhala Begi Sinân Beg yiğitleriyle gelüb Sultân'ın 'askerine mülhak oldılar. Evrenos Beg dahı, sancağın çeküb, gelüb, Sultân'a va'desin yerine getürdi. Ve Kör Tekür-oğlı dahı anuñla bile gelüb yanında kondı. Andan Lâz-oğlı geldi. Sultân bunların her birine kemâl-i 'izzet ve ikrâm ne ise yerine getürdükden soñra kalkub Yillüdere'ye kondı. Andan Kurşunlu öñine yetişdi. Andan kalkub Vîlk iline girdi. Vîlk-oğlı gelüb elin teslim itdi. Andan Kös-Ova'da uğraş yerinde konub, andan kalkub Kör Tekür iline girdi. Ol arada İzmir-oğlı Hamza Beg biş yüz atıyla sancağın çeküb gelüb Sultân'ın elin öpdü ve Mûsâ Çelebi yanında beglerden kimsene kalmadugun haber verdi. Andan Sultân 'askeriyle kalkub Harcabolı'ya kondı. Andan kalkub Karasu'ya irdi. Andan Alâeddîn-oğlı sahrâsına kondı. Ol yerde etrâfda olan iller gelüb itâ'at itdi. Andan Çamurlu'nun bu başında kondı. Ol taraftan Mûsâ Çelebi dahı İhtimân'a kondı. Ol arada beglerin hıyânetleyüb Tamacı-oğlın ve Sav(ı)cı-oğlın katına okıyub bağlatdı. Kalan begler anı görüb nefret idüb, baş baş begler bölük bölük firâr idüb, gelüb Sultân'ın elin öpüb, hizmete bil bağladılar. Sultân bunu görüb Hakka münâcât idüb secde-i şükr eyledi. Andan kalkub Çamurlu'nun ortasına kondı. İki gün anda tevakkuf idüb kaldı. Ol tarafta Mûsâ Beg'ün begleri böyle idicek kendüsi yidi biñ kapu kulu birle âheste âheste Sultân'dan yaña yürüyüb cenge ikdâm itdi. Bu taraftan Sultân'a dahı haber yetişdi ki: Üşte karındaşın üzerüne yürüyü durur, gâfil olma. Sultân bu haberi işidicek tüz turub, beglerin cem' idüb, vezîrleriyle meşveret idüb, ceng için alaylar düzünce derbend içinden bir toz kopdı. Tururak toz büyük olub gelüp iki şakk olub bir alay zâhir oldı. Kim ola diyicek gördiler ki evvel gelen Mogal yigitleridür ve ardlarınca dahı yidi biñ kapu oğlanı dahı gelüb turdı. Andan Mûsâ Beg 'alemlerin çeküb bunların ardınca gülbang çeküb, hây yigitlerüm, merdânelerüm, göz açdurmayub yürün diyince hemân bir yerden kılıc yalın idüb yürüdiler. Bu taraf-

²⁶ Daha önceki sayfalarda "Yigid" şeklinde yazılıydı. Burada "yiğit" şeklindedir.

dan dahı Sultân ʿaskeri şîrâne hareket idüb evvel nevbet Mûsâ Çelebi ʿasker-
rin ve alayların bozub bir muhkem ceng itdiler. Az kaldı ki ʿasker münhe-
zim olaydı. Mûsâ Çelebi, begleri bölük bölük Sultâna girdüklerin görüb
yüregi yanub: Âh dirigâ devlet benden yüz çevürüb, ulu karındaşuma ben
bunuñ gibi iş itdüm, diyüb; can acısından kendüzin meydâna atub, Tatarı
basub, Türkmen içine giricek bunlaruñla ceng iderken Bâyezîd Paşa anı
görüb bilüb Selâsil beglerine “Komañ bunu dutuñ” diyince Mûsâ Beg’i orta-
ya aldılar. Mûsâ Beg gördi ki kendüsi gird-âba düşüb, iş hadden geçüb, ih-
timâl-i mukâvemet yok, hemân kaçmak sûreti gözikicek ol aradan atı sıçra-
dub gelüb kapukulu içine girdi. Gördü ki kapukulu dahı, yaluñuz ceng ide
ceng ide, ʿaciz kalub kendüye etrâfdan gulüv idüb tutmak isterler. Kapuku-
luna dahı, çâre kalmadı: “Ben giderem sizi Allâh’a ismarladum” diyüb atın
sıçradub kaçdı. Çamurlu adlu bir yire irüb, anda çeltük argı var imiş, atın
yiñemeyüb, çamura uğrayub, atdan düşüb yine bineyin diyince Bâyezîd Pa-
şa ve Mihal-oğlı ve Barak Beg yetişüb tarvandurmayub tutub ellerin bağla-
dılar. ʿAsker dahı yetişüb; baʿzı, terahhum idüb ve baʿzı, fesâd munkatı ʿol-
dı diyü, ferah olub Balta-oğlı yetişüb Emîr Süleymân Beg’i neyledüñ diyüb
anı boğdı. Andan alub Sultân’a getürdi. Sultân anı görüb terahhum idüb
gözlerinden kan yaş akıtdı. Mûsâ Çelebi Rûmili’ne iki yıl ve yedi ay ve yi-
girmi gün pâdişâhlık idüb Hicretün sekiz yüz on altıncı yılında şehîd olub
dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya rihlet itdi. *Lehu’l-hüküm ve ileyhi türce’ün*. Ve mez-
kûr târihde Sultân, karındaşı Mûsâ Çelebi birle ceng iderken Karaman-oğlı
yağı olub, fursatı ganîmet bilüb, ʿasker cem ʿ idüb, gelüb Burusa üzerine
düşüb, tamâm otuz bir gün muhâsara itdi. Otuz ikinci gün Sultân’uñ sahîh
haberini bilüb, hemân sâʿat şehri ve ʿimâretleri ve mescidleri oda urub, ta-
mâm tahrib ve tahrib idüb, kaçub gidicek; ol tarafuñ ahâlîsi ardın sürüb,
yetüb, kimin kırub ve kimin esir idüb ve atların ve sâir esbâbların ne varısa
alub, şâd ve hurrem girü Burusa’ya gelüb az müddet içinde girü şehri ta-
mîr itdiler.

SULTÂN, MÛSÂ ÇELEBİ’DEN SONRA, TAHT-I ANADOLİYA VE RÛMİLİ’NE MUKARRER PÂDİŞÂH OLDUGIDUR

Çün Sultânü’l-İslâmi ve’l-Müslimîn Sultân Muhammed bin Sultân Bâye-
zîd bin Sultân Murâd Han bin Sultân Orhan bin ʿOsmân, karındaşı Mûsâ
Çelebi’den sonra iki cânibe bile pâdişâh oldu; âbâ vü ecdâdı ʿâdetlerin tagyîr
itmeyüb, Burusa’da dârü’l-hayr binâ idüb, küffâr-ı melâʿîn harâca kesdi ve
tamâm ʿadl ve dâd gösterüb memâlik-i mahrûsasın kendüden hoşnud ve
râzı itdi. Ol esnâda Aydın vilayetinde Kara Burun adlu yerde bir mubâhî

mülhid sūfî peydâ olub, envâ^c-ı dalâlet izhâr idüb, bir âyîn gösterüb, ekser ehl-i İslâmı tarîk-i müstakimden çıkarub, dürlü dürlü şenâ^cat itdüğü Sultân'a ma'lûm oldu. Sultân dahı kakıyub Bâyezîd Paşa'ya emr eyledi ki asker ile varub, ol mubâhînüñ def'in idüb, şerrin Müslümânlar üzerinden gidere. Bâyezîd Paşa dahı asker cem^c idüb sūfîler üzerine müteveccih olıcak, sūfîler dahı bunu tuyub ne deñlü ehl-i ilhâd var ise cem^c olub Bâyezîd Paşa ile mukâbil olub darb ve harb itdiler. Âhir feth ve nusret reh-nümün olub Bâyezîd Paşa gâlib olub şöyle hikâyet iderler ki: Ol gün dört biñden ziyâde melâhîde kılıcdan geçüb, halâs olanlar dahı tecdîd-i İmân idüb tevbe ve istiğfâr itdiler. Andan Bâyezîd Paşa yine der-gâh-ı mu'allâya yetişüb, Sultân'a Karaman'a gitmek sevdâsı düşüb, küffâr ile barışub, Anadolu'ya geçecek; Karaman-oğlı'ndan ilçi gelüb, aralarında sulh ve salâh vakî^c olmuş iken, birez zamân geçmedin, Karaman-oğlı yine muhâlefet idüb, yağlı olub, Sultân yene anı işidüb, asker cem^c idüb, kal^c ve kam^c itmegiçün üzerine yürüdi. Ol dahı Karaman askerinin cem^c idüb, iki asker bir yerde buluşub, azîm ceng itdiler. Âhir Karaman askeri münhezim olub kaçdı. Esnâ-yı cengde Karaman-oğlı Muhammed Beg ve oğlı Mustafâ Çelebi mahbûs idüb kayd ve bendile Sultân nazarına getürdiler. Sultan anı görüb merhamet idüb bunlara karşı varub bendlerin götürüb suçların afv idüb hoş vechile nüvaht itdi. Andan ikisin dahı bile hil'atleyüb yine memleketlerine gönderdi. Kendü devlet ve sa'âdet birle kalkub girü Burusa'ya geldi. Andan âbâ-yı kirâm ve ecdâd-ı izâmları gibi esbâb-ı hayrâta mubâşeret idüb imâret ve medrese binâ itmek buyurub medresesiyle imâreti arasında bir kubbe-i 'âlî buyurdi ki vücûd-ı şerîfleri anda âsûde ola. Yevmî otuz nefer kimesne Kelâmu'llâh'dan bir cüz'ü kırâ'at idüb sevâbını kendünün rûh-ı mutahharlarına ve sayir Müslimîn ervâhına hibe ideler. Çün mesâlih-i hayr ve cihet-i âhîret tamâm oldu, andan gazâ kâsdına Rûmili'ne geçmek hevesi düşüb asker cem^c idüb Rûmili'ne geçüb kâfire gazâ itdi. Sultân gazâda iken nâ-gâh, takdîr-i Rabbânî, Rûm diyârında Amâsiyye'de ve Tokat'da âşüb ve fitne zâhir olub Karakoyunlu, diyâr-ı Ermen'de gelüb Erzincân'ı aldı. Erzincân'ın begligin Pîr 'Ömer'e virüb gitdi. Andan Pîr 'Ömer dahı ziyâde tama'a düşüb Karahisar üzerine düşüb muhâsara itdi ve Karahisar Begi Melik Ahmed oğlı Hasan Beg, sultân'dan meded ve mu'âvenet isteyüb hizmete geldi ve Alp Arslan-oğlı Hasan Beg, Cüneyd Beg'i öldürüb Canik'i aldı ve İsfendiyâr Beg dahı Samsun'ı ve Bafra'yı alub oğlı Hızır Beg'e virdi. Rûm'da bu vechile fitneler peydâ olub Sultân bunu işidicek ale't-ta'cîl askeriyle Rûm'a çıkıdı. Ne kadar zulüm ve fesâd vâkî^c olmuş idi, kimin lutf ile ve kimin 'unf ile re'âyâ üzerinden götürüb Samsun'ı ve Bafra'yı ve Kankırı ve tevâbî'ini Emîr İsfendiyâr'dan yine alub Bakırküresi'nün ba'zın alub musâlaha idüb İlkaz Dağı'n

sınır itdiler. Andan Sultān dönüb devlet ve sa‘adet birle yine Burusa’ya gelüb birkaç gün ‘adl ve dād gösterüb her tayıfe hällü hālince ri‘āyet idüb dil-nüvāzlık gösterdi. Andan yine gazāya müteveccih olub Rümili’ne geçdi. Evvel İflāk’a geçüb kâfir elinden üç kal‘a aldı ki biri Safcı ve biri Yeñisala ve biri Norgoran’dur. Bunlar harāba meyl itmişidi, meremmet idüb içine er ve erzak koyub gitdi. Andan dönüb Sevren nām kal‘ayı feth²⁷ çün kenār halkı bu halleri gördiler, amān isteyüb harāca rāzı oldılar. Şol şart üzre ‘ahd ve peymān oldı ki mādām ki Sultān hayātında ola anlardan hıyānet ve muhālefet gelmeye. Andan Sultān devlet ile kalkub Dārü’s-saltana Edrene’ye geldi. Andan ‘adl ve dād itmege başlayup ‘ayş u ‘işret iderken nā-gāh fermān-ı ilāhī yetişüb rahmet-i Rahmañî civārına da‘vet olunub biş ay ve yigirmi üç gün haste olub ‘ākıbet bu külhen-i mihnetden ol gülşen-i cennete rihlet itdi. *Lehu’l-hükmü ve ileyhi türce ün.*

EL MATLABÜ’-SĀDİS

FI-BEYĀNĪ AHVĀLİ’S-SULTĀN MURĀD HĀN ALEYHİ’R-RAHMETÜ VE’R-RİDVĀNU

Çün Sultān Murād’a ulak gönderildi, hemāndem İbrahim Paşa Burusa’dan İstanbul’a gelüb girü mütemekkin oldı. Ol eyyāmda meger İstanbul teküri Ca‘lî Mustafa’yı gemi ile çıkarub Geliboli’ya gönderüb mezbür Mustafa dahı Geliboli’ya çıkub kâfir ile kavlı olunmuş idi ki Geliboli kal‘asın İstanbul tekürine vire deyü. Ol vakt Geliboli’da Şāh Melik Beg, beg idi, kal‘ayı virmeüyüb mezbür Ca‘lî Mustafā Rümili ‘askerinün içine girüb her kişiye karnınıñ yaruğın gösterüb mecmū‘ı Rümili aña tâbi‘ olub yigirmi biñ ‘azeb ve elli biñ atlu cem‘ idüb kardaşıyla ceng itmeğiçün esbāb görüb Geliboli’ya müteveccih oldı. Kazıyye bu vechile olduğın Burusa’da Bāyezîd Paşa işidecek İstanbul’dan geçüb gelüb Sazdere’de mezbür Mustafa’yla mülākāt itdi. Mezbür Mustafā dahı aña karnı yaruğın gösterüb ol vakt Bāyezîd Paşa Rümili Beglerbegisi idi, Rümili Mustafā’ya tâbi‘ olduğın göricek ba‘de’l-inkār nā-çār itā‘at itdi. Mezbür Mustafa tutub anı katl itdürdi. Pes ol ulu ‘asker ve cem‘iyyet birle Geliboli’dan yürüyüb Anadolu’ya geçüb Ulubād sahrāsına müteveccih oldılar. Ulubād Köprüsin kesüb iki ‘asker birbirine mukābil kondılar. Umur Paşa ve Beglerbegi Oruç Beg ve ‘Ali Beg ve Mihāl Beg bir araya gelüb Ca‘lî Mustafa ‘askerin tefrîk itmege meşveret idicek Mihāl Beg ayıtdı ki: İcāzet olursa ben varub su kenārında Rümili begleriyle ve toycalarına adlarıyla söyleyüb her birin tesellî ideyin. İhtimāl vardır ki bu

²⁷ Burada “itdi”, “etdi” gibi bir kelime noksandır.

tarafa müraca^{at} ideler diyüb bu tedbiri hoş görüb Mihal Beg kalkub kendü halkıyla alât-ı harb ve esbâb-ı ceş ile çıkub Ulubâd kenârına gelüb bu tarafdandan dahı Rûmili begleri otururken Mihal Beg âvâz idüb beglerine ve toyıcalarına her birine adlu adıyla çağırub kendünün halâs olduğın ve Sultân Murâd'un hasâyilin ve lutfların ve keremlerin söyleyip envâ^ı dürlü söz söyleyüp anlar dahı Mihal Beg'ün kelimâtın işidüb hayli müşevveş olub ve hem Ca^{lî} Mustafâ düzmedür diyü ad çıkarub asker içine tefrika düşdi. Çün Mihal Beg bu vech ile söz söyledi girü gelüb Umur Paşa ve beglerbegi Oruç Beg ve Ali Beg ile buluşub kazıyyeyi anlara bir dürlü dahı fikr itdiler ki Rûmili beglerine ve toyıcalarına her birine müstakil mektüb göndereler. Ol yerde Gönenlü Bâyezîd nâm kimsene var idi, anı ihzâr idüb paşalardan ve beglerden mektûblar yazub gönderdiler. Mezbûr Bâyezîd dahı mektûbları alub Ulubâd gölinün yukarı yanından geçüb Rûmili beglerinün her birine mektûblar virüb Kara Cüneyd Beg dahı ol hinde Mustafa Çelebi'yle bile olub İzmir'ün begiydi, çün mektüb anlara yetişdi hemândem içlerine tefrika düşdi. Bu tarafdandan Sultân Murâd dahı Allah'a tevekkül idüb tururdu. Ammâ yanında asker halkından ziyâde kimsene olmayub Rûm askeriyle yiñiçeri olub mezkûr Mustafâ'nun askeri ziyâde olduğundan müteellim olub Rûm tarafına gitmek sevdâsın iderken hazret-i seyyidi's-sâdât Emîr Seyyid Rahmetu'llâhu gelüb envâ^{-ı} istimâletler idüb memleket senündür diyü nice nasihatler idüb ve hem yiñiçeri dahı gereği gibi ahd ve peymân itmişlerdi. İttifâk altı yüz yiñiçeri göl başında turub beklerlerdi. Mustafâ tarafından dört biñ âdem varub anları basmak isteyicek anlar dahı muttali^c olub bir muhkem ceng idüb ol dört biñ er münhezim oldı. Çün kazıyye bu vech ile oldugun göricek mecmû^{-ı} yiñiçeri ittifâk idüb ol gice hemân azeb üzerine şebihün idüb bir vech ile kıtâl oldı ki kâbil-i vasf olmaya. Mecmû^ı azeb münhezim olub perâkende oldılar. Sâyir asker halkı dahı anı görüb ale^s-sabâh kalkub taraf taraf yürüyüb kaçdılar. Sultân Murâd çün bu habere muttali^c²⁸ askeriyle Ulubâd'dan geçüb Mustafâ begleri dahı anı görüb bölük bölük itâ^{at} itdiler. Mustafa Çelebi çün anı gördi bâr u büngâhı yerinde koyub Gelibolı tarafın tutub kaçdı. Çün Boğaz'a gelüb kadırgalar ki anda hâzır idi yanında olan askerın ale^t-ta^cil Rûmili'ne geçürüb turdu. Sultân dahı deñiz kenârına gelüb geçmek için gemi bulmayıcak mütehâyir tururken ittifâk deñizde Ciniviz'den bâzırgân gögesi var idi, anı getürüb anuñla dört biñ fulori ile kavlı idüb dahı nice ahd ve peymân idüb kapu halkın ve Anadolu askerın öte yakaya geçürmege ikdâm itdi. Mezbûr Ciniviz gemisi yiñiçeriden ve kapu halkından, bahâdurlardan bir nice biñ âdem

²⁸ Burada "oldı" kelimesinin atlandığı düşünülmektedir.

alub kadırgaların üzerine varacak kadırgalardan top ve tüfek atub yakın getürmediler. Gördiler ki çün kadırgaya mecâl yok andan yürüyüb Kozlı-de-re ayağına varub anda göge çıkub askerî anda dökicek Mustafâ halkı dahı anı görüb üzerine gelüb ceng iderken inâyet-i Yezdânî feth ve zafer birle mukârin olub Mustafâ halkı sınıb kaçıcak bu esnâda mezbûr göge bir yük dahı asker getürüb dökicek Mustafa halkı tamâm münhezim oldılar. Bunlar da şehre gelüb Gelibolı kal'ası itâat itmeyüb ne mikdâr kadırgalar var ise alub, Sultân Murâd devlet ile Rûmili'ne geçüb gelüb Gelibolu karşusunda musallâda çadır kurub kondı. Ol vaktde Gelibolı'dan top atdılar, gelüb ba'zı çadırları helâk itdi. Andan Mustafâ kaçıcak kal'a dahı mutî olub limon ağzında olan bir burgoz halkıyla ceng idüb âhirü'l-emr ikisi dahı mutî oldılar. Mustafa Çelebi anı görüb devlet kendüsinden yüz çevirdiğin bilicek hemân İflâk sevdâsına düşüb kaçdı. Çamurlu'ya gelicek Mihâl Beg anda arından yetişüb tutub kirış ile boğub helâk itdiler. Andan Sultân Murâd devlet ve sa'âdet ile gelüb Edrene'yi taht idinüb anda ayş u işrete meşgûl oldı. Pes ol kış anda Edrene'de olub, bahâr olıcak ulu asker cem'idüb, Sultân Murâd devlet ve sa'âdet ile İstanbul üzerine müteveccih oldı. Gelüb İstanbul kal'asının muhâsara idicek İbrâhîm Paşa kal'adan çıkub gelüb ağır pışkeşler ile Sultân Murâd'ın pây-büsüyle müşerref olub pâdişâh dahı anı be-gâyet hoş görüb mertebe-i vezâret erzânî itdi. Bunlar bu aralıkda iken meger Sultân Murâd'ın kiçi karındaşı Mustafâ Çelebi ba'zı askerile Kara Tâceddîn-oğlı Mahmûd Beg baş olub gelüb İznik kal'asına düşdiler. Bu haber Sultân Murâd'a yetişicek hemândem bî-tevakkuf İstanbul üzerinden kal-kub Gelibolı'dan geçüb Burusa altından İznik'e müteveccih oldı. Önce Mihâl Beg varub şehre yetişicek Tâceddîn-oğlı dahı kapuda Mihâl Beg' ile buluşub birbiriyle ceng idüb birbirine gönder havâle itdiler. Gerçi ikisi dahı zahmlu olub ammâ Mihâl Beg zahmı ziyâde olub âhirete intikâl itdi. Hemândem Sultân Murâd dahı yetişüb şehri ihâta idüb etrâf ve cevâ nibden şehir içine asker halkı giricek Mezîd Beg, Mustafa Çelebi Sultân Murâd'a getürüb ol sâ'at boğub anda defn itdiler Ol vakt mezbûr Mustafa Çelebi on iki yaşında idi. Kara Tâceddîn-oğlı'n taleb itdiler, nice ki istediler bulunmadı. Akıbet bir fakîrün evinde tavuk kümesinde buldılar, anı tutub getürüb siyâset itdiler. Hemân Sultân Murâd ol cem'iyet ile İsfendiyâr üzerine yürüdi. İsfendiyâr Beg dahı bir niçe ilçiler ve âdemler gönderüb, aralarında musâlaha olub memleketlerine sınır ta'yîn olunub, sâbıkâ olan adâvet mahabete mübeddel olub, Rûmili ve Anadolu askerine destûr virilüb, pâdişâh-ı İslâm gelüb Edrene'de ayş u işrete meşgûl oldı.

SULTÂN MURÂD AYDIN İLİ'NDE

EBSELİ KAL'ASIN FETH

İTDÜGİDÜR

Sultân Murâd devlet ve sa'âdet ile Edrene'de tahta oturub biraz zaman 'ayş ü nûşa meşgûl oldu. Hicretüñ sekiz yüz yigirmi sekizinci yılında, 'asker cem' idüb Anadolu tarafına geçüb İzmir-oğlı Cüneyd Begnev'an 'adâvet itdüğü ecilden üzerine Anadolu Beglerbegisi Hamza Beg'e Anadolu 'askerin koşub gönderdiler. Kara Cüneyd'üñ oğlı Kurt Hasan, Akhisâr altında Gülnas nâm yerde Hamza Beg ile ceng itdi, Hezîmet olub kaçub Kara Cüneyd ile Ebseli kal'asına girdiler. Hamza Beg dahı kal'ayı muhâsara idüb kal'ada hastalık 'arız olub Kara Cüneyd zebûn olub amân ile taşra çıkdı. Hamza Beg yemîn itmiş idi, aña kasd itmedi. Ammâ Balta-oğlı ve Halil Beg tutub Kara Cüneyd'i boğazlayub başın Sultân Murâd'a gönderdiler.

SULTÂN MURÂD, CANİK VİLÂYETİN FETH İTDÜGİDÜR

Sultân Murâd, Ebseli kal'asının feth idüb Kara Cüneyd'den Burusa'ya gelürken ol yılda mecmû'ı Aydın ili ve Menteşe ili feth olunub hutbe ve sikke Sultân Murâd adına olub re'âyâ fâriğü'l-bâl her biri kendü hâllerine mukayyed olub pâdişâh-ı İslâm dahı zevk ve sohbetde iken bir gün haber geldi ki Yukaru Rûm tarafından fitne ve fesâd olub Canik begleri hurûc idüb re'âyâya zahmet virürlermiş diyü. Sultân Murâd bu haberi işidüb, hicretüñ sekiz yüz yigirmi tokuzuncı yılında 'askerin cem' idüb, yukaru Rûm'a yürüyüb, mütemerrid ve müte'annid kimsenelerden ne var ise ol vilâyeti pâk idüb, tamâm Canik'i bi'l-külliyeye feth idüb, andan sıhhat ve selâmet birle gelüb Rûmili'ne geçüb, Edrene'de mütemekkin olub 'ayş u 'işrete meşgûl oldu. Ol yıl sefer itmeyüb mütemekkin olub âsûde oldılar. Andan sekiz yüz otuz birinci yılda Lâz İli'ne sefer itdi.

SULTÂN MURÂD, LÂZ İLİ'NE

SEFER İTDÜGİDÜR, ALACAHİSÂR

FETH OLUNDUGIDUR

Sultân Murâd devlet ile Edrene'de mütemekkin olub., Rûmili Beglerbegiligin Sinân Beg'e virüb, Rûmili 'askeriyle Lâz İli'ne gönderüb; ol dahı, gelüb, Rûmili 'askeriyle Alacahisâr'ı feth idüb ve ol diyârda olan yirleri feth idüb, memâlik-i mahrûsaya ilhâk itdi. Sancak idüb begligin Mezîd Beg'e virdiler. Andan dönüb gelüb, Edrene'de Pâdişâh ile mülâkat idüb, ol kış anda kışlayub, bahârda Selânik üzerine müteveccih oldılar.

SULTÂN MURÂD, SELÂNİK'İ FETH
İDÜB YUVAN VİLÂYETİN FETH
İTDÜGİDÜR

Sultân Murâd devlet ile Edrene'de mütemekkin olub gazâ itmek niyyetin aydıcak İstanbul teküri nev^ç(an) muhâlefet idüb Müslümânlara izâ ve ta^ç-addî itdi ve bâ^çzı kâfir gemileri Selânik'den çıkub Müslümânlara akın itdi. Sultân Murâd hicretüñ sekiz yüz otuz birinci yılında vezîrlerinden İbrâhîm Paşa ve Muhammed Ağa ve Hâcî İvaz Paşa cem^ç idüb Rûmili Beglerbegisi Sinân Beg Rûmili askerin, Anadolu Beglerbegisi Hamza Beg dahı Anadolu askerin cem^ç idüb, mecmû^çı asker ittifâk idüb Selânik üzerine yürüyüb Selânik kâfirleri İstanbul tekürinden meded ve mu^çâvenet taleb itdiler. Fâyide virmeyüb sultân devlet ile varub muhâsara itdi. Kırk elli gün muhâsara itdi. Âkıbet feth idüb memâlik-i mahrûsaya ilhâk itdi. Andan devlet ve sa^çâdet ile Edrene'ye gelüb tahtında mütemekkin olub ayş ü işrete meşgûl oldı.

SULTÂN MURÂD KARAMAN'A VARUB AKŞEHR'İ VE BEGŞEHRİ'Nİ FETH İTDÜGİDÜR

Sultân Murâd, Edrene'de ayş u nüş idüb Selânik feth olundugın etrâf (ve) cevâ nibde olan beglere muştuluk haberin gönderüb, Karaman'a dahı haber gönderüb, andan bir at taleb idicek; Karaman-oğlı İbrâhîm Beg, ilçiyeye tahfîf idüb, i^çzâz ve ikrâm itmeyüb, at taleb itdügi bâbda münâsib cevâb virmemiş; ilçi dahı Sultân Murâd'a gelüb haberi nakl idicek, Sultân Murâd dahı, vezîrleriyle ve begleriyle meşveret idüb, ittifâk ol eyyâmda İbrâhîm Paşa vefât idüb, oğlı Halîl Paşa kâdî^ç-asker idi, atası yerine vezîr olundu. Fazlullah Paşa dahı vezîr olub Saruca Paşa'yı Edrene'de koyub Karaman'a yürümek niyyetin itdiler. Hemân ol dem etrâfa mektûblar yazub asker cem^ç idüb Anadolu tarafına geçüb Karaman'a müteveccih oldı. Karaman'a varub Konya'yı feth idüb, Akşehr'i ve Begşehr'i ni feth idüb Karaman-oğlı İbrâhîm Beg mukâvemet idemeyüb kaçub Taş'a girdi. Sultân Murâd dahı kakıduğundan mecmû^çı Konya halkın sürgün idüb Karahisâr'a getürdi. Âhirü'l-emr Karaman-oğlı İbrâhîm Beg'ün avreti ki Sultân Murâd'ın kız karındaşı idi, Mevlânâ Hudâvendigâr oğhıyla gelüb şefâ^çat idüb Sultân Murâd dahı anuñ şefâ^çatın kabûl idüb sürgünü bağışlayub Karaman-oğlıyla sulh itdi. Hemân ol dem Sultân Murâd, Akşehr'i ve Begşehr'i ni Karaman-oğlı'na girü bağışlayub dönüb Edrene'ye geldi, bu târih hicretüñ sekiz yüz otuz tokuzuncu yılında idi, gelüb Edrene'de oturdu.

SULTÂN MURÂD, ÜNGÜRÜS

VİLÂYETİNE VARDUGIDUR

Sultân Murâd çün devlet ile Karaman'a gitmiş idi, Üngürüs Kralı ve hayli begler cem^c olub gelüb Alacahisâr'ı yakub yıkub harâb itdügi ecilden, Sultân Murâd; Anadolu ve Rûmili askerin cem^c idüb, yüriyüb, Vidin'den geçüb, Üngürüs iklimlerine yüriyüb, üç ay mikdârı anda olub, birkaç pâre kal^faların sürüb gelüb, Nikebolı²dan bu tarafa geçüb, Yirgögi kal^fasın yapub, içine âdem koyub, gelüb Edrene'de mütemekkin oldı.

SULTÂN MURÂD, SEMENDİRE'Yİ

FETH İTDÜGİDÜR

Sultân Murâd devlet ile Edrene'de otururken gâh gâh Üngürüs gelüb Semendire'den geçüb Müslümânlara hayli ta^caddı idüb gâret iderlerdi. Semendire begi despot anlara nev^cân mu^câvenet idüb yol viricek Sultân Murâd, despotuñ bu asıl hareketin görüb buyurdi ki asker cem^c olunub, Semendire üzerine teveccüh olundı, hicretün sekiz yüz otuz beş yılında asker cem^c olub Semendire üzerine teveccüh itdi. Âkıbet askerile Semendire²nün üzerine varub muhâsara idicek; despot dahı, mecâl-i mukâvemet bulmayub, mecmû^cı esbâbıyla kaçub, Üngürüs'e varub, iki oğlın Semendire'de koyub yarağın görüb gitdi. Ehl-i İslâm dahı gayret-i tamâm birle kal^fayı muhâsara idüb bir iki ay kal^fada ceng idüb Âkıbet feth olub despotuñ iki oğlın kayd ü bend ile esir idüb alub gelüb, Semendire'nün begligin Toğan Beg'e virildi. Sultân Murâd devlet ile gelüb, despotuñ iki oğlın Dimotoka'da habs idüb, andan dahı çıkarub Balaban Paşa ile Tokat'da Bedevî Çärtäk'a gönderdi. Anda gözlerine mîl çeküb kör itdiler. Sultân Murâd devlet ve sadet ile Edrene'de mütemekkin oldı.

ÜNGÜRÜS, DESPOT İLE BELGRAD'DAN
GEÇÜB İZLADİ'YE GELDÜGİDÜR

Despot Üngürüs'e, varub, anlara ilticâ idüb, tamâm iğvâ idüb; Üngürüs Kralı dahı asker çeküb, despot asker ile ve Yanko ile gelüb, Belgrad'dan geçüb, Alacahisar'ı yakub, andan Niş'i yakub, andan Şhirköy²i²⁹ yakub İzladî'ye müteveccih olıçak Sultân Murâd dahı bu haberi işidüb, Rûmili askerin cem^c idüb, kâfirün üzerine yüriyüb, Sofya'yı yakub İzladî derbendi'ne müteveccih oldı. O yiri muhâfazat idüb birkaç, gün anda cem^c olub begâyet kış olduğı ecilden mecâl olmayub kâfir dahı zebün olub andan dönüb

²⁹ Daha önce Şhirköyî şeklinde harekelenmişti.

gitdi. Sultân Murâd kâfirün gitdügin bilüb Rümili'n Turhân Beg'e koşub Anadolu askerin Balaban Paşa'ya koşub kâfirün ardınca gönderdiler ki kâfirün bir konak ardında olub gözedeler. Çün kâfir muttali' oldı ki ardınca Müslümân askerî yürür, Niş derbendinde pusu koyub ehl-i İslâm ale'l-gafle ardınca gelürken bir yerden pusu çıkub Müslümân askerin sıyub Halil Paşa karındaşı Mahmüd Çelebi ki³⁰ sancağı begi idi tutub habs idüb alub gitdiler. Kâfir, Belgrad'dan gitdi, Sultân Murâd dahı devlet ile Edrene'ye gelecek Mahmüd Çelebi'nün avreti merhûm Sultân Murâd'ın kız karındaşı idi, gelüb mâtem sûretiyle Sultân Murâd'ın elin öpüb ziyâde tazarru' itdi. Sultân Murâd dahı aña terahhum idüb despota ilçî gönderüb aralıkda musâlahâ idüb Semendire'yi girü kâfire virüb Mahmüd Çelebi'yi halâs itdi ve Tokat'da mahpûs olan despotañ iki gözsüz oğulların girü despota virdiler. Aralıkda sulh olub hiç bir taraftan adû bulunmayub Edrene'de rifâ'ı hâl ve firâg-ı bâl birle mecmû'î âlem âsûde olub ayş ü nûşa meşgûl oldılar.

SULTÂN MURÂD AYDIN VE SARUHAN VE MENTEŞE SANCAKLARIN ALUB KENDÜ TAHTINA OĞLI SULTÂN MUHAMMED'İ GEÇÜRDÜGİDÜR

Sultân Murâd devlet ve sa'âdet ile despot ile musâlahâ idüb hiç bir taraftan adû kalmayub âlem âsûde oldugın görüb kendü dahı ayş ü nûşa meşgûl olub oğlı Sultân Muhammed'i tahta geçürüb Halil Paşa ve Şahâbeddîn Paşa ve Saruca Paşa vezîr olub kendü dahı şarâb-dâr Hamza Beg'i ve İshâk Paşa'yı ve sayir nüdemâyı alub Ma'nisâ'ya varub anda mütemekkin olub ayş ü işrete meşgûl oldı. Sultân Muhammed dahı taht-ı bahtda oturub adl ü dâd itmege meşgûl oldı. Etrâf ve cevânibde hiç adû kalmadı ki anuñla muhârebe ola. Çün gördi ki hiç kimsene kalmadı, Karaman-oğlı ile ve despot ile ve Kastamonu Begi ile adâvet itmek isteyicek Halil Paşa mahfî Sultân Murâd'a haber gönderüb işbu³¹ hâli i'lâm idicek Sultân Murâd dahı be-gâyet incinüb paşalara ve Sultân Muhammed'e mektûb yazub ol tarafı tamâm teskîn itdi.

SULTÂN MUHAMMED TAHTDA İKEN VARNA'YA ÜNGÜRÜS GELÜB SULTÂN MURÂD MA'NISÂ'DAN GELÜB VARNA'DA GAZÂ İDÜB ANDAN GİRÜ MA'NISÂ'YA VARDUGIDUR

Sultân Murâd, Ma'nisâ'da mütemekkin olub ayş ü nûş iderken; Üngürüs dahı fursatı ganîmet bilüb, askerin cem' idüb, İflâk ve Kara Boğ-

³⁰ Burada bir kelime noksan yazılmıştır. Neşri'ye göre atlanan kelime Bolı'dır. (C: II, S: 647).

³¹ Daha önce uşbu şekilde harekelenmişti.

dan ‘askerin cem’ idüb, Freng beglerine dahı haber gönderüb ol dahı altmış biş kadirga tonadub deñiz yüzinden gelüb Geliboli boğazın tutub, anda hazır turub, Müslümānlara nehb ü gāret itmege meşgūl olıcak; Üngürüs dahı, bî-hadd ‘asker cem’ idüb, İflāk’den geçüb gelüb, Varna’yı muhāsara idüb, Varna’yı aldı. Bu haberi ehl-i İslām işidüb Sultān Muhammed, Sultān Murād’a haber gönderüb anı da‘vet itdiler. Sultān Murād dahı kāfirūñ galebeliğın işidüb gulüvv-i ‘āmm olduğın bilüb Anadolu begleriyle gelüb Geliboli’dan geçmek isteyicek mecāl bulmayub her taraftan ki ikdām itdiler kāfir gemileri hazır olmuş idi. Sultān Murād Hān kāfirūñ bu vechile ikdāmın göricek andan dönüb Kocaili’ne gelüb Yalakova’da Yiñihisār karşısına gemiler getürdüb, andan geçüb, Halil Paşa anda istikbāl idüb alub gelüb Edrene’de ‘asker cem’ idüb Rūmili Beglerbegisi Dāvud Beg Rūmili ‘askerin alub Anadolu Beglerbegisi Karaca Beg, Anadolu ‘askeriyle ve kapukuluyla ittifāk idüb kāfirūñ üzerine hücūm idüb müteveccih oldılar. Göçber-göç idüb Varna’ya gelicek kāfir ‘askeriyle anda buluşub bir nevbet ceng-i sultānî oldı ki kābil-i vasf olmaya. Ahirü’l-emr kāfirūñ galebesi ve istilāsı olub Müslümānlar üzerine hücūm idicek Anadolu ve Rūmili ‘askeri sınub akıncı dahı tag tarafın tutub kaçdılar. Hattā rivāyet iderler ki ol gün Varna’dan Kamçısuyı ki üç menzil ile ancak varılurdu, hayli kimesne bir günde kaçub anda yetişmiş. Sultān Murād kāfirūñ bu vechile galebe olduğın görüb Hak Hazretine tazarru’ ve niyāz itdi. Yanında olan beglere ve yiñiçerilere ayıtdı ki: Gelūñ atuma bukağū uruñ ki şimdi kāfirden kaçmak erlik degüldür. Bu yerde mertebe-i şehādet bulmak kaçmaktan evlā ve ahsendür. Begler bir yirden pādişāha du‘ā idüb inşā‘allāh Hak te‘ālā ehl-i İslām’a fırsat vire. Hemān pādişāh devletile bu yerde olmak sa‘ādetdür diyicek Sultān Murād dahı Allāh’a tevekkül idüb ol yerde turub karşı kaçan ‘asker halkı gelüb Sultān Murād’uñ yanında cem’ oldılar. Kāfir ‘askeri anı görüb mecmū‘ı cebe ve cevşenler ile müretteb ve mükemmel alayların düzüb nefirlerin çalub mukābele olub yürüicek gördiler ehl-i İslām az bir yerde, Sultān Murād sancağıyla turur. Hemān Kral bunu göricek kendüye mağrūr olub, Müslümānı aldum diyüb, sūñüsin eline alub hamle itmek isteyicek kāfir begleri men’ ide gördiler, mümkün olmadı, Sultān Murād’uñ üzerine hamle itdi. Çün yiñiçeriye yakın geldi yiñiçeri iki taraf oldı. Kral la‘īn çeri içine girdi. Dört taraftan atın siñirleyüb kral’uñ atı helāk olıcak Koca Hızır nām bir yigit hemān sıçrayub harbe ile kral’ı vurdu. Ol la‘yini anda helāk idüb başın kesüb sūñü ucuna dikdiler. Çün kral anda helāk oldı, bākī ‘askerūñ hāli ne olduğı ma‘lūmdur. Ol hezimet bulan ehl-i İslām cem’ olub kāfire bir vechile kılıc urdılar ki kāfir kanından ırmaklar akdı. Bākī kalan kāfir dahı İflāk tarafın tutub Dobruca sahrāsına düşüb kaçdılar. Māl ve esbābları ne var ise yerinde ko-

yub ehl-i İslâm gâret idüb bir vech ile mugtenem oldılar ki mecmû'î fukarâ ganî olub Rûmili beglerbegisi Dâvud Beg Rûmili 'askeriyle kâfirün ardına düşüb bir gün ve bir gice kovub şol deñlü kâfir helâk idüb esîr tutdılar, şumâra gelmezdi. Andan 'asker mecmû'î sahîh ve sâlim gelüb, Sultân Murâd'uhn öninde yüz urub kaçduklarıçün i'tizâr idüb du'â idicek, Sultân Murâd anlara hışm idüb emr eyledi ki baş baş beglere 'avret libâsın geydirüb tahkîr ideler. Ahirü'l-emr bâkî ümerâ pâdişâhdan temennâ ve istid'â idüb hezâr dürlü iltimâslar itdiler. Pâdişâh anlaruñ suçundan vaz gelüb, andan dönüb feth ve zaferle Edrene'ye müteveccih oldılar. Bu feth ve nusret hicretüñ sekiz yüz kırk sekizinci yılında idi.

SULTÂN MURÂD TAHTA GEÇÜB SULTÂN MUHAMMED MA'NİSÂ'YA GİDÜB ANDAN SOÑRA KÖSOVA'YA KÂFİR GELÜB GAZÂ OLUNDUGIDUR

Sultân Murâd devlet ve sa'âdet ile Varna'da kâfiri sıyub, andan dönüb Edrene'ye gelicek Edrene'de birkaç gün turub 'ayş ü nüş idüb Ma'nîsâ'ya müteveccih olub gitdi. Bunda, Edrene'de, Sultân Muhammed Hân, Halîl Paşa ve Zağanos Paşa ve Şahâbeddin Paşa ile oturub 'ayş ü nüş idüb, paşalar ve begler bir araya gelüb meşveret itdiler. Sultân Murâd girü tahta getürüb sultân idüb Sultân Muhammed'i girü Ma'nîsâ'ya göndereler. Hem eyle idüb Halîl Paşa ve İshak Beg ve sâyir begler dahı ittifâk idüb Sultân Muhammed'e ayıtdılar ki: Pâdişâh, devlet ile geldi. Nola lutf idüb tekellüf eyleseñ, ol hod kabûl itmez, hemân rızası bile olsun diyü. Sultân Muhammed dahı yarındası, dîvân gün, kapusu halkıyla ve paşalarıyla - Sultân Murâd, Saruca Paşa evinde idi- varub şol ki kemâl-i ri'âyet ve edeb-i saltanatdur yerine getürüb Sultân Murâd'ı tahta tekellüf itdi. Sultân Murâd dahı nev'ân nâz ider gibi olub 'akıbet saltanatı kabûl idüb Ada'ya ava gidüb emr itdi ki Sultân Muhammed'ün hemân maslahatın görüb İbrâhim Paşa ve Saruca Paşa'yı bile koşub gönderdiler. Zağanos Paşa'yı 'azl idüb Balıkesir'de varub tek'âüd itmek emr itdiler. Andan Sultân Murâd devlet ile Edrene'ye gelüb tahta oturub 'adl ve dâd itmege meşgûl oldı.

SULTÂN MURÂD, MORA'YA

GİTDÜGİDÜR

Sultân Murâd devlet ile Edrene'de oturub kış yetişüb Turhân Beg anda gelüb Mora Vilâyeti'nüñ evsâfın diyüb Sultân Murâd tamâm rağbet itdi ki Mora'ya vara. Pes ol dem paşalara ve beglere, ulu seferüm vardur, hâzır ol-sunlar diyü ulaklar gitdi. Fî'l-hâl 'asker-i bî-nihâye cem' olub ol kış içinde

yüriyüb Siroz'a, andan Tırhala'ya, andan Mora'ya varub evvel Turhân Beg'i sancağ ile önce gönderdiler, anuñçün ki germe anuñ ucıydı. Turhân Beg germe'ye vardı, 'akabince Sultân Murâd dahı vardı gördiler ki biş hisâr bir-birine havâledür, Mora kâfirleri dahı germe'ye muhkem yarak idüb eyü hendek kesüb su akıtmışlardı. Ehl-i İslâm hendekün için toldurub suyun kurutdılar, hisârlarını yıkdılar, yağmâ idüb tarfetü'l-âyn içinde germe feth olunub, bir vechile mugtenem oldılar ki kâbil-i vasf degül. Hattâ rivâyet iderler ki bir kâfir yigirmi otuz akçaya satıldı, bu târîh hicretün sekiz yüzelli yılında vâki' oldı.

SULTÂN MURÂD İTDÜĞİ

BİNÂLARI BEYÂN İDER

Sultânü'l-İslâm ve'l-Müslimîn Sultân Murad'ın hayratı bî-haddür. Cümlesinden biri Ergine Köprüsi'dür ki evvelde bir orman olub kışın çamur olub Müslümânlar geçmeyüb, harâmî turagı olub ziyâde fesâd olurdu. Sultân Murâd, ormanı zahmet ile giderüb bir büyük köpri yapdı ve iki tarafına şehirler yapub bir 'imâret yapdı. Kendü üzerine varub aşın bişirüb fukarâya üleşdürdi ve nice in'âmlar itdi. Andan Edrene'de bir ulu câmi' ve iki medrese biri dârü'l-hadîs ve bir 'imâret ve bir Mevlevi-hâne yapub evkâf ta'yn itdi, her gün niçe fakîre ni'meti yetişür. Burusa'da dahı bir 'imâret ve anuñ yanında bir medrese yapdurub ve kendü âsüde olmağıçün bir türbe yapdurdu. Anuñ hayratı bî-nihâyedür.

SULTÂN MURÂD, AKÇAHIŞAR'A VARDUGIDUR

Bir gün Sultân Murâd devlet ve sa'âdet ile Edrene'de oturub sohbet iderken Arnavud İskenderi'nün 'ammüsü oğlı Hamza Beg geldi ayıtdı. Sultânnum, Arnavud ilinün ba'zısı İskender'e yağı oldılar. Sultânnum buyurursa Akçahisâr'a varayın alivireyin. Sultân Murâd dahı paşalara bunuñ sözün didi. Paşalar ve begler pâdişâh devlet ile kendü varmak gerekdür diyicek pâdişâh dahı sefer yarağın idüb Ma'nisâ'dan oğlı Sultân Muhammed'i götürdi, ol sefere bile aldı gitdi. Yüridiler Akçahisâr'ın üzerine düşüb iki ay mikdâr eyü cengler olundu. Âhir suynun hazînesin buldılar, deldiler de hisâr susuz kalıcak ehli be-gâyet muztarr olub hisâr feth olundu. 'Asker halkı, Arnavud ilinden bir vech ile mugtenem oldılar ki kâbil-i vasf degüldür. Ol esnâda Üngürüs kâfiri galebe 'asker ile gelüyorur diyü haber geldi, bu târîh hicretün sekiz yüz elli birinde vâki' oldı.

SULTĀN MURĀD HĀN ÜNGÜRÜS'LE KÖS OVA'DA UĞRAŞDU- GIDUR

Çün Sultān Murād Hān işitdi ki Üngürüs gelür, ayıtdı ki: Bu dahı Vilk-oglı'nuñ şeytanetidür. Tız cāsūs gönderdi ki bu gelen niçe banlardur, Merhos³² Toğan dirlerdı bir cāsūs var idi, anı gönderdiler varub gördi: bir Lepe bān ve bir Cibe bān ve bir Lök bān-oğlı ve bir dahı Sükülüt bānı, bunlar Üngürüs vilāyetlerinüñ ulu begleridür ve her birisi krala mānend bānlardur ve menba^c-ı fesād Yanko Hizyād, önlerine düşüb gelen oldur, dediler. Pādişāh dahı hakikat-ı hāle vākıf olub toğrı Sofya'ya vardı. Mecnūⁱ vilāyetün^ü askerin cem^c itdi. Karaman-oğlı'ndan dahı ol seferde ādem gelmiş idi. Çünkü asker cem^c olundu kendü askerinün cebesi arz olundu, diledi ki Karaman-oğlı'ndan geleni dahı göre. Ol gelen leşker begine ayıtdı ki: Sen dahı ādemün göster, didi. Ol dahı cebesin arz itdi. Gördiler ki Turgudlu'nuñ birkaç at uğruların göndermiş. Pādişāh bunları göricek Akçaylı-oğlı'na ayıtdı: Hak te'ālā ināyetinde benüm anuñ yardımına ihtiyācum yokdur. Hemān devlet ile inān-ı azımeti kāfir üzerine toğruldu, Allāh'a tevekkül idüb Kurşunlu Kelīsa'ya vardı. Anda kāfirün haberin bildi ki kāfir Kös-Ova'ya çıkmış. Ardınca göçdi. Cum^a günü toğduğunda kāfirle buluşdı. Çünkü pādişāh-ı İslām, kāfir askerin gördi, atundan inüb iki rek^cat namāz kılub yüzün toprağa urdı, niyāz idüb Hak te'ālāya münācāt itdi. Ol gün ahşama dek eyü cengler olundu ve kāfirlerin nice sancağı elinden³³ gice irteye dek dahı at arkasında turub cum^a irtesi azım ceng oldı. Nice begler şehid oldı. Kāfirün dahı nice bānları kırıldı ve nicesi dahı tutuldu. Yanko kaçdı. Lök banuñ oğlı ve Sükülüt bānı düşdi. Lepe banı esir olmuş, kendüyi bildürmemiş soñra satılı satılı kurtılmış. Bākī kāfirlerin kimi kırıldı ve kimi esir oldılar. Cebe bānını pādişāh-ı İslāma esir getürdiler. Pādişāh-ı İslām tercümān getürüb ayıtdı ki: Ben, sizünle adāvet itmedüm, siz niçün benüm vilāyetüme geldünüz? Kāfir ayıtdı: Gözümüze bu hacālet gözükürmiş. Ammā min-ba^d biş biñ yarar ādem ile pādişāhuñ seferine gelem ve on pāre hisār virem ve gayrı vilāyetüme dahı haraccunuz gelsün harāc cem^c itsün didi. Pādişāh-ı İslām dahı anun sözine iltifād itmeyüb cellāda emr itdi ki ol mel^unı katl itdiler. Andan Pādişāh-ı İslām sālimen ve gānimen asker-i İslām birle nasarahumu³llāhu ilā yevmi'l-kıyām Edrene'ye müteveccih olub gelüb taht-ı bahtda karār itdi. Bu tārīh hicretün sekiz yüz elli ikinci yılında vākī^c oldı.

³² Neşri'de: Martelos.

³³ Neşri'de : alındı.

SULTÂN MURÂD SULTÂN MUHAMMED'E DULKADIR-OĞLI SÜLEYMÂN BEG'ÜN KIZIN ALDUGIDUR

Bir gün Sultân Murâd, Halil Paşa'yı kıgırub Sultân Muhammed'i evermek bâbında meşveret idicek etrâfda olan beglerün kızların 'arz idüb 'âkıbet Dulkadır-oğlı Süleymân Beg pâdişâha ihlâsı 'arz olunub anuñ biş kızı olub her biri cemâl ve kemâl birle müzeyyen olub anlaruñ birisin almak vech gördiler. Pâdişâh-ı İslâm dahı Hızır Beg'ün hâtonını ve Rûm'uñ â'yanlarınuñ hâtonların Rûm'dan müte'ayyîn begleriyle gönderdi. Süleymân Beg, çün bu habere muttalî' oldu, be-gâyet ferah olub, kendü karşu varub, 'azîm hürmet idüb, gelenleri kondurub, ziyâfetler idüb, her birine eyü hil'atler virdi ve kızların tamâm 'arz itdi. İçlerinde birisin Hızır Beg hâtonı ihtiyâr idüb alub Edrene'ye geldi. Edrene'de cihâz idüb ulu düğünler ve ziyâfetler idüb oğlı Sultân Muhammed'e virdi. Târîh sekiz yüz elli beşinciye gelüb muharrem ayınuñ guresinde pâdişâh-ı İslâm adaya av itmege gitmiş idi. Ada köprüsünüñ başında bir dervîş turub pâdişâha nidâ itdi ki: Hey pâdişâh! Tevbe it kim ecel yakın gelmişdür. Ol vakt Saruca Paşa anda hâzır idi ve İshâk Paşa dahı geldi, anlara ayıtdı ki: Siz şahid oluñ ki mecmû'ı günâhlaruma tevbe itdüm. Andan ayıtdı : Hîç bu dervîş bilür misiz? İshâk Paşa ayıtdı: Bu dervîş Emîr Sultân müridlerindendür, didi. Hemândem pâdişâh-ı İslâm dahı toğrı sarâyına gelüb mübârek mizâcına hastalık 'arız olub hekimler niçe ki mu'âlece itdiler fâyide itmeyüb kafes-i bedende habs olunan tâvûs-ı ilâhî küngüre-i sâk-ı 'arşa pervâz itdi. Lehu'l-hükmü ve ileyhi türce'ün. On üç güne dek mevtin izhâr itmediler, her gün dîvân iderlerdi tâ Sultân Muhammed, Ma'nîsâ'dan gelince. Ol vakt pâdişâh-ı İslâmuñ mevtin mecmû'ı 'âlem bilüb mâtem itdiler.

EL MATLABÛ'S- SÂBİ'

FÎ-BEYÂNİ AHVÂLİ'S-SULTÂNİ'L-A'ZAM SULTÂN MUHAMMED HÂN

Sultânü'l- İslâm ve'l-Müslimîn Sultân Muhammed Hân devlet ve sa'âdet ile gelüb taht-ı sa'âdet-bahtda mütemekkin olıcak Sultân Murâd'uñ meyyitin Bursa'ya gönderüb anda Bursa'da 'imâreti yanında türbe-i mutahharında defn itdiler. Hîç bir vakt üzerinde Kelâmullah okunmakdan hâlî olmayub gice ve gündüz hâfızlar müdâvemet iderlerdi. Sultân Muhammed dahı âyîn ve erkân neyise tamâm yerine getirüb 'adl ü dâda meşgûl olub İsfendiyâr kızından bir küçük karındaşı var idi, anı def-i fitne için 'âlem-i ahirete gönderdi. Kendü tâc-ı şâhı başına urub serîr-i saltanatda oturub 'adl ve dâd itmege meşgûl oldu. Nâ-gâh haber oldu ki Karaman-oğlı yağı olub Ger-

miyān-oğlı'na kendü oğlın koşub Germiyān'a gönderdi. Ve birin dahı Aydın iline gönderdi ve birin Menteşe iline gönderdi ve kendü dahı 'asker cem' idüb yürüdi. Međer Ozgur-oğlı 'İsā beg ol eyyāmda Anadolu Beglerbegisiydi, Karaman 'askeri gelüb hayli il alub Müslümānlara hasāret itdi. Ozgur-oğlı 'İsā Beg kapuya ādem gönderüb ceng için icāzet taleb idicek Halīl Paşa mānī' oldu. Pes andan Anadolu Beglerbegiligi İshāk Paşa'ya virildi. İshāk Paşa dahı hemāndem teveccüh idüb Anadolu 'askerin cem' idüb Sultanüyigi'ne vardı. Andan Karaman-oğlı İbrāhīm Beg, İshāk Paşa geldüğine muttalī' olacak hemāndem kaçmağa yüz tutdı. Anadolu 'askeri müretteb ve mükemmel tururken bu taraftan pādişāh-ı İslām dahı Edrene'den 'azm idüb Anadolu tarafına geçdi. Burusa'ya varub anda birkaç gün tevakkuf idüb andan Kütāhiyye'ye vardı. Karaman-oğlı çün Pādişāh'ın geldügin iştidi; evvelden dahı havf ve hatalardan hālī degül idi, bu def'a dahı ziyāde olub, hemāndem Karaman Taş'a teveccüh idüb memleketden el yudı. Pādişāh-ı İslām dahı Taş'a varmağa ikdām idicek Karaman-oğlı'ndan ādemler gelüb tazarru'lar idüb Konya halkı envā'-ı feryādlar idüb pādişāhdan amān istediler ve Karaman-oğlı'nun suçın 'afv itmegiçün yüz yire urdılar. Pes Sultān-ı İslām dahı Kassāb-oğlı Mahmūd Beg'i ilçilige gönderüb Karaman-oğlı'na buluşub yüz biñ 'ahd ve peymān idüb min-bā'd 'adāvet itmeyem diyü andlar içüb pādişāhı, inandurđı. Pādişāh-ı İslām dahı ol 'ahdi kabül idüb aralıkda musālaha idüb andan devlet ve sa'ādet ile Rümili'ne teveccüh idüb Burusa'ya yakın gelicek yiñiçeriler bir arada cem' olub pādişāhdan in'ām taleb itdiler ve alay bağlayuben şāha karşı turdılar. Pādişāh bunların haberinden be-gāyet melül ve gazabān olub Turhan Beg ile Hādım Şahābeddīn Paşa pādişāha bunların kaziyelerinin 'arz idüb mecmū'ısın kırmak gerek diyü iğvā idicek pādişāhın dahı gazabı birez sākın olub bunlara on kışe akça ihsān idüb Kurtcu Tođan ol vakt yiñiçeri ağası idi, anı getürüb muhkem let itdi. Ağalığı Mustafa Beg'e virdi ve yayabaşlarının her birine muhkem let urulub devlet ve nusret ile Edrene'ye gelindi. İshāk Paşa'yı Anadolu 'askeriyle Menteşe iline gönderüb anlar dahı varub Menteşe-oğlı İlyās Beg'i ilden çıkarub Rodos'a düşürdiler. Mecmū'ı Menteşe ili feth olunub İshāk Paşa feth ve nusret ile gelüb Kütāhiyye'de mütemekkin oldu Bu tārīh hicretün sekiz yüz elli altıncı yılında vākī' oldu.

PĀDİŞĀH-I İSLĀM BOĞAZKESEN

KAL'ASIN YAPDUGIDUR

Pādişāh-ı İslām çün devlet ve sa'ādet ile Karaman seferinden mürācā'at itdi, İstanbul emrine ikdām idüb rāy ve tedbīr idüb 'asker cem' idüb İstan-

bul üzerine düşmek isteyicek fikr itdi ki İstanbul üzerine 'asker düşicek Kara Deñiz'den ve Ak Deñiz'den Freng'den ve gayrı yirden mu'avin kâfirler gelürler alınması hayli müşkildür diyü İstanbul'dan yukaru Boğaz'da kal'a yapmak kasdın idüb 'asker ile teveccüh idüb İstanbul'dan yukaru Boğaz'da bir sarp yerde bir ulu burgos bünyâdın koyub Halîl Paşa'ya yapdurdu. Anun yanında iki burgos dahı yapdurub bu üç burgosuñ aralarına dîvâr yapub deñiz tarafından toplar koyub ve anuñ mukâbelesinde bir kal'a dahı yapub şöyle oldu ki deñiz yüzünden gemi gelmege mecâl kalmadı. Ol yıl ol kal'a tamâm yapılub hemân ol dem İstanbul ile 'adâvet itdi, gelüb İstanbul'uñ üzerine düşüb 'asker halkına emr itdi ki mecmû'ı kâfirün bağların ve bağçelerin balta urub helâk itdiler. Pes birkaç gün turub andan kalkub Edrene'ye 'azm itdi. İnşâ'a'llâhu'l-e 'azz evvel bahârda gelem diyü halkına destür virdi.

PADIŞAH-I İSLAM İSTANBUL ÜZERİNE VARUB FETH İTDÜGİDÜR

Çün pâdişahü'l-İslâm devlet ile Edrene'de gelüb mütemekkin oldu, hem ol kış geçüb bahâr olub târih sekiz yüz elli yidinci olıcak eşref-i sâ'atde ve ahsen-i evkâtde pâdişah-ı İslâm vüzerâyâ emr itdi ki 'asker halkı cem' olalar. Hemân ol dem Anadolu'ya ve Rümili'ne ulaklar gidüb mecmû'ı 'asker halkı müretteb ve mükemmel esbâb-ı ceş ve âlât-ı harbleriyle gelüb Edrene'de cem' oldılar ve Geliboli'da ve gayrı yirlerde ne mikdâr gemi varısa müretteb ve müsella' azebler ile tolu olub İstanbul üzerine müteveccih oldılar. Bu aralıkda İstanbul teküri, Kir Luka nâm vezîrin Halîl Paşa'ya risâlete gönderdi. Harâc ve bâc virmeğe iltizâm idüb bir kâdi ve subaşı gelsün didiler. Halîl Paşa bunu pâdişaha 'arz idüb pâdişah anlaruñ sözün kabûl itmeyüb bir şerîf vaktde İstanbul üzerine hücum itdi ve etrâf-ı memâlikden ve Karaman-oğlı'ndan ilçiler gelmişidi, anları dahı pâdişah bile alub, nice büyük toplar çekdürüb, İstanbul üzerine düşüb, gice ve gündüz ceng-i sultânî itmege meşgûl oldılar. Ammâ gemiler Galata öninde limona gelmedügi cihetden Pâdişah emr itdi, yir yüzine ağaçlar döşediler, gemileri kurudan çeküb Hazret-i Eyyüb Ensârî (r.a.) merkadi karşusunda deñize dökdiler. Ol arada Freng gögesiyle ceng idüb Frengüñ bir gögesin topla vurub helâk itdiler. Frengüñ gemileri halkı kaçub kal'aya girdiler. Gemiler sınduğın ehl-i İslâm göricek Allah'a tevekkül idüb, yarındası metrisler kurulub, ol büyük toplardan taşlar atub kal'anuñ dîvârın yıkmağa başladılar. Hisârüñ her tarafı yıkılmalu olıcak İstanbul teküri Kir Luka'yı kığırub meşveret idüb kal'ayı virmek tedbirin idicek Freng kâfirleri incinüb kal'ayı biz beklerüz, Müslümânlara virmezüz diyü baş kaldurıcak ceng itmege ikdâm itdiler.

Ammâ nice itsünler be-gâyet zebûn olmuşlardı. Kâfirün ʿaczin müşâhede itdiler. Pâdişâh-ı İslâm, ʿasker halkına münâdiler koyub her tarafda yağı yağmâdur diyü nidâ itdürdiler. ʿAsker halkı bu haberi işidicek bir vech ile ferah olub ol gıce ağaçlara ve gönderlere mumlar yakub envâ-ı ferah ve sürür izhâr itdiler ki kâbil-i vâsf olmaya. Yarındası gün pâdişâh dahı, kendü, devlet ile atına binüb, yaya oğlanına ve ʿasker halkına istimâlet idüb, nüvâzişler itdi. Hemândem ol çeri deryâ gibi cüş ve huruş idüb ve tabl ve nakâra çalınub ʿalemler baş kaldurub toplar ve tüfekler atıub metrisler hisâra iledüb bir ceng-i sultânî oldu ki kâbil-i vâsf olmaya. Ve deñiz yüzinden dahı gemiler yürüyüb gemiler içinde niçe nerdübânlar hâzır olmuş idi, çıkarub gâziler anları hisâra koyub bir uğurdan tekbîr idüb yürüdiler. Kâfir dahı ceng ide ceng ide mecâl kalmayub Freng sınıub kaçub gemilerine girüb revâne oldılar. ʿAsker-i İslâm dahı şehri girüb şehri yağmâ idüb İstanbul tekürini tutub başın kesdiler. Ve anda bir Düzme var idi ki nesli-i ʿOsmân'em dirdi. Ol dahı helâk olub, Kir Luka, evlâdıyla ve etbâıyla esir oldu. Pâdişâh-ı İslâm dahı devlet ve saʿâdet ile erkân-ı devlet ve kapu halkıyla şehre girüb temâsâ idüb bir vech ile ganîmetler oldu ki kâbil-i vâsf olmaya, hiç ol vechile gâziler muğtenem olduğın kimse nişân virmemişdür. Andan pâdişâh devlet ve saʿâdet ile girüb gelüb, otağında mütemekkin olub; bu taraftan İstanbul'dan kaçan göge varub Silivri'de hisâra girüb, pâdişâh-ı İslâm'a kalʿanuñ miftâhın gönderüb, itâʿat itdiler. Karaca Beg varub Kumburgos'ı ve Bigados'ı feth idüb gelüb Pâdişâh-ı İslâm'ın devletlü elin öpüb turıcak Pâdişâh-ı İslâm, Halîl Paşa'nuñ bir iki defʿa muhâlefetin görüb hâtırı andan perişân olmuş idi, hemânden emr idüb Halîl Paşa'yı mahbûs itdiler ve mecmu'ı evlâdın bile mahbûs idüb ne deñlü esbâbları ve mâlları var ise mecmu'ın hazâne-i ʿâmire için zabt idüb ʿakıbet anı dahı helâk itdi. Ve ol ʿaskerde olan ilçülerün mecmu'ısına gereği gibi teşrifler virüb yerlü yerine gönderdi ve İstanbul'ın Subaşılığın Karışdıran Süleymân'a virüb devlet ve saʿâdet ile andan geçüb Edrene'ye gelüb mütemekkin oldu.

PADIŞAH-I İSLAM LÂZ İLİ VE SİFRİCE HİSAR'I VE OMOL KALʿASIN FETH İTDÜGİDÜR

Çün Pâdişâh-ı İslâm İstanbul emrinden ferâgat idüb, Edrene'de mütemekkin olub, etrâf ve cevâ nibden gelen ilçilere destür virmiş idi. Meger Vilk-oğlı'nuñ ilçisi bile anda hâzır olub ʿasker-i cerrâruñ bu vech ile mehâbetin ve salâbetin ve kalʿayı nice feth itdüklerini görüb Vilk-oğlı'na haber virmiş idi. Vilk-oğlı dahı merhûm Sultân Murâd vefât itdüğü vakt Lâz İli'nuñ baʿzın girüb alub kabz itmiş idi. İstanbul feth olduğın işidicek mec-

mü'ın Pâdişâh'a teslim itmiş idi ammâ kalbinde girü kîne tutub ehl-i İslâm-dan ba'zı yolcuları gâfil buldukları yerde helâk iderlerdi. Hattâ Lâz İli'nden Üsküb'e yol kalmayub munkati' olmuş idi. Pirişte'de bir kâdî var idi, hayli Müslümân ve sâlih kimesne idi, kâfirün bu ef'âline muttali' olub Pâdişâh-ı İslâm'a mektüb gönderüb 'arz itmiş idi. Padişâh-ı İslâm dahı Vilk-oğlı'na bir yarar kulın gönderüb bu haberün aslı nedür diyü istifsâr idicek Vilk-oğlı pâdişâh kulına iltifâd itmeyüb 'inâd ve temerrüd idüb 'adâvet izhâr itdi. Pes kazıye bu vech ile olıcak tefâsiliyle kul dahı Pâdişâh-ı İslâm'a 'arz itdi. Hemândem Pâdişâh dahı Edrene'de 'asker cem' idüb ber-vech-i isti'câl Alacahisâr'a müteveccih oldı ve Rümili'nün akıncılarına emr itdi, Vilk İlin gâret itdiler. Vilk-oğlı bu haberi işidicek münfa'ıl olub itdüğü işlere peşimân olub nice idecegin bilmeyüb illerine âdem gönderüb makavvil kâfirleri esbâblarıyla Sivricehisâr'a toldurdu. Pâdişâh dahı togru Semendire'nün üzerine varub ırakdan bir nevbet ceng idüb hisârdan dahı kâfir çıkub birez ceng olub kâfir girü hisâra koydılar. Pâdişâh-ı İslâm anda konmayub hemândem Sivricehisâr'a teveccüh itdi. Ve Vilk-oğlı kaçub Üngürüs'e gitdi, kal'aların muhkem idüb memleketinde ne deñlü bahâdır var ise Semendire'ye ve Sivricehisâr'uñ üzerine düşüb 'asker halkı dahı gâret itmege meşgûl olub pâdişâh-ı İslâm halvet kapu halkıyla hisâruñ üzerine yürüiş itdiler. Hisârdan ba'zı kâfir çıkup hayli Müslümânlara hasâret idüb ceng itdiler. Pâdişâh-ı İslâm dahı kaçıyub elin kılıca urub bir nice kâfir katl idüb hisâr üç kat kal'a idi, yagmâ itdürüb mecmu'-ı halkın esir idüb fetih itdiler.

Andan Omol Kal'asın dahı fethitdi. Pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile anda turup Fîrüz Beg-oğlı'na akıncı koşup ol dahı varup Vilk ilin ser-tâ-ser yagma itdi. Pâdişâh-ı İslâm, Sivricehisâr'uñ ve Omol kal'asınun mecmu'ı maslahatların görüp devlet ve sa'âdet ile Edrene'ye müteveccih olub Mahmûd Paşa dahı ol eyyâmda vezîr olub Edrene'de gelüb mütemekkin oldılar. Bu târih hicretün sekiz yüz elli tokuzında vâki' olub pâdişâh-ı İslâm Edrene'de bir kasır yapdurub ol yıl sefer olmayub 'asker âsûde-hâl 'ayş u 'işarete meşgûl oldı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM

İNÖZ'İ FETH İTDÜGİDÜR

Çün Sultân-ı İslâm Sivricehisâr'dan fârig olub gelüb mütemekkin oldı, İbsala halkı ve ol tarafda olan Müslümânlar gelüb şikâyet itdiler ki İnöz teküri ne mikdâr kulumuz ve karavaşumuz kaçsa anda varsa biz virmez ba'zısını satar; şöyle oldı ki hiç kimsene esir kullanamaz oldı, diyicek Edrene'de be-gâyet kış idi, pâdişâh hemân kapu halkı ile halvet bi-muhâbâ

İnöz'ün üzerine yürüyüb varıcak İnöz teküri dahı ceng itmeyüb kal'ayı teslim itdi. Ne mikdâr mahbûb ve mahbûbe var ise alub feth ve zaferle Edrene'ye gelindi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM NOVABRİ VE TİREBÇE VE CÜMLE VILK İLİN ALDUGIDUR

Târih sekiz yüz elli tokuzda olub, bahâr yetişüb, pâdişâh-ı İslâm asker cem' idüb, Üsküb'de toplar dökürüb Vilk iline müteveccih oldı. Evvel hamle ki oldı Novabri üzerine varub birkaç gün anuñ üzerinde turub top tufeng urub kal'anuñ bazı bârûların yıkub harâb idüb kal'a halkı pâdişâhdan amân dileyüb kal'ayı virdiler. Andan pâdişâh-ı İslâm ol kal'anuñ içine er koyub andan Tirebçe'ye varub anı dahı birkaç gün içinde feth idüb mecmû'ı ma'adinleri zabt idüb üzerlerine adem koyub Karaca Beg, Rûmili askeriy-le varub Bohor'ı feth itdi. Pâdişâh-ı İslâm Vilk ilin tamâm feth idüb Kös-Ova'da asker halkına destûr virüb, andan pâdişâh kapu halkıyla Selânik'e gelüb, anı temâşâ idüb, andan Edrene'ye gelüb birkaç gün turub, andan İslâmbol'a geldi. Bu esnâda Vilk-oğlı'ndan ilçiler gelüb envâ'-ı tazarru' birle amân dileyüb yılda otuz biñ fulori harâc virmege iltizâm itdi. Pâdişâh dahı ol kış girü Edrene'de kışlayub Hakk'a hamd ü senâlar itdi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM BELGRAD ÜZERİNE MÜTEVECCİH OLDUGIDUR

Târih sekiz yüz altmış yıla varub bahâr olıcak pâdişâh-ı İslâm, asker ehline ulaklar gönderüb bir vech ile asker cem' oldı ki hiç bir eyyâmda anuñ gibi asker kesretin kimse görmemişdi. Pâdişâh-ı İslâm buyurdu ki Üsküb'de toplar dökülüb pâdişâh devlet ve sa'adet ile Üsküb'e müteveccih olub, Mahmûd Paşa topları alub Kaçanik derbendinden geçürüb Belgrad üzerine müteveccih oldılar. Karaca Beg, Morova'da gemiler yapdurub gemilerle ve bi-nihâye asker ile Semendire öninden geçüb Belgrad'a yakın vardılar. Bu taraftan Sultânı İslâm dahı Belgrad'ın üzerine gelüb konub metrisler kurub topları çıkarub düzüb koşub Karaca Beg gemiyle hayli ağaç ve tahta getürmüşidi. Anadolu ve Rûmili kal'anuñ her tarafın kuşadub topların döğmege başladılar. Kâfir dahı ceng ide ceng ide mecâl kalmayub âciz olmuş idi. Kal'ada kâfir az olub ammâ Yanko'ya feryâdcı gidüb ol dahı Papus ve Üngürüs askerinin cem' idüb kal'aya müteveccih olmuşidi. Karaca Beg gelüb paşalara ayıtdı ki: Gemileri sürüb halkı adaya geçürelüm, öte Üngürüs tarafından kal'aya meded gelmeyüb kal'ayı ortaya alalum diyicek anuñ sözine iltifâd olunmayub destûr virmediler. Az zamân içinde kâfirün gemileri gelüb Müslümânlar gemileriyle ceng-i sultânî idüb Hâs Ahmed

Beg gemileriyle bile bir ceng-i sultānī itdi ki kâbil-i vâsf degül idi. Ammâ kâfir gâlib olub ehl-i İslâm sûret-i inhizâm bulıcak kâfir gelüb otuz biñ cebelüsiyle kal'aya girdiler ve Yanko dahi bile girüb her beden başına yüz kâfir çıkub cenge başladılar. Takdîrde çün kal'anuñ fethi müyesser olmamışdı, her ne maslahat gördilerse 'aksi vâki' olub ammâ toplar bir vech ile bārū bināsın harāb itdi ki sehel cür'etle kal'a feth olurdu. Bu esnâda münādîler nidâ itdiler ki kimsene yeñiçeriye karışmayub metrisine bile varmasun diyü. Ol sebebden Anadolu ve Rümili kal'a yağmā olmaz imiş diyü ceng itmege süst oldılar. İshak Paşa Anadolu tarafından muhkem ceng idüp yeñiçeri dahi top yıkdugı yirden kal'aya hücum idüb pâdişâh-ı İslâm dahi piyâde olub tûğ ve 'alemler çekilüb tekbîr getürüb tabl ve nakâralar döğülüp kal'a üzerine yürüdiler. Top yıkdugı yirden dört biş yüz yeñiçeri kal'aya girüb iki taraftan kâfir hücum idüb ol yeñiçerinüñ ardın kesüb ok ile çok kimseneleri mecrüh idüb bâkî kalan yeñiçeri dahi mu'avenet itmeyüb yeñiçeri agası anda şehîd olub gâziler dahi ceng itmege ikdâm itmeyüb çadırdan yaña müteveccih oldılar. Kâfir dahi ehl-i İslâm münhezim oldugın göricek kal'adan hurûc idüb çıkub topları ve metrisleri basub niçe Müslümânları şehîd itdiler. Sultânü'l-İslâm kâfirüñ bu vech ile hareketin göricek eline kalkan alub Tevekkeltü 'alâ'llâh diyüb bir vech ile ceng itdi ki niçe kâfirleri bî-cân idüb ekserin kılıç zahmiyle dü-nime itdi. Kâfiri tamâm münhezim itdiler. Andan pâdişâh sıhhat ve selâmet birle otağına gelüb Rümili ve Anadolu hemân ol sâ'at göçüb kaçmaya yüz tutdılar. Ol esnâda Karaca Beg ki Rümili Beglerbegisi idi, ehl-i İslâm topın atayortururken bir ağaç tokundu, şehîd oldu. Pâdişâh dahi andan göçdi, Rümili be-gâyet tâ'un idi, İstanbul'a müteveccih oldu. Ve Yanko dahi ol cengde ok yetişüp cân cehenneme ısmarladı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM, EDRENE'DE VARUB

SÜNNET DÜĞÜNİN İDÜB OĞULLARI

SULTÂN BÂYEZİD VE MUSTAFA ÇELEBİ

SÜNNET İTDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı İslâm devlet ve sâ'adet ile İstanbul'dan göçüb evvel bahârda Edre'neye gelüb Ada'da düğün idüb mecmû'ı Rümili ve Anadolu beglerine âdemler gönderüp sūr-ı mevfü'rü's-sürür mahmüdü'l-a'câz ve s-sudür niyyet olundu. Bir vech ile sohbet yaragın ve düğün esbâbın gördiler ki hiç bir zamânda kimsene görmüş ve işitmiş degül idi. Her kanda sâhib-kemâller ve mugganniler var ise ol sohbe cem' olup bî-nihâye ni'metler gelüb mecmû'ı begler hil'atlenüp her birinden envâ'-ı pişkeşler alınub bir vakt-i şerîfde şeh-

zâdeler sünnet olunub beglere ve şeh-zâdelere destûr virildi. Ehl-i ‘asker her biri evlü evine varub müreffehü’l-hâl pâdişâh-ı İslâma du‘âya meşgûl oldılar. Bu târîh hicretüñ sekiz yüz altmış birinci yılda idi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM MORA’YA ‘AZM İDÜB ANDA NİÇE KAL’ALAR FETH İTDÜGİDÜR

Çün târîh hicretüñ sekiz yüz altmış ikinci yıla vardı, pâdişâh-ı İslâm, Rûmili ve Anadolu taraflarına ulaklar gönderüb : Ulu gazâya niyyet itdüm, eglenmeyüb gelsünler diyicek ehl-i ‘asker âlât-ı harb ve esbâb-ı çeyşleriyle müretteb ve mükemmel düşmen yaragıyla gelüb pâdişâh ile mülakat idüb andan sancaklar çözüb Siroz’a, andan Yiñişehr’e varub andan Fisilke nâm kal’a üzerine düşüb âdem gönderüb taleb itdiler. Kâfir halkı i‘râz idüb cenge meşgûl oldılar. Begler ve paşalar bu kal’a sehel kal’adur bunda tevakkuf itmeyelüm gidelüm diyicek pâdişâh-ı İslâm mukayyed olmayup: Elbette feth itmeyince gitmezem, diyicek hemân ol gün ceng itmege mübâşeret olundu. Ol gün ve ol gice nakım-zenler hâzır olup kal’anuñ dört tarafın nakm idüb kal’a halkı bu hâli göricek amân dileyüb kal’ayı virdiler. Andan Pâdişâh-ı İslâm anda ne mikdâr kâfir var ise mecmû‘in tutub Körfoz karşusunda kazuğa urdı. Andan Pâdişâh-ı İslâm göçüb ol yerde biçene vardı, anlar Fisilke ahvâlin göricek bi’z-zarûre mutî‘ ve münkâd oldılar. Andan göçüb Bifsade nâm hisâra varub anı feth itdiler. Bunlaruñ keferesin evleriyle barklarıyla İstabul kırına gönderdiler. Andan göçüb Tokmakhisarı’na vardılar. Anda dahı bir nice gün ceng idüb, kâfirleri be-gâyet mütemerrid olduğuyçün halkın tutub, toklağıla ellerin ve ayakların hurd itdiler. Andan göçüb yol üzerinde bir nice kal’alara yetişüb virmeçü feth itdiler. ‘Asker ehli bir vech ile muğtenem oldılar ki esîre kimse bakmaz olmuş idi. Andan devlet ve sa‘âdet birle Mihlu kal’asına varub üç gün anda dahı ceng idüb feth idüb içine âdem koydılar. Andan Körfoz’a varub ceng itdiler. Kâfir amân dileyüb kal’ayı teslim itdi. İçine âdem koyub andan gidüb Ballu Badra’ya vardılar. Şehir halkı ceng itmeyüb şehri teslim. ³⁴ Andan pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa‘âdet birle ‘asker halkıyla sahîh ve sâlim dönüb Üsküb’e geldi.

³⁴ Burada “itdiler” gibi bir kelime noksandır.

MAHMÜD PAŞA BA'Zİ 'ASKER HALKIYLA
LÂZ İLİ'NE VARUB KAL'ALAR FETH
OLDUGIDUR VE SEMENDİRE FETH
OLUNDUGIDUR

Pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile Üskübe gelüp anda mütemekkin olıcak haber oldu ki Üngürüs, 'askerin cem' idüb Semendire'ye gelüb geçer. Pâdişâh-ı İslâm dahı Mahmüd Paşa'yı ba'zı 'asker halkıyla Lâz İli'ne göndermiş idi. Mahmüd Paşa dahı gelüb evvel Rasava nâm kal'ayı feth idüb andan Sivricehisâr'ı ³⁵ alub ve Gügercinlik kal'asının feth idüb Belgrad karşusunda olan havâleyi dahı feth idüb bunların mecmû'sunuñ içine âdem koyub gelüb pâdişâh-ı İslâm'ın elin öpüb, pâdişâh-ı İslâm andan Sofya'ya teveccüh idicek yolda Bosna Kralı'nun ilçisi gelüb Sernik'i taleb idüb Semendire'yle istibdâl itmek isteyicek Pâdişâh dahı râzı olub Semendire'yi kabz idi. Meger Bosna Kralı, Semendire'yi satun almış imiş. Semendire Pâdişâhuñ olub miftâhı gelüb içine âdem koyıcak hisâb olundu ki Kral'ın harâcdan hayli borcu var imiş, Serinik'i dahı anuñçun tutub kâfire virmeyüb ehl-i 'askerle İstanbul'a gelüb mütemekkin oldu.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM AMÂSRA'YI FETH İTDÜGİDÜR

Tarih hicretün sekiz yüz altmış üçüncü yıl olıcak pâdişâh-ı İslâm, İslâmbol'da mütemekkin olub, ol yıl sefer itmeyüb, hemân kapısı halkıyla bir nice gemilerle Amâsira üzerine varub birkaç günde anı feth idüb memâlik-i mahmiyyeye ilhâk idüb devlet ve sa'âdet ile girü İstanbul'a gelüb mütemekkin oldu.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM BİR DEF'A DAHI MORA VİLÂYETİNE VARUB NİÇE KAL'ALAR FETH İTDÜGİDÜR

Tarih, hicretün sekiz yüz altmış dördüncü yıl olıcak pâdişâh-ı İslâm etraf ve cevânibe nâmeler irsâl idüb Anadolu ve Rümili 'askerin cem' idüb hemâdem teveccüh-i tām birle Mora üzerine yürüyüb evvel Mahmüd Paşa ile Mesisseradi Misteri(?) üzerine 'asker gönderüp sehel zamânda ol feth olundu. Andan bir niçe kal'alar üzerine varub feth olundu. Andan pâdişâh-ı İslâm, Londar üzerine varub feth itdi. Fî'l-cümle ol yıl içinde Mora'yı tamâm feth idüb üç yüze karîb hisâr alınub ekserin yıkub harâb idüb ol ki mâ-lâbüd idi içine âdem koyub andan sıhhat ve selâmet ve bî-nihâye esirle

³⁵ Daha önce Sivricehisâr şeklinde yazılmıştır.

‘asker halkı şād ve handān gelüb Siroz’a çıkub pādişāh ‘asker destūr virüb andan İstanbul’a müteveccih oldılar. Ol kış anda kışlayup ‘adl ve dād itmege meşgūl oldı

PĀDİŞĀH-I İSLĀM SĪNOB’I FETH İDÜB ANDAN TARABUZON’I FETH İTDÜGİDÜR

Sultān-ı İslām, Mora fethinden dönüb, İslāmbol’a gelüb, ol kış anda kışlayub, şād ve handān tururken ulağıla haber geldi ki Uzun Hasan, Sivas’a gelüb anda hayli ta‘addī itdi diyü. Pādişāh-ı İslām dahı anuñ haberinden be-gāyet müteellim olub hemāndem paşalar İstanbul’dan kalkub, varub Edrene’de ‘asker cem‘ine mübāşir oldılar. İshāk Paşa’yı nice beglerle Edrene’de koyub bākī kalan bī-nihāye ‘asker ile pādişāh-ı İslām, Burusa’ya varub andan Bitinos alañına varıcak bir bī-devlet fırsat bulub Mahmūd Paşa’yı ok ile urub mecrūh itdi. Pādişāh dahı andan be-gāyet müte’ellim olub üçgün anda tevakkuf idüb soñra Mahmūd Paşa’yı taht-ı revān ile alub gitdiler. Pādişāh ile Ankara’ya müteveccih oldılar. Birkaç gün içinde Mahmūd Paşa dahı sıhhat bulub anda Ankara’ya varıcak Karaman-oğlı ve İsmāil Beg ihtiyāt idüb ağır pişkeşler gönderüb, getürenler Ankara’da gelüb pāy-būs-ı serir-i a‘lā ile müstes‘id oldılar. Pādişāh-ı İslām bir gün bir ulu cem‘iyyet idüb beglerin ziyāfet idüb her birine envā‘-ı hil‘atler virüb Kızıl Ahmed, İsmāil Beg için bī-nihāye gamz itmiş idi. Pādişāh dahı İsmāil Beg’ün oğlın hemāndem habs itdürüb Kızıl Ahmed’e üç biñ er koşub İsmāil beg üzerine gönderdi ve Gelibolı Sancağı Begi Kāsım Beg’e nice yüz gemiler ısmarluyup ol dahı gemiyle gelüb Sinob’ı muhāsara itmişidi. Çün haber İsmāil Beg’e yetişdi, hemāndem cān acısıyla Kastamoniyye’den Sinob’a varub anda ceng yarağın göricek Pādişāh-ı İslām dahı eglenmeyüb Kızıl Ahmed’ün ardınca göçüb Sinob’a varıcak bir iki gün turub ceng yarağın göricek Anadolu Beglerbegisi ve Mahmūd Paşa kal‘aya hücüm idüb topları çıkarıcak İsmāil Beg amān dileyüb çıkub pādişāh’uñ elin öpüb Sinob’ı ve Kastamoniyye’yi ve Küre’yi teslīm itdi. Pādişāh-ı İslām dahı anı tamām evlādıyla ve cemā‘atıyla çıkarub Burusa tevābī’inde iki şehir hāsıların tımār virüb yarar ādemler koşub gönderdi. Pādişāh-ı İslām, Sinob’ı ve Kastamoniyye’yi berkidüb içine ādem koyub andan Kāsım Beg’e emr idüb gemi ile Tarabuzon üzerine varıcak pādişāh-ı İslām dahı, ‘asker halkıyla Rūm’a varub, Koyluhisār’uñ üzerine varub, ceng idüb, birkaç gün içinde Koyluhisār’ı feth idüb; meger bir gün Anadolu Beglerbegisi Gedük Ahmed şikāra giderken Uzun Hasan tarafından Cemşid Beg gelüb Ahmed Paşa’nuñ üzerine yürüyüb bir ceng itdiler ki kābil-ı vāsf olmaya. Hasan Beg halkı āheste āheste Munzur Tağı’na çıkdılar. Pes ol dem Hasan Beg, Pādişāh-ı İslām’a ilçi gönderdi. İlçisi gelüb he-

zâr tazarru^c ve ibtihâl idicek bu taraftan dahı Çavuş başın ilçilige gönderüb varub Uzun Hasan'ın askerinin görüb gelüb haber viricek Köse Hamza Beg'e iki biñ bahadır ve muhtâr âdem koşdılar ki varub Uzun Hasan'ı ele getüre diyü. Köse Hamza, Munzur Dağı'na varıcak Hasan Beg ordusu kaçub gitdi. Hamza Beg varub ordusunda bulunan esbâbı yağmâ idüb gelüb pâdişâha haber idicek pâdişâh-ı İslâm dahı aña mukayyed olmayub Tarabuzan³⁶ üzerine müteveccih oldı. Uzun Hasan'ın anası ilçilige gelüb Pâdişâhuñ elin öpüb hezâr ahd ve peymân itdi ki Uzun Hasân'dan bir dahı adâvet gelmeye. Pes Pâdişâh, Uzun Hasan'ın anasın ol sefere bile alub gelüb Tarabazon'ın üzerine yürüdiler. Meger gemileri ki evvel göndermişlerdi gelüb azeb askeri Tarabuzon üzerine düşüb Tarabuzon teküri yanında olan bir nice kâfirler ile taşra çıkub ceng itmek isteyicek sehel vaktde münhezim olub, hisâra girüb, hisârı yapub, hisârdan ceng itmege başladı. Bir gice nâ-gâh Tarabuzon teküri girü hamiyet çıkub şebihün itdi. Ol gice dahı muhkem ceng olub kâfir münhezim olub kaçub kal'aya girdi. Ne mikdâr kâfir tutulmuş ise yarındası hisâra karşı kazuğa urdılar. Birkaç günden sonra pâdişâh-ı İslâm asker-i zafer-peykerle gelüb Tarabuzon'ın üzerine düşicek Tarabuzon teküri askeri göricek hemândem mukâbil olmayacağı bilüb çıkub kal'ayı teslim itdi. Pâdişâh-ı İslâm kal'anuñ mecmû'ı esbâbın görüb, içine er koyub, andan asker halkı envâ'-ı ganîmetlerle mugtenem olub dönüb gelüb, askere destür virilüb, Pâdişâh İstanbul'a geldi. Bu feth ve nusret târih-i hicretün sekiz yüz altmış beşinci yılında idi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM İFLÂK İLİNE VARUB FETH İTDÜGİDÜR.

Pâdişâh-ı İslâm ol kış İstanbul'da kışlayub bahâr olıcak yine etrâf-ı me-mâlike ulaklar gönderüb Anadolu ve Rûmili askerinin cem'idüb İflâk üzerine müteveccih oldı. Meger asıl hikâyet bunuñ üzerine müteveccih oldı ki İflâk'de Kazuklu Voyvoda pâdişâha her yıl harâc virürken sûret-i isyân izhâr idüb kış içinde Tuna'yı geçüb ol kenârı urub ri'âyâya elem ve zahmet virmiş idi. Bin gün pâdişâhuñ yarar beglerinden Yunus Beg ile Hamza Beg'i tutub şehid itmiş idi. Pâdişâh dahı bu hâle be-gâyet kakıyub askerinin cem'idüb evvel Mahmûd Paşa mukaddem olub yürüyüp Tuna kenârına varıcak pâdişâh dahı Nikebolı'ya varub, evvel Paşa Tuna'yı öte yakaya geçüb, anuñ ardınca pâdişâh dahı geçüb, mecmû'ı askerinin müretteb ve mükemmel idüb İflâk iline yürüyüş idicek, meger Kazuklu mel'un bir gice olan askerinin cem'idüb pâdişâhuñ askerine şebihün idüb ceng itmek isteyicek asker-i ehl-i İslâm dahı kâfiri ortaya alub bir vech ile kıran oldı ki kâbil-i vasf ol-

³⁶ Bu sayfada Trabzon'un üç değişik biçimde harekelendiği görülmektedir.

maya. Kâfir ʿaskerinüñ ekseri kılıçdan geçüb ancak ʿöşri halâs olup kaçub gitdiler. Bu feth ve zafer hicretüñ sekiz yüz altmış altıncı yılında mübârek ramazānuñ yigirmi dördüncü gününde idi.

Andan pâdişâh-ı İslâm otuz günde mecmûʿı Eflâk ilin seyr idüb, Kazuklu Voyvoda dahı hemân ol giceden kaçub terk-i diyâr idüp gitdi. Pâdişâh-ı İslâm anuñ yirine bir gayrı voyvoda dahı nasb idüb cizye taʿyîn itdi ki her yıl hazâne-yi ʿâmireye teslîm olına. Pâdişâh andan devlet ve saʿâdet ile Edreneʿye geldi.

PÂDİŞÂH İSLÂM MIDİLLÜʿYİ FETH İTDÜGİDÜR

Çün Pâdişâh-ı İslâm İflâk seferinden devlet ve saʿâdet ile mürâcaʿat itdi, hem ol târîh içinde Geliboliʿda olan gemileri ihzâr idüb Mahmûd Paşaʿyı mukaddem idüb Midillü üzerine varıldı. Hak teʿâlâ fırsat virüb sehel müddet içinde kalʿa feth olunub içinde olan esîrleri çıkarub envâʿ-ı ganîmetler tahsîl idüb devlet ve saʿâdet ile gelüb Dârüʿn-nasr-ı İstanbulʿa ʿavdet idüb gelüb mütemekkin oldılar Hisâruñ dahı mecmûʿı esbâbın görüb içine âdem kodılar.

PÂDİŞÂH-İ İSLÂM BOSNAʿYA VARUB YABÇAʿYİ FETH İTDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı İslâm devlet ve saʿâdet ile İstanbulʿda mütemekkin olub ʿadl (ve) dâd itmege meşgûl olıcak etrâf-ı memâlikden harâc ve piş-keşler gelüb hazîneye vâsıl olurdu. Meger Bosna Kralı harâcın virmekde teʿhîr idüb baʿzı umûrda Pâdişâh-ı İslâmʿa muhâlefet idüb ve hem ʿAli Beg ile bir nice defʿa akıncı ucında ceng idüb ʿAli Beg anuñ hıyânetin tefâsîliyle Pâdişâhʿa ʿarz itmiş idi. Evvel-bahâr olıcak Pâdişâh-ı İslâm dahı etrâf ve cevânibe nâmeler irsâl idüb Rûmili ve Anadolu ʿaskerin cemʿ idüb Bosnaʿya müteveccih olub toğru Üskübʿe gelüb andan Karatonluʿyı geçüb Vılk iliʿne varub andan Vilçitirneʿye varıcak ʿAli Begʿden ulak gelüb Bosna kralı ağaç hisârı yakduğın iflâm idi. Pâdişâh be-gâyet münfaʿil olub gayret-i saltanat cüş idüb Mahmûd Paşaʿyı mukaddem-i asker idüb Bobuca kalʿasınuñ üzerine düşdi. Rûmili ve Anadolu askeri kalʿanuñ etrâf ve cevânibin hisâr idüb cenge meşgûl olıcak içinde olan kâfirler üç güne tahammül itmeyüb hisârı pâdişâha virdiler. Pâdişâh dahı kalʿanuñ bî-hadd esîrin alub İstanbul kırlarına gönderüb kalʿanuñ içine âdem koyub andan Bosna kralı üzerine müteveccih oldı. Önce Rûmili ʿaskeriyle Mahmûd Paşa, Bosna kralınuñ haberin almışlar ki kral Külüc kalʿasına gitdi. Andan Mahmûd Paşa Rûmiliyle kâfirüñ ardın sürüb, meger kâfirler ile bir yerde oturub yemek yirken haber geldi ki

üşte ehl-i İslâm yetişdi diyü, kral dahı ne idecegin bilmeyüb zarürî cenge ikdâm idicek yanında olanlar mukâvemet itmeyüb perâkende oldılar. Kral dahı biñ belâ ile kendüsin Külüc kal'asına bıragub kal'a halkı feryâd idüb ayıtdılar ki: Senüñ ucuñdan mecmû'umuz helâk oluruz. Yüri kanda dilerseñ var git diyicek kral dahı çıkub gitmek isteyicek Mahmüd Paşa Rümili 'askeriyle gelüb hisârı kuşadub etrâf ve cevânibi bağlayub anda bir biçene vardı, anı yağmâ itdürüb krala haber gönderdi. Kral dahı istimâlet ile çıkub Mahmüd Paşa ile buluşub Mahmüd Paşa dahı pâdişâha haber gönderüb kraliñ tutuldugın i'âm idicek pâdişâh dahı 'asker ile gelüb, kral gelüb pâdişâhuñ elin öpüb kraluñ kiçi karındaşı bile tutulub andan kralı alub gelüb Yabça halkına gösterüb Yabca'yı virdiler. Andan pâdişâh-ı İslâm kralı tutub esîr idicek Yavlu-oğlı ve Kovac-oğlu gelüb pâdişâhuñ elin öpüb i'tizâr itdiler. Pâdişâh anları habs idüb Mevlânâ 'Alâ'eddîn musannifüñ fetvâsı mücebince Bosna kralın kendü eliyle helâk itdi. Andan pâdişâh Hersek begine âdem gönderdi, gelüb itâ'at itmedügi ecilden Bosna'dan dönüb Hersek iline varub ol vilâyeti ser-tâ-ser feth idüb devlet ve saa'âdet ile dönüb İstanbul'a müteveccih oldılar. Bu feth ve nusret târîh-i hicretüñ sekiz yüz altmış yedinci yılında idi.

ÜNGÜRÜS HAZELEHU'LLÂHU GELÜB YABÇA'YI ALUB VE MORA'DAN KÂFİR GERME YABUP MİDİLLÜ'YE GEMİ GELDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı İslâm, devlet ve saa'âdet ile İstanbul'a müteveccih olub Bosna vilâyetin Minnet-oğlı'na virüb ol dahı Yabça'nuñ içine âdem koyub tururken nâ-gâh Üngürüs kralı bir 'azîm 'asker cem' idüb gelüb Yabça'nuñ üzerine düşüb az zamân içinde Minnet Beg'üñ içinde olan âdemîsi hâyin olub hisârı kâfire virdiler. Kâfir kal'ayı iki ay tamâm yapub muhkem idüb dönüb gitdi. Bu taraftan Mora'da hayli gemiler çıkub germeyi yapıcak pâdişâh-ı İslâm, Rüm 'askeriyle ³⁷ Mahmüd Paşa'yı gönderdi. Mahmüd Paşa Rümili 'askeriyle Körfoz'a varub andan germeye varıcak kâfir Mahmüd Paşa geldüğine muttali' olıcak dönüb kaçub germeyi ıssuz koyub Mahmüd Paşa andan gelüb germeyi zir-ü-zeber idüb gelüb pâdişâh ile mülâkât idicek dahi çeriye destür virmedin haber geldi ki Midillü'ye kâfir düşdi diyü. Hemân Mahmüd Paşa'ya girü emr olunub İstanbul ve Gelibolu ³⁸ Mahmüd Paşa varub Freng gemilerin kaçmış bulub Mahmüd Paşa taşra çıkub Midillü kal'asınıñ meremmet olunacak yerlerin meremmet idüb gelüb pâdişâh ile mülâkât idüb ol eyyâmda kış vâki' olub bir dahı hareket olmadı.

³⁷ Burada açık olarak "Rüm 'askeri" denildiği hâlde, hemen ardından gelen cümlede "Rümili 'askeri" denildiği görülmektedir. Doğrusunun "Rümili 'askeri" olduğu kanaatındayız.

³⁸ Burada "gemileriyle Midillü'ye" kelimeleri atlanmış görülmektedir.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM TEKRÂR BOSNA'YA VARDUGIDUR

Târîh hicretüñ sekiz yüz altmış sekizinci olicak pâdişâh-ı İslâm etrâf ve cevânibe âdemler irsâl idüb bir 'azîm 'asker cem' idüb girü Bosna'ya teveccüh itdi. Göç-ber-göç kat'-ı merâhil ve menâzil idüb Yabça'nuñ üzerine düşüb ceng-i sultânî itmege şürü' itdi ve toplar ve tüfekler ve metrisler kurub bir nice zamân ceng oldı. Çün Hak te'âlâ anuñ fethin müyesser itmedi nice ki sa'y itdiler râst gelmeyüp ekser toplar helâk oldı. Pes mecmû'ı topla- nı suya döküb 'asker ehliyle gelüb Üsküb'e çıkub anda mütemekkin oldılar

UZORNİK ÜZERİNE ÜNGÜRÜS GELÜB MUHÂSARA İTDÜGİDÜR

Pâdişâh-ı İslâm Yabça üzerinden göçüb memâlik-i mahrûsaya gelüb Sofya'ya çıkıcak Üngürüs Kralı ehl-i İslâm Yayça'nuñ üzerine gelüb almadu- gın işidicek bî-nihâye 'asker cem' idüb gelüb Uzornik üzerine düşüb büyük büyük toplar getirüb ceng itmege şürü' idicek Mihâl Beg-oğlı İskender Beg hisâr içine girüb hisâruñ mecmû'ı maslahatın görüb kâfir ile ceng itmege başladılar. Bu taraftan haber Pâdişâh'a gelüb, Pâdişâh hemân Rûmili'n 'asker- rin ve Anadolu 'askerin Mahmûd Paşa'ya koşub, Uzornik'e gönderdi. Mah- mûd Paşa dahı Uzornik üzerine müteveccih olicak be-gâyet kış olub Üngürüs halkı yir içinde evler idüb mütemekkin olmuşlar idi. Mahmûd Pa- şa bir sâhib-vukûf kimesne bulub kal'a'ya gönderdi ki vara İskender Beg'e, Mahmûd Paşa geldügin haber vire. Ol kimesne dahı gice ile hisâruñ yanın- da bir taga çıkub İskender Beg'e çağırub ayıtdı ki: Kal'a kimiñdür? Kal'a içinden âvâz geldi ki: Kal'a pâdişâhuñdur. Pes ol kimesne ayıtdı ki: Âgâh oluñ ve bir iki gün sabr ve tahammül eyleñ ki uşta Mahmûd Paşa niçe biñ er ile ve anuñ ardınca Anadolu 'askeri ve anuñ ardınca pâdişâh-ı İslâm kapu halkıyla bugün yarın irişür, diyü âvâz idicek kal'a içinden tabl-ı beşâret çalı- nub kâfir üzerine top ve tüfek atıldı. Çün kâfir 'askerinüñ ba'zı ol gice için- de bu haberi işitidi hemân varub krala haber virdiler. Kral dahı vehm idüb karavul kodı. Yarındası Ali Beg akıncı ile yetişüb bir yirden gözükdü. Hemân anı Mahmûd Paşa sanub kâfirler birbirine bakmayub atların ve es- bâbların ve 'arabaların ve topların anda koyub kaçdılar. Kâfirüñ kaçduğı ma'lûm olub hisârdan dahı inüb halkı bir uğurdan hamle idüb niçe kâfirle- ri esir idüb Üngürüs kralınuñ mecmû'ı esbâbı yağma olunub ve Mahmûd Paşa dahı yetişüb bir niçe zamân kâfirüñ ardınca kovub kâfirüñ 'arabaların alub andan 'asker halkı sâlim ve gânim dönüb gelüb pâdişâh ile mülâkât it- di.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM ARNAVUD İLİNE VARUB BA'Zİ KAL'ALAR FETH İTDÜGİDÜR

Arnavud ili begi İskender Beg kadîmü'l-eyyâmdan pâdişâh-ı İslâma mutî ve münkâd olub harâc virürdi. Nâ-gâh vesâvis-i şeytânî dimâğın fesâda virüb pâdişâh-ı İslâm, Bosna seferinde iken ba'zı asker cem idüb Kalkan-delen tagında Üsküb vilâyetinüñ ve ol nevâhînüñ koyunları yaylakda iken ale'l-gaffle gelüb hayli koyunlar aldı ve nice âdem hasâret idüb gâret itdi. Çün anuñ bu ef'âl-i şeni'ası pâye-i serîr-i a'lâya arz olundu. Târih hicretüñ sekiz yüz yetmiş birinde Pâdişâh-ı İslâm asâkir-i mansûresiyle Arnavud iline müteveccih oldı. Bu haber İskender'e yetişecek tevakkuf itmeyüb hemân Dırac'dan Frengistan'a kaçub anda nâ-bedîd oldı. Pes Pâdişâh-ı İslâm dahı varub Arnavud ilin gâret idüb bir vechile toyumluk oldı ki kâbil-i vasf olmaya. Andan bir muhkem yirde İlbasan nâm bir kal'a yapdurdı. Andan yürüyüb Akçahisâr'ı ve ba'zı kal'aları feth idüb sâlimen ve gânimen asker-i İslâm nasarahumu'llâhu ilâ yevmi'l-kıyâm mahrûsa-i İstanbul'a avdet idüb gelüb mütemekkin oldı. Ol kış anda tevakkuf olundu.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM TEKRÂR ARNAVUD İLİNE VARDUGIDUR

Pâdişâh-ı İslâm çün ol kış İstanbul'da tevakkuf itdi, Arnavud ilinde ba'zı kal'alar var idi iki fetih müyesser olmamışdı, evvel-bahâr olıcak girü asker cem idüb, yürüyüb, Arnavud ilinüñ mecmû kılâların ve bicenelerin feth idüb, hiç bir muhâlif kimsene kalmayub, mecmû il ve memleket mutî ve münkad olub, iki sancak idüb her birine begler ta'yîn idüb, devlet ve sa'âdet ile avdet olundu. İttifâk ol yıl Rûmili'nde be-gâyet tâ'un olub pâdişâh-ı İslâm Sofya'da ba'zı eyyâm tevakkuf idüb andan İstanbul'a ve Edrene tarafına varmayub Kara Deñiz kenârlarına müteveccih olub Rosikasri'den ve Aydos'dan dönüb kış olıcak İstanbul'a teveccüh idüb makarr-ı sa'âdetinde oturub adl ü dâd itmege meşgûl oldı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM KARAMAN VİLÂYETİNE VARDUGIDUR

Târih sekiz yüz yitmiş ikiye yetişecek takdîr-i Rabbânî Karaman begi İbrâhim Beg avreti ve oğulları mekriyle dâr-ı dünyâdan dâr-ı bakâya nakl idüb oğulları İshâk Beg ve Pîr Ahmed Beg ve Kâsım aralarında muhâlefet vâki olub İshâk Beg Karaman vilâyetin zabt idüb tamâm vilâyet-i Karaman'a hâkim oldı. Pîr Ahmed karâr itmeyüb, yanında olan halkıyla gelüb, mahrûsa-i İstanbul'da pâdişâh-ı İslâmuñ mübârek elin öpüb, şefâat taleb idüb, ubüdiyyet makâmında yüz yire urub hezâr dürlü tazarru idicek, pâdişâh dahı şefkat ve merhamet idüb, tuğ ve alem virüb, Teke ili sancağı

beği Köse Hamza Beg'i anuñla bile koşub ve niçe begler ve sancaklar dahı bile koşub, İshāk Beg üzerine gönderildi. Ve Anadolu askerî dahı beglerbe-giyle Karahisar'a varub anda tevakkuf itdiler. Pîr Ahmed'e koşulan sancak-lar ile Karaman iline varub, İshāk Beg muttalî olıcak mukâvemet itmeyüb kaçub Taş'a gitdi. Bu taraftan bahâr olıcak pâdişâh-ı İslâm dahı Karaman vilâyetine hurûc idüb varub Konya yanında olan Kevele'yi harâb idüb Kon-ya'yı hıfz ve zabt idüb Konya'nuñ yanında ahmedek yapmağıçün üç dört sancak koyub dönüb devlet ve sa'âdet ile girü dârün-nasr İstanbul'a müte-veccih oldı. Pâdişâh-ı İslâm, İstanbul'a geldi. Pîr Ahmed Beg küfrânü'n-ni' me olub pâdişâhun bir nice ihsânın ve lutfın unudub bād-ı gurûr dimâğın fesâ-da virüb asıl maddesi ki şirretle memlû idi girü zuhûr bulub bir gice ale'l-gafle gelüb ahmedek yapan cemâ'at üzerine hücum idüb muhkem ceng itdi. Asker-i İslâm anuñ bu efâl-i şeni'asına muttalî olıcak dilâverler ve bahâ-dırlar el kılıca urub tarfetü'l-âyn içinde târ u mâr idüb, askerden kaçub varub Lârende'ye ilticâ itdi. Çün ol vechile hareket itdi, ulaklar gönderüb pâdişâh-ı İslâm'a haber itdiler. Pâdişâh-ı İslâm be-gâyet münfa'îl olub kakı-yub hışm idüb vezîrlerden Rûm Muhammed Paşa'yı Anadolu askerîyle üze-rine gönderüb Rûm Muhammed Paşa dahı gelüb Pîr Ahmed'ün üzerine hücum idicek Pîr Ahmed kaçub Taş'a girdi. Rûm Muhammed Paşa, Ana-doli askerîyle Lârende üzerine varub ili gâret idüb şehri ve kal'ayı harâb ve yebâb itdiler. Pâdişâh'dan mektûb ve âdem gönderilüb Lârende kal'asın girü yapdurmak emr olıcak Rûm Muhammed Paşa dahı Lârende üzerinde dört sancak koyub kendüsi dönüb asker-i İslâm birle geldi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM TEKRÂR KARAMAN VİLÂYETİNE VARUB TAMÂM FETH İDÜB PİR AHMED KAÇDUGIDUR

Çün Rûm Muhammed Paşa Lârende kal'asın yapmağa dört sancak ve yayalar koyub gitmiş idi, Pîr Ahmed kaçub Taş'a girüb anda bir on biñden ziyâde Varsak ve âdem cem' idüb girü gelüb ol sancaklaruñ üzerine hücum idüb ceng idüb ezelden dahı bed-tâlî ve ehl-i fesâd olub çehresinde devlet nişanı olmaduğı ecilden girü münhezim olub kaçdı. Pes bu haber tefâsiliyle pâye-i serîr-i a'lâya arz olundu, hemândem etrâfi ve cevânibe ulaklar gönde-rilüb asker cem' olunub Karaman Vilâyeti'ne azm olundu. Pîr Ahmed, Pâdişâhuñ geldügin işidicek hemândem karındaşı Kâsım Beg ile ve mecmû'ı halkıyla kaçub Karataş'a vardı. Ol karındaşı İshāk Beg vefât idüb ve Kâsım Beg, Uzun Hasan yanına vardı. Pâdişâh-ı İslâm dahı anun kaçduğın göricek vilâyet-i Karaman'da ne mikdâr kal'a var ise mecmû'ısın feth idüb içlerine âdem koyub kabz ve zabt idüb memâlik-i mahmiyyesine ilhâk itdi. Andan pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile mahrûsa-i İstanbul'da mütemekkin oldı.

Ol yıl sefer olmayub yaylaya ʿazm idüb bir kaç ay yaylada olub andan gelüb taht-ı saʿadet-bahtda mütemekkin olub ʿadl ve dād itmege meşgûl oldu. Pes bu târih hicretüñ sekiz yüz yitmiş üç yılında vâki oldu. Pâdişâh-ı İslâm dahı vilâyet-i Karaman'ı bi-tamâmihi Sultân Mustafa'ya sadaka idüb eglenmeyüb Pîr Ahmed dâr-ı bakâya rihlet idüb meyyitin getürüb babası yanında defn itdiler.

SULTÂN MUHAMMED HÂN KARAMAN'DAN GELÜB FRENG KÂFİRİ İNÖZ'İ VURDUĞIDUR

Sultân-ı İslâm Sultân Muhammed Hân, Karaman ilinden sıhhat ve selâmet, rifâ-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile muntazamü'l-ahvâl sâlim ve gânim ʿasker-i mansûr ile ʿavdet idüb ol yıl ittifâk sefer vâki olmayub yaylaya çıkub deñiz kenârında seyr iderdi. Ol yıl ittifâk tâʿün-ı ekber olub Gelibolı'da evvel zâhir olub andan Edrene'ye gelüb andan İstanbul'a varub fi'l-cümle ekser memleket-i ʿOsmâniyye'de tâʿün oldu. Ol yıl tamâm olub tâʿün dahı biraz sâkin olıcak pâdişâh-ı İslâm İstanbul'da ʿadl ve dād iderken meger Frengistân'da Cındiral nâm bir kâfir melʿün vardı, deñizde olan kadırgalaruñ üzerine Freng begi anı beglerbegi nasb idüb elli altmış kadırgaya hükm iderdi, deñizde giderken dâr-ı İslâma karîb olub İnöz adlu bir şehri varub gâret idüb bir niçe Müslümânları esîr ve mahbûs idüb Freng'e alub gitdi.

SULTÂN MUHAMMED HÂN İĞRİBOZ'İ FETH İTDÜĞIDÜR

Bu haber dergâh-ı felek-iştibâha yetişüb pâdişâh-ı ʿâlem-penâhuñ pâye-i serîr-i aʿlâsına ʿarz olınıcak âteş-i gayret için taşın yakub hemândem paşalara emr eyledi ki ʿasker-i zafer-peykere ulag ile mektûblar göndereler. Ol eyyâmda İshâk Paşa vezîr olub Mahmûd Paşa Gelibolı sancağı begiydi. Ana dahı hükm-i hümayûn gönderüb Anadolu ve Rûmili azeblerin aña tefvîz itdiler. Nice yüz gemiler ihzâr idüb Mahmûd Paşa'yı gemiler üzerine koyub pâdişâh-ı İslâm dahı Rûmili askeriyle Edrene'den kalkub İğriboz üzerine müteveccih oldılar. Deñizden Mahmûd Paşa kadırgalarıyla, elli altmış biñ azeb ile mükemmel ve müsellaah deñizden yürüyüb deñizde adalarda bulunan hurde kalʿalardan niçe kalʿalar feth idüb İğriboz'uñ üzerine varub adasın tutub, gemide demür ve ağaç esbâbı bî-nihâye idi, fi'l-hâl adada bir köpri yapub gemileri birbirine kilidleyüb üzerine ağacdan ve tahtadan büyük köprü olub kalʿa dahı bu taraftan muhâsara olub Mahmûd Paşa pâdişâh-ı İslâm gelince mecmûʿi esbâbı ve top ve kalʿaya ceng olacak yerleri müretteb ve mükemmel idüb hâzır ve müheyyâ itmiş idi. Sultân-ı İslâm dahı ʿasker-i zafer-peykerle Yenişehir'den İstefâ'ya gelüb andan İğriboz üzerine

varub köprüyi hâzır bulıcak be-gâyet ferah olub bî-nihâye istimâletler idüb nüvâzişler gösterdi. ʿAsker ehli sâlimen köprüden geçüb atların ve esbâbların istifâce yerine gönderüb kendüler âlât-ı harb ve esbâb-ı ceşş birle kalʿa üzerine yürüyüb muhâsara idüb cenge meşgûl oldılar. Bir niçe gün ceng itmişiken takdîr-i Rabbânî ol Cindiral melʿun ki bundan evvel İnöz'ü urub gâret itmiş idi, gemilerle nice biñ Freng kâfirlerle gelüb kasd itdi ki adada olan köpriyi bozub hisâra gire. Hemañdem toplar ve tüfekler hâzır idüb kâfirün bir nice gemilerin harâb idüb nice âdemlerin helâk eyler ve yürümege mecâl olmayub, pâdişâh-ı İslâm dahı kâfirün bir vech ile cür'etin ve hareketin göricek hemândem ʿaskere istimâletler idüb nice delâllar ve münâdîler çağrışub yağı yağmadur diyü ʿasker halkına tenbîh itdiler. Hemân ol günden metrisler kurub kalʿanuñ üzerine hücüm idüb yürüdiler. Rûmili Beglerbegisi, Rûmili ʿaskeriyle yukaru taraftan yürüyüb Mahmûd Paşa ʿazeblerle ve nice dilâverler ile deñiz tarafından yürüyüb toplar ve tüfekler urub kalʿanuñ divârların rahne rahne idüb ale's-sabâh cumʿa gün tekbîr idüb tabl ü nakâra çalınub kalʿanuñ üzerine yürüyüş itdiler. Ol demde her taraftan kalʿa üzerine ceng ³⁹ yürüyüb kalʿadan dahı gereği gibi ceng itdiler. Âhirü'l-emr feth ve zafer karîn olub, deñiz tarafından Mahmûd Paşa evvel hisâra girüb, kalʿa feth olunub, ʿasker-i İslâm bir vech ile mugtenem oldılar ki kâbil-i vasf olmaya. Kalʿanuñ mukâbelesinde deñiz içinde Kızilhîsâr nâm bir kalʿa vardı ki ekser kâfirün mâlı anda mahfûz idi. Ol burgozuñ mecmu'ı mâlı beglik için zabt olunub bâkîsin yağmâ itdiler. Birkaç gün dahı hisâruñ bâkî maslahatların görüb hisâr erenleri ve ʿazeb nasb olunub, içinde sancak beği konulub, ʿasker-i İslâm sağ ve sâlim girü ʿavdet idüb, pâdişâh-ı İslâm dahı devlet ve saʿâdet ile gelüb ol kışı Vize'de idüb, andan İstanbul'a varub ʿadl ü dâd itmeg meşgûl oldu. Bu târih hücretün sekiz yüz yitmiş bişinde vâkiʿ idi.

SULTÂNÜ'L-İSLÂM V'EL-MÜSLİMİN SULTÂN MUHAMMED HÂN, UZUN HASAN'A VARUB SIDUGIDUR

Sultân Muhammed-i Gâzî etrâf ve cevânibi tamâm tevsîʿ idüb her tarafta begler ve ʿasker koyub kendü devlet ve saʿâdet ile dârü's-saltanatında karar idüb Sikender-vâr zamânında cemîʿ-i cevânibde olan selâtine gâlib-i mutlak idi. Meger ki Akkoyunlu'dan Uzun Hasan ki Diyârbekr'de hâkim idi bir mikdâr asker cemʿ idüb Emîr Beg nâm kimseneyi baş idüb kendünün ʿammusu oğlu Yûsuf Hân'ı ve Karaman-oğulların ʿaskere bile ko-

³⁹ Burada cümle düşüktür. "Ceng" ve onu izleyen "yürüyüb" kelimeli anamsız kalmaktadır. bu yüzden "cenge yürüyüb" ya da "ceng idüb" gibi bir şekilde olduğu düşünölebilecektir.

şub Rûm cānibine gönderdi. Leşkeri Sivas'a gelüb Sivas halkı anlardan nefret idicek: Biz sizünle yağı degülüz. Bu tarafda bir maslahatumuz vardır, diyü anları teskîn idüb, ağşamdan Tokat üzerine ılgar salub, Müslümānlar ferāgatda her kişi kendü hālinde çarşular ve bāzārlar ārāste ve hammāmlarda 'avret ve oğlan gāfil tururken ılgar yetişüb, malların yağma idüb, 'avret ve oğlan esir idüb ve mesācid ve ma'ābid ve büyüt-ı müslimīni bi'l-küllīye hark idüb, bir iş itdiler ki kat'ā İslāma sığmazdı. Andan kalkub Kayseriyye üzerine düşüb bir nice gün anı muhāsara idüb nesne başarımayub soñra Emir Beg ba'zı yoldaşlarıyla andan kalkub dönüb Hasan Beg katına gitdi ve Emir Beg'le gelen (begler ki ba'zı) Yūsuf Hān yanına cem' olup Karaman-oğulları ile bile kalkub fitne ve fesād bünyādın bırakmağıçün Karaman vilāyetinde kaldılar. Çün bu hādise Sultān-ı İslām Sultān Muhammed Hān'ın sem'-i şerīfine yetişdi, ol müfsidler ele getürmeğiçün şeh-zāde-i a'zam, oğlı Mustafā Çelebi'ye ki Karaman vilāyetinün begi idi, hükmi cihān-mutā' gönderüb envā'-ı istimālet idüb Anadolu Beglerbegisi Dāvud Paşa'yı Anadolu 'askerinden hāzır olan begler ile koşdı. Anlar dahı Allah'a tevekkül idüp bi-muhāba düşmenün üzerine yürüyüb varub basub 'askeri tār ü mār idüb Karaman-oğulları kaçub halās oldılar. 'Askerinün ekseri helāk olub niçe begler esir olub 'askerün emiri Yūsuf Mīrzā'yı tutub devlet işigine gönderdiler. Haberün istimā'ından Sultān-ı İslām dahı 'askeri müretteb ve mükemmel cem' idüb Anadolu tarafına geçmiş iken kış eyyāmı olduğu cihetden mürāca'at olub İstanbul'da kışladılar ve tertīb-i 'askere meşgöl oldılar. Evvel bahārda müretteb 'askeriyile teveccüh idüb sefer itdiler. Sultān-ı İslāmuñ ulu oğlı Sultān Bāyezīd halleda'llāhu mülkehu Rûm bahādırlarile ve serverleriyle gelüb ve ortancı oğlı Mustafā Çelebi, Karaman yigitleriyle gelüb Artuk-ābād'da mülākāt itdiler. Kiçi oğlı Cem Çelebi kendü halkıyla ve lālāryla Edrene'ye varup Rūmilin muhāfazāt itdi ve her vilāyetün kādileri hasra sığmaz ve hisba gelmez tahıl ve zahire çıkarup Sultān-ı İslām ve'l-müslimīn ile mülākāt itdiler. Ve Sultān mezkūr 'asker-i zafer-peykerün sağ kolun ulu oğlı Sultān Bāyezīd Hān'a ve sol kolun ortancı oğlı Sultān Mustafa'ya ta'yn idüb Rūmili 'askeri öñince ve Anadolu 'askeri ardınca ve Sultān-ı İslām kendü vezirleriyle ve begleriyle ve kapu halkıyla ve yiñiçeriyile 'asker-i mansürenün kalbinde a'lām-ı zafer-peykerleri kurbinde olub düşmen tarafına teveccüh idüb bu tertīb üzre yümñ ve ikbāl ile yürüdi. Bu haber ve bu selābeti Uzun Hasan işidüb, Sultān-ı Rūm'ün kendüye teveccüh itdügin bilüb, itdügi işlere peşimān olub, nā-çar taht-ı hükümetinde olan 'askerden her neye kādır ise cem' idüb, bi-hadd 'asker ile Rūm 'askerine mukābele olmağa yürüdi. Sultān-ı İslām, 'Acem ser-haddine yetişüb, ol vilāyete duhül idüb, Erzincān'a karīb olıcak Rūmili beglerinden 'Ömer Beg bir bölük Rūmili

‘askeriyle Erzincân üzerine varub ittifâk ol cānibden Hasan Beg karavul komuş idi. Ömer Beg geldügin işidicek münhezim olub kaçdılar. Ömer Beg bu tarafa beşâret haberin gönderüb Sultân-ı İslâm dahı yūriyüb Erzincân’a vardı. Andan göçüb birkaç gün içinde Tercân nām kal‘aya varub anda Rūmili beglerbegisi Rūmili ‘askeriyle Sultāndan ayrılub ilerü yūriyüb gitdi. İttifâk Hasan Beg karavulıyla Furat ırmağı kenārında buluşub ceng iderken Hasan Beg muttali‘ olub ‘askeriyle ol dahı gelüb Rūmili ‘askerin ortaya alub bir ceng-i sultānī olub āhirü’l-emr Rūmili ‘askeri münhezim olub Murād Paşa vākī‘aya uğradı. Çün bu haber Sultân-ı İslām‘a yetişdi, be-gāyet melül olub Tercân tarafından soldın yaña Pāy-ı Yurt tarafın tutub yūridi ve Hasan Beg, Rūmili ‘askerin sıduğı ecilden tama‘a düşüb bu tarafdān ol dahı yūriyüb bir hafta geçicek bir yerde ale’l-gafle ‘asker ile yūriyüş idüb Sultān-ı İslām ‘askerine ulaşdı. Meğer ol taraf Anadolu kolu idi. Çün Sultān Muhammed Hān, Hasan Beg geldüğine muttali‘ oldı, sağ kolda Sultān Bāyezīd Hān’a ve sol kolda Sultān Mustafā’ya yūrūn diyü işâret itdi. Kendü ‘askerūn kalbinde sāyir erkān-ı devlet ile ve yīniçeriyle düşmen cānibine müteveccih olub ikdām idicek Anadolu ‘askeri harb ve kītāle meşgūl oldı. Sol cānibden dahı Sultān Mustafā yūriyüb Hasan Beg alaylarına buluşub bir iki alayı da birbirine urub Uzun Hasan kendü dahı Rūm ‘askeri gālib oldugın görüb bir yerden hamle idüb ‘azeb içine giricek, ‘azeb halkı bir uğurdan ok serpüb ol aralıkda ⁴⁰ Hasan Beg’ün Zeynel nām oğlu düşdi. Leşker-i Pādişāh-ı İslām, Hak ināyetiyle gālib-i mutlak oldı. Nice kimsenerūn başı kesilüb ve nice begleri diri tutulub Hasan Beg ‘askerine inhizām vākī‘ oldı. Hasan Beg dahı gördi varduğınca fesād ziyāde olub kendü dahı ele girür, hemān yüzün döndürüb bir iki ādemle sūret-i firār ihtiyār itdi. Ol bī-nihāye ‘asker tiz bāzār gibi perākende olub mecmū‘i esbābı ve otakları ve cebehānesi ve hāzīnesi yağmā olunub ve üç biñ yarar ādemisi esir olub ve niçe biñ başlar kesilüb Ceyhūn misāl kan revān oldı. Pādişāh-ı İslām dahı feth ve zafere muttali‘ olub şükr-i Hak idüb bu şükrāneye ol seferde olan kulların azād itdi. Andan dönüb Erzincan’uñ Karahisar’ı üzerine düşdi. Hisārda olanlar ki kahır almağa kudret var ise amān dileyüb hisārı virdiler. Hisār içinde olan halka destūr virüb Dāra Beg ki kal‘a begiydi anı kendü yanına alub ol aralıkda ‘Acem vilāyetinde bir sālīh mütedeyyin kimsene var idi ki Mevlāna Ahmed Bekriçī dirlerdı, Uzun Hasan tarafından şefā‘at için risālete gelüb, nice tazarru‘lar idüb, erkān-ı devlet her ne emr itdilerse mütekeffil olub, aralıkda musālaha sūretin gösterüb Hasan Beg tarafına gitdi. Bu tarafdān dahı pādişāh-ı İslām üç biñ yedi yüz dutsak ile İstanbul’a müteveccih olub gitdi. Bu fetih ve nusret hicretūn sekiz yüz yetmiş sekizinci

⁴⁰ Cümlelerin devāmı, mikrofilimde, daha önceki sayfalarda yer aldığından; gereken düzeltme yapılmış ve o sayfalar burada verilmiştir.

yıl rebî'ül evvelinüñ on yidinci gününde idi. Andan Sultân-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile, makarr-ı sa'âdetine karâr idicek mezbûr Mevlânâ Ahmed Bekriçî girü gelüb aralıkda sulh ve salâh olub feth olunan Karahisâr tevâbî'i ve levâ-hikiyle memâlik-i mahrûsaya ilhâk idüb esîrleri bi-ecma' ihim halâs oldı.

KARA BOĞDAN RÛMİLİ BEGLERBEGİSİ SÛLEYMÂN PAŞA'YI SIDUGIDUR

Pâdişâh-ı İslâm devlet ve sa'âdet ile Hasan Beg seferinden gelüb taht-ı sa'âdet-bahtda mütemekkin olmış iken ve ehl-i 'asker dahı yerlü yerinde fârigü'l-bâl oturmış iken İflâk tarafından Kara Boğdan ki kadîmden harâc-güzâr olub her yıl hâzâne-i 'amireye harâcın virürdi, epsem olmayub sûret-i 'isyân izhâr idi. Ba'zı umûra muhâlefet itdüğü ecilden pâdişâh-ı İslâm, Rûmili Beglerbegiliğın Süleymân Paşa'ya virüb Rûmili 'askeriyle Kara Boğdan üzerine gönderdi. Çün Rûmili 'askeri Kara Boğdan'ın memleketine vardı, kış eyyâmı olub Kara Boğdan ile bulışıcak begler dahı ittifâk itmedüğü ecilden Rûmili 'askeri sınıb hayli hasâret oldı.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM KARA BOĞDAN'UN 'ASKER İLE ÜZERİNE VARUB 'ASKERİN KIRDUGIDUR

Sultân-ı İslâm, Kara Boğdan'ın bu ef'âline muttalî' olub Rûmili 'askeri dahı münhezim oldugın göricek emr idüb Anadolu 'askerin ve Rûmili 'askerin cem' idüb kendü kapısı halkıyla ve nice biñ 'azeb ile Kara Boğdan'ın üzerine yürümiş idüb Tuna kenârına yetişüb 'asker ile Tuna'dan öte yakaya geçüb Kara Boğdan üzerine hücum itdi. Kara Boğdan dahı, bu kazıyyeye muttalî' olub, olanca 'askerin cem' idüb mukâbele itmek kasdın idicek, der-yâya nisbet katrenüñ ne vücûdı vardır, zerrece mecâl bulmayub tağdan tağga kaçub âhirü'l-emr, Sultân-ı İslâm üç ay mikdârı ol mel'ûnuñ memleketinde yürüyüb köylerin ve şehirlerin yakub yıkub ve kâfirden bî-nihâye esîr aldı. Bir gün ale'l-gaffle Kara Boğdan'ın üzerin urub ol dahı arkasın bir tağa virüb önüne top ve tüfek ve 'arabaların çatub mecmû'î 'askerin yaya idüb nâ-çâr cenge şürü' itdi. 'Asker-i İslâm nasarahumu'llâhu ilâ-yevmi'l-kıyâm dahı kâfiri bu vechile bulıcak tevekkeltü 'ala'llâh diyüb bir uğurdan tabl ve nakâra çalınub hamle itdiler. Kâfir dahı topın ve tüfegin atagördi. Mecâl bulmayub münhezim olup kaçdı. 'Askerinden az kişi halâs oldı, ekseri kılıcdan geçüb ba'zı esîr olub kendü birkaç atlu ile kaçub halâs oldı. Bâkî 'askeri piyâde oldukları ecilden kaçamayub on biñ baş kesilüb üç biñ yidi yüz diri kâfir esir oldı. Anları dahı pâdişâh-ı İslâm bir meydânda mecmû'in helâk idüb kesilen başlardan günbedler yapıldı. Andan devlet ve sa'âdetile 'asker-i zafer-peykerle sağ ve sâlim bî-nihâye ganîmet ile gelüb Tuna'yı geçüb me-

mâlik-i mahrûsaya gelüb Edrene'de mütemekkin olub 'adl ve dâd itmege meşgûl oldu. Bu kaziiye hicretüñ sekiz yüz seksen içinde idi.

PÂDİŞÂH-I İSLÂM KARA BOĞDAN'DAN
GELÜRKEN ÜNGÜRÜS HİSÂRLARI ÜZERİNE
VARUB FETH İTDÜGİDÜR

Sultânü'l- İslâm ve'l-Müslimîn devlet ve sa'âdet ile Edrene'de mütemekkin olub 'adl ve dâd itmege meşgûl iken haber geldi ki Üngürüs hazelehumu'llâhu bî-nihâye 'asker cem' idüb Belgrad tarafından geçüb Tuna Suyı'nun öte yakasında bir kal'a yapub Morava Suyı Tuna'ya karışduğı yerde iki kal'a yapub murâdı Semendire kal'asın almakdur. Çün bu haber pâdişâh-ı İslâm'ın sem'i şerîfine yetişi, 'askere ulaklar gönderüb bazı 'asker mekânına varmadın yine dönderüb Anadolu ve Rümili 'askerleriyle ve kapu halkıyla bî-tevakkuf Üngürüs yapduğı kal'alar üzerine yürüyüb ol eyyâmda bir vechile kış olmuş idi ki hiç kâbil-i vasf degüldür, ol kış içinde pâdişâh-ı İslâm gayret-i dîn için 'asker ile yürüyüb ol kal'aların üzerine düşüb muhâsara idüb birkaç gündün sonra Tuna bî'l-külliyeye toñub buz olub bu taraftan öte tarafa, ol taraftan bu tarafa âdem geçecek öte yakada olan kâfirleri bir gece kal'ayı hâlî koyub Belgrad tarafına kaçdı. Bu tarafta olan kal'aların kâfirleri bu habere muttalî' olıcak amân dileyüb kal'aları teslim itdiler. Pâdişâh-ı İslâm dahı kâfirlere amân virüb mecmû'ı yarakların alub üç kal'ayı tamâm harâb idüb yerle ber-â-ber itdiler. Andan sağ ve sâlim 'asker ile gelüb Edrene'de 'askere destür virüb kendü devlet ve sa'âdet ile İstanbul'a varub mütemekkin olub âyş u 'işrete, 'adl ve dâda şürü' itdi. Bu târih hicretüñ sekiz yüz seksen birinci içinde idi.

SULTÂNÜ'L-İSLÂM, İSKENDERİYYE
ÜZERİNE VARUB EVVEL DIRGOS NÂM
KAL'AYI FETH İDÜB ANDAN İSKENDERİYYE
ALINDUĞIDUR

Pâdişâh-ı 'âlem-penâh ol seferden devlet ve sa'âdet ile gelüb bir yıl İslâmbol'da oturub 'adl ve dâd itmege meşgûl olub, ol kış anda kışlayub sene isnâ ve semânine ve semâne mi'e yılında Anadolu ve Rümili 'askerine ulaklar gönderüb girü gazâ niyyetin idüb nice biñ develere bakırlar yükledüb İskenderiyye üzerine teveccüh itdi. Beglerinden Rümili 'askeriyle Evrenos-oğlu Ahmed Beg'i ve Tura Hân Beg-oğlu 'Ömer Beg'i ve sâyir begler ile ilerü gönderüb İskenderiyye muhâsara idüb yolda vâki' olan sulara

köprüler yapub pâdişâh-ı İslâm dahı Anadolu ʿaskeriyle ve yiñiçerisiyle ve kapu halkıyla Dârü's-saltana-ı mahrûsa-i Kostantiniyye'den çıkub gazâ niyetine İskenderiyye üzerine müteveccih oldı. Göç-ber-göç idüb kat^ı-ı menâzil ve merâhil idüb bir nice zamândan soñra İskenderiyye'ye düşüb muhâsara idüb nice metrisler kurub yiñiçeriler her gün, gice ve gündüz dimeyüb ceng idüb kırk elli gün üzerinde olub nesne başarılmadığı ecilden pâdişâh-ı ʿâlem-penâh Rûmili Beglegbegisi Dâvud Paşa'yı, Anadolu Beglerbeğisi Süleymân Paşa ile ve kapu halkınıñ baʿzı ile Dergos nâm kalʿanuñ üzerine gönderdi. Anlar dahı varub mezbûr kalʿa üzerine düşüb muhâsara idüb ʿinâyet-i Yezdânî yetişüb sehel zamân içinde feth olundu. Anün içine hisâr erenleri koyub bâkî maslahatların görüb pâdişâh-ı İslâm dahı ziyâde tevakuf itmeyüb Evrenos-oğlı Ahmed Beg'i baʿzı ʿasker ile İskenderiyye kalʿası üzerinde koyub kendü dârü's-saltanat İstanbul'a müteveccih oldu. Bir nice ay mezbûr kalʿayı ʿasker ehli muhâsara idüb içinde zevâde kalmayub ʿâciz dermânde kaldıkları ecilden Freng begi der-gâh-ı muʿallâya ilçiler gönderüb envâ-ı tazarru'lar idüb nice piş-keşler virüb İskenderiyye kalʿasını dahı teslim itdi. İçine hisâr erenleri koyub memâlik-i mahrûsaya ilhâk idüb anı dahı müstakil sancak idüb memleketi mecmûʿi ʿadâdan halâs olub refâ-ı hâl ve muntazimu'l-ahvâl olub ʿasker-i İslâm yerinde oturub işlü işinde oldılar.

AHMED PAŞA PULYA'YI FETH İTDÜGİDÜR.

İskenderiyye emri tamâm olıcak Gedük Ahmed Paşa ki sâbıkâ vezîr idi, soñra Arnavud sancağı virilmişdi, hükm-i hümâyün irsâl idüb Avlonya'da gemiler ve kadırgalar yapdur, diyü emr itdi ve bir nice sancaklar koşub ol tarafa karîb olan kalʿalar üzerine gönderdi. İnâyet-i Rabbânî ve himmet-i Sultânî ile mezbûr Ahmed Paşa dahı bir muhkem kalʿa üzerine düşüb sehel zamânda feth itdi. Bu feth haberinden hayli sürür hâsıl oldı. Birez zamândan soñra Anadolu tarafına sefer ʿazîmet itdi. Bahrden ʿubûr itdükde mübârek murâdlarına vâkıʿ oldı Tekürçayırı nâm yerde sene sitte ve semânin ve semâne miʿeye rebiyülevvelinüñ dördüncü gün dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya rihlet itdi Lehu'l-hükm ve ileyhi türceʿün. Merhûm Sultân Muhammed Hân elli bir yıl ʿömür sürüb otuz yıl pâdişâh olub âbâ vü ecdadı feth itdüğü memâlik-i mahmiyyeden gayrı bir ol mikdâr dahı memleket feth itmiş idi. Merhûm Sultân Muhammed Hân'ın üç oğlu var idi. Biri Sultân Mustafâ idi kim Konya'da kendü hayâtında fevt olub Burusa'ya nakl olunmuşdur. Ve biri Cem Çelebi idi kim anuñ vâkıʿası şerh olunsa gerekdür. Ve üçüncü oğlu ki mecmû'ından ulu idi, fahr-ı Âl-i ʿOsmâniyân ve server-i selâtin-i gâziyân Sultân-ı aʿzam ve hâkân-ı aʿdâl-i ʿalem Sultân Bâyezîd Hân'dur kim atası merhûm Sultân Muhammed Hân rihlet itdüğü târihüñ rebiyülevvelinüñ yi-

girminci gününde şenbe günü devlet ve sa'adet ile Amâsiyye'den gelüb dârü's-saltanat Kostantiniyye'de serîr-i saltanata cülûs itdi ve mezbûr târihüñ mâbeyninde yîniçeriler baş kaldurub mezkûr hudâvendigâr vefât itdügi günün yarında Muhammed Paşa'nın başı kesilüb hânümanı yağmâ olunub İstanbul'da on sekiz gün fetret oldı va'llâhu â'lem bi's-sevâb.

EL MATLEBÜ 'S-SÂMİN

FÎ-BEYÂNİ AHVÂLİ'S-SULTÂNİ' L-A'ZAM

SULTÂN BÂYEZİD BİN MUHAMMED HÂN

Çün Sultânü'l-İslâm Sultân Bâyezîd Hân serîr-i saltanata cülûs idüb et-râf-ı memâlike nâmeler perâkende idüb kendünün devlet ile tahta geçdügin bildürdi ve icrâ-yı ahkâm-ı dîniyye ve tenfiz-i kavânin-i 'Osmâniyye iden kudâtuñ ve ümerânun her biri yirlü yirinde ve mansıblu mansıbında kemâ-kân mukarrer idüb ve evkâfları ve 'imâretleri şart-ı vâkıf üzre ibkâ idüb evvelden ihdâs olunan bid'atleri ref idüb ve re'âyâya enf'a ve eslem kânûnlar koyub re'âyâyı müreffehü'l-hâl idüb hazîneler açub in'âmlar ve ihsânlar idüb 'adl ve dâd itmege başladı.

KISSA-İ CEM ÇELEBİ: BURUSA'YA GELÜB

ANDA MÜNHEZİM OLUB ANDAN ARAB'A

GİDÜB ANDA DAHI FİRÂR İDÜB FRENGİSTÂN'A

GİDÜB NÂ-BEDİD OLDUGIDUR

Çün Sultân-ı İslâm taht-ı sa'adet-bahta cülûs itdi, karındaşı Cem Çelebi kendü 'ırsın saklamayub birkaç müfsidün ve şirrîrün igvâsıyla saltanat sev-dâsın idüb, diyâr-ı Karaman'dan birkaç müfsidlerle Burusa'ya gelüb etrâfi ve cevânibden istimdâd idüb a'yân-ı memâlikden ve beglerden kimsene aña mutâba'at itmedügi ecilden hayli mütezeccir olub beglik mâla ve re'âyâ mâlına dahl itdi. Bu haber Sultân Bâyezîd Hân'un sem'i şerîfine yetişicek yanında olan Ayâz Paşa'yı iki biñ yîniçeriyle Burusa'yı muhâfazat itmege gönderüb, Cem Çelebi halkı dahı yetişüb mezbûr yîniçeri hisâra koydurmayub iki biñ yîniçeri mağlûb oldılar. Mâlların ve esbâbların Karamanlı yağmâ itdi. Çün bu fesâd ziyâde oldı, Pâdişâh-ı İslâm, Cem Çelebi'nün eziyyetin halk üzerinden götürmegiçün hâssa kapısı halkıyla karındaşı kaskına Anadolu cânibine ubür itdi. Cem Çelebi dahı Sultân Bâyezîd üstine gelecegin bilüb Burusa'dan kalkub Yiñişehr'e çıkub kendüyle gelen Karaman müfsidleriyle ve ba'zı Anadolu'nun gücile gelmiş hurde leşkeriyle Sultân Bâyezîd Hânı, Yiñişehir sahrasında karşılayub cenge mübâşir oldı. Sultân Bâyezîd Hân dahı kapısı halkıyla ve Rûm 'askeriyle ve ba'zı ümerâ ve â'

yân-i Rûmili ve Anadolu'yla küh-i âhenin bigi bunun üzerine yürüdü. İki taraftan birkaç defa hücum idüb ceng oldu ve hayli baş alındı. Âhir Cem Çelebi gördü ki buña mukâvemet idemez yüz çevürüb Ermeni Derbendi tarafın tutub kaçdı. Yanında olan askerden hayli kimsene kırılıb gâret olundu. Cem Çelebi dahı kendü bir lâhze bir yirde karar itmeyüb anasın Konya'dan alub diyâr-ı Arab'a teveccüh idüb kaçdı. Âhirü'l-emr Mısır'a varub anda dahı karar itmeyüb Hicâz tarafına teveccüh idüb sekiz yüz seksen altıncı yılda Mekke'yi —Şerrefehâ'llâhu— tavâf idüb anda dahı eğlenmeyüb yine çıkub Karaman'a geldi ve Karaman-oğlu Kâsım Beg'i yanına aldı ve dahı etrâfda bir niçe tâgî ve bâgî uyub Karaman diyârından yürüdü. Bu cānibde Sultān Bāyazîd Hān, Cem Çelebi'nün yine geldügin ve yanına yene asker cem' olub nâ-şâyeste hareketler itdügin işitdi. İttifāk Sultān Bāyezîd ol esnâda devlet ile tahtdan kalkub il ve vilâyet seyr iderek Burusa ovasında konmuş idi. Der-hâl Yiñişehir ovasına çıkub asker cem' itmege tedbîr idüb etrâf ve cevānibe nāmeler gönderdi. Andan asker cem' idüb Karaman tarafına müteveccih olub gitdi ve Karaman'da, Cem Çelebi dahı askeri mukâvemet itmeyüb mukābele itmedin kenārdan kenāra kaçub giderdi. Nā-gāh iki tarafun karavulları Ankara'da birbiriyle buluşub ceng idüb Sultān Bāyezîd'ün Rûm tarafından gelen askeri Cem Çelebi askerinin sıyub tār-mār idüb ve reisleri Muhammed Beg'ün başı kesildi ve Cem Çelebi'nün dahı bu hādiseden soñra karar kalmayub kaçdı. Hemān biş on âdemiyle gemiye binüb Rodos kal'asına gitdi. Bilāhire anda dahı karar itmeyüb gidüb Freng'de bir kal'aya varub anda tutub habs itdiler. Bu vak'a hicretün sekiz yüz seksen yedisinde oldu.

PÂDİŞAH-I İSLÂM ASKER CEM' İDÜB TUNA KENÂRINDA İKİ HİSÂR YAPDUGIDUR

Çün sultān, mezkûr Cem Çelebi gavgâsından ferâgat idüb devlet ve sa'âdet ile yine tahtına gelüb andan çıkub dârü'l-izz Edrene'ye geldi. Ol kış anda kışlayub bahâr olub sekiz yüz seksen sekizinün rebiyülâhinde Edrene'de Anadolu ve Rûmili askerinin cem' idüb yürüyüb Filibe'ye vardı. Anda Rûmili askerinin ve Anadolu askerinin gönderdi ki bunların her biri varub Tuna kenârında birer hisâr yaptılar. Ve sultān dahı kendünün hâssa kapusu halkıyla Sofya yöresinde yaylayub kal'alar tamām olub ol iki asker gelecek anlara destûr virüb kendü Sofya üzerinden kalkub sene-i mezkûr şâbânı âhirinde dârü'l-izz Edrene'ye gelüb ve ol ramazânı Edrene'de tamām idüb bayrām itdüginde soñra mubârek şevvâlün evâyilinde Edrene'den kalkub dârü's-saltanata Kostantiniyye'ye vardı. Ol kış anda kışlayub nizâm-ı memâlik-i mahrûsa için adl ve dâda meşgûl oldu.

SULTÂNÜ'L-İSLÂM KİLİ VE AKKİRMAN KAL'ALARIN FETH İTDÜGİDÜR

Sultân Bâyezîd Hân ol kışı Kostantiniyye'de kışlayub bahâr olub hicretüñ sekiz yüz seksen tokuzı olıcak âbâ-i kirâmı ve ecdâd-ı 'izâmı sülûkın idüb Kara Boğdan vilâyetine niyyet idüb mezkûr vilâyetüñ begi buña harâc virürken harâcın virmeyüp ehl-i harb olduğu sebeble gazâ tedbirin idüb sene-i mezkûrenüñ rebiyülâhirinüñ evâhirinde etrâf-ı memâlike nâmeler perâkende idüb bî-nihâye 'asker cem' idüb mezbûr rebiyülâhirinüñ dördüncü gün cum'a namâzın İslâmbol'da kılub çıkdı. Edrene'ye varub anda birkaç gün ârâm idüb Anadolu ve Rûmili 'askeri tamâm katına cem' oldılar. Andan Sultân, Edrene'de Tunca ırmağı kenârında fukarâ ve 'ulemâ mesâlihiyçün fi sebîlillâh bir 'imâret-i şerife ve anuñ cenbinde bir dârü'ş-şifâ binâsın itdürüb mezbûr rebîü'l-âhirüñ yigirmi ikinci gün seşenbe günü kendü mubârek eliyle bünyâdın koyup andan kalkub mecmû'ı asker ile Kara Boğdan gazâsı 'azîmetin idüb yürüdi. Sene-i mezkûr cemâziyel-evvelisinüñ evâhirinde Tuna ırmağına yetişüb ol yerde İflâk Begi cümle 'askeriyle Sultân'a istikbâl idüb Kara Boğdan Vilâyeti'ne kulaguzlık itdi. Ve Sultân mezbûr Tuna Irmağın sene-i mezbûre cemâziyel-âhirinüñ ikinci gününde şenbe günü İshaklu dimeg ile ma'rûf olan meyserden geçüb devlet ve sa'âdet ile Kara Boğdan Vilâyeti'ne duhûl itdi. Ve mezkûr cemâziyel-âhirinüñ on birinci gününde düşenbe günü Kili adlu kal'anuñ üzerine düşüb muhâsara itdi. On güne varınca iki cânibden kal'a üzerinde ok ile ve top tüfek ile muhkem ceng olub kal'a dahı hayli yıkılıb kefere-i melâ'in be-gâyet zebûn olub bi'l-âhire mukâvemet itmeyüb amân birle kal'ayı Sultân'a teslim idüb kendüler halâs oldılar ve mezkûr cemâziyel-âhirinüñ yigirminci gününde çaharşebih günü bu feth vâki' oldı ve sultân-ı mezkûr hemân sâ'at kal'a-i mezkûreye bir kâdî ve dizdâr nasb idüb ve müstahfızlar ta'yîn idüb ve kelîsâsın cum'a mescidi idüb fethün üçüncü günü kendü 'askeriyle anda cum'a namâzın kılub andan soñra sultân mezkûr kal'anuñ harâbın 'askerine emr idüb fi'l-hâl ta'mîr idüb ve âlât-ı harblerin ve esbâbların müretteb ve mükemmel itdürüb andan soñra cemâziyel-âhirinüñ yigirmi beşinci günü Kili üzerinden 'inân-ı 'azîmeti devlet ve ikbâl birle Akkirman kal'ası üzerine musammem idüb, göç-ber-göç idüb dördüncü günde kal'anuñ üzerine düşüb, elli biñ mikdârı Tatar 'askeriyle ol arada yoldaşlık için gelüb sultân hizmetine yetişdi. Ve Akkirman üzerine on biş gün iki cânibden ok ile ve top tüfek ile muhkem ceng olub âhirü'l-emr sene-i mezkûr recebinüñ on ikinci günü muhkem muhârebe olub kal'a hendekinüñ yedi ve sekiz kulaç 'arzı ve 'umkı olub sarpılıkda gâyetde olması birle harâb ve yebâb kılub Allâh'inâyetinde ve Hazret-i

Resûl'ün mu'cizâtı berekâtında içinde olan iki dizdârı topdan helâk olub ve kefere-i melâ'în 'âciz ve fîrû-mânde olub helâk olmamağa râzı olub mâ'a mâ-fihâ mine'l-enfüsi ve'l-emvâli sultâna teslim itdiler. Sultân Bâyezîd Hân' uñ ikinci fethi budur. Sultân-ı mezkûr hemân sâ'at kâdî ve dizdâr nasb idüb kelisâların meşid ve çañlıkların minâre idüb cum'a namâzın kıldı. Sultân mezkûr kal'anuñ harâbın 'askerine emr idüb fi'l-hâl ta'mir itdürdüken soñra gerek olan mesâlihden mustahfızların ve sâyir âlatın ve esbâbın müretteb ve mükemmel idüb emvâl-i ganâimden meclisine bî-nihâye in'âm ve ihsân idüb mezbûr recebinüñ yigirmi ikinci güninde şenbe gün Akkirman üzerinden kalkub gelüb Kili kal'ası öninden geçdi. Andan yürüyüb Tuna suyunı Sarı Saltuk Baba tuşından geçüb sâlimen ve gânimen sene-i mezkûr şa'bânınuñ evâhirinde devlet ve ikbâl birle dârü'l-'izz Edrene'ye yetişüb sarâya girüb 'adl ve dâd itmege meşgûl oldı. *Temmetü'l-kitâb bi-'avni inâyeti'l-Meliki'l-Vehhâb.*

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَجَعَلْنَا لِيحْيَىٰ فَدَسِكْ بِأَسْمَاءِ الْجَمِيعِ الْأَشْيَاءِ وَتَوَيَّ
 الْمَلَكُ مِنْ تَشَاءِ وَتَزْعُ الْمَلَكُ مِنْ تَشَاءِ بِعَفَاكَ الْمَلَكُ بَعْدَ
 حَيْثُ شِئْتَ وَتَقْلَعُ تَبَارَكَ تَعْلِي مِنْ تَشَاءِ وَتَدْعُ لِمَنْ تَشَاءُ
 وَتَعِدُ تَامِرُودَ بِالْحَيْرِ وَالْفُضُولِ وَتَشْكُرُكَ وَقَلْبُكَ مِنْ عِبَادِكَ
 الشُّكْرُ وَرَوْضُكَ عَلَى حَسْبٍ وَعَيْدُكَ لِمَنْ لَا نَبِيَّاءَ خُصُوصًا
 عَلَى عَهْدِكَ مُحَمَّدٍ الصُّطْفَى وَعَلَى الْيَوْمِ الْآخِرِ الْأَكْرَامِ وَالْحَقَّ
 هَسَا قَالَتْ أَسْمَاءُ سَفْكَوْا رَأْيَ الْبَابِ وَأَذْكِيَا زَمْرَةَ
 أَعْمَالِهِ وَبُغْيَ عَجْبِي كُلَّ ذِكْرٍ أَثْمَةً أَوَّارِيَا فَرِيَا
 وَوَقْفَارٍ عَقَابِي لَا يَنْتَاهَا جَلَّتْ عَظَمَتُهُ ذَاتُ الْوَقْفَارِ

كَبِيرًا وَمِصْفَانَهُ صَدْرُ صِفَةٍ وَجُودٍ وَجُودٍ وَأَرْجُ فَلَاكِ
 أَحْسَانٍ وَجُودٍ دُونَ عَرَصَةٍ عَدَمٌ أَدَا سَكَانَ أَرْضَهُ لِمَا كَانَ
 الْبَدْرُ فِي وَقْتِ بَعْضِ كَيْهِ امْتِكَانِ وَجُودٍ وَاسْتِعْدَادِ
 تَبُولِ جُودِهِ مَنْصُوفِ يَدِي وَمِنْ قَالِ امْتِكَانِ امْتِكَانِ يَدِي
 مَطْلَعِ الْبَدْعِ وَمَشَارِقِ الْخِتْرَاعِ دُونَ حَالِ حَضْرُورِ مَعْنَى
 ظُهُورِهِ فَالْبَيْتِ وَرَيْعُودِ مِقْدَارِ رَيْعِهِ حَالِ كُونِ رُؤْيِ
 لِسَانِ مَا لَدَى سُبْحَانَكَ لَا تَهْرِيكَ لَكَ تَسْبِيحَتِهِ مَشْغُورِ
 أَوْلَادِهِ كَرِيمِ قَطَانَ مَطْمُونِ امْتِعَانِ عَدَمِ فَالْبَيْتِ سَبِيحِ
 قَوْلِ امْتِكَانِ دَيْدَانَ امْتِعَانِ اِدْرِي رُؤْيِ يَوْمِ عَدَمِ
 كُونَ صَبِي وَحَقَّ مِثْلَ امْتِكَانِ دَرِيهِ فَالْبَيْتِ الْكَرِيمِ مِنْ الْيَوْمِ
 مَا تَقُولُ رَيْعَةَ الْوَجُودِ وَجُودِ مِرْقَابِ امْتِكَانِ بَيْتِ امْتِكَانِ
 حَقِيقَةِ امْتِكَانِ وَقَوْلِ فَيْضِ خَمَائِي بِمَا نَسَبِ امْتِكَانِ
 جَامِعَةَ امْتِكَانِ دَرِيهِ جَامِعِ كَالْبَدْعِ امْتِكَانِ فَالْبَيْتِ امْتِكَانِ

كثرة قبولي بد و فطرتهن مله حج استيحاك فخر العار
وتبدل احواله له مرتز اولب غمزت طهينه ادم يدي
اوبص صيبا حاله شرف اولدي وجوز زويت تاينه
يشد يظلمت صورت انسا في صه شرفي سبته
ظنفت فيوزين ديجي بله مكرم وعلم ولقد كرمنا اله مكرم
البناس اولندي و دار الحداثة اعلم وصالحا د. منارح
كلان تقيي هديب ميفات كايه وخصيل نكاز
فاميله وصالح اعلم الله تجلي و زایل افعال ان تخليق
قولدي و معلوم درك بو كرمي سلوك بعد العلم انسا اولدي
لما يقية موقوف والدي كيب مقتضا في عواري خبير اولدي
رواجه خلاف. سناك عدل وايضا في سلوك زموانه
محتاج درين بو مقتدا ان معلوم اوليك و جود خريف
لما يقية كونا يتنازع كال و عايت منارح جلادان

تويدر عن عبد الله اولب سبب راحت دنيوي و وسيلة سناك
اخروي و موجب امن و امان و عايتي سلا مزايمان اولاك
ضروريات كرمون كسپاي ادم و اوجيات سناك تنظيم
خان عاكون كن كسپاي امش و انكره انبياء اولي الامانه
و طايقه خلفاء و دري الاعتقاد و جماعت اوليا و حقيقت
و دار جهور سلا مزايمان سناك شمانه و بوجه مند و در
كلام قيهيد و طايقيه ايجاب قاعت و لشرفه و لعلي
عقل قاندين مقدره ركه الدين و الملك تومار و السلا
طل الله في رضيه و كل يد يه على خلفه و اسبيه و عيل و كايه
حقه به نيم انسياسنه و عليه يستعهم العائنه و الخامنه
و بوجي محققه ركه بو صفايت طيبه يه سناك بيسناق
سينه اله سناك سلاطين سلاقيه ده عثمان بك قاندي
و الملك اعماك اري دركه و ليعور و نذ فرقت كرمك

نوره مشتمل على سعادت كبرياء منزلة . رفيع الاقبال
 جمان دارى كه تحت سلطنت و ابرو شاهلى ذيب عدل
 و احسانه كه جمال مستند عظمت و شاهنشاهلى اوزار
 و نوري سبله كمال بولشد ره بيديت
 جمع در ديار و لطيف و دره حكمت و عدت و جماعت
 وجود الشيطان اين اسلطان . الشيطان اين پيغمبر محمد
 فان بن مراد خان . لزال يلا و الانساحم بكمالات يدي
 و احسانه مخفوفه الامن و الاثان . و جون بوين صيفيه
 قليل الصالحه كرا عن جلال تالان شريف يوسف كه
 بوقوه . اولشد رسالت سعادت سعادت و دولت ساروت
 ابد و اول باو شاه كويك شريف خذ معيه مشرقا و لب
 سلك خنك و عبيد بن سلك اولق سركو . و يا كويك
 و البته بعض حالات شريفه كوي اثنا سنه بومنى كويك

اولدور

اينياء صمود كردن . و طوع و تاب شير صبح سعادت ما اولدور
 باورده دلكه كويك شريف كه قريب اولشد . لاد و ملك بوم
 و علاج كفتار ملكه من مشهورون طائفة عليه عثمانيه
 حاكم الله الى خير الدعور . سنا عجي كه كريكه اولمبار
 غلوشه فاسا كويك با الله مشرف اولشد كه الملك
 عشري سلاطنته و بي الحياه و خواتين كبر القدره و الاعداد
 ظهور بولما مشد يديق تاريخ بومنتابه شاه هيد عدل در
 و ذلك يونيو سنه ١١١٠ . در عرصه و جوي شاه ملك بوقوه كه
 اقبال خنك و خويش و بينه تالان كرا الهديه و الشكر كه
 خصوصاً كه بوقوه شاهان ما اولمويك كويك سرك
 عال و عاهد كرا الاحسان خنك عيني و سليمان مكان
 حضرتهم . بوسوي البته على الشان . اولمويك و انعدمت
 دار صفت نكند رشاه . بجهت . بوقوه انبار

موسى كه در سنه ١١١٠

١١١٠

١١١٠

اقراع حصايلها فاولدب عضون تجاعت ويعود بن موت
 وفوت ظهور كلوب دارالآفات نازلونك عند سندن ضا
 اولوب شوق صاحبته كه شرق اولرد بي عناق چوخ
 عمحين بيروب ببولب العولف عظمت كبريا سندن
 ككند و لك خوفيد ان اقلقدن كوزكي كوزنرا اولشيد -
 يزكون اعناق تجا و غل عصه ايند بكم يا اعل شمدن كبر
 ابا وجدد مرار عقال ايد كي كجا ادي مرگت كوكند
 اناك كزبان ملكن دوزيك بوز غوبن طهرت
 اكوند بريان لاله بيلين تاكه سكا بزد عاد مرشا يد كه عني بوز
 ايشغال دم و بجهك عيش نيايت غاد و خندان اولن اسلار
 الوب عز شكار ايد ملك يعولك غا فون بوز شريك شيد -
 واروب يعولبه اعناق بيتا سركه عيصه بوز جوله ايلام
 ادروب خورده غا اترك صدون يد كه خن خن بوز بوز

سكاه

خوش طهرت

و بوز طوع عضو سكا ندرن كلندن بزا و غلاق بوغز ايلاب
 بريان لاله اولد عاد سنانال سهدد كه خيرا ولا بجهك
 يعولب دجي شتاب برله طوروب بزاوا و غلاق بوغز بوز
 اوكات و جهله بريان ادروب اوب اناك سوزك حضوره
 كونه بچون عناق بيتا سربريان بيروب تله و نقسانه
 و شوق روحا اين حاصل اولب ايند بكم اعل بوز و قام
 تاكه نصيب اولدي بوب ايلن فالدروب ايند بكم اعل بوز
 و بجلال الوهينيله و عظمتك جيجون شمدن كبر
 برفعا دراصل و بجهك كه كلنك دوزونك ولا مبدل اولن
 تهر يعولبا تا سوزك ايلن اوبو ب قايت مر جتاك اولدي
 بزدن اندن صلك عضون بجهك بوز غوبن بريان
 كه ب كوزب تا سوزك او كندن قودي عناق بيتا سرب
 عليه الصلوة والسلام ايند بكم اولد عاد كه سوزك
 سوزك

سكاه

حسارت اولغیندن سئالار اولب یغولونک غولدن ایلک
 عاقلا و انا کا نالوا نالو ایکن ازلکوب یغولوبه ایئد اکر غولونکر
 قرینا شوشه عصیر زنه یزده اولور اکر اولور غولون دسئورور
 واروب حوله سخارین لوزو دیر اکر یغولوبه ایچین لور لور
 شوقلوی قالب اولب اولر لور ننگ منع ایگی جا نکر لور سوب
 قرینا ایچ عیصله کدک اولاسئنه واقع اولان تا جرایسین
 اوله ای خیر علی التفصیل اولنک اعلام اولوب یوضئیدر
 بولور ایچین خیر اولوب ائت و حقیقت حوشه و حوشه
 کلوب ایئد بولور ای باا بر دسئورور اولور و غولونکر
 کورب اولور حصا حقیقه شوقا اولور و قسم ما یئد لور
 صالعه اولوب سزای شوقا یغولور کور لور بولشد و رب
 قوت وصلته سئال اولوب کیرد کسین کور لور
 محبت و ایثار حاصل اولب ایچی اولور غولونکر بولور یزده

- کجور سوزو دیر یغولوب یوغولوب ایئد چکن اولوب کور لور
 کریان اولوب و کورن بریان اولوب ایئد کله حله سزای لور
 آمانه ایملر لور اکر کور حقیقت و سلامت پله میسر اولور
 عموکر لور اولور انشا الله الاغز ایئد و کور اول کر فون
 دا ایچ برقت و ائت ظهور کلوب نیراق ایجتماعه سئال
 اولور بولور دسئورور ایچین لور ایچین یغولوب جا زئیده -
 یلا کلور برت و سکل ایملر لور کد و کن اولاسئنه و پرا سئنه
 اولوب سببا یحیشر اولای حمله کد و کورن ترین اولوب
 - جوں شیر عزان ما نئد سام و بریان برید کر نیه متوجه
 اولد بولور دسئد ننگ صکن برید تا حیه سئنه کلوب یزده
 اقامت ایئد لور بولور ایچین غلر و و غلر و و صبا آن و یلا
 کجوب و غلر ان کت اولور یغولوبه کر نیه لور کور لور
 دسئد کور حقیقت و روزه یکر کسه اولد ایمن عصیر

سبب
 سبب
 سبب

كهری فانیوب کلک لکه اجارت ویدی جزوکه بیفونک -
 اوغلندی عیصرک عین حضوره کلد بکر عیصر آنکی کویدی
 حیران اولوب حبت و حویتا و نلن انا و طهوره نلکه ایشلید
 و ایندی که ای صکت لاکوچه سوزنور قوروم بیز سوز
 آنا قوروم اولماک کنده و صلب و قلدوم اولور راست سولک
 کیم ک نسل سوز و کورک او غلبه سوز کین غالیور اولد زک سیز
 یعقوب نسلینان اولمز دیدی بولک نلید لکه ایلی بیغی
 او غلنلینان اولد کلد اولد که عمو سوز لک سبارک جمال اولد و نل
 و هوس سوز ای قرینا شیرو کورک لک مصاحفه ایلد و نل اکر و نل
 صا و نل کدیوب حجت ایشیلال این و زرد اولد لکه ای
 بیتا سوز اولوب ما نلک کفده کین برود خا اولد اورتا کونک
 فرقت و حسرت نایل اولوب بریز کورک بولشوب باقی قلد
 روزگار کیزی یله کجود سوزینه اهرین نل اولد اکر و نل

یز اولو نه کورن بولن قوش دیمی کتاندن بو طایه صیج
 احد کلکبه اول بول قطع اوله بن یومیک و غلنکری اوله
 او غریق بال و بال مینات و صدک بیلک استابا جین اولد
 حمله عیصرله اولدی بولدی کوریک خیل تعجب ایدوب
 آید لکه ای اوله و لای سیدان و ای کوریک کلا نل فرات
 هنج و حمله خیز اولد کوریک و اوله کلا نل کینه خاند
 دق بولوب جان قور سزه هله بر عجب بکل سوز و هوس
 عورتان نکلوز کساله بیوب اکا سوزی هکاد ایلک
 سینی یوقه اولد کلا کورک خایه سوزینه اطوب بوند قرد
 ایلک بولور ای بی حیری ایشیلک جواب ویدی لکه بر عجب
 قلدن ان روز کور کورک قاجوب کوش اولد عالیا قالد
 ایشینغا اولد و بولک سوز ارسق سوز ددی لای بول عیصر
 وارن بو حمله خیز بولک عیصر لک ای بی عجب و نل

ایشینغا
 ایشینغا

ایشینغا
 ایشینغا

حوش مال وقارع البان اولدوزه عیض عیضی بید جلف -
 کند ویه نغم قالی اولوب وئری بیره بصوب غلیوب وئری
 قلوب آئیدیکه ایچکون شکر مین یعقوب حسنه نیدن زار
 وئرزدر اولدو کار قوتین حتره نسا هج جمال ایگه قایت
 لر عیم آتا غصبه کله بین ایشمه کک کند اولدو یه یولک
 قانقین دوکم بویمه حینک ولما منه زجاره و آزار اولدو
 نمار اولد کک دوی بولک ائید بکریو سهل ایشد سیز
 یعقوبک اولدو یولجی اوز کوزله کسره نیدن آن اولد قانق
 دوکلسون اولد سیز کک کفار قی بولکله زایل اولدو بیدر
 عیض هانم کک وئزک وغلانلر نار آردا دملر کله یعقوبه
 کوندروب کچن قبال ما عیدن عدز کویب ککند قانیر
 دعوت ائدی یعقوب داچی عورتا جایت ادوب قیلک سیه
 کوچ ادوب عتره بید ائدی بیری نیدن قانق عیضه عتر اولد

اولد اچی تمامه قتلغا ایتمک ایشیقبالا ادوب کسیر بیلک
 کادیت بیتمه چونه یعقوبک قولیدن قان اولد وئدن
 مرچا لشوب اولدین عدوت وکدورت محبت اولیاس
 میدال اولوب ریجه ایا مریزید قرنه وئدیله شیکه
 هر نیک سنیو ما قوتما زیاد اولد قیلک چوغلانلار
 یوکله عیض قریند اچی یعقوبه ائیدیکه ای قی نیش سولور کک
 انا سوزخان یغما سیر قیلک التام هر بیره ذعان اولد
 بکلا شیکه دعای ائیدیکه بندن صکن دویتم بکلر بکلر
 اولد لنگر کجکالر و مریزید و اولد زسه مستر اولوب
 اولد لایته مال اولد انا نلر دعای عیضه مقبول دوز
 ایلک اولسه شیدک کالک سوز اولد مریزید اولد قیلک
 سهابت و قحطت افرالک اولوب بویره اچی ائید بون
 بون قران بون سوز جان کوزکله نکلستان دیار یه کبیم

روق لوتب انواع ملو تو سهد آمان اولك ولايتنه كي كن
 و ناهيت زعا يايي ان اولش دي يا و شاهه الدي اول
 و نياه ارونكوي اكي سويل سوي انا ايدوب رنغان
 و خيگ كي كنجي ناي و ارزخانه و اچينا روكوب
 انا ايله مساله اولوب ناي ملع مقرر اولد
 سلطان علاء الدين انا و عزايينه لشكر جمع اولد
 و نيه دن فالعوب كورد و بركون سلطان بويك و نيد
 شگر عرض اولد و دن انكوز سلطان علاء الدين
 عزايه كند و كي ابيد و بجمله جماعتكه و حال فالعوب
 كلوب سلطان بويكده سلطان علاء الدين خيسته
 بيشوب مشايخه بيش كوش كلوب سلطان بويك خيسته
 كورب اچي اچي غلدي انكوز كورك اوج اولد و اريد
 و پي عثمان و پري كوند و زوري صا رونا يوكو اكا سو چي و

دوزده يي انكوز اول اولع صا و ناي سلطان علن الدينه كوند و برك
 و زو اچي بورت كوست و زو و ديد برك سلطان و اچي برك و برك
 گللا سندن ناي قوج اولد و به كور حصاردي و برك
 كورب سلطان مطيع اولد و حراج و برك و برك اولد و حصارك
 اراغبي كوست و زو بورت كوست و برك و زو نمانه و ناي
 برك ناي كوربان اولد و زو اراغبي بدي انكوز كورن برك
 باچي اولد برك برك برك برك برك برك برك برك برك
 غارت ايدوب باش باش برك كا و زو و مال غنيتم كورن
 باشلدي اول سندن سلطان علاء الدين قديم نام اولد
 صا چيك قرك حصاردي و زرينه و شوب قرك حصاردي علامه
 اولد و برك برك برك انكوز كوردي ايقان اولد و برك برك
 سواش اولد كورن ناي عاير و زو و نمانه اولد آمان اولد برك
 خرج اولد و مساله اولد انا سلطان علن الدين و ما و ناي

لوروزی ناکا خیر کلیدی که تا ارغمدن صیوب ینه باغی
 اولب کلوب زه و لا یقن ما را فوب یعوب نارت ایدی
 چون بوخبر سلطان علاء الدین بیخته بیته ی سلطان
 بو صوب کوردی که بعضی جریسه از لوروزی بون تر
 حصار و زین فوب سا ز لشکر که فونیا بیته زدم
 بوزای خوش کوب بر عقد ان ارا داسله از لوروزی جری
 باغی کوب و حصار و زین فوب کند و کرمه فونیه جانید
 کفید که انفاق سلطان علاء الدین و کتیه فونیا بیته ک
 دمنه تا ار لشکر ی اچی ز لوروزی بیته کوشکر
 بوشوب مقال جنگ اید لوروزی العیبتشوب تا ار
 لشکر ی صوب قادی ز لوروزی بولک بولک تا ار
 تا ار مارادوب شول من و بر کرمه برایت اید ز لوروزی سلطان
 علاء الدین بوردی تا ار فونیا بیته کوشکر بیان و ز لوروزی

مغربی

بونیا این اوصو کز اچی و جهاد اوب و بی باغ بره
 شافروست و بوب حصار ی فتح ایدی و از زمانه و بیج
 خلی فتح ایدی ز لوروزی بیل و اوج ای مدرت کون حاد
 فائنه و ار مدی و فائت اید کون صکر اولو او علی عز الدین
 کین کار و سلطان اولدی نه تاریخ مغول دی صکر سلطان
 ز لوروزی کون لوروزی ایدی و کونکله نواع ایدی مغول
 فای و و سلطان اید کون ارا سین شکر ایدی اخی
 عز الدین کین کار و سنقل اولق اید ی لشکر مغول
 ایله جنگ ایدی مغول اولب قادی کون الدین سنقل
 ایدی صکر ایدی اچی مغول ایدی و علی عیاش الدین
 کین لوروزی کین ایشینه کین سلطان اید لوروزی سنقل
 عز الدین کین کار و ایشیک اید لوروزی عز الدین الدین
 عز الدین و بوب سلطان سنقل اید عز الدین کین کار و بون

غیاث الدین بن سلیمان علامہ الدین کتبنا دست قلا ولدی
 علان خان زمانہ تک قاران خان رومک سلطنتین سوندا
 قونداشی اوغلی علامہ الدین کتبنا دین قرمزند توفیق اندی علامہ
 ء الدین بجا د زیکت دی رومک متغز لرنه کرکی ک
 کوغمال وودی وقیمایا یلند آرسنلہ صلا پیلدی مہر کا کہ
 آرسنلک جقوت ایل اورسنه وحرل سیلنه کلوزدی
 معلول رسنلما نلہ کچہ وکند وزدیموب یوقوب وارودی
 اول بجا دی قهر یودی بولک اوزدیہ برمدت کجوب لند
 صکن علامہ الدین رومدن کیمہ پ سپہر وقسطیموبیہ
 وسیموب لمر افیغ ازینج وقری وصا دوغان سپوزہ کلغیہ
 سلطان مسعودک اوغلی قازی جلی مہر ایدیلد با شیبی
 معلول تصرف ایدیہ وجوک قرانایا یلند اول المرافند
 اولان مہر لرتیزین معلول بکلری لالان المرافند دورنیغ

ادرددی قازی جلی کند وپی سپوزہ کدرغان ووزدی
 قو د کوز گلار دین جہر کس ووزو کتمہ وکلر نہ غریہ
 معلول ایدی بو انا دہ اوج مرغوبن خبر وکدہ قاسیدک
 احو کرال اوغلی عثمان کی اوجا غیجک بکلری دیرلی
 قرولتا یعنی بولک جمعیت وصحبت ایدوب اوزدیہ
 اوزر خان د کب لک مکر اصل کلایت بوسوال اوزسہ
 یدیکہ اوجا غی ترک بکلری کہ اوزک مہر یونیدن ان
 جمع اولشکر دی تانار شردن قوزقوب اول المرافند
 یایلا ووزو قنلا ووزدی ووزکا کہ تانادن اچنان کراوسہ
 کلوب جوغالد بکرس عثمان بک تاننہ کلدی کرسورت
 قلد بکری بند بکری کہ قازی خان خود جموج اوزدی بکری بولک
 اوزدی صکن آقا بی ونا پی دی و اوزوزو بی جیب
 خالیق ویا دشا خالیق قازی صوبی بکری اوزک بویہ کس

يشد ي تلكه المرخين اولان اتراك كلون جمع اولن سوكه
 نامه حاصل اولدي وورور بلندن مورچه ده موران سلطانلار
 دا اچي كارون قاجون قري ايلنه كجه بلر عثمان كوتل سوكوي
 بولمايو ما زياده اولدي مقصود بولمدا بدن بولكه توغ و قنار ك
 عثمان بك مرحومه كلندن زكاه مر سلطان علا الدين دن و دكر
 قرا سردار غلبه ده نه سلطان علاء الدين شهزاده كجه سردار
 اولي ده بولكا بولملا جي بولكه سلطان غياث الدين
 كجه بون سلطان ركن الدين سلطان غياث الدين كجه بون
 سلطان علاء الدين كجه بون سا قاندا كر اولدغي كجه بولكه
 عجب باشنه عتت سلطنته بلورن ايدن سلطان علاء الدين
 كجه بون موندن اول وقتنه دك اولزايي بل كجه بولملا بول
 اولن سبابه يشد وكدن صكك سلطان بولكه مرنه
 كلدي انه اصرور كرك اول وباره كلون عوز كر دك

شيد بدن صكك خود بلورن سلطان كر دك بيه چاره و مدد
 بوقد ورملا كلونك جوجي لار دن جعوب اتان اولد كر كنه
 كر كك مستولي اولدي چون مرخوز سلطان علاء الدين دن
 دا اچي ده صفانظر اولمشد زبيران اولك و بزقونك
 بولملا حذ متكرده عزايه مستغول اولور بولملا
 عثمان بك دا اچي قبول ايد يي جمع اولور بولملا
 ريخجه اولمك بولكوب باش قوم بولملا اولور و قنار
 كنده و ب عثمان بلكه صغران سولملا چون اچي چا اولملا
 عتت و عاقبت و بار شاهلق مبارك اولسون و بولملا
 اولملا جمعيت تامر كر كر بولملا قلمه اچي اولملا
 اولملا لر شمع و شمع ايلن قلمه اچي اولملا
 اولملا مر بولملا قلمه ايلنه مستغول اولملا چون
 مستغول اولملا لر نه دا اچي حناء و عاقبت كر دك بولملا

بکی پدی سلطان غیاثالدین بولشندی ویشک کچمکدی
عغان بکونه بر اولغن کاملا نیم ایدی سلطان غیاثالدین
اکلا کاخته نواچیسیندی بیخی ایلی تیماروردی و اولوش
مسلندن خلپلرک و بیات بک احمد بک مهرخواریزید
خداوند کلا و سلاطیه به وارو غی پیل نایه کله بکرتور
وقیله اولد قون عرمن ایدیکر خوروا بیرید خداوند کاز
آنک جوق حسان ایدی اول ائناد که عغان بک غازیله
اولدی ایدین ایله ایدین و غلی کله اولدیله و قیاد
ا دین تکلاوند و متصرف ایدی و منتشا و حیف کله
کچورق بکلر پی غولر دین دوز که کند و ملک کلر سه
ستوی ایدیر و تکله ایدیر کفند ای و غلبه تکله ملک
متصرف ایدی و صارو خان و قریبی سلطان مسعود
و کرکندین دوزولایت قسطنیونی و بورطولاسیندی بار

ایدوب زینت قلعه سینه شوه اولب کلمه خاصه ایدوب
عیات نای و توفیق مکنان تسویب فتح ایدی بوذا تودریج
یلک بره ساد و لایق و عا زلر ایدوب و طای علم لرحم
مد رسه ایدوب بولر خصا لرحم بکلر وقف ایدیب عالا
و خاندوز سار فقر و مساکینه هر بره مقبل اولوشاید
مهر سوات قنایف ایدوب بره ساد اولان عا تولا
تولین بره ساد قاصینه قین ایدوب سلطان مذکور ایدوب عا
عایهت و صاحب کرایدی ایدوب زخان صورتی خوب
وسیدن مرغوب و عا و توفیق ایدوب و طایله اها نش
ایدوب مظلوم ایدی ایدوب ایدوب عا سیک صیدت صاچ
علا لرحم سنتر اولب کفر و عا اولوب خوقوندان راحت
بولر ایدی ائقان برکجه خلوشن عا هر به حضور ایدی
خدا فرمت وردسه دکه هر یک خوب دم ایلی کلا و لور

(*) Burada noksan sayfalar vardır. Metinde Berlin nüshasından alınarak tamamlanmıştır.

مسند
عبدالله بن مسعود

عزاد وب آلهمي سلاه و دعوت اين قول اوله اوله خوش
گلسا اوله ان باب وب محمد كرو عار انك يا قول ايوم خرمه
طبع اوله زسه و مقدره اخرج وضع اين اكله ايجي ايجي
اوله زسه و نوز و طكه حكا خاره و مقدره ايد وب اعلاكله
الله جهون عزاد اين بواندينه اوله تد پزين اكن مگر كندك
اوله اوله غي حوم سليمان بانا اتقاق اوله اتقاد انبي
اورسان بك تا اوسيه خد سته كلمه ابي بجز انبي قاتيه
كهوب شوكله اوله ايد خد سنده ريزه كوز كنده ان صلح
اتاسيه نكاله اين بشلوب سوز دن سوز اطارق اوله ايجي
اكله دن زجاج مقدره سوكه يجه سليمان بانا اسراد
تيد وكن همداد وب في حال انبي اكنه باش قوب انبيكه
اكر اوقا و عاكر باهندهن برضعيف اوله اوله بارك
عزاهوت اوله زسه اكله اوله عا ابي حضرت رسولك

عزاد وب آلهمي سلاه و دعوت اين قول اوله اوله خوش
گلسا اوله ان باب وب محمد كرو عار انك يا قول ايوم خرمه
طبع اوله زسه و مقدره اخرج وضع اين اكله ايجي ايجي
اوله زسه و نوز و طكه حكا خاره و مقدره ايد وب اعلاكله
الله جهون عزاد اين بواندينه اوله تد پزين اكن مگر كندك
اوله اوله غي حوم سليمان بانا اتقاق اوله اتقاد انبي
اورسان بك تا اوسيه خد سته كلمه ابي بجز انبي قاتيه
كهوب شوكله اوله ايد خد سنده ريزه كوز كنده ان صلح
اتاسيه نكاله اين بشلوب سوز دن سوز اطارق اوله ايجي
اكله دن زجاج مقدره سوكه يجه سليمان بانا اسراد
تيد وكن همداد وب في حال انبي اكنه باش قوب انبيكه
اكر اوقا و عاكر باهندهن برضعيف اوله اوله بارك
عزاهوت اوله زسه اكله اوله عا ابي حضرت رسولك

سَنَاءُ اِنْدِي كَهْ مَهْرُ مَرْيَمَ . اِلَامَرُ مَوْدِقِنْ رِجَاعَتِ قُوْبِ
 اَقَا يَحْتَمِه رِعَايَتِ اَوْلَادِ كَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 وَصَدَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 وَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 عَزَا اِبْ رِبْ جِصَا دَهْ قُصُوْرُ قُوْمِدِي مِرْ كُوْنُ قَعْدِي رِيَا يَكَا
 وَفَضَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اَرَا سِيْنِي عِيْكَازَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 دُوْشِبْ اِلَهْ سَكُوْرُوْ كُوْنُ اَوْلَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اَت دُوْشِبْ كُنْدَهْ اِيْجِي اَت اَلْتِيْنُ قَا اُوْبُ عُوْمَتِ وِلْدِي
 اَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اَوْلَا عَا تَهْ اَرِيْشِيْدِي جُوْقُ قُوْعُ وَجَرِيْعُ اِبْ وِيْ تَرَا دَهْ وِرْفَا نِ
 اَلْتِيْ يَكَا تَا تَهْ جَا رَهْ بُوْ حُصِيْبَهْ عَقَلُ تَكَلْمُنُ مَهْرِي جَا رَهْ

وِلْيُوْبُ سَلَا لِيْ كَهْ بُولَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اِبْ وِيْبُ اَوْلِيْ مِرْ وِيْ عَا رَتِ يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 سَلِيْمَانُ يَكَا تَا رُدْ جِيْمُوْنُ كَلَامُ اَللهِ اَوْقِيْهْ وَفَرَا يَهْ اَعْرَبْتِ كُرْ
 وِيْلِيْهْ اَوْلَا اَلْقِدْمُ سَجُوْمُ اَوْلَادِ نِ اِيْجِي حَسَنَهْ اَوْلِيْ جَلْ
 جَا مِرِنْ فُوْشُ اِبْ وِيْبُ دَا رِقْنَا دَنْ دَا رِيْقَا يَهْ اَرِيْعَالُ اِبْ وِيْبُ
 بَرُوْ سَا دَهْ سَنَاءُ سَرْدَهْ دَفْرَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 مَرْخُوْرُوْ قَا تَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اِبْ وِيْبُ اَبْ وِيْبُ • سَلَكْتِي • سُوْدِي
 اَلْمَطْلَبُ
 فَيَا اِيْنَ جُوْ اَلْاَسْلَاطَا نِهْ اَكْرَمِيْنِ خَا نِ مِرِنْ عِيْمَا نِ
 جُوْنُ مَرْخُوْرُوْ رُوْ خَا نِ بَكْ بُوْ خُرَا يَكَا يَكَا دُنْيَا دَنْ اَوْلُ اَعْمَا يِ
 سَرْدَهْ عَطِيْتِ اَلْتِيْ يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا يَكَا
 اَوْلِيْجِي اَلْمَطْلَانُ اَلْتِيْ كَهْ رَا سَلِيْمُوْنُ سَلَكَا نِ قَا رِيْ كُوْنُ تَا يَكَا

تخته کجور بزر و سزا اولجه سلطان ادا کله ملکان
 بایریدین قادی میرا دین و زغان برن عثمان ظهوره کله ی
 خلق مانور اولر اوجولانک اولان بکلر ایلچیلر کورده دوی
 هفت اجهون سهارک ادا ایدوب وار قیلچون تخمت ایلدی
 سلطان مراد خان قازی اجهو یایه بر توپوله عدک
 داد ایشیکر عدل اولک آراد بی حاله ملور اولوب سورده
 عویسان و ملتان ایدن کینکلر طبع و سقا اولوب
 نکالار اجهو مرته اعال و سنظم الاحوال اولدی کیندی
 داعی و کت و سعاد تله سواد، علما و فضلاء جمع ایدین
 بر مبارک و قدق قلوبه ده بر عیارت یا ایدر ی
 مهتدی سکر و نبال اولک مصلحتنه و ایا منه یا ایلر اولوب
 اوزنان اجهون بر مد رسه و بر عیارت یا ایلدی کیر قیل
 وصف اولیا ایلک صانع اجهون و قیلر قویوب جمل اولر

اخر ایلده و ما افکار و ساداته و سار قنرای سیرینه سرف
 اولده و یونان سیر پیدی بس اقدن صکن صدق اید کور و اولدی
 کورن انکوره عتلا بن اگلا بواشتاد و عیر طبله کور و
 دونه اولان ستر قی بکلر و سار یه صد کیری ادر شو کیک
 خنا و تولا کور و اولدیله کسیر ی زنه کچون عیر ایتو
 اولدی عیب عسکر کله کلور بروسای غارت ایدوب سلاله
 ککت بئشده ره کله بئسلطان مراد خان اول زما اولوب
 علما سیندن و فضلاء سیندن بو عیر سیرلی سیرفسا ایلدی
 عتلا ایلک اولدی زیا حورده شمن دفع ایلک اقع و بر
 علما ی کور و فضلاء ی غام جوار و برده ایلک عتلا
 ایسه دفع دشمن کور کسده پید و کلری ایلدن عتلا ی
 ایلچیر پدوب ملران جوانیه نامه کیر اکن ایدوب عومده
 صفون اولان ملکلورک عسکر جمع ایدوب نوم طریقه

طامیه و سقا تلک انککه تنویه اولدی یا رورودنه تیشوب
قالمر لکان اصابی کسیر ایدوب بلولات منبله ایدوب
اقتره فتح ایدی ائدن سلطان اویککه کلوب ایچی فتح
ایدی کپرو حجت و کلامت و عاقبت و لکه عروسه بزومای
کلوب عسکر جمع ایدوب رومر ایله کلوب سرفا لشکر
صوبه ناه و نه یی فتح ایدی یی و ایش یی عسکر
یلطان مردخان غازی سرفا قلبیه عزیز یی و ایش
چون سهومر سلطان مرده خان سرفا قلبیه غزال یی ایدوب
اوغلی لیلد رومر ایزید رومر ساد و تنقه و یی و تور فاش کی
باشین لاک ایدوب کتد و عسکر یی یایه جمع ایدوب
دک بزده رومر ایله کلوب سرفا قلبیه تنویه ایدی
سرفا یی لاک ایدوب عسکر یی یی عسکر یی یی جمع ایدی
مشورت ایدی کجه ائدن کتد عسکر یی یی یی یی

ایدی ککه عسکر یی عسکر یی ایدوب یی و ایش یی و ایش
قالمر ب صوب یی راکره و ایدوب محضین لاک ایزد کتد
سلطان عسکر یی عسکر یی کتد و کسیر کتد ایدوب
دوشب یی ایش یی لاکره قال و صف و لکمه و پیلر یی
ائدن عسکر یی عسکر یی کتد یی عسکر لاک ایزد یی
تنویه اولدی با ایش و ایش و ایش و ایش و ایش
با ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش
یی ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش
سفنل ایدوب عسکر یی و ایش و ایش و ایش و ایش
ایدی لاکره کتد یی عسکر یی یی و ایش و ایش و ایش
قلعه و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش
قلعه سئل ایزد یی و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش
مهر نده ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش و ایش

صَوْلٌ بِكَلِمَاتٍ لَّا يُدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَلَا يَشْفَعُ لِنَفْسِهِ أَحَدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ
 كَمَنْ يَدْعُوا وَيَوْمَ يَقُولُ كُلُّ شَيْءٍ قَدْرُ مَا دَعَا فَرِحَ بِغُلَامِهِ
 لَوْلَا إِذْ يَبْعَثُ فَلِصْفَرِهِ يَسْتَفْهِمُونَ وَإِنَّمَا يَأْتِي السُّحُقَ
 بِالنَّفْسِ وَمَا يَأْتِي السُّحُقَ إِلَّا بِغُلَامٍ ذَكَرْنَاكَ وَالنَّاسِ
 كَمَا تَدْعَاهُمْ وَمَا يُدْعَوْنَ إِلَّا سَمْعًا وَبَصَرًا وَمَا يَدْرَأُونَ
 بِهِ فَاغْنَىٰ عَنْكَ رَبِّي فَاسْتَغْنِي ۗ
 وَتِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ الَّتِي نُنزِّلُهَا عَلَيْكَ لَعَلَّ لَكَ تَحْفَظُهَا
 وَتُذَكِّرُهَا لِلَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِنَا ۗ
 وَتِلْكَ آيَاتُ الْقُرْآنِ الَّتِي نُنزِّلُهَا عَلَيْكَ لَعَلَّ لَكَ تَحْفَظُهَا
 وَتُذَكِّرُهَا لِلَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِنَا ۗ

سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ
 وَإِنَّمَا يُنذِرُ لِقَوْمٍ أُولِي بُرْهَانٍ ۗ

۶۰
 ۶۰

باؤشا، لایلام آندان دولت و سعادته و دین سکره
 یک شهر لقا و زریده د شوب آرزمان این ایچ فتح ایدوب
 دویب برودا به کلوب عیش و نوش شغول اولب احوال
 رعا ای کورب کوز قسکه مقید اولدی هم اولین پسته
 فتح اولدی، پدی یوزالتیز التخیل کونا هیته و بعضی لایع
 کزیمان و لایب جمید و یک شهر یخچ اولدی پدی یوز
 سکا ان ایچ پی نلک زخم و سه روز دون و یزیه قو ایچ
 یزله فتح اولدی قاری کزاد کونک و زیری خرم خیمه الیز
 باقا الیه و نور شایک آنا اولدیله دحل ایدی پدی
 یوز سکن ییغیلن اکیز و لایت آنا و فتح اولدی
 کزیک ایچ ایشا کزوی ایچ و لب عسکری جمع اید و کیدزه
 چون سکا ان لایلام قومانده و زریته برودا ییگلوب
 عسکن دستور و یوزک لار دن کلان عسکن و ایچ

...
 ...
 ...

دستور و یوز کونک و زریته ایچ عسکن و شایک کافر
 کلوب باؤشا مدهن آنا ایچ شکا تکر ایدوب بولن حقا رت
 اولدغین ایدوب ایدوب لایلام کزوی ایچ اولب بوشه
 کجه خیر کونک و پدی اولد ایچ ایچ ایچ اولب بوشه عسکر
 جمینه مقید اولدی، یه عسکر جمع ایدوب کلوب
 باؤشا و لایلامه متعلق رعا ایچ ایچ عسکر غارت ایدی
 باؤشا و لایلام و لوشا هیته عسکر و یزیه عسکر
 چون بوشه کافر یوزک کی شاکت ایدوب باؤشا ایچ
 اولوب رعا ایچ عسکر ایدی بو عسکر باؤشا و لایلامه
 بنایت قاقوب لوشا هیته بوزان پیش لایک ادم و شوب
 و لوب بوشا یه ایدوب عسکر دستور و یوز ایچ اولد ایچ
 همان الله توکل ایچ بوشه اوزریه و یوز عسکر قو ایچ
 صالوب قایل و یوز کلان کزوی ایچ ایچ کافر عسکر

باؤشا
 ...

...
 ...

سلسله

اوجمه ادر قویب یازندیمه شمن اوزده سوزجه اولدی
 مطره و شوپنج اولدی رحمن علیا شایا اوددی قلد سینه
 قایغ اولن ائدن یور یور مطره اوزده و شوب این ایچ
 قیچ ایدوب شوپنی قلسینک داعی کلیدی کلوب لاله ایچ
 قیچ اولندی علیا شایا عسکرک مرکب و ککل ایدوب درون
 خیر کلد کله با ذشا ایشادم ایچ نا طریدین کجوب
 کلوبلری کی باغ بگه ایشا ائلک ایدوب قله عسکرک عاقله
 کلکی کی ایشو کوب ائدن یور یور عسکرک اوزده کلد
 ائم داعی یوج کون قوشا ایدوب یا بولکه سوزجه اولدی
 ائدن کما و سولویه واروب ائم یوج کون قوشا ایدوب
 موصنا اوز ایچ ولد و غینه بیمان ولت علیا شایا کلوب
 اوز کله یله با ذشا ایشادم کلوب شوپ عفر و سدی و ده
 جهن سلکان لایکده و تیکله کما و سولویه کلوبلری اوتت

ایدی بوی و کک داعی علیا شایا موصنا اوز کله جمع قله کون قوش
 ایدوب طر یوز ایچ ایچ اوب موصنا اوز ائده داعی کما جهن
 زکولیکه واروب یوج کون ائم مویب کین خیر کلد یکه
 اوشته عسکرک ایشادم کلوب خاص ایدوب بوندن بونیکه
 قاجاق بیرو قند و ریچک موصنا اوز ایشا امله ایچ اوله خیر
 بیمان اولن بکلرک وارون کون یا نینه جمع ایدوب علیا شایا
 ادم کوند روب یلسن قله سن با ذشا و یور یور کما جه
 ایزدم ایدی علیا شایا داعی بول ایدوب ایچ کونک ایدوب
 ارا اقم مصالحه نام اوب موصنا اوز داعی کلوب علی
 با شایا کلو قات ایدوب یلسن قله سوزک عسکرک حور
 کوروب ایل لایک جمع با ذشا ایشادم ایدوب کده و عیله
 ایزدم کسلا ایشا ایدوب علیا شایا کله سلکان ائت
 کما قوشه ایدوب کلوب کما و سولویه سلکان ائی اوتت

دوشوب سلطانه داجي اولئك سوچين عفر اولوب خلعت
 وهر بيه اقلينه كوندريه يعل باشا داجي قصه نامر گلانيه
 ايدوب اولشا اولدم داجي چيل نجه اولوب اولك
 دولت و سعادت بيله طينه متوخه اولدي اولشا
 اولدم غيايب و يعقوب چلبه خنكر اولد
 اولد داجي عسكركن بلخ و لدغي ز اولشا اولدم طينه
 اكي اكي قفق ايدوب بروج صوبي قنات كاشغور اولمدي
 يوزده كه اغوزلار نه اولم كوندروب اولد داجي عسكركن
 كلوب طينه اولشا اولدم بيله سادانه ايدوب اولد اولشا
 اولدم داجي قسار اولد بك سولاشي عسكركن بوج
 بجلر كه عسكركن شوب شهر ي كيني اولد نه كوندروي عسكركن
 داجي اولدوب شهر كريك ايلن قارشا ايدوب بوج ايلر كه
 كوندوب اولد و ناز اولدك ايلنجيك اولد كازي داجي

اولك بيشك كاز اولد و دوشوب واروب قيش ايلوب اولد
 كند اي اولد عسكركن ايلوب اولد باشا اولد مر ايله سولقات
 ايدوب بوج و سار عسكركن قن بيلر كه اولد اولد اولد
 كوجوب ايلتانه واروب اولد حلاه الدين اولد اولد
 كوجوب قن طوق اولد واروب اولد توقف اولد ايلنجيك
 نسا اولد ايدوب اولد ايلنجيك خان و يعقوب بلك
 و سار بجلر جمع اولد كاز اولد عسكركن بيله و جهله جنك
 اولد ايلنجيك سولت كنج بيلر ايلنجيك عسكركن اولد
 اولد ايلنجيك اولد كاز اولد ايلنجيك اولد ايلنجيك اولد
 متفر اولد بيلر خان ايلنجيك اولد اولد اولد اولد
 اولد ايلنجيك ايلنجيك اولد ايلنجيك اولد ايلنجيك اولد
 اولد اولد اولد اولد اولد اولد اولد اولد اولد
 اولد ايلنجيك اولد اولد اولد اولد اولد اولد اولد

دوشوب
 سلطانه

تَحُّوا لِرَبِّكُمْ فَاِذَا جِئْتُمْ اِيَّاهُمْ فَلْيُكَلِّمُوهُمْ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ
 وَتَسْأَلُونَ عَنْ رَحْمَةِ رَبِّكُمْ فَلْيُحَدِّثْ لَكُمْ اَنْبَاءَ رَحْمَتِ رَبِّكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 اِنَّ رَبَّكُمْ لَخَبِيرٌ
 بِمَا تَعْمَلُونَ
 هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْمَطَرَ
 لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ
 فَتُحْمَلُ عَلَيْهَا اَنْبَاءٌ
 مِنْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ السَّيْلَ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ
 الرِّيَّاحَ فَتُحْمَلُ عَلَيْهَا
 اَنْبَاءٌ مِنْكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَعْلَمُونَ وَهُوَ الَّذِي
 يُرْسِلُ السَّيْلَ لَعَلَّكُمْ
 تَتَّقُونَ

اِنَّ رَبَّكُمْ لَخَبِيرٌ
 بِمَا تَعْمَلُونَ
 هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْمَطَرَ
 لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ
 فَتُحْمَلُ عَلَيْهَا اَنْبَاءٌ
 مِنْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ السَّيْلَ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
 وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ
 الرِّيَّاحَ فَتُحْمَلُ عَلَيْهَا
 اَنْبَاءٌ مِنْكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَعْلَمُونَ وَهُوَ الَّذِي
 يُرْسِلُ السَّيْلَ لَعَلَّكُمْ
 تَتَّقُونَ

معلم

معلم

معلم

ورسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
 حمله لما كنت كقود صوبت من ارض عنته جمع اولاد ان كثره
 فمن برسات عت هوي وقتني منتقرا ولب كفته كرون
 بشته كرا ولب اكثر عتكري مهادك اولدي جونا نهم
 بوعاله واقرب اهل ياكوله معامت اين مكنه
 بولن باوشا و ايلكسه العج كوند رب انواع نضوع زلن اذ
 بزمه خرج قول ابد رب الامت الله بي وقتي و صرت
 بمره نك يدي بوز غمسان او غمچي بدين ابد ي انداز نك
 ايلكم دولت وسعادته ايله درتبه كلوب ان عتكه
 دستور بوروب برؤسا به متوجه اولدي با ذك و ايلكم
 قرمان ولاين و سورا بي فتح انك ي و ذراوشا و
 ايلكم دولت وسعادته ووند اول ذك و صرا و لنه ي
 او سلوب ان ذره افلا قاييله عتاه مرتبي صتم ابد ملك

قرمان غي كالمه كبريه عكرا كبريه ابد رب انتم غنا كا بدين
 اول ولا يبي عاتقنا تا كچون ووشدي اوشا و ايلكم بدم ابد
 كوي غنا به متوجه اوليجان قرمان اول غل عاده الدين بلمه كچه
 علي انكله بوروب يانين اولان عتكه له مورنا شو اولدورده
 هومر ابد ملك نمن باشك غافل بولوب يانين اولان
 خلقه قوت با زويه كورد جنك ابد ي عاقبت جنك
 سهر او و ليق عله الدين بك نمن باشك كچي جس ابد رب
 و نيا به ايلكم و كچي جبر و اذ بك اوشا و ايلكم سالا
 و نيا اهل نكركه عتادان و رب حروسه برؤسا به
 تحت سعادته بقدن نكركه اولدي بوجبري عله الدين برك
 ابد ملك خوف و مر اقبال اولن بمره تا ايشك چسك
 جماروب اوشكله و بوب كچي كچي ايشك ابد
 جوق عدر ابد رب بوالجبر ترتيب ابد رب اوشا و

اوزولدی اچی محسوس اولیب قید و بندله برؤسا به کندده
 آن محسوس اولدی و عیالده، الدین کی مورث باش که اصمیل پسر
 اولدی اچی توقف ایتمیب اولدی و بیز بیزده بردار اولدی
 چون بوقصیه کلینشا و ایلامک مساجع شریفیه بئشوب
 بنایت سنالار اولب آندان عسکر کفر بئگ کله قونیا به اولدی
 فتح اولدی آندان آسکریه و قصیرییه به واردوب فتح
 اولدی ایجه ادمور قوی قونیا فتح قورق دیک یوز ولسان
 دردی بئیلین ایدی آندان سلطان ایلامک سالار اولدی
 دوت لار فتح اولدی آندان آق شهن گلوب ایلیغ
 فتح اولدی دوت محروسه برهنا به متوجه اولوب
 سفره ن عودت اولور اولیق قانچینا هان الدین که سولما
 بر صورتله ایل اولوب ولایت روی اکلایه بقصر و بسط
 اولدی اوشا و ایلامه ایلها زغالفتا اولدی و بیز صید

ایلامه کوند و دوتلار اوزاع فصیح ایدی با و شاد ایلام
 و اچی بئهری استیخ ایلمک بنایت عصبیا اولدی
 اولدی سنک اولامک کوند رب آکولوی و دوتلار ایل سنک
 جمع اولدی قونان اولدی و دوتلار متوجه اولدی عیال
 باوشا و ایلامک کوند اوردی نه کلد و کینه مطلع اولدی
 دوتلار آتاق و لغز عود و صمغ غرولور با و دوتلار
 اولدی کلور با و قنایین اوشا و ایلامک ایله مقابله اولدی
 جنگ ایلی همالانک جنگ سلطانی ولدی قونان اولدی
 کاتک کوند سیویب صورت فرار اخیلار اولدی جنگ
 ایلام و اچی لک اوردی و دوتلار قنای ایل ایل
 حقا اولدی و ب عقیبه بجه مرانک مانیر اولدی و ب
 عسکر بند اولدی اوشا و ایلامک عیال صورتیه کوند
 عیال ایل کونان اولدی و بیز عیال الدین کونک عیال و بیز

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰

عسکرکه آندن قانقوب بزمه اشغال فرمودی و ارب
 آت با اذ شاد عالرتنا. عسکرخانقونک جیه سبکدوب اوزونک
 دل آلا عیونک وند وچک کافر اچی عسکرکون برجه که جمع
 وخط ایشد که اوزونک چجه که سنی ایدی کافر دت
 بز دل انیوب کلک وخرمنه با اذ شاد عالرتنا کلون کافر
 عسکرکونک کتوزن وصبون بزمه پرویت اول ابن قارک
 اوزن کرک دویچک با اذ شاد عالرتنا صورت تبدیل
 ایدون کافر عسکرکه تجسس اوزونک بزوکسکون دت
 کجولی لکه سوزک دزدانیه ما عزمی کجرا اول با اذ شاد
 بز کرد و معنی بلوغان نام قری وار دی کجه یله اول با اذ شاد
 آواند ایشد چاک با اذ شاد سولسوت با اذ شاد دولندن
 جصان عسکرکون دخرمونی بزمه ورتون اول اوزونک
 دویچک با اذ شاد عالرتنا. اچی اوش عسکرکون دویچک معوض

کافرکون خیری ایشد ب همان اول کجه واکه عسکرکون دویچک
 اوزونک کونک ورت بجه تجسس اولد وکدن صکر با اذ شاد
 عسکرکون ایشد چاک اوزونک کافر عسکرکون لایب عرب اولد
 جیشون مرتب ایدون عسکرکه خانقرا لجان با اذ شاد عالرتنا
 اچی مسلمان الله توکل ایدون کافرکون اوزونک عسکرکون
 ایدون جمعه کون علی الصبح اهل اسلام کافر عسکرکون
 اولشوب عظیم جنک واقع اولدی کافر عسکرکون دویچک
 اول اهل اسلام اوزونک اوقد که ایا ایل اسلام سوزکون
 اول عسکرکون کجرتهمز اول اوزونک اوزونک اوزونک اوزونک
 کند ویکه جنک ایدون کون قی اوزونک اوزونک اوزونک اوزونک
 بز کافر با اذ شاد اسلام آندن دوشوب بزا وغلاد کلون
 ایش کون با اذ شاد عالرتنا. نیان اوزونک ایدون عسکرکون
 ملک ایدونک وایت اوزونک عسکرکون عسکرکون برتسنه

عسکرکون
 اوزونک
 کافر

عسکرکون
 اوزونک
 کافر

وعدوت ولبوب جموح عالمعبادته مشغولان ولسلکدین
حقیحکایت ابدلرکه اولدورمان شیخ رعضان آمیرعالیر
داردی که علومین نظربردوگاسل وکامشکلیتمه ابدینشیخ
بادشاهمالوئاهلک ایساک سادات بخشینه تشب اوزنوا
ایلامواجی اولدوریاقن وعلوم فیه این مهادرتی کوروب
عوالیغینخسروانه ویراجوریا ویتامانه اولمادامدب کوریر
ویکلروروب کندویه عناحیب ادروب بعضی صالح شریفین
اؤکله شوره ادره بی حیسولف اوجی قاجو کسک پیدای
مصلح شریعه بین الاصلیه کاتقدیرض ایدیولالقیل
اکا اوزنوا وایلامک مبارکقلینه عربیان سوزاج
درشبن کزاد وعبودیه عنکرمع اوزاکجون اولمک زینان
اوه ونبو سنکری بیغیا به جمع ادروب ادروب نکولیه فتح
ایدوب سلطان اولدوروبت دارین قلوب اولدوریل ویکون

خراب ندی ویا بیخ تامرچنک سکوزوریلین اوبکه سلویه
اولدولایت فتح اولندی اولداتناده سلطان احمد مالایرکه
ابو اجدادین ادرجهتک بنادنجی کاستنقال اولغدی دیق
یوسف زینماد که قوبولونک امیره سوزوری بی بی موریزین
بورکی ترک و قس ادروب شام واریته ادروب بعضی کلکاید
بوزلری قید ویتد که حسل اولدوکن صکن اولوج حیلک یلک
سلطانک حیندن ککام اولب اوزنوا واکرینا ملو
خدی مننه کلنلر دی مریزیرکی خدی مت واینها قیسیانک
مالکانه حکم اید خدی متن قسور قوزلردی مورینا
شویجه اولب کیندوکن صکن سلطان احمد یته
سوزای وکن ادروب اوزنوا واکرینا هلکین خضوری
عرض ادروب اوزنوا واکرینا وایجی لک ایستینا غایب
قول ادروب بیغیا به مال وکسباب ویروب برتایع مال

علاؤنی ولب سوا بی عراب ایدوب بومر اوزره بوزلسک
قصدن ایتدی بی اول داچی نهاته اولن هان اول بی نهایی
عسکر تئز ایدوب بومر بومر ایدوب بوزدی چون بومر ب
باؤشا و ایلامنک سابع شریفینه یئشید یهساندم کر ف
جوانیه مکلر ایدوب انا لوی دی و بومر ایلی عسکر جمع ایدوب
باؤشا و ایلامه تالیغ اولان اولاق قدن اولادون بومسند
اوز بیک جیلو کاز کلوت باؤشا و ایلام بئش اولغله
مرب و مکلر شمن بر عیله بروسا دن قلوب تاق کر ف
لوب توره دن بکا سوجه اولد بک چون تورد اچی بوسک
جبهه سن کورن عسکرن مرب و مکل ایدوب تاق بومسینه
چوق نام مومسند سوزن کوب تورد بومر قد زان او شا
ایلام بومر یه عسکر که و سکان بیک انا لده شمسک
اوز بومر ایدوب عسکر ایدوب انا لده تاق بومسند

و مصطفی ک بوز کسک بومر چوق تورد عسکر نه نصر
اید بکورد بکده با بومر و لیا بومر بومر بومر بومر
چوش ایدوب بومر بومر بومر بومر بومر بومر بومر
اینا بک بومر کلوت باؤشا و ایلام عرض ایدوب
بومر بولک بولک ایدوب هانلر کوندوب کر اوز جومر ایدوب
تورد عسکرن شهنشورن انا لکه و ایدوبن و اؤکند سن
بصا غله بومر بومر و ایدوب بومر بومر بومر بومر
شاه شمع ایدوب هان بومر ک کونک و بیک باؤشا و ایلام
داچی اولک سوزن عراب اولن انا بومر بومر بومر بومر
بومر بولک انا و بومر کون علی الصباح کنا و قنقا و بومر
تورد اوز بومر بومر بومر بومر بومر بومر بومر
کورن عسکر نه بومر بومر بومر بومر بومر بومر بومر
تورد بومر بومر بومر بومر بومر بومر بومر بومر

قال وصف اوليا بوطرقدن ازانجه كراخ كرا لا فرزند و ب
 حکمتک بیدک عاقبة الامر تا و تا و ایدام نین اولان
 تا ازان عسکری اوزا شاه خابین اولن و ارون عتوره متا بخت
 ایدیلر چون عسکر ایلانم و حال کورب عسکرانک زینا شانه
 اولیق اوقی عسکرانچی شهنشاه اولن صورتیفر ازانخیا از
 ایدیلر فرج بخت بک کلون با و شاه ایدیلر بکه صورت
 تبدیل اید و رنج بکله قدان باشوک قوزینه بون سکون
 بروکن طورب بر ازانک کنیور و بیک اوزا ایلانم داچی
 عیبت اید و بیات دوروب کاه قاچوب کاه جنک اید کز خضای
 اسلانی ان ایاچی مورعوب اوزا و اذنک و و شب بیه
 بیچنک اوزینه تا ازان عسکری شهن اید و ب اولد بیه بکلر کلر
 جنک اید و ب عاقبت الامر اوزا شاه خابین اولن بخت بک
 و مصطفی بک و خوجه بیروزا شاه خوجه بکلر اسیر اولن

عسکر ایلان بالک کلبه شهنشاه اولن اولد بیلر
 مرخوز اوزا شاه ایلان اوزن دوت پیل اوزا شاهلاری اید و ب
 بیروزا سکریوز بیخی مریمک اوزن اوچی کزیند کزوتاز
 اولد بیخت سادات بخته جلوس ایدوکی تار بخت زماله
 محروسه سنه اطراف و جوار نیدن بکریر سخیانی ایلدیخ
 اید و ب ایلان ایشدی و مر مومله الیا و علی اید بکند
 حیاشین و قات بولشدی بی بی رطول و و ایز سلیمان
 و سلطان محمد و موسی جلی و عیسی جلی و مصطفی جلی
 جنک بیله اید کز بوز مصطفی جلی ایل جنک اید بید
 اولدی و موسی جلی انا بیلکه کزوت اوز اولدی ایز ایزلیمان
 بوز اقدن خلاص اولن روز ایلنه کید و ب بوز ایل
 خط اید و ب اوزنه بخت اید و ب اوزدی و عیسی جلی
 بوزا جوار نیند اید و سلطان محمد نوقا کید و ب

ولای دوی ضبط ایدی بوندک وک وایته لری بعضی دکر
 اولنسه ککزه ایشا الله الکریز
 المظلم
 خیابان جور السیطان محمد خان بن برهان
 مرموز لیلدیر خان تورله بوند اقد اولن قییه بویورد
 اولمچ اول ایتنه سلطان محمد اولن یا شینه اید ای
 موز لشکر یقالی اولن مرکبیه کند راهلی عیالی
 سوداچی اولن تنق اولن لردی بود اچی کند اولن
 خاصه عسکر دن روز لایر لریله سخا غن مکر بوند
 عسکر دن ارب جمع عمر دور و اید و ب اریکه ککزه
 تان ارب دن بی حد و بی قیاس هر و ب کلوب نوقا نه بی شه اید
 رومه عسکر و فکری کون انا سوزک کرفنا زالدین و
 قرینا لشکری نابند اولد غن و مملکت دشمن ایاغ الدین

ایمال اولن اهل ناکوم غارت و خسارت اید کلرین ایتراغ
 اید و نبخیرت اید بوردن باقون بارک کوز کیری یا نیله لولیک
 انا اید و ب ایتدی که دریغ مملکت عتقا کوه دشمن ایاغ اید
 هلاک اولن و دعا ایا که دریغ حضرت ایزد کارد
 دشمن اید عاجن و سکر کون اولن لردی زو سلطان با امر
 داچی حد و لنی کرفنا ز اولن اول کچن عیش و نوش نش
 اولن قرح زومه سندان اولن لردی بوند خاص لریله سوزیک
 مشاوره ایدی که کند و ی حد و عسکر کیره اورد تار
 لر بیله انا سین موزن ریاحون اید بولن هلاک اولن لرد
 ایتدی که شاه ایزد موز انا موز سنوز ک بولک فدا
 اولسون بولنسه که بوز و سوز نیات عسکر انا عاقد
 مصلحت اولد که بوشمن که ولایته مستولی ایدی قای
 جمع عسکر زو نو کا بیچان اولن رول کل مصلحت اولد که

سلطان بولمیشد بولمیشد ایتمیش اولان سرورلرکینه ایتمیشا کتلمیش
 اندیکه ای بیومر کچلدورموشی رکیه قن یجیلای قمر و قن
 وصال کاندید عسکرلر کمانک اپن زرد بولمیش کتلمیش و اچی
 ارنالطیجه اولمیش کتلمیش بولمیش قن کتلمیش حمله اپن بولمیش
 اول بولمیش قن کتلمیش اندیکه قن یجیلای کورمیش یاش
 مدد کتلمیش دیلا صوبی ایشدن ایتمیش عسکرلرکینه حالورلر
 دیور کوردی باشا رید عسکرلرکینه کتلمیش کتلمیش کورمیش
 سفیرلرکینه بولمیش اولمیش قن یجیلای کورمیش کتلمیش
 بیزه صالوب طوسیلا یه دوشمیش سلطان عسکرلرکینه کورمیش
 آردن سورمیش کتلمیش کمانک اپن بولمیش مالکین یقنالدی بولمیش
 اندن فراغت بولمیش یه ایشلرکینه بولمیش سلطان کورمیش
 اول قن یجیلای بولمیش اولمیش آوار سعاد کتلمیش کتلمیش
 لایع اولمیش دولت و سالدیکله قانقوب کتلمیش کتلمیش

بولمیش ایراقدن بولمیش کورمیش اولمیش کتلمیش بولمیش
 عسکرلرکینه بولمیش کمانک اپن زرد بولمیش سلطان
 محمد بولمیش بولمیش عسکرلرکینه قانقوب کتلمیش کتلمیش
 سلطان محمد و یجیلای بولمیش بولمیش بولمیش
 جون سلطان محمد روم و زرد بولمیش قانقوب کتلمیش زور
 بولمیش ایتمیش سلطان کورمیش قن یجیلای کورمیش کتلمیش
 کتلمیش کتلمیش بولمیش سلطان کورمیش کتلمیش
 ایتمیش کتلمیش بولمیش کتلمیش بولمیش سلطان کورمیش
 قن یجیلای کورمیش بولمیش کتلمیش کتلمیش کورمیش
 دولت ایتمیش بولمیش کتلمیش کتلمیش کتلمیش
 بولمیش قن یجیلای کورمیش کتلمیش کتلمیش کتلمیش
 بولمیش بولمیش سلطان بولمیش کتلمیش بولمیش
 اولمیش قن یجیلای کورمیش سلطان کورمیش کتلمیش

Handwritten notes or signatures in the top right corner, including some illegible text and a date-like notation.

نشان کونستوب ايدو كيه نوردخان بو ملكي چاگ اوردو اي
اوله ايجي خيسيا طيندين كا اوينه باشلدي بيك نورد اي
حزاي كا اويند رهنه آرايه آره كركدو كن افا عشت
ايتباري ملكلاند ايدوب ايل بو نوب سالدرن غارت و آرد
شميدن اولدند بيرن ايتيا چك اولوز چك مملكتنه
جمله حك ايدري سلطان بو خبري ايتيد چك بنايت
قا قوب نظر اونه نظر ايدوب ايتيد كيه اي چك اوردو سيز
بو ايشك قيدن يخه بريسوز نك ايتيد چك سلطان دولندي
يخه اولسه كركدو زوره دولتسا هله طور بيز بركون
طوقه وق بركون اولوزدو بيز سلطان دايجي بونك كرك
كيا ايتيا لك ايدوب مرت اته اولك قرو و لك شاه نرسايد
بيجيا دوزك بو مملكتومه كروب رعا ياه دصمت ورو
بئ بو نكوتد بيزه وعسك جمع ايدوب چنك ايتك رانغند

اوب چا سوسونوندي و بيز كيه واروب دوشمنلر قند لير و ايتيه
اولان خا دياك كاتقن و قان بوب سلطانته خبر بوزل و ايجي
كل كوره قند كوره كوجون چا سوسون اولان كيدوب اوزماندن
دشمنه يوب قوه و ورك شاه كورد بيز كيه قتالاده قوب كندو
حايته مستغول اوب ايتين اولان ادي اوزدو و بونك ايجي
وقت اله كرسوب و صحتي عنت بوب كلوب سلطان خبر
و بيز بجه ايك بوز كيشيله قتالاده خلوت اوزرنا ياش
محل فرست دوزوب سلطان دايجي بو خبردن بنايت
قرمتاك اولب روم عسكرون مرتب و مكل دشمن بيز اعبد
ايتاي جيش رالات حرب اريكه بوزوب تن و دولتسا
قتالاده قايرغ بوجمزا و زور بركن سلطان بيشوب بي و قند
اوردنه ات دوب جمله اديري اهره دولتسا ه چون سلطان
كلدي خبرن و بيز بوجمزا و خيال ايتوب ايتيه سزار

سَمْعُولُ رَبِّ قَارِغِ الْبِلَادِ أَوْزُوكُنْ نَاكَلَاهُ مَبْرُكْ كَلْبِكُ رَبِّ شَاوُ
أَوْعِلْ بِي نِيَاهِ عَسْكَرِكُمْ نَكَلَاهُ رِغَامَ صَنِ ابْنِ كَهْمَةَ وَكَلْبُزُ
جَنَّاكْ اِبْدَا كَرَاوَلْ حِصَارَهُ مَدَدُ نَشْتِرْ نَكْ قَلَمَهُ الْاَدَبُ
كَيْدُ رَبِّ اِلْبِ وَلَايَتِ حَايَا لُوَزِدْ يُوَسْلُطَانُ بُوَعْبُرُو لَعَدُ
اِيْتِمَاعِ عِنْدَهُ نَمَائِيْتِ سَمْعُولُ رَبِّ اِنْتَهُ سُوَارَاوَلْبِ اِيْتِيْتِ
اَوْلَاكُنْ عَسْكَرِكُمْ جَمِيعُ اسْتَابِيْنُ وَالَا سَبْحِيْنُ رَبِّتُ وَسَمْعُولُ
اِبْدُ وِبْ كَهْمَةَ وَكَلْبُزُ مَبْرُكْ نَشْتِرْ قِيَادَا وِعِلْ اِيْتِي
حِصَارَاوَلْبِيْنِ بُوَلْبُوكُنْ قَارِغِ طُوْرُوْدُوكُنْ بُوَلْبُوكُنْ اِيْتِي مَدُومُ
سَمْعُولُ رَبِّ كَهْمَةَ وَنَمَائِيْتِ بُوَلْبُوكُنْ نَشْتِرْ بُوَلْبُوكُنْ حَمَلِكُهُ اِبْدُ وِبْ
اَللَّهُ تَوَكَّلْ اِبْدُ وِبْ قِيَادَا وِعِلْ نَكْ كَلْبِكُ اَلْفَاكُونُ اَبْصُوْبُ
بِيُوْبُ نَاوَلْ سَاوَلْبُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
سَالِ رَا سَابَا اَلْمَكُونُ اَلْوَبُ مَسْتَمُّ اَلْبُدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
سَمْعُولُ رَبِّ قَارِغِ الْبِلَادِ اَوْزُوكُنْ نَاكَلَاهُ مَبْرُكْ كَلْبِكُ رَبِّ شَاوُ

اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
قَلْبِيْنِ قَلَمَهُ سَبِيْنِ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
سَلْطَانُ عَمْدُ قِيَادَا وِعِلْ نَكْ عَسْكَرِكُمْ بِيُوْبُوكُنْ كَلْبُ وِعِلْ نَكْ
وَعِبْرَا اِبْدُ وِبْ غَالِبُ مَطْلُقُ اَوْلْبِ شَرِيْرُوكُنْ وَقَلَمَهُ كَرِيْنُ فَسَخُ
اِبْدُ وِبْ اَوْلُ لَوْلَايَتِ كِيْتِيْتِ نَحْمِيْرَا اِنْتَهُ اَقْدَا اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
جَانِبِكُ قُوْرُوْبِكُ اَرْدِيْنُ قُوْرُوْبُ كِيْتِيْنُ قَهْرِيْبُ كِيْتِيْنُ سَبْرَا اِبْدُ وِبْ
اَسْبَابُ لِيْرِيْنُ وَمَا اَلْكُونُ غَارَتَا اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
وَارِدُ مَكْرِيْتِكُمْ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a
فَحْمَةُ اِقَامُ اِبْدُ وِبْ وِرْدَا نَامُ دَاوُ وِبْ هَادَاوَلْبُ اَرْدَاوَلْبُ اَرْدَاوَلْبُ
شُوْرُوْبُ اِبْدُ وِبْ جَمِيعُ بُوَلْبُوكُنْ اِحْسَنُ كُوْرُوْبُ عَمَّاوَلْبُ اَوْلُ كُوْرُوْبُ
قَلْمُوْبِكُ اَوْرُوْبَةُ بُوْرِيْشُ اِبْدُ وِبْ بُوْرِيْشُ قَلَمَهُ جَمِيْلُ اَبْدُ اِبْدُ a
قَلَمَهُ اَهْلُوْبُنْدُوكُنْ وَسَلْطَانُ عَسْكَرِكُمْ اَنْجِيْلُ اِسْمُهُ بِيُوْبُوكُنْ اَوْلْبُ
اَوْرُوْبَةُ فَحْمَةُ اَوْلْبُ اَبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ اِبْدُ a

كَلَّ سَائِسْ اِرْ لُوْبْ سَكْرَا مَقْلَمَه جَنَكِدَنْ دُوْبْ اِرْ لُوْبْ كَه
 اِسْوَدْ اَوْلْدِ بِلْ صَبَاحْ اَوْلْجَا قِ سَلْطَانْ وَرِزْ كَرْدَنْ قَانِيَه دَعْوَتْ
 ايدُوْبْ قَلْمَه دُوْلَقِيْخْ اَوْلْتَا اِي بَا شِيْنْ اَنَلْ كُوْلَه تَدْبُرْ ايدُوْبْ
 مَرْيِي عَلِي قَدْر عَقْلِيَه رَشْتَه نَكْرَا ايدُوْبْ سَلْطَا نَدَعْبُرْ ايدُوْبْ
 سَلْطَانْ هِيْجْ دَبْ كَلْمَه مَقِيْدَه اَوْلْتَا اِيوْبْ اِيْشِدْ بَلْ كَه اِيْلَمْ بُوْلَقْمَه
 اَقْدَا مَرْ مَرْ كَه جَنَكْ ايدُوْبْ بُوْرِيْشْ ايدُوْبْ جَنَكْ مَقَا وَ سَتْ
 اِيْتِيْبْ اَلْتِيْنْ فِخْ اَوْلْتُوْ دُوْلِكُوْنْ بُوْلَقْمَه بَلْ كَا كَرَكْدَنْ
 جَنَكْلَه اَلْتِيْنْ بِيْضْ بِيْرِي يَقْلِقْ لَانْ نِيْرَا اَوْلُوْ بُوْرُوْ مَقَا مَارَه
 اَوْلْتُوْ كَه بِيْجْ كُوْنْ تَحْمَلْ اَوْلْتُوْبْ جَنَكْ اَوْلْتِيَه مَرْ اَلله
 ايدُوْبْ بِيْجْ كُوْنْ جَنَكْ اِنْمَا دِرْ اَنْدَنْ مَكْنْ سَلْطَانْ
 كُوْرْدَه بَلْ هِيْجْ وَ جِهْمَه قَلْمَه دَنْ خَبْرْ كَلْمَه اِي بَا اِيْجِيْسُوْر
 قَانِيَه اِيوْبْ اِيوْبْ كَه قَلْمَه دُوْرَا اِيَه مَكْتُوْبْ يَادُوْبْ
 دُوْرُوْ دُوْرُوْ اِسْتِمَالَتْ كُرْ ايدُوْبْ بُوْلَقْمَه كُوْنْ جُوْنْ مَقْلَمَه

ايدُوْرِيْنْ اِيْتَا اَلْتِيْنْ قَالِيْ قَلْمَه حُوْدْفِيْخْ اَوْلْتُوْ مَقَا اَوْلْتُوْ
 بُوْرُوْ كَه سِنْ اِيْنِيْ اَكْلَه كَلُوْبْ قَلْمَه تَسْلِيْمْ اِيْنْ سِرْ لَقْلَقْدَنْ
 هِيْجْ وَ جِهْمَه اِيْنِيْ لَمَانِيَه اَوْلْتُوْ دَقْر سِيْمْ وَ اِرْدَه كَه بُوْمْ صِيْتْ
 صَلَا مَوْلْد بُوْرُوْرِيَه اَوْلْتُوْبْ جَنَكْ ايدُوْبْ رُوْدَقْمَه شُوْ اَكَه
 مَقْدُوْرِيْ ايدُوْبْ صَفْ ايدُوْبْ هِيْجْ اَوْلْتُوْ اَلْتِيْنْدَنْ بُوْرُوْ اِيْجِيْ
 مَادُوْبْ يَانِيْنْ اَوْلَانْ مَسْكِرِيَه اِيْجِيْ مَارَكْدَنْ اَوْلْتُوْبْ
 مَرْيِي بَلْ كَه اَبْدَه اَوْلْتُوْبْ سَلْطَانْ مَرْ مَرْ كَه اَسْرَا ايدُوْبْ
 يَارِجِيْ سَمْعَا مَقَا عَدْرُوْبْ هِيْجْ بُوْلُوْ كِيْ كَلْمَه وَ صَالِيْجْ
 بِلْ كَه دُوْرْدَه اِرْ مَكْتُوْبْ يَارُوْبْ مَكْتُوْبِيْ مَرْ مَرْ كَه اَلْتِيْنْ دِيوْبُوْبْ
 كُوْنْدَه رُوْمْ بِلْ اَوْلْمَرْ هَنْدَنْ دُوْرْدَه اِيْجِيْ اَلْتِيْنْ كَلْمَسِيْنْدَنْ حَقِيْقَةً اِرْ
 اَوْلْتُوْبْ قَلْمَه اَلْتِيْنْ قَا اِيوْبْ سِنْ جُوْبْ اِيْجِيْ مَرْ مَرْ كَه اَوْلْتُوْبْ عَمَامْ اِيْرَا اِرْ
 وَ اَكْرَامْ بِلْ كَه اَوْلْتُوْبْ شُوْ اَكَه رَسْمْ وَ قَاعِيْنْ ايدُوْبْ مَرْ
 كُوْرُوْبْ ضِيْلَا قْتَا ايدُوْبْ بِيْجِيْ اَلْتِيْنْ اَمْ تَسْلِيْمْ ايدُوْبْ مَرْ مَرْ كَه

قَوْلِ أَوْلِي السُّلْطَانِ دَاجِي مُلْعَمُونَكَ دِرْ دَارِ لَيْبِنَه كَنْدَرُ قَوْلُونِ
قَوِيْبَ بَاقِي صِلَاحِيْنَ وَرَبْرَاقِيْنَ وَآسِيَالِيْنَ كُورِيْبَ اَوَّلِ اَرَادَتِ
بَنَاشَتِ كَاوَرِ اَوْرِيْشِرَاجِ صَدْرِيْ كَرِيْبُو فَوَجِيْ اَجِيْ بَارِيْ كَرِ
كَوْرِيْبَ قُوْرَاكْ جَانِيْبَه عَزْمِيْ دِيْبِ دَرُوْلَتِ رَسْمَادِ لِيْلَه نُقَا تَرِ
كَلُوْبِ تَحْتِ دَرُوْلَتِنِ اَوْرِيْبَ عِيْشِ وَنُوْرَتَه مَشْعُوْلِ اَوْلِيْبِ
دَمْنِ كَرُوْبِيَه قَحْشِ اَتِيْ كَه مَشْعُوْلِ اَوْلِيْبِي سَمْعَانِ اِيْلَ
وَعِيْلَه جِيْلَه اِيْدِيْبِ بِنَانِ وَنِيْ قَابِدِ وَنِيْ رَسْمَاكْ
قَلْبِيْ اَوْلَمَه جِي قَحْشِدِنِ قَارِيْخِ اَوْلِيْبِ قَا بُو جِي خَلْفِيْلَه دَرُوْمِ
سَرُوْرِيْ كَرِيْلَه عِيْشِ وَعِيْشِرَتِ اِيْدِرْ كَرِيْ نَا كَا مَحْبَرَا وُلْدِيْ كِه
اِيْنَالِ اَوْغِيْلِيْ كَرِيْمِيْ كْ مِيْكَارِيْ كَه كَلُوْبِ اِيْلُوْ كَرِيْ اَجِيْ
عَارَتِ اِيْدِيْبِ كَنْدَرُ جِي قَا زَا بَادَه خَلْفِيْلَه قُوْبِ رَعَا يَا
اَوْرِيْ كْ شَرِيْدِيْنَ وَنِيْنَه سِيْنِدِنِ قَا جُوْبِ كَمَا غَلِنِ اِيْرَا كَنْدِ
اَوْلِدِيْ كَرِيْمِيْ اِيْ بِنَالِ اَوْغُوْلُوْ كَرِيْ كَرِيْ قَا سِيْدِيْ بُوْلُنْكَ وَرُوْبِيَه

دَرُوْ كَرِيْلُوْبِ بَا دُرْ شَاوَرِ اِيْ سَادِيْلَه بُوْلُوْشُوْبِ جِيْلَكِ بِيْنِ اِيْحُوْدِ
يِيْلِدِنِ كِيْلَه بَرْمَقْتَارِ مَالَه كِيْمِيْ اِيْبِيْ وَبَا حُوْدِ مَمْلَكَتِيْنِدِنِ اَرِيْجِ
اِيْدِيْبِ اِيْلِيْ وَكُوْرِيْ كَنْدَرُ اِيْدِيْبِ اِيْ صَبْطِ اِيْبِيْ دِيْدِرْ كَرِيْ سُلْطَانِ
جُوْنِ بُوْرَجِيْ اِيْشِيْدِيْ بِنَا يَتِ عَمْنَا كْ اَوْلِيْبِ اِيْتِيْ دِيْ سَه
مَشْكَلِ خَطِرْنَا كْ نَسْنَه وَاقِيْعِ اَوْلِدِيْ دِرْ بِنَانِ اَزْ نِيْ اَوْرِيْ كْ
دُشْمَانِيْ كْ اِيْ اَجِيْ لِيْنِدِنِ بَا يَمَالِ اَوْلِيْبِ مَهْلَا كْ اَوْرِيْ دَرُوْرِ
اَكْرِيْمْنَا كْ جِي قُوْبِيْ كِيْمِيْ جِيْلَكِ اَوْلُوْرُ سَمِ اَوْلِدِيْ اَجِيْ مَشْكَلِيْ دَرُوْرِ
اَوْرِيْبِ دَرُوْرِيْ كَرِيْ قَانِيْبَه اَوْرِيْبِ بُوْصِيْتِيْ اَلَكْ دَرُوْبِ
اَلَكْ رُوْ كَه شُوْرَتِ اِيْدِيْبِ اِيْضِرَالِيْنَ دِيْدِيْ وَبُوْلُوْ كْ تَدِيْبِيْرِنِ
عَاوَرِ اِيْمِيْ كْ كَرِيْمِيْ دَرُوْبِيْ هِيْ نَدِيْرِيْ كَرِيْ بَا دُرْ شَاوَرِ مَلِكِ
مَكْلُوْتِيْ كُوْرِيْبِ اِيْتِيْ دَرُوْبِيْ كَرِيْ اِيْ سُلْطَانِ عَاوَرِ قَلْبِيْ كُوْرِيْ كَرِيْمِيْ كْ
رِيْبِيْ حَاوَرِيْ كَرِيْمَانِ جُوْنِ غَضَه وَشُوْشِيْ جِيْلَكِ تَدِيْرِ اَشَا لِيْلَه
اَلَا عَمْرِيْمْنَا فَرِيْضَتِ وَرِيْزَسَه اَوْرِيْ كْ عَسْكَرِيْ كَرِيْلَه بَرُوْجِيْلَه سَهِيْ

اوردوب حربي اولاد و عقديب عباد مشغول اولوش ايلجي
 تامر و هم ابدوب نوزن دکلامه موب ائيد کله ايا و پرخشا
 يابوزن نردن مجموع عالمي صفقه ديوب ابرو يوردوب
 ايسال اولغنه عيرا اولد يک سلطان دن ايلجي کله ي ميخ و جيله
 انفا تايوب نظر ائيد ي حوالا حيرت ايلجي ترکان ابدو گلدي
 ايلجي تار شويوب ايسال و غيل يانته ايلت لک ايلجي زکله ائک
 اوچيله کور شوب محمد شادي قن مريدوب صود ي ائدک
 ايلجي مگوي ائنه و ردي مگوي تامر او تيوب صونته واقف
 اولجاق ينائت تار تيوب ايلجي اولد رنک ائدي بکل ائد
 کهروب ايلجي نوال يوقد ر و دکري جلدن راز کوب
 يا چيسين اوتيوب يورد يک سلطانک مگويته جوب
 ياروب ائيد ي صا ايلجي محمد چون ننه بولک حرکت
 ايدب کند و صد ائک ايلجي ابدوب و وجهه کل ائد ائد

هنر طيفل اولغان سولکي سلطان قوب بوخه لاف ادرش
 سکلانيم دکلد ر بوم سوزک باشک و نالاکه ضروردم يودر
 بئله اولجق تکلدن جفون کلک کرکين بوم مصوم
 اولد ر ک سني تکلدن اخراج ايدوب تکلکني نطق و حفظ ايدوب
 سار تکلکومره لفاق ايدم اگوز ايلجي اوليوب عباد ايد سکل
 عاين اول سولکله مصلک و رواند ر يوب مگوي يبه ايلجي
 و يروب کوند ر ي چون ايلجي يبه سلطانه کلور مگوي يروب
 سلطان اچوب اوتيوب برز شغفال اول بکل ائ ائت
 ايدوب ائيد يک اولکل طور شوب جنک بوزن ک ايلجو
 واروب دم يقسه ان شاء الله عوليف نالها نندن کرکي
 تريتکل ايدوب بکلکک يئشدرم يروب کند ر و جبه و جوش
 کوب روم سرور ليله مرئ و مکل سلع اول هر عرب
 ائرها صفت جوش و خوش ابدوب کجه و کند ر يموب

بوریوب برهمناسخ ناز اباد ویشوریه رلامرقدان پانال
 اوغلی اچی سلطان کلد کین بویوب فی اعال اتیه نوب یاغیه
 بی حد ترکان تلنوب لایک بقلیوب سلطانیه قشویوب ریوب
 سلطان داچی اول چنده پیک سنایردوم سردرکله که
 کلشیده بی پانال اوغلی قاتین اون پیک سمنایردی مگارت
 زیاده ایدیمیز برته متا بله اولدی لک چون پانال اوغلی
 سلطانک عسکرک لک آزلغیدن مغرود اولک کندوی
 بزقار موروب کم نر قیقه قلایه قلبت قینه کتیر سنجی
 سندن غافل اولوب جتای چچی آذایوب همان حمله
 ایدی سلطان داچی اولک عسکرک لالایک کورک بگندک
 سردرک کورک الله توکل ایدی حیرت قوتای عین لک ایدوب
 حمله ایدی جومنا کی عسکرک بزرگلوب دوشوب جتکمه
 کورک بزرگ عظیم جنک اولدی کی عسکرک بزرگندک برون بویوب

ایلوب اجموعون رحمانیشورب ترکان عسکرک صوب پانال
 اوغلی قاجوب مغر اولدی علم کری باچی آقا اولک خلق ماکر
 نانا اولک اولک قشقه سندن کاخص اولدی لک سلطان اول
 کیم پیک وی نمانا اولدوب بویوب اچی با لک کورک قشخ
 قلیله دویوب جا دوزیکه کلدی کگلرین رستردلرین بویوب
 کورده که میجر برته اکلیم بجمیع و سارومان اچی کچی
 اکس لک کلدی بی سنجیل اوغلی برینه زغیچ یعیوب دیردی
 بولر سلطانک سولای ککلریندن ایدی سلطان کورک بحال
 اولدی بی عیالک عسکرک اولدی بله لک بولر کرموز اولوب
 پانال اوغلو ک بیدنه دوشیکر تبات تلول اولک اوزدی
 ناکا بری عاص اولک کلخه برین داچی پانال اوغلی ساریندی
 کلدی سلطان بولر ک صمیع و سار کلد و کلرین کورک ناز
 وحندان اولک اول آرادان قاقوب بر حوش مغرله قویوب

مېش وروسته مشغول اولدي سلطان دوزخ و غلبه خاند
 ايد وپايد غي ز سلطان اغال وغلين امد و غيد ن
 صك او زيب مېش و عشرت مشغول كن خبر طلد كه كوزلا و غل
 سكر يوزد ار مقدار كيشه كه خيال بالغوب قر حصارك
 اوردنه دوشب شهر نو اوب چينه كير و پ خاص اديب
 قلعه خالي بنات بوكله كند زدم آله اچي اول قد و ز
 دكلد ز انا مسوليش ون كون اكله مند و يتن كونه حصار
 الدن كيد زه بوجك سلطان بو خبري ايشيد ي قابيش
 قايقوب و زير كين قاتيه اوقدي و د پد كه الك قيد و نيز
 حصارم ازه يا اچي كله بكه د پيا ستر و ملكي قير ستر
 كوزلا و غل ركيشد ز كير بم امله كيرب حصارم اوستير
 دوشب خاص اين دهي و زير كين ايد كه عمروك
 ايدار اولب د و تلوك خنيا ز اولسون همه شين كه سنك

ملكه كه كير و پ عداوت ادي عاقبت خندل اولب كريد
 اولدي سكر كوزلا و غل نوك اچي و قبي يقين اوليد ز كه
 سنوكله خجه اودن ستر كوزلا و غلن بون بدم و و لغت
 كوزدي ز انا الله الاعتر عسكر طفر پد كه كروپ بوش
 اين كونه كابل و صف و ليا اوبن بر قين يضا ايد و ب هلاك
 اين كونه پد ز سلطان بوني ايد و ب خاطر عاكري في الحك
 سسلي اولب اتر ايد كه عسكر طفر اناغه كروپ ادر
 سوار اولد بركجك بورد برك صباخ اولجه و و تمسه
 يهد برك كوزلا و غلنه خبر اولد بكه اوش سلطان تيشه پ
 دوز ما نوك و ارسه امله ايت اغال او غلني باصوب حصه
 سنين بديرك كوزلا و غل بون ايد و ب كي عجب ايد ايد برك
 كاهن اولك مانه ز اناك كركه طاريا بوكله و دوشب
 ادر شغفان غيري سنه كورنيز امله صورت ايد و زك كه

افراقن حرام سایی ابدی خراب ابد نیکه اولجا قان اول حقد بود
یا قور قنایت بد نعل حرام زاد. دوزاگر سلطان اولک شریف
ملکک و زدنیدن دغ ایزنه جوق قسا ادا دوددی سلطان
بوسه بی ایدر چک قایت قاقوبه رت مرفیه با قوب مکر
کند. اولک رضا مغربی را دی کا با ایزد انا دوزکر دی
سلطانک مقبولیدی و همرو زیر عایدی قایت قاقوبه
بوددی که نیر طور خلقو طله اول ایزدی اکر ایزد ایزد
اولو که طوبت حکم بند ایزد قاقوبه کور اکر حسرت
رضانا اله که روت اول ایزد قان ایزد اول ایزد ایزد
باب سا دتا بومن خدست ایزد اکر ایزد اول ایزد ایزد
و قعت ایزد سا ایزد کور سن سئی ایزد که قور میوب
الله کور ایزد سیدی با ایزد انا بون ایزد روت شوق و دوقه
مورب ایزد جمع ایزد روت ایزد دن یکا سوجه اولک کور ایزد

منه ایزد انا کورب قورب تلمه سته که روت قاقوبه ایزد
اوزدی با ایزد سید اول اولو که دعوت ایزد سلطان اول
اکلا حرم عرش ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
نیز ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
سجد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
کوزدی که بو مع سستله طبع اولیوب سهولت اله ایزد
صوانه ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
حورب ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
سنا اول ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
انا سید ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد
سلطان کورب قایت انا دوزم اول ایزد ایزد ایزد ایزد
منه اول ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد ایزد

ایده ووب اوزک تا ایلجه آن آتین صالی دیر یولوم واکا گند ویزیم
 ویروب کویک ایدیم دیر تورجون گند ایلجیستک بوتد سپر
 ایدیر ییکجه اولیجان یلدریم خان کندی قاتید دعوت اید
 سلطان اولد اقلان ریججه عسکر کر صیوب بها دلانی اید وکلرد
 دیوب و اوزک حقیقته نیکل ایشی ایه ووی یلدریم خان
 ساتا سلطان که بودجهله حرکت اید دیوانگاد اید
 کوردی بحال بویوب قرمان سزوک ددی اید اید
 تورغلانده وشد و له یمن اید ووب یلدریم خان اید ووی
 اگر سلطان کلک اوزمه تورک اگای صبح صوری ویزاید
 تشویب ایلیم به اصوب کند وقیزون ویروب کویک اید
 ویدلر یزانی به ملکینه کوندک اوزک اوزدیر سز
 اولوب یزیر بیلک انا تشویب مری سلطان ایزوک مکلر اید
 حوجه محمد اولور ترک بر اولور ایدی اید که ویروب

معلم اید
 قهر و برهان

اولد اقلان سلطان اید عورت اید که کوندک ایزوک
 ویدلر یوزک مکلر اید اوزب دی قیاس کویک یزیر یزیر سلطان
 کرفیه سوزجه اولدی سلطان مشتیچر ایشی که اکلد
 وعودن ایلچر سلطان بونی ایشی ووب شاد و حند اولوب
 خاصه کلرینه ایشی اید که یزیر یوزک ایلچر ایشی اید
 ووی کلر قاز و اوب کال ایشی اید که ایشی اید
 یزیر یوزک ایشی اید که ایشی اید که ایشی اید
 صکر سلطان مجلس اید و ایلچر ایشی اید ایشی اید
 ایشی اید ووب ویشا ایشی ایشی ایشی ایشی ایشی اید
 سلا مکلر دکور ایشی اید ویروب مقصود ویروب ایشی
 عیال انصیل عیال اید و کدن صکر تورک ایشی اید
 کلک ایشی اید ایشی اید سلطان ایشی ایشی ایشی اید
 شیکه مصحک کوز بیلک سلطان یزیر تورک ایشی اید

اولوب تور بوزونك حقيقتي اقدار ايمك اوزيه بومعلاند
 كلارن كوردوب بور اراخي تور بوزلايدن حوقب كين سلان
 بخلرندن ووزر زدن بوخدي ايدبك بوي بوزونك ودره
 صغما اولد كه اكنن تورنك دعوتنه اجات اين سلان
 توره كيدوب اولن قوجينا بوشوب جنك بـ
 ديدغي رجون ودرنك نالار سلان ممنون كوكدن سغ اين
 عديلر نالار سلانته سنج اولك اراقدرن كوزب اعز
 ارتغالر اخصا ايدب ايجي كه ثقاتدن حوقب ماريته
 كلد كز اكنن بر تاج كون ملورب بوب خد كز اكنن كوجوب
 عني اچونه واروب ايتد كز اكنن قاقوب دوران كلد كز
 اول اقله آراز اولد كه سلان اركيشيله نوز بك
 كوزدي چرون قوجي بون ايشدي بجا شاد و شندان
 اولوب بومصت اولدم بروب في الحال احندي اولد عسكرن

جمع ايدوب عي اقله سلان اولد اوزره كلدي سلان اچونك
 قوجي كوزدي يالنين اولان خلقينه قوراك و نجه
 كجوج طبع بال ايدوب قوجي اولد اوزره اناك دوتنه حمله
 ايد كز رساعت حجت قوجي اولد حياي اوسكرن مازك
 ايدوب قوجي صنوب قاجدي سلان يسه اول اراكوت
 كوجوب كلوب تراض ادا اچون قونه يميگ اناك اراكوت
 عيلك اولد اراكوتسه واردي كه اگاسوجي اوجي بوزدي
 يزقان ايجي وركيشيد يسلان اولد اناك كلد كز اراكوت
 چرسون جمع ايدوب كندونك بر قساده ايجي صطفي اولد
 ادين ايجي سوزدين ماسوسلنه كوندو بركي سلان
 چرسونك ازلين كوزب وچوقلدين كوزب براكشون
 ايجي كلوب سلان اولد عسكرن اولد احوال بوب واروب
 اكاختر و نجه سلان بونك حيله سته خلق اولب

هَمَان سَاعَتِ الْجِيءِ يُوَكِّدُ مِنْ سُوْرَبِ يَبِيكْ عِيْدَارِيكْ رَالِه
اچي کونک اوشون اوردومور بوزو بوزو چي کوزد بکنک عیلي کوش
سلها نوزک مها بئین ایشید وئیا قدام ایشیوب همان اولدم
فاجغی سلهاکان داچی تیشوب زبور عیلي کي فاجغی کوزک ایدین
سوربو نوزک ساکاسل قلمه سینه دوشنر بئیر سلهاکان بئال
کوزب کوزکله ختی نسته کلوب بزز ننگر اولب تور کوزک کوزک
کهد و سنج ائدی اول ادادن کوزب فرصت کوزد دوزب
بولیه سئوخه اولد بوزو بوزو بوزو کوزب کوزب کوزب کوزب
طوبت کوزب کوزب کوزب کوزب کوزب کوزب کوزب کوزب کوزب
تور کوزد کوزد کوزد کوزد کوزد کوزد کوزد کوزد کوزد
طاغ کوزیه سئوخه اولب کلوب بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
قوزدی تور اچي سئو قاتیه اوقوب حجتیه سئو اول
اولد بئیر سلهاکان ائتای حجتیه بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو

ايندی کوردوسنر کوزمور کوزک بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
اگر تور قاتیه اوجق اولن سحکایت سئو بوزو بوزو بوزو بوزو
کلام اچينا طوز قاتیب اولب کوزم و لطف ایلک بوزو بوزو بوزو
حکایت ایدب بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
قوز حیا ایلک بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
داچی ساکاسل ایلک اوشته سئو کله اوزو بوزو بوزو بوزو
اچينا ایدین دوزب کوزک بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
و کاسل صوفی بائیزید اولونومیه سوزدی بوزو بوزو بوزو
اچين تور و بائاسیه دعالر ایدوب اچينا لول ایدوب
وار بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
بیان ایدوب اچينا ایلک بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو
کوزدی بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو بوزو

قهر نیشند که سلطان کند و کلبوب آید و زان ایچی خواجه سخن
 کند و خواجه سین فرشتش به کلد ایدوب بزرگ ایچی کلوب
 نمود و کین شکر که شایط ایدوب زینه کتور و کدان صکن
 سلطان اولد نکون تورک آینه صوتد ایدوب آینه سوز اولد و جوبد
 هر تده واقع اولش پسه تمام عمل ایدوب تور سلطان اولد
 نکونیه غایبه تقطیمات و کیمیات ایدوب تاریم مع
 یلدر مرصنا و نود کار دار قنادن دار یصفا به نطق ایدوب
 کند و زیناغ و سلامت اولسون دودی یلدر مرصنا به بو واقعه
 هر تورک سکر بوز و بیخچین ایدوب سلطان اولد خواجه بی
 سونی با ایدوب تور کتور کتور کتور کتور کتور کتور کتور کتور
 ای قویجاق سلطان نه نکوب بزرگ آت سوزک سوزی مبر ایچ
 ایدوب ایدوب و بیخچین و فرغ ایدوب ایدوب بیخچه کون باس
 طوند ایدوب بکلر جمع اولد و تصیف ایدوب باس طوند

چقار ب کینه دولت و سما دین زله خلعت ناهار کینوب
 انه سوز اولد ایدوب ایچ غلک باشین سید ایدوب آت سوزک فر ایدوب
 کوزلر دین قان باش و کوب آتدوبی تا شکره دیک کتور غلامت
 کز میان و صارا خان و آیدوب ملک کلون ایدوب غارت ایدوب
 اولغلر تورک و تورک اولد ایدوب اسیر ایدوب و کچکلر کین ایدوب
 کچوروب یلدر مرصنا ایچ نهمه تویب کز میان ایدوب ایدوب بکر
 صوز کدی کز کز کتور کتور کلون آت سوز و فرید ایدوب ملک
 ایدوب اولد ایدوب یلدر مرصنا ایچ کینوب دیر ایدوب ایدوب ایدوب
 آله وصیت ایدوب ایدوب سکر کله قاقوب تا آت سوز
 تا آت سوز ایچ قارت ایدوب ایدوب صکر کز ایدوب ایدوب
 ولایت عترت ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 کد ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب
 دین ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب ایدوب

خراب ووب اوبن اوبد، ييريزه جور وختا زندگان چيون غلامدیر
 آندان ووزیر کوزو گلکار آید، لیکه بوزیر طور جور و گلدار و صابا
 دیری بوندا آستیا اوردوب، بومه کما حقا اوم کید، اوم دوروب اولد
 آدادن کفید، لیکر گلور بوزیرده، اوب سلطان آتن بر قاج کوز
 قوت اید ووب اولو شهر گلورب سلطانده و غایب لیکر سلطان
 بولدی کوزب کوکل کتسا ده اولب قوج اولدی آندان سلطان
 قالعوب بروسا یه کولدی، یه سپهر یعسوب و کجه سز لک لک لک
 ایدی یو طیه لدر کوز ایدی دوزید تریشوب عیبر اولدی بکه
 قوزدا سوزک عسپک عسپدی گلورب اولک دوزید اغیز ییقلر
 دیدر کوزون سلطان بونی شیددی، یه مانج بیلورک بولی بود
 دوز اول کوز موزوخه اولدی لیکر یه کوز دیکر اوز کلرین
 عسپک عسکری عیبر الله الله دیوب کوز سزا اوب اولدی بکه
 آنگوزا چی بولدی کوزب، متا بله آنگه اولم آند گلر یی اولدند

مقید اولدی بولور کوز کوز بولر سلطان آسپه بوعوبه آیدی کوز
 شمدن کوز بوزی عیبر گلکار کوز بولک بزانن وار مانجه بکلر
 لیکر بوزیر بوب بوزیر بوب یعسوب بکلر کما عسپک بک
 سوا شیه بیشد لیکر اولر مانده آینه بک سوا شیا لیکر
 سوا شیا لیکر بوزیر بوب بک سوا شیا سلطان گلدار کوز شید
 آندان آستیا اوب اید ووب ایتی آغنه حیزر کوز و سپهر بوزیر
 اوب شهر اید ووب آتن بر قاج کوز بوزیر بوزیر بوزیر اوز طایر
 اولدی بوب قالعوب عسکری جمع اید ووب اولو بکلر بون
 قوزد لک اول کوز قوزدن عسپک سلطان ک کلک کوز اید ووب
 عسکری جمع اید ووب گلورب اولو بکلر بوزیر ساد کوز قوز بوب
 قوزدی عسپک عسپک بکلر اولو بکلر بکلر بکلر بکلر
 صیددی و سلطان قوزنا چی عسپک کوز عسکری گلورب اولو بکلر
 گلارین قوزب جنک چون اولر اوز و کوز کوز بکلر دوزیر لیکر

و بگله سله شورت ابدون بئلق كركد گزونه مره بجه جتاك
 ائلك كركد زديك ائنه بك سونا چي جتاك جتوب ائيب بئكه
 مصلكت كور بيه بيزير بيله جتاك ائيبون بونك اوزونه مصالمة
 اولنه برؤسا بيله ائندن كاروس سئلكا نوك اولب ائنا بئكه
 ائيدنه وصاروخان و كورمبان و قورمقي و قورمان ائلب بئكه
 بكونك اولوب نوك اوزونه مفر ابدون عيسى بئكه مكلوب
 يازونب ائلب كورنده بئز جوبن ائلب و اوب نامة صهيونك
 ائنه و زدي ائلب ائندن اوب مكلوب اوقوب مصموبن اوب
 جوب و زدي بئكه شمد يدين اولو قورنا شفت بئم اوب
 اوله موز بئج اؤغلا نئنگالي اولك نئنه كركد راوغلا نئز
 اولسون بئكه ائنه مكلوب بئجه اؤغلا كركد و زدي جوبن
 ائلب عيسى بئكان بوجوان ائيدن و ب كلوب سلكا نه حبر
 و زدي سلكا نوك ائنه بك سونا شئيه ائيد بئكه بئكه

كجيم جتاك ائلك كركد رءكلا بئنا نئز دن اولاد يدي و بئ
 كند و بئله بئله كلن دم بئكلا نه و سئوز نئنه ائنا نئ ابدون
 هاسر ائنه كوروم كورين سيز يدي و جهله حركت كور و جتاك
 كور سئز سيز بوب ائنا نئ و زدي بئكه عسكرو جوب و خرد شه
 كلوب بيزيرنه مقابل اولب نئال ايجون صف لائسته ابدون
 ميدان ائزلي ائزور بوب و دؤلت قئق مئنه مئوه اولا
 ديركن سلكان ائين قئصه اوب نئ ائلب ابدون نئ سئنا
 دئوبن ائقوب دؤمرا نئز يدي و نئ ائقوب جوبن شهر
 غران خصلدن كور و دؤب كند و كورن دئمن قئينه اوب
 صفلا روب ائجه بها دزك قوب بئجه كري بجان ابدون
 باشلا كا سوب نائلر كركد بئ صبا خندان اوقيا ائين بئجلك
 سلكا بئ بئكه عسكرا ائچيز بئدين بوز جور سوب موروك
 و زدي بئدين و عئنا نئ رئا بئ سلكان عسكرا قزول بئ

عسكى بىك عسكىرى قىتاق ورتا اپىن سوبۇ موزىرىزىرا خىيار
اپىرۇپ مەنزىرا ئىلدېر عىسكى بىك داچى ئوردىكە قىتاق داوردىغىز
ارتىپى باشمىداق كۆپ طوزىمە خىيال قىلپىمىز عىرتىپا پىرۇپ
جىلك اپىرگىن قىتاقى سىمانىيە جىلك پىچىنە آيە بىك
سۇباشىيە موشىل ولىق قىچىلە چاروبى اپى تەھىد الدىي ئىدىق
عسكى بىك قاچوب دىكوزىككە ئارق موشىل سادىمك بوزىدىق
دىكوزى بىشوب كىيە كىرۇپ سىتۇرلە كىچىك گوزى خىتەيىتە
پىشىد پى سىلكان عسكىرى داچى توردى ئاپى سوبۇ موشىل
سىلكانە كىزۇد پىز سىلكان بىتايىت قايدۇ غىندىن بىرۇپ
باشىن كا سوبۇ كوزا سپىن بىز قاقامە اصدىل كىزىلدىن باشىن
اپىر بىلكان سىلكان بىك عىسكى بىك سوبۇب عسكىرىن بىرۇغىز
اعلام اپىرۇپ نىشان اولما غومون باشى بىلە كۆندىر پى عىسكى بىك
قاچوب سىلكان عسكىرى رەخىمە قوزىق ملىك بىر جىلك

سىلكان امارىت ورتى سوبۇب قان سىلان و سىلان بىز ئىلدىر دىر
عسكىرى بىر جىمىلە عىمىت خىسپال پىرۇپ مەنتىز اولدى كىرگىزىلدى
سىلكان دىرۇك و سىما دىلە بىرۇسا يە كلوزىت خىتە چىغوب
كوزىيان و غايمىغوب كىكەن آتاپىن ورتىنا شىن ملىك ائىدىق
مىسكى بىك قاچوبىنا شىنا بىلە كىرۇپ سىلكان مەردەن خەلپىلە
ملىك كىكەن و يە قىلدىر غىن بىلەن قىتاقى خىتە چىغوبى بىك
اپىرۇپ اولدا آرادىن كۆپ بىرۇسا يە قىلدىر بىرۇسا خىلپىلە
ملىك بىرۇسا يە قىلدىر غىن بىلەن قىتاقى خىتە چىغوبى بىك
و كۆرگىم و قىچىم بىلە سىلكان بىك كۆپ بىرۇسا يە قىلدىر
سىلكان بىك قاچوبى خىتە كۆرۇد بىرۇسا يە قىلدىر كۆن اكلوب
چىش روتىل پىرۇپ خىلقە خىلى انعام ورتىنا شىن پىرۇپ
بىرۇچ ماچى خىلقە سىلە كىكەن و يە قىلدىر اپىرۇپ ائىدىق
قانغوبى زىننەت ورتىنە ورتىنە ارتىق خىيال ورتىنە قىچىم ائىدىق



۱۰

اندی بیگن کلوب بوز قاج کون آتدی قوت ابد و بزم ابد
 وصا و خان و آبدین و لای بی بی بی بی بی کلوب غمت
 دوت سنت نام اولسون بوی مجموع خان کو کمال پله
 خد مته طوره بیز آتدنه سلطان کرسیان اولی یعوب بکه
 مکتوب یازوب دم و بریدی که ای بی بی یلیم خانک نابون
 قرناشی بی بی کلوب بکه کوند و مکتوب یعوب بکه بی بی
 معنون شریف و حبسه عمل پد و بی یلیم خان اولدو تا بوت
 تمام تنظیم و لای بی بی اولی بی بی کلوب بکه بولمقدان و آتد
 اد متله یازا و مکتوب بوی کوند و بی کلوب کلوب بزمه
 اولان موضع شریفند د قی اید بزم بی بی کون اولدو ختم
 اولوب و لای بی بی کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 سادات و قریبی بی بی اولی کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 آتد قانقوب تمام کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه

کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 آتد یازا کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 وارسه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 مملکت ایدین هیچ شوشیم قالدی بی بی کلوب بزمه کلوب بزمه
 و کلوب بزمه و صا حیکر بکه عیش و عشرت کلوب بزمه کلوب بزمه
 دوقه و تاغایه سعید اولدی بی بی کلوب بزمه کلوب بزمه
 و انشوب سلطانه صد ایدی کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 بشقول اولک هر طرف طبع و شقا اولوب هیچ بزمه کلوب بزمه
 عد و طیب قاریغ اعال اولک کندی کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 چون بول ایشید کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 ایشا بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه
 ایدوب کندی کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه کلوب بزمه

روم سمد کرکه و سنا ز کله نیرودن جمله ایدوب تکبیر
 ایدوب جنک لککان ایدوب ایزا لوم قوج لککان ایزا لوم
 لککان اولدو کونکای اولدو ایشینداز عسکری صوب
 شهر ارب ازار ازار اولدو کاجوب کافله ایزا ایشینداز
 مبول کولکله و شرا ایشینداز اولدو کاجوب قسکو یی
 ایشینداز عسکری ایدوب کینه اولدو ایشی کالیوب
 کالی و کالی ایزا ایشینداز لککان عسکری و جمیله
 حینت حینت ایدوب مستم اولدو کالی و صف و کل
 لککان اولدو عیج عیج اولدو لککان ایشی اولدو
 عیج و کلن کله کله و کنتان اولدو اولدو کله عیج
 عیج کون ایشی عیج عیج عیج اولدو ایشینداز ایشینداز
 عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 ایشینداز عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج

اولدو ایشینداز عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 اولدو ایشینداز عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 کونکای اولدو کونکای اولدو کونکای اولدو
 لککان اولدو لککان اولدو لککان اولدو
 عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 کالی و کالی ایزا ایشینداز لککان عسکری و جمیله
 حینت حینت ایدوب مستم اولدو کالی و صف و کل
 لککان اولدو عیج عیج اولدو لککان ایشی اولدو
 عیج و کلن کله کله و کنتان اولدو اولدو کله عیج
 عیج کون ایشی عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج
 ایشینداز عیج عیج عیج عیج عیج عیج عیج

ع

صحت کوزدم و سلاگ کوزگه اولوغوغا خصصا اؤدم کرم و لطف
 ابد و رب بوجون سؤیله بردهده دا اچي اول اوغدا جه جتله
 اچي لوم اگوزدهده دا اچي لوم و قا ايجوب منور اوجوب
 اولورتم واروب نه نه نيمه باره ابد و رب نه ناملورم بروه
 منگن اولام بويديوب نارسه قرياده قلوب غلدي زيبه
 اولورنك حكي باره اولوب نغمه ابد و رب و جراب و بويدي
 اشد بجه شاه لاره اغدا سلا الله توكل ابد و رب صبر ايت
 اگزه و لك سكا يار اولمق اولر كه نخت كبروسيس اولور ايتله
 الله الا عز و عظيم عسك جمع ابد و رب سوك قريانه كبر
 بوزده دا اچي نك موطوب دوريقا لوم بوجنك سلكا ابي لوم
 اگوزنا فرصت و ندهسه اناك غنچي سكا ابي و رب لوم بويدي
 ابد و رب وصار و مان و نكه و منتشا اولور اگزه مكنوب ابد و رب
 اچي لوم بويدي و نيمه لطف ابد و رب نخت نصرت ابد و رب

اولان اولورنك اها بسندن جمع ابد و رب گلور عسك ك
 مسارت ايت اركه رضا عيق اچون بوگامنا و نخت ايتلك
 نيات عمل و دومي بونكر دا اچي نك جمع ايتاق ابد و رب نك ايتلك
 جنك اچونك ادمك جمع ادر و بيه اگوز و رب سرت و مكل كلوب
 ازمه نه بركو بويديك سوندا ري دم جمع اولندي بومر فدا ن
 سلكان دا اچي نيمه بويديك و نيمه قريانه اولور ابد و رب لوم
 بويديون ايتك روم سرت و كبريه قوق ايتوب همان عسك
 اولورنه ازمه بويديك بجه و كند و نيمه بويديك ازمه بويديك
 سلكان كلد و ك عسك ايتك ايتك جنك نك ايتك ايتك ايتك
 ابد و رب عسك و دود و رب سلكا اولور ايتك بويديك بويديك
 سلكان دا اچي بويديك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك
 ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك
 حال و نيمه بويديك بويديك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك ايتك

برو سادان قاقوب نقر مرقه متعنه اولدي والاراني مالک
 مکلر کوندي کونک املوئي عسکري آتقره جمع الا و طور اوند
 بکه مکلر کوندي بکه طور اوند کونک و ناسم کرم و لطف
 ابدوب بگ بولد اشق ابد سيزد و اهلجي کوندي و بک طور اوند
 و ايجو صکلر و وعا و کون جمع ابدوب سکلر اوند سيز
 تيبوب خيل لاني کونک اوند بکه ان شاء الله سادان اولد کونک
 ترو جوله حنک ابد و زديو سکلر ان اوند لاکون کونک
 صوب ابد سادان اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 ابد سکلر ان برونک کونک و سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 جون بو صکري ابدوب و زديو و بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 اشد بکه ابدوب و زديو و بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 يتشده ابدوب و زديو و بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 آتاده و سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند

قوشا غون بک ابدوب بکلر و سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 اولا دوي بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 مکرک اقل سول ابدوب سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 اولد اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 مبرور اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 ابل ابدوب بکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 کلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 شهر کونک اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 کونک اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند
 سادان اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند سکلر اوند

تدیرن قول ابدوب سکا سندان جعوب یوردی دتورک
 وکر فزندان داچی طورن ابد جعوب لاکریونوب و فاندورک
 خرابی کر ابد این سلالله اندکی عهدی جعوب بوغیر
 نوتلرک بیوب نلتلرک کجوب جعوب اینه کدی بیجورک لاند
 سابع شریفنه مبدان اندکی انا لایح کر بی تیدیه و لایح
 ابدین وکاشین یعوب فی الحال یا نین اولان عسکره انار
 ابدوب مبدان انا فایح تورک تیدی صان کبرکند
 غریبان قاعوب غاص اولدی سلالان اولما اولتار
 دجوج اسبارین نینا اندوب اهل عیالین اسرا ابدوب
 سکا سکه کوندی سپر سلالان روم ایلدن اطلوب
 قرینه کجوب اباچی تختینه قصد اندکی دجوجن ابدوب
 سلالان رور اندیک عسکر جمع ابدوب دکنیز کجوب
 انا لوی کر فینه بیوب بوسا به کله ای نین بزرگی کوزوق

ابدوب اندان زمانه اقریه تشوب فندی یعوب کلب
 داچی قلعه نول قلوبس باوب حنک بزاغین ابدوب مانر
 لور دی عه جلی برین جمع اولمشورت ابدوب فوی صلیک
 کورد بکرکه اسپر سلالانه و شو جعوب مناصت این کر دیر
 معلومند که اگر فویله اولغیه جمعی خلقی صلح کن کور
 و هم اونا همزاد و خلیفند اولانوسکه ایز اولون طایر
 دکله روم جعوب همزاد جعوب بیرون اسپر سلالان اولان
 دوشبای غنبدان ابد بکرکه اسپر سلالان داچی بولدی بیایت
 خوش کورد همزاده استیانت لرا ابدوب کلون کلن کبرند
 فندی قلعه نول بوی بیعوب بکه ادم کوندی رب قلعه
 کلب اندی یعوب داچی بوسری ایلدیک قلعه نول
 قلوبس باوب انا کورک بشل کون کونک اندی کلام
 طایر ابدوب اسپر سلالان ابد بکه سندی صالیه قلعه ایزنه

چيريه اتق كرك ديوپنيزه بالينيزده ي مكرم قند زده بالين
اؤز قلمه چيكن ايدير يعقوب چيكنلر دنون اولوب
سلطانة مكنون اؤز اينه خواجه وليمون عالماكلور كيم
وار ي مكنون اؤز اينه وريپ كوند زده چيكن چيكن
عالم تباريت مفضل اولدي اگه اول ساوا سن اؤز قلمه
مده و مساوتت يتيسيا چك اولر سه قلمه اؤز ك
چون مكنون سلطانة يتيدي يعنيه تيد كويام سلاور
اولدي يعقوب بگه مكنون اؤز اينه ايتون ك و كوچك
مرماه اولوب حصار ي عالما قظت اين سوز ان شاه الله الاور
يارين اوله و قنين بندي يتيسوب مصلكت يزنگا اولور
لغوز اؤز مكنون اؤز كلور كن اولن لوب عيلى قاشا قاشيه
كلور بلور مكنون چور اين ادي و مكنون اؤز حقا و صولر
بلدي ي مكنون سلطان مكنون اؤز قلمه

كند نو كرنيدن يعقوب بگه سلطان اعزندن مكنون اؤز
اينه حومه زله كوند زده ي مكنون اؤز چيكن چيكن
كوندوب قلمه اؤز احوال اين اؤز قلمه اولسه سن
يزدن مساوتت ملك اينه يزانم و اؤز قلمه كلور كيم
اؤز قلمه بؤنچون عالما قظت اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز
مال بوجمه اولدي چيكن قويم حصار ي اولور قنانه
سليم اين سوز بوجون چيلى اؤز بوسونله چيله اؤز
مكنون يعقوب بگه كوند زده ي مكنون يعقوب بگه
يتيسيا چك بنات مفضل اولدي يعنيه اؤز قلمه
قلمه اؤز قلمه اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز
قلمه سليم اؤز بوجون سلطان قلمه اؤز بوجون
اؤز قلمه اؤز بنات سولر و مفضل اولدي مكنون
سلطان اول اؤز قلمه اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز اؤز

آندن داچی فالغوب کوربا انا یتیه به جوقوب اول یازینانی
 لاندلای ایزیریلیمان داچی روتون سوب آتن یتیشدی میلکان
 قلعه کوربا برکسیدوب ورتدی بیر ییلمکان پیک دوزلو
 جهنم ایدوب بر قلعه اولدی و کلاشین قوربا ریسوب یتیه دونوب
 عسکرکه بر و ساییه کلورب مش و عیتره مشغول اولدی
 نهر سیکان بر و ساییه کلورب شلکان اولدی زین کلورب
 صکن شلکان دونوب روت کندی دوزمکر کورب شلکان
 بکلر یله مش ووشنه مشغول اچکن اثنای محبتن سوزلاند
 شلکان آیدیکه عجب اقرنا شومک مال تددونه برده دوز
 دوزکن ارفاق بر ما سوس کلدی بد کوز شلکان دستور بورد
 اچمده کهدوی شاه دا لاردوب آیدیکه ای تیار ماکو
 بوندن اقرن کوربه کورب دیشد وک واروب تمامر
 جس و تقص انوم ورتنا شومک ایت خلوند زهار آلت بورد

عید ادرسی راز و کجه و کند نزار به مشغول ایشیله اکرمانه
 کهدوب تیرا کجه بر ایز ائمن اوزوب مش ووش ایدر کور بورد
 فرصت مخرج اکه کهدوب اکر اوزدنه هجوم ایدر شک تایت فرزند
 دومی شلکان جهنم بونی شتدی بیت فتح اولب آیدیکه اچ
 بکلر اوزور ساقله اولن اوزر کیشیه دوزت ورتو کلر موت
 هصا قانتن دوتیونله یله کلن کلسون وکلیمان بونن نلسون
 البنه کیشم کزد دومی بکلر بوزون شلکا دا ایدوب
 شاه مال کوزدن دوز شک بزانن مامر دوزدو چکل هسلان ائمت
 شلکان تالقوب بر و ساییه عزم ایدوب بر ییجه کون کهدوب
 صفی صوبیه بندی ارفاق ایزیریلیمان بکلر ندن لیمان سوان
 ورتدی ایل ازمته جوقوب اولدی کلید بی صفی صوبیون
 شلکان عسکر کورب بوج ائلوی یله ایلر واروب بونن مامر بورد
 آیدیکه ایل سوزنا ایزیردجه شلکان کرفتون بونج دم

علمی افغانی نغمی انبیک

تجرب کلون خبر و زود لیکم سلطان سکونک اپنی بوکوند و
 قوی یخکله اوغش یئشید یی کلا بویرا هله جوباب و لیزو ایندک
 تدهین ایدوب باشقا عین کورک گدگدم بدم کورکونک بوسوزده
 کی علقان اچی کورکونک کلیل و نقاره و صغرا اوزعا لکه کولوب
 علمد زینده سلطان سکونک نوم سوزورکریله یئشید یی
 جا و شکرانکجه دعالرا ایدوب بوم یی سیریلیمان جوز کسلکلاند
 هسینن و صلا بئن کورکونک قورقوب جماعه یوز طوند و غین
 علاینا فی الحال یوبن حیکه یزله سلطانه نامه یازوب
 یز قوبلیکه و بریز یی که ای سلطان عالیجناب لایس اولاسی کورکونک
 بکیر کونک یا که قصد کری اوزده یزینله ایغاقا ایدنا نلشده
 دنگلکه سحر اله و پیره کوزده لود چی کلدر انا کلک جوق طوند
 و انالک بیب دودوم سحر ای سوادین لیش اراسه صله
 بن سا که دیم صکن یزینشده اوجین بکاشنه مهیا سوزوب

سلطان نامه قول الفیدان اوب او قوب بان ادر و سب
 اوده اوردیم یج کسینه نئنه سبلا دی همان انه سوزا زوب
 یوزده که کلیل و نقان جلوبنکجه فوره بکری لکری نند زالی
 یی کون جنک اند کورکونک قهر یوزده ایدر یزیرا سیریلیمانک
 یز صرب یزده اوزوب جنک ایدری اول سبندن قهر یوزده اوزوب
 مشکلا اچی بو یی که اول یی کون بچین زیا ده یلار سوب
 یوز کونک ییما علیه جیبی بون د اچی و لشکر یی یوز اننا مکر
 نالا سلطانک برانیاش اولوشه سبنا زوقی اچی ککد و نالید
 قوب سیریلیمان و زاده یی سلطان بو خا اچی کورکونک بقایت
 ای خوب و یزیر کون قانیته اوتیوب آیدن که ایدر یزیر میخ
 کورده سیریلیمان ایشیز کیند و کجه صر یلنامه بشکله یی علاینا
 دوزکی کون ایشو و صخمله یز ککونک کوند و ری کونک بیکونک
 اصلی یوز غش ایه بو قول قماند یی و یزیر کونک ایدر یزیر با سنا

يشوب أذنك طاحي كبروتوس، احي اولك ارقه يشوب
 فندي نك اقتسرين صبر وعيشه شغل اولك قرمان
 اوغلي احي اول مرقدن يوريب سلكا ته ككوب اذنب
 ادم ويريب كقوز شمعين جباله قلعه سين الكي يوشه
 بونك اذنيه عهد بيمان احي اركو يريريك ووشنه دونه
 ووشينه دشمن اولار زهم بونقد بيمه قرنان اولغولك
 ولا يولك باروي سلكا اولك اولما ان الكي اقباق
 ايب اسير كيمان ايلدن حقا زروم اول عهدك
 اذنيه اوله جباله اقباسين الكي يوشه عهد يولك
 عكم ايلك عاچي زدن بوقصيه به طلع اولك سركا
 كلوب علام اذبي كه اكلار شور وجميله تد پد ووب شوم
 دا احي عورت مودبي خندان كبر اولحق بون اولما عرك نايه
 بونك رسكاه ساقلمه سینه دك ككوك كركه راروب نك

200

موده نوم ككوشتمن اوزدن اكله ارقا ششمه يوريب نك
 جنك ايلوم ووي اسير كيمان دا احي بوشك بول ابد
 اول اركا دن قلغوب اقره شكمي اولك اوزوي موشه
 سلكا نك دوشور يوريب روم ايلنه كند يوكه
 سلكا نك اقره شكمي اولك بولقن سلكا دا احي شمداد
 فارغ اولك كند ووزير كركه وچكركه اوزوب موش وعيشه
 ابد كك كند ولا شين اولان قرنا احي موشه احي اولك
 صحنه يله اولك موشه احي انا وحنه اناغ اوزوب
 طورب سلكا اولك ان اوزوب حيا حيت كوستوي سلكا
 بوليك ديب نيات فرج اولك ايدك احي قرنا شلال اولدند
 موشه احي ايدك احي انا عاقر اولوزير كه قلا شوم اسير كمان
 تر وجمه ايش ايدوب تر سقان تصدي اذبي ككوشتمن اولدند
 استغديار وكروب اولك كمي انا يوريب مدم ايلنه كلرم ايلنه كك

بایته کوندی کله ترمان اوغلی ایتمی سوی چکی بیه
 بوشوب اقدق کی نامن تده بیلیسه سوی چکی بیه
 متلو بیدوب تامر وچ اولک اییدیکه اصل مقصود دایچ
 بوییدی بویولدیرون قالعوب یته اغتیدار اکلدی
 آندان کی اوب اقدقا بینه کجک بک اقدق کی غایت
 وچ اولک قوشو کلوب تام عزانوا کسکرموله کوب
 قوندرب حیا قندلادی اوج جیشلاندی آندان بوند
 بروب مکانه لاکر قلدی جوند سوی چکی اقدق ایلک
 آذنان اچینک ظهور بیدوب تام روم این سنک ادوب
 روم لیه بک اولدی آندان انا طولی کرفیه اهر سلیمان
 بویکلدی که سوی چکی بیکر قلوب جوج ولا یی حفظ بید
 وقم ایلخاقی کلوب اولدی که اهر سلیمان بوشور یی اوب
 غایت متا اولوب جانیه اود ووشب ایشی قیومی اولدی

آندان یستوب چکی بکلر کی کوب و سکا نیل قلمه سبن اگلا
 اصر کیوب ایلا شاقو اقدق وقات ایش اوب سار ویز لید
 شله مضطک کوزدیکه کله کاندی بیوب کیم روم ایند
 کوب سوی چکی اولدی ایش زیککا اهد آندان قالعوب
 کوب ایشخالی کید کوب واروب و سنا بوله بیدلر
 ایشا بول کورته بعض ایل کوب آندان کوب کید بک
 سوی چکی اچی اهر سلیمان اولک کله کون ایدوب کور
 قوشو اوب بوشور معانی اولدی کور اکی عسکر بیز
 بولوب جنگ اوب بعض بکلر روم ایندن قاجوب
 اهر سلیمان واروب کاعت ایلر سوی چکی بوقتییه بیه
 مطلع اولوب سوی چا جوب ماعن ووشب حراچی اولدی
 اهر سلیمان ادرنه کلوب قخته کوب اوردی دن بکلر
 عیتره شمول اولد قو و صحنه مقید اولدی

واز سؤزک سوزکی بئشید زو بوب حسن غا اچر کورکوی موبلایند
 صندی موزی قانی کلونب سزلدی که حسن غا اوزک صفا این
 یولد بکر اندن حسن غا لکش جوقب ائدی که ای بکلر
 وای اولور یولور کورن ندر مومت ایسه اتحق اولامه
 بلش اولان کورکوی موبی کلکی تانیه کیدم دیوب سؤمه یله
 کلن قاولد غا دی کلسون دیوب تانیه دیوب کیدی کتدی
 لکن کلن قاولد غا دی بیلکه واروب موبی کلکی تانیه طوزدی
 این کورب جوق بکلر دایچی بریلکه د ایشوب عهد کتوب
 مجموع موبی کلکی تانیه واروب ائدی ائدی تانیه بللر
 بکلر دن قان فرجه بک و قره مسقل واروخ بک قالدی
 حال بوسر نییه بیخی ک موبی کلکی قرنا شونک خام ایندن
 صحنن در حورت دوزید بکر بوبی بئشوب اینن دویب
 اوزر نه واروبی ائدی ائدی تانیه موبی کلکی حسن غا

کل قهر اولدورن کورن قرنا شونک تانیه کیدی موبی کلکی بکلر اولدی
 کتدی یارشی شدی قرنا شونک اوزر که کلور و بکلر بکلر
 اولدوغن بوب اینن کی جایی یله طلوب درینا قهر ائدی
 تنک دای بی تانیه صلدوق دیوانیه سوز اولب سزلدی
 موبی کلکی اوزن سوزب سزای اوزتیه اوب طوزدی
 ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی
 موش اولب سوز کی کلا به سزای اولدق دیوب کجه اولد
 تامل ائدی کجه طوزب ائدی جوقب سزای دیوب
 کیدی موبی کلکی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی ائدی
 بکلر دن ائدی هان ترابه بک و قره مسقل کتدی بکلر
 ائدی بول بول زور بوبی کلکی بکلر بکلر بکلر بکلر
 کلر غه فلان بکلر دیوب زنه اولد بکلر بکلر بکلر
 بکلر دن ائدی صبح اولدی کورن کورن کورن کورن

سیدن که امیر سلیماناه درجه صد اقاقت اید کز کند و به
 دخیجه اید جگله ملامند و اولان ان الان جگله اید کز
 کوندروب بعینده خراج طلب ایدروب و بعینده دایچی
 اکا بکورد و اولور و سننه کطلب اید استانبول کور کند
 خراج طلب اید که انا سنورک و زیری عاقدا انا قاسم اولان
 اراهم انا کوندروب انا اید کور انا سنورک اید و اید
 کوی بی المال سلیماناه خبر کوندروب موی جکی کوزک انا مال
 شیمه سبن علام ایدروب جگله انا تقرت اید کز ایدروب
 سلیمان جون بو خبری استماع اید مکتوب و خط است
 کوندروب اولان تقسیم اید اید دعوت اید اید اراهم انا
 دخیجه عورتیه اجابت اید همان سلیمان کرمیه شومیه
 اولدی اراهم انا سلیماناه و ایدروب اید و اید اولان سلیمان
 دایچی وم اینه کوی موی جگله جنک اید کز ره اراهم

پانابرو ساه سلیماناه و ایدروب شولکه قزاق خد مند اید
 کوند کون سکور سلیمان دایچی کازرتیه و اید اید
 ایدروب خد مت نایسه قسبن ایدروب اراهم انا دایچی مالان
 ایدروب اید اید اید اید اید اید اید اید اید اید اید
 روم اینه کیمک اید اید اید اید اید اید اید اید اید
 ایدروب اید اید اید اید اید اید اید اید اید اید
 قوشونه قوند اید اید اید اید اید اید اید اید اید
 اولکله اید اید اید اید اید اید اید اید اید اید
 هیچ وجهله صرد کیمه کیمه سلیمان اید اید اید اید
 اولجی اولر سه کور پی تام کیم کیم رعایت اید اید اید
 سلیماناه شکست اید اید اولان کور کیم اید اید اید
 سلیماناه کور کور کور اید اید اید اید اید اید اید
 ایدروب سلیمان استانبول اید اید اید اید اید اید اید

شکره داچی بو صوبیا قاندا دؤب آندن قلوب کسید بکر
 اول طرفن موی چکی اچی سلاک اولد کلد کوردن خدبر
 دارا اول عسکر بکه بوریوب اچو کورد سلاکان قوشولدی
 سلاکان اچی کورد حوش بولدم بوی غراج اول بر صحراد
 قوندی کی جا نیدن ک اچی غزال ول جمعوب بر بولم
 جنک اند بکرموی بک فرا وی صوب اچی کورد اولد
 کلوب عسکر اهل سلاکان کلدی صا اول صوب حیل
 خوف ایدن عثافه سید اند بکرموی قه اولد دویوب
 صلح اولق قرانلوب قوندی اول کجه کجوب حوند
 صلح اولدی کی جا نیدن اکی عسکر قان اولد الا کور
 بلیوب یمنه دیسرم سب اول جمع سلاکلن تکمل
 ایدن جنک اچون بورد بکرموی نیدن اکل تا ارا کوی
 بوردی اولد اریجه رکمان اولد اریجه افس

عسکری اولد اریجه ایا اولد ایدن سا بکر بوریوب
 عسکر بوریوب سنا قناره ارا بی عالی بولوب کندیه اغناد
 ایدن سنا دوز کرا ن قیل اویوب ساقوروبن اولد اید
 سوب شول دکلا جنک اید بکر کورد ایا ن کورن قنار عظیم
 اولدی اولد اید سجال بک اول جنک ایدن موی بک
 قاننه کلوب سید بکر کوراج یاز اولد افس قوش کور اید
 قنما شول سلاکان بر صوب عالی اولد کوردن کور اید
 دویوب عسکر ایزک جنک صوب سن بولون دیجه
 سکر کور اولد خود بکر له ایشا قلدی واییم ایلر کله بولاید
 جمع اول جنک صوبن کورن اولد وارب سلاکلن
 کورد بکر سلاکانه کورن قنما شک قانیه آمانه
 بولمک کور دویوب بکر بولمک ایش بولمک
 سلاکانه وارن کور دی عقیل تا شوب لکری بولدی

چون حال بویله واریغ اولدی بوی بکونک عسکری ایشیدیم
 مینوب کاندیدی سلطان چریس اچی اولد مینان عسکر اورد
 دوشنب خوجوی بکونک سیتی اچی اولد بکه کالایا انا ایند
 اولان بدی عینک تا بوز اولد این چیند ایدی سن کیدیک
 بزنی د اچی عا اولد ایدر کور بوز کما قوما بوز کالان
 قاتین مینان اوج بوز مینا اکیسه قالمیدی مویس
 بکونک عسکری مینوب کاندیدی کندی و بی قاتین بوی
 بکی طوق صد اوردیته آن صالد ای این کور بیدی
 قان اولد بوز بوز دن سلکانه اوق ایدر اینی و کندی
 بان کوب دوز عسکر نه اولدی ایشوب آرا بکیدی
 ایلدن سلکانه اولد جان ایشیه مینوب بوز ای بوز اولدی
 مینان دوت ایشا نول اولد مینوب کاندیدی اول کونک
 واروب ایشا نوله دوشنب کونک مینوب کاندیدی کونک

مینان
 کونک
 مینوب
 بوز
 ایشا
 نوله

ب

کونک بوز سایشه اولدی چون بوز سایشه ایشیدیم
 کال کونک و تقیم ایشیتم زکله اکیسه دوشنب قننه کونک
 اولد کونک مویس ک سلطان قاجوب کید کونک اولدی بوز
 لوزدی سلکانه اولد قره قومه کید کونک عسکر کلیدی
 این سلطان صانوب ایشیه جمع اولد بوز بوز مینوب اولدی
 ملک سیتا تیکری بوز کونک تصویر اورد بوز مینوب ایدی
 همان صوب صالی ووز کله ایشادت ووزدی زبیر ایشی
 خوج ایش سلطان اولد اورد بوز بوز بوز کونک ایدی
 سلطان این صوب مینوب عین ایشی کونک سلطان روز
 ایشیه کونک ایشی کونک ووز کونک ایشی مینوب ایشیه کونک
 ایدی دوز بوز کونک کلویه کلویه مینوب مینوب مینوب
 اولد اوزدی کونک کونک کونک کونک کونک کونک کونک
 او ایشی صوب ایدی مینوب ایشی کونک ایشی کونک کونک

يعقوب بك كلوب سلطانك ابنك وبت عسكرك خلدك به
 كلاكه سلطانك تان ايتون ائدن خيات اكلين
 لاهوت حبس بدوب يا اولدوب اوده اتق ايتدي بدوزك
 بولكيدن هيج بيز صحتك كورد بوزك بولك بولكيد
 حبس ايلان اقره قلمه جي ختايه ائدن بوزك
 اوچل ورتا ايتي تمان اقره بوزك ادا حصا ائدن
 دوت كلوي خلدن ايترا ايتدي جي چون بوزك ائدن
 اقره سوزده اولدي اقره وار بچي يعقوب بچي بوزك
 سلطانك كند وعلوتيه اوتوب اولك بوزك ادا
 البته سوزك هلاك لاونم بوزك ايتدي بدوزك
 اوي تمان باوشا هلاك اوتون كمالك فانيه كور
 كل اوتو هلاك بوزك ايتدي سلطانك ختايه ائدن
 هوزك ايتدي بوزك اوتو اوتو ختايه ائدن

عسكرك خلدك به
 سلطانك تان ايتون ائدن
 خيات اكلين
 لاهوت حبس بدوب
 يا اولدوب اوده
 اتق ايتدي بدوزك
 بولكيدن هيج بيز
 صحتك كورد بوزك
 بولك بولكيد
 حبس ايلان اقره
 قلمه جي ختايه
 ائدن بوزك
 اوچل ورتا ايتي
 تمان اقره بوزك
 ادا حصا ائدن
 دوت كلوي خلدن
 ايترا ايتدي جي
 چون بوزك ائدن
 اقره سوزده اولدي
 اقره وار بچي
 يعقوب بچي بوزك
 سلطانك كند
 وعلوتيه اوتوب
 اولك بوزك ادا
 البته سوزك
 هلاك لاونم
 بوزك ايتدي
 بدوزك
 اوي تمان
 باوشا هلاك
 اوتون كمالك
 فانيه كور
 كل اوتو
 هلاك بوزك
 ايتدي
 سلطانك
 ختايه ائدن
 هوزك ايتدي
 بوزك اوتو
 ختايه ائدن

عائيدن هر دوزك اولدوب مورب ائنه خوزك
 موروي سلطانك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 ايا هوزك مورب بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 ككيد وبتد كور ائنه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 بوزك ائنه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 سلطانك اقره بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 نوزك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 نوزك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 دوزك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 خلدك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 بوزك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 بوزك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه
 سلطانك ائنه اوغليه بوزك ائنه اوغليه بوزك بوزك ائنه

عائيدن هر دوزك
 اولدوب مورب
 ائنه خوزك
 موروي سلطانك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 ايا هوزك مورب
 بوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 بوزك ائنه
 ككيد وبتد
 كور ائنه
 بوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 بوزك ائنه
 بوزك ائنه
 بوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 بوزك ائنه
 سلطانك اقره
 بوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 بوزك ائنه
 نوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 نوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 دوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 خلدك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 بوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 بوزك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه
 سلطانك ائنه
 اوغليه بوزك
 ائنه اوغليه
 بوزك بوزك
 ائنه

ایلیک بوجی ک وئندون بوجی ک حقیق سئلمان ایلیک بوجی ک وئندون
 اولغنه بئشده ی کالیرت نایه برته کتوز کدک منکس
 سئلمان ک کویبه جواب بارون بئدی که ای سئلمان
 کالیرت بر توجیه ایدر کتوز ای سئلمان اولغ و کتوز
 سئلمان اولسون و نهنت و نهنت سئلمان ک شاد الله الکر
 خدیسه بن واد ساجی اولسون اولغوم و لکی کوند و سز
 مککوی به ایلیک بوجی ک وئندون سئلمان ک کویبه
 سئلمان اولغون کالیرت کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 قوتنا ایدی مال ک کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 جمع اولغون بوجی ک اولغون بوجی ک کتوز کتوز کتوز
 و حقیق کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز

۴۰۰۰۰
 ۴۰۰۰۰

بیریزه وئندون بوجی ک کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز
 کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز کتوز

یا خود با فرخندهی آسم کرکند و زور یا خود بولد باشی بکند
 اوستم کردی و عجبک مجموع خلق اول سخن اول کلام اول باغ
 ازده هور نکرده عابدی جا فرخنده بجز ای سلطان عالم
 با شرف و جا نمرنگا ندی اولسون هرزه بر تو چه ایدند
 شما لاریک اولن فتح دضرنت قرین اولام پید کورجوت
 بوزسته سوزد صا اولن عسکر ایله عهد لشوب روم
 ایلینه بوزستی تمام مغرب ایدی نقره دن فالقوب بر و ساید
 ایدی جمله آملو و یا ایا آتنگ کلیمه اولن بیک اولدی آتند
 فالقوب یوق و وایه وارن آتنگ جمه کوزدی شک
 حق ایدب دکسکیز کارنه پیشو بایستابن اول کورنه
 خبر کورنه بری کور سلطه اولن کله و کول ایشید جاک
 بنایت شما کلام اولن فی الحال کس کور صفا ایدب
 کند بری سلطه استیبال ایدوب کال عبرت و کور بر

اولن کلون سلطان بر مومنین قوند روت انواع صیا متلا
 ایدوب موی چلی آیدن تکری حون اولن پید شکانا لایق
 سلطان حاجی کور آیدب کور اوشته بن حاجی اولن اولر کور
 کیدم سن حاجی بوشله له اولن کرک سید عجب کور آیدب
 بن پیر اولم حال اولر قدر دوت کور دن چکی کینه بولد اش
 قوشدی آتنگ سلطان فالقوب برن سویچه قوندی سلطانه
 اولر چه اولر نون کور کور سلطان کلیدیک سلطان کورم ایدوب
 موی کور بولنا یوب اولر برن وارنده تجیش ایدوب آتند
 اراغ اولن کورن لایله کوروب ریتده هور کور آت
 کچی رانایا کچی در خاله کچی سان کچی بولر لای کچی کور پید
 بولر کور کورن ریتل آتنگ آروجه اولام تران شاه الله الکر
 موی چلی کور بولر حق و کور کچی حاجی خدنتک له سوزوش
 سلطان کورن کور مومنین بولر کور کور کورن قوی تمام

حورب یتدی لاری کورد بومر قندان زنگان بوله پجال اوغلی اکر
 پک ارکه دوش زینهار اوغلی با تا کچمه بولغوب کی مستکمر
 نغالی اول بوعظیم حنک اندیز اکر اکر پجال اوغلی لدر
 صیوب اکر تا حورب کید بولور و ایچ فوب سلکا اولار ادره
 دوش کید بکر عسکر اولر کجه با بید با تا ادرجه پجال
 اوغلی بویوب در تندی کوز کویوب کید بکر صباح اولجه بقاد
 کاهنه یتوب در تندی کهروب بکجه ائی اید بکر اول اولار
 نالغوب کجه و کندی در پیوب کلوب صوفیا بید بکر
 موسی چلی ائی یه کور یوب اولد فسه دا ایچ قیشایوب یته
 گلاره ملوندی بولور ایچ کلا سعید اولابوب صوفیا دنه
 عسکر خلقی صلکدن کورب ارقلوب و رقلکر کورب
 اندان نالغوب در تندی کهروب کید بکر در تندی حورب
 شهر کوی ورا سین فوند بکر ائی با تا کچمه دن و بر اکر کید

آغریوب کوردی اندان نالغوب بویچک ناکا بولور زیاره
 عسکر کوردی کیم تو حلیل ایش پجال اوغلی ایچ یتوب
 بزرگلم حنک اندیز اکر اکر تو حلیل شهر اولر کاجد ب
 سلکان عسکر ایچ بویوب در تندی یتدی بکر در تندی حصار
 اید بکر شهر خلقی یتدی بزرگ حصار بویوب اکر تا الله
 اکر بزرگ کوزله بولور بکر اکر اولر کت مر کت کوز
 ایه حصار ایچ اکر کوز بیدر سلکان بوعه بکر اید بکر
 کرایچ اولر اندان بویوب زغره اولر ایه ایدی اول اولار
 موسی چلی یتوب و ما سولوب اید بکر بولور کوله
 نغالی اولر کتدی قی اراسنه اورب سلکان اکر بکر
 سعید اولدی اندان بویوب نلیب یتوب کور سین و سین
 فوندی اندان نالغوب بویچ کلر کلوب کیدی با تا کچمه
 زینهار اوغلی حنک اکر بکر عسکر بولور کوزله ادره

1

بکون و زرخاله بکسان بگدن مخرطکله ای سئلان
 عالاوشنه برانج بکوزا وچ بیلجه معان بهماکلام ای
 ادمومرد و ادر علی العقیلی کلوب سلاک قانانک زنجیه
 اولاسین یوسمکلوب سئلانه کلوب سئلان مضمون
 محقق بیلک آندان قالعوب سرعته یورویب کیند و قونین
 شهرکوی زینده کهروب کجه یله یورویب صباح و قونین
 دزیند ی چوقوب فوندی آند موی چکوی به کلوب تبدیل
 صورت ایدوب باشین کله آکیند نده کوب کلوب
 سئلان عسکر کوروب یته حرات پین میوب کار طریقه
 سئلان هیچ مقید اولیوب اول آرادان قالعوب
 مودن صورتیه فوندی آندان باینه انا لای زان و غلبه
 یازیم اتمکه دعوت اتمکون کوندی رقم اول آراه
 انا لایک و بیلک و زرخاله بکسان بک بیکلر به

کلوب سئلان اولک عسکره تلحق اولد اکر و روس بک ایچ
 سخاغن کوب کلوب سئلانه و صت سین برنه کتوروی کیند
 کوزا و غلی ایچ اولکله به کلوب اینین فوندی آند کیند
 اوغلی کلدی سئلان بولورک هرینه کالاجرت و کلام نایسه
 برنه کتورکدن صکر قالعوب یلور دیه فوندی آند
 قوشونلور کینه یئشیدی آندان قالعوب رولولینه کیردی
 و این اوغلی کلوب این تسلیم آیدی آندان کوس اولد اوغلام
 بریند فونب آندان قالعوب کوز کورالینه کیدی اول آراه
 ازمهر اوغلی جن بک پیش یوز اولدیله سخاغن کوب
 کلوب سئلان اولک این ایدی و موی چکی باشین بکلریند
 کینسه قالدوغن کتوروی آندان سئلان عسکرکله قالعوب
 خمه بولیه فوندی آندان قالعوب تر صوتیه ایدی آند
 علقه الدین اوغلی صحرایسه فوندی اولدیله لرافدن اولک

بَلَّارَك بُولُوبُ اِلَا عَتَّ اِيْدِي اَنَدَسَنَ مَا سَرَلَا نُوْكَ بُولَا شِيْئَه قُوْنِدِي
اَوَّل مَرْتَبَه مَوْبِي جِهَكِي اِيْجِي خِيْجَانَه قُوْنِدِي اِيْ رَا لَدَا هَ بَلَّارَكِي
خِيْجَانَا نُوْبُ تَمَايِي اُوغْلان وَسُوْجِي اُوغْلان قَانِيْه اُوْتِيْبُ
بَلَّانْدِي كَالَان بَلَّارَكِي قُوْبُ قَرْتَا بُوْبُ اَبَشْ اَبَشْ كَلَّارُ
بُولُوك بُولُوك فَرَا بُوْبُ كَلَّارُ سَلَّارَا نُوْكَ اَلِيْن اَبُوْبُ خِيْئَه
بِيْلَا نَكَلَا دَه بِيْر سَلَّارَا ن بُوْبِي كُوْبُ حَقَه سُنَا جَات اِبُوْبُ
سَجَّحْ شُكْرَا اَلِيْدِي اَنَدَسَنَ قَالَقُوْبُ جَا موز لُوْ نُوْكَ اُوْتَا سِيْه
قُوْنِدِي اِيْ كُوْن اَنَدَسَنَ قُوْفُ اِبُوْبُ قَالْدِي اِيْ لَمَّا فَرَا مَوْجِي
بَكْرَا بَلَّارَكِي يَكِه اِبُدَجَا كُنْدِي اِيْ دِي يَكِي قَا بُوْبُ
يَزَلَه اَمَسْتَه اَمَسْتَه سَلَّارَا نَدَسَنَ بِيْكَار بُوْبُ بِيْجَكَه قِيْئَام
اِيْدِي بُولُوك نَدَسَنَ سَلَّارَا نَه اِيْجِي خِيْئَه بِيْشِيْئَه بِيْجَه اُوْتَشْتَه قَرْنَا
شُوْكَ اُوْرْدُوْكَه بُوْر بُوْدُوْر دُرغا قَالْ كِه سَلَّارَا ن بُوْجَه بِيْ
اِبِيْدِي جَا ن بِيْزُوْر بُولُوبُ بَلَّارَكِي جَمْع اِبُوْبُ وِيْزُوْر بِيْجَه شُوْرْتَه

اِبُدِي جَنَك اِيْجِي اَن اِيْ كُوْر دُوْجَه دَر بِيْئَه اِيْجِي نَدَسَنَ بُوْر
قُوْنِدِي اِيْ جُوْر دُوْر قُوْز جُوْر ك اَوْبُ كَلَّارُ كِيْشِيْ اَوْبُ زِيْلَا جِي
قَا مَرَا وُلْدِي كِيْم اَوْلا دُوْجَا ك كُوْر دَه لَك اَوْلَد كَلْن سُنَال بَلَّارَكِي
وَاْرْدُوْ كِيْجَه اِيْجِي اِيْ دِي بِيْك قَا بُوْ اُوغْلانِيْ اِيْجِي كَلَّارُ
مُوْر دُوْ اَنَدَسَنَ مَوْسِيْ بَلَّارَكِي كَلَّارُ بُولُوك اَوْرْدُوْجَه
كَلَّارَا ن كَلَّارُ مَهِ اِيْ بَلَّارَكِي وِسْرَا نَه كُوْر دَه اَوْرْدُوْجَه
بُوْر دُوْ دِيْجَه هَا ن بِيْزِيْئَه اَلِيْجِي اِبُلُوك اِبُوْبُ بُوْر دُوْ بِيْجُوْ
كَلَّارَا ن اِيْجِي سَلَّارَا ن عَسْكَر اِيْ شِيْئَه نَه حَكْمَت اِبُوْبُ اَوْرْدُوْ
قُوْبُ مَوْسِيْ جِيْجِي عَسْكَرَا ن اَلَا اِيْ كُوْر بُوْر بُولُوك بَلَّارَكِي جَنَك اَبُوْبُ
اَز قَلْبِيْجَه عَسْكَرَا ن نَه اِيْ دِي مَوْسِيْ جِيْجِي بَلَّارَكِي بُولُوك
بُولُوك سَلَّارَا نَه كَلَّارُ كُوْر بُولُوك بُوْر كِيْجِي اَبُوْبُ اِيْ دِي قِيْئَه اَوْرْدُوْ
بِنَدَسَنَ بُوْر جُوْر بُولُوك قَرْنَا شِيْئَه بِن بُولُوك كِيْجِي اَبُوْبُ اَبُوْبُ
وِيْ بُولُوك جَا ن اِيْجِي سَلَّارَا ن كَلَّارُ وُرْدُوْ سَلَّارَا نَه اَوْبُ نَا نَا رِيْصُوْبُ

نرگان اچینه کهرجک نوزدرکه جگه جتک بدکن ایزید انا اینه
 کورب یورب ساکایل چکلرینه فوآک نوپو دوزک زینجه سوچ
 چکی اوزتایه دایلم نوپون بک کوزد بکه کتد و سچر کزده ده دوشب
 ایش مددن کجوب ایشال تا رست بوق همان فاجیق سوزدیت
 کوزکی جک اول ادا اینی عیلا دویب کلوب قاپور قاپی چینه
 کزده کوزد بکه قاپور قاپی دایچی ایا کوز جتک این جتک این
 عاجز قاپور کتد و نه افراندن علوا بدوب طوق ایتدک
 قاپور قاپی دایچی چاره قالدی این کد اتم سوپ الله ایزد اتم
 دیوب این عیلا دویب قاجدی ما مولود اولوریم اهدوب اتم
 چلدرک آتیمی واروش این بکه ما یورب ما مولود اولور اوزل یورب
 اذن دوشب بینه یازر حقیقه بالیزید انا و عیلا اولور اوزل
 ییتسوب موزند سوپ لوبن اذن بکلد دیزر عسکر و اچیلد
 بعضی ختم ایدوب و بعضی قسا دمنقطع اولدی یوزج اولوب

بلنه اوغلی نیشوب اهر سلطان کیمی کیک نیکد و رک دیوب این یوزدیت
 اذن اویب سلطان کتد کوزدی سلطان این کوزدیت ختم ایدوب
 کوزدیتن قان باش ایتدی موی چکچ دیم ایلنه کپی سیدل
 و دیب یی و کوی کوزن ادا تا خلق ایدوب عیلا کوزد کوزد
 اولون ایشی بیلنه شهید اولوب دارقنادن دارقنا بیزطکت
 ایدی له اکلیم و اکیه نیشون و منکوز ایتد سلطان
 قوزلا شوی موی چکچ یزد جتک بدکن ترمان اوغلی ایلدی
 فرجه عینت یورب عسکر جمع ایدوب کلوب بروا اوزد
 دوشب تا اوزد کوزکون خاص ایدی اوز کوزکون سلطان
 عیلا خیرن یورب همان ساعت شهر یی و عیلا تری و سیدل
 اوده اوزب تمام خلق و خیرن ایدوب قاجوب کید جک
 اول کوزکون اها ایز ایزین سوپ بتوب کپن قهر و کپن
 اهر ایدوب و اکلیم و سا یاز سلطان کوزد و سه اویب انا ادا

وخرم کردند برودن تا به کلوب آمدند آن ایچین کهره شکره پیر
اند کرد سلطان موی بیلی ، مدکن خنک ابله و بی
ایته مغز ادا شاه اولدیغی چون سلطان الان کیم
وانکیلین سلطان محمد بن سلطان ایزید بن سلطان مراد
بن سلطان اردکان بن عثمان قرنجی موی بیلی کون سکون
کی جانیه یله ادا شاه اولدی اراجدای عاده کون قهر
ایویب برودن ادا شاه کلایک کلامین خراج
کندی تمام عدل و ادکونه دونه مالک عمره سه سید
کند رون خشنه و داعی ایدی ارا شاه ایدین کلایک
قره بودن اولویبه ، برمی اچی تلخه موی بیلی ارا
مکون اولما ایدوبیز با بن کون سرب اکثر ارا ارا
کریون سینه ن جغارب درون و اولو سنا عت ایدویک
سلطان معلوم اولدی سلطان داعی قایوب ایزید با اید

ترا اید که عسکرله واروب ارا با ارا ارا ارا
سلطان اردکان کون ایزید با شاه ارا ارا ارا
موی بیلی ارا ارا ارا ارا ارا ارا ارا
مکلام ارا ارا ارا ارا ارا ارا ارا
اوب سرب و سرب ارا ارا ارا ارا ارا
ایزید با شاه ارا ارا ارا ارا ارا ارا
درت سکران زیاد ، مکلامه ارا ارا ارا ارا
داعی ارا ارا ارا ارا ارا ارا ارا
ایزید با شاه ارا ارا ارا ارا ارا ارا
کون سرب ارا ارا ارا ارا ارا ارا
قرمان اولغین ارا ارا ارا ارا ارا ارا
اولش کون ارا ارا ارا ارا ارا ارا
اوب داعی ارا ارا ارا ارا ارا ارا

صغیر روز دردیو دچقا روت عسکر ایجه قره دوشید
جون حال بک بو و جهله سوز سوزیلدی کورکون موزا ش
و بکلاریکی اروج بک و علی لک ابله بولسور قصیه آنک
یزد اولو ایوی بک ایدلر کسه دنم ایل کلر نه و نه لر
هریزه مستغفل کهنف کوندن کرا اولیوه کوالو ایزاید
کینه واریدی ایل خصارا ایدن انا کوردن و کلر دت
مکولر ایزوت کوندرد بلر موزوز ایزاید داعی هوید
کوب لویا د کوزیک نوزا یاشین کجوب دنم ایل کلر دت
هریزه مکولر کوروت قر جنتیلک داعی ایل صنت
صغیر چلی بده اولک ایل سوز بک بیدر ی جون کوب
آنک بئشیدی هسان دنم ایلر نه قره دوشیدی بوز دت
للمان سوز داعی نه و کل ایدر و بوز دوشیدی تا ایل
عسکر خاقندک زیاد کینه ایلر بوز دنم عسکر بک

کوب اولب موزوز صغیر لک عسکر کوب زیاد اولد غندک
سنا اوزوت روم کریمه کینک سوز ایلین دوزکن صغیر
سید انا دات بوز سید رحمة الله فلور نوع نیالک کز
ایب مملکت سنگرد بو یجه صحت کز ایدن دم کور
داعی کز صیب عهد و نیان بکلر ی اقیاق التوبند
یک کول باشین فلور بکلر ی صغیر صغیر میند
دنت بک دوز اوزن لکری اصن ایلک لک لک لک
نخلع اولب بکلر جنک ایدن دت بکلر دت
اولد چون قینت بوز جهله اولد و عین کور یکن عوج
یک کوب اقیاق ایدن اول جهه مان بک ایزه شیند
ایب بوز جهله قیال اولد که قایل وصف اولیه جمع
عنه موز اولب بکلک اولد بکلر ایز عسکر فلور عوج
ای کور بکل اصناح قلعوب مرف مرف بوز بوز قاسد بکل

دولت کند و سید آن بوز جویر کنی بیچک مسان اولار سطلای
 دوشنب قادی ما موزلویه کلچک چخال آنک آرد و دت
 یتوب هوت کپ شیکه بوغب هکاک اولدی کز ائدن سلکان
 مراد دولت و سنا دتله کلوب آدنه عت ایویب آدنه
 عش و عشرته مشغول اولدی بس اول قش ائنه آدنه
 اولک هکاز اولیج اولوغسک جمع ادوب سلکان مراد
 دولت و سنا دتله ایسا نوبل آردنه سوجه اولدی
 کلوب نیتا نیتا نیتا سینه عاصمه ایچیک ارام ایشا
 قلعه ده جویب کلوب غریبش کتیکه سلکان مراد
 ایچوسله شرف اولک اوشا ایچا اینها بیخند
 کویب مرتبه و زارت آدنی ایوی بولور اولار کویب
 سکا سلکان مراد کویب نیتا ایچ صلی بیچک بیخند
 تن تاج الدین اوغلی حمزه کک باش اولک کلوب لوت

کویب مرتبه
 سکا سلکان مراد
 تن تاج الدین

قلعه سینه دوشد یکر بوغبر سلکان مراد بیخچک هاند
 بیوقوف ایسا نوبل آردن قالعوب کلیم لهدن کویب
 بر و سنا آئنه آردنه سوجه اولدی ایچیکه چخال ک
 واروب شمر بیخچک تاج الدین اوغلی ایچ قاور چخال
 بک الله بولتوب یزیر یله جنک ادوب یزیرنه کوند
 حواله ایچ کویب ایچ خیل اولک آتا چخال ک
 زهی زیاده اولک حرد ایضا ایوی هاند سلکان
 مراد ایچ یتوب شمر ایچا کد ایچک المراف حوز ایچ
 شمر ایچیکه سکا خلقی کویب مزید بک صلی بیچک
 سلکان مراد کویب اول ساعت بوغبر آدنه حواله ک
 اول وقت تر بوغبر صلی بیچک اولدی باشینا ایوی س
 تاج الدین اوغلی کلک ایچیکه کد ایچک بکر اولدی
 قایت برقت اولدی کد کد کد سینه اولدی

زید بکر قایم و ریبوب سلطان و دلنکه وارث حکامهم الذی
 فرق الی کون خاص الذی یما قیت فتح ابدی نمالیک حروریه
 اطاق ابدی اندن دولت و سعادتله ادرتیه کلوب
 تخننه سکن اولب عیش عشرت مشغول اولدی سلطنت
 مراد و نمانه وارث قشهری و یک شرییح الذی دره
 سلطنت مراد آردن عیش و نوش ابد سکون فتح
 اولند و حق المراد جویانده اولان بکلر ششاق خبرت
 کوندوب و نمانه دینی حکوندوب اندن زات ملک ابدیک
 قرمان اوغلی اراهم بک العیبه تقصیف ابدیا عزیزا لکم
 ایتوب کتکلب الذی آبدن سانس جویان و برمش
 ایلچی اچی سلطان مراد کلوب خبری نقل ابد جان سلطنت
 مراد داعی وزیر لیکه و کلر بکه مشورت ابدت ایتاق
 اولد اراهم ارا نمانه ابدیا و غلی ملل ارا نمانه

عامی مسکرا ابدی انا ایمیینه وزیر اولدی فیصل الله انا داعی
 وزیر اولب سرویه انا ایدی دردن قویب قرمانه قورولک
 یمن ابد ایزهسان اولدم المرکه مکروب کز ارا وزیر مسکرا
 جمع ابدوب انا اهلوی گرینه کویب قرمانه متوجه اولدی
 قرمانه وارث قوتیای فتح ابدی قشهری و یک شرییح
 فتح ابدوب قرمان اوغلی اراهم بک معادرت ابد سوب
 انا جوب کاشه کردی سلطنت مراد اچی قاقا و غیندن
 مجموع قوتیه خلقین سکون ابد و بیتمه حصان کوردی
 انا اکثر قرمان اوغلی اراهم بک کورک عودت کسلطان
 مراد انا قوتیای ایدی مراد انا خنا و نکلارا و غلیکه
 کلوب عت ایتوب سلطنت مراد اچی اولد ششاق مراد
 قول ایتوب سون کون انا غنکویب قرمان اوغلیکه صلح
 ایدی قرمان اولدم سلطنت مراد انا قشهری و یک شرییح

سمندره بچی سهوت آلك نوغا سوارت اېب اولدوچك
 سلطان مراد سهوتك بو اصل حركت كوت بوند كه عسكر
 جمع اولدو سمندره اوزره توجه اولدوچي نوك سكر
 بو اوزوش بندن عسكر جمع اولد سمندره اوزره
 توجه ادي عاقبت عسكر كه سمندره ورك اوزره وليد
 خاص اديجك سهوت داچي حال عاقبت اولدوچي
 جميع اسبابله قاچوب انكروسه وار بكي و غلبرت
 سمندره قوت بزلعهن كوت كيندي هيل سلام داچي
 غيرت نمازير كه قلعه خاص اديب بركي آي قلعه
 جنك اديب عاقبت فتح اولد سهوتلكي و غلبرت
 قندو بتيد كه اسباب اولد كلوب سمندره نوك كلوك
 لوعان بگه و بولدي سلطان مراد وركت كه كلوب سهوتك
 اكي و غلبرت بووقت حبر اديب نندن داچي عاقبت روتب

قومان اولغه كهرو باغليوب دوت آرتيه طه بوي نارنج
 بو نوك مكر اوزر لوقه بچي بندن اديب كلوب ادرت
 اوزره سلطان مراد انكروسه بندن و بندن سلطان
 مراد چون وركت كه قومانه كوش اديب انكروس قزالي حلي
 بگل جمع اولد كلوب لامة حصار اديب قوت عسكرت
 اديبكي غلندن سلطان مراد انا لولي عددم ايل عسكرت
 جمع اديب و بولديوب و بندن كوت انكروس اقله
 بولديوب وچ ابي عسكر اديب اولد برفاج باه قلعه لوز
 سوت كلوب بگه بوليدن بو كره كوت بركي قلعه
 سون باويب حبه ادم قوت كلوب ادرت عسكر اديب
 سلطان مراد سمندره فتح اديب و بندن سلطان مراد ورك
 ادرت اوزركن كا كا انكروس كلوب سمندره دن
 كوت سلطان حلي اديب اديب عاقبت ادرت ادرت

بلیان انا تاشلیه توتانه بدوی جان لقا ته کوندردی شنه
 کوزلیته سبال کجوب کوزالیدی سلسلطان مراد دوت و سنا
 دنله آدین سترکن اولدی اکره سبونه لبره دوت
 چوب زلا دیه کله یی زه سبوت اکره وارینا لکن
 لیا ابد و نه تمام احوال ایب انکر و نورا ایی عسکر
 کجوب د سبوت عسکر لکه ویا نوره کلوب لیزه دت
 کجوب لاجه حصاری باقوب آدن بیترغا قوب آدن ستر
 کوی باقوب زلا دیه سوجه اولجا ق سلسلطان مراد ایی
 بو خبری لشد ب دمه ایی عسکر کون جمع ایب کابا و لک آدی
 بور بوب صوفیا یاقوب زلا دی د ریتید نه سوجه اولدی
 اولدی یی مخالفت ایب بز قاج کون آدی جمع اولب بلیت
 شس ولنجی جلدن جمال اولجوب کافوز ایی نیدر اولدی
 آدن د قوب کتدی سلسلطان مراد کافوز کف کوز لبره

دور ایین مورخان بکه و شت انا لعلی عسکرین بلیان انا
 قوب کافوز ک آدی عسکر کون د بکه کافوز ک بوز انا
 اولب کوز ده کرجون کافوز طلع اولدی بکه آدی عسکر
 عسکر یی بوند بیتره دتدن بوضوب اهل یانه علم
 آدی عسکر کلون کوز برون بوضوب سلسلطان عسکر
 صوبت خلیل انا قرینا ایی عسکر یی عسکر یی عسکر
 ادر یی صوبت حبس ایب و ب اولوب کتدی لک کافوز لبره دت
 کتدی یی سلسلطان مراد ایی و لکله آدی عسکر کجوب
 کجوب لک عسکر یی عسکر سلسلطان مراد کافوز قرینا عسکر
 کلوب ساهم سوزدی بکه سلسلطان مراد اولب ایی
 قسری ایدی سلسلطان مراد ایی کافوز ایب و سبوت
 ایی کون دت رالاقه مضاحکه ایب سسکر کجوب
 کافوز و ب عسکر کجوب حاکم ایی ادر توتانه عسکر کون

کجی بقیه کلدی چو بی کلدی اولدی قیال توبه جی بیینه
 کدی دوت مرفدان ائن سکر کوب و اولوک ای صلاک اولجت
 فومه خضد نام بریکت همان چخو یوب حمیه له قرالی رودی
 اول اعلی آنه صلاک ایدب باشین کسوی سکوا روجه
 دیکد بکر جون زال صلاک اولدی بی بی عسکر وک طایر
 اولدی معلومد اول هریت بولان اصل یلام جمع
 اولب گاون یزوجه فلیج اورد بکر که گانر قاشقود
 اربا فلر اقدی باقی قلدن گانر چی فلاق مرفد طویب
 دویجه عسکر سینه دوشب قاشد بکر مال و انبا لری
 ندرایسه برین توبی اصل یلام غارت ابدوب
 یزوجه مستم اولد بکر کیه مجموع قرا اچ اولوب
 روم ایلی کلر بکر اورد بکر روم ایلی عسکر کله گانر
 ارونه دوشب بکر کون ویزجه قویب شول دکلر کافر

دکر اولد بکر یزجه شها دت اولوق فاجعتدن اویک
 واحسن د بکر یزجه ن اوزشا دغا ایدب زشا الله
 حق مال اهل ساهمه فرصت وین همان اوزشا دولید
 بویرد اولت سعادت اید چک سلکان مراد اچ الله
 توکل ایدب ول یزجه طویب تازشو قانان عسکر
 خلق کلوب سلکان مراد ایدب ایش جمع اولد بکر
 گانر عسکر بی ایدوب مجموع جبه و جوشن کر لید بکر
 و تکمل اکرین دویب تعبر کون چالوب عقاله اولوب
 بویجه کون اهل سلکم اوز یزجه سلکان مراد
 سنجایه طور همان قرال بوی کور عک کندی و
 مغرور اوب سلکان ادم دویب سکوسان اینه اوب
 حمله ایزک ایتا اچک گانر بکر پی تیغ اید کوز د بکر
 تمکن اولدی سلکان مراد اولد ایزجه حمله اید چک

ملاه ابدوب سهرطوتد بک شاره گلر دی آندان عسکر
 مجموع صحیح و نالو کلوب سلطان مراد وک او کین بوزاروب
 قاجد قکر بیجون اغندارا ابدوب دعا ابد چک سلطانات
 مراد اتک خشم ابد مراد ابدی که باش باش چکل عورت
 لیا بهن کید روب تحقر این کرا خا لامرا بی مراد اوشا
 همدن تننا آسیند عا ابدوب هزاره زولو ایتیا سکر ایدر
 اوشا آلکروک سوچیندن و آن کلوب آندان دوتی خنج
 و نظره ادرینه شویحه اولد بک بوغ و حضرت هجر نوک
 سکر بوزوق سکر بی بی لینه ابدی سلطان
 کلوب سلطان محمد معینا به کیدوب آندان سدا کوز
 او زایه کافر کدیر عزا اولدی بی مراد سلطان مراد
 دولت و سعادته وارن کافر بی صیوب آندان دوتی
 ادرینه چکل آدرین بیغ کون طوب عیش و نوش

ابدی معینا به شویحه اولب کید بی بوین آدرین سلطان
 محمد قان خلیل بانا و رعوتین بانا و شهاب الدین بانا به
 اوردوب عیش و نوش ابدی بانا و بکلر و ارا به گلر بی
 مشورت ایدر سلطان مراد بی کور ختنه کتوروب سلطان
 ابدوب سلطان محمد بی کور معینا به کوند کرم آید
 ابدوب خلیل بانا و بیجی بک و سا بر بکلر ابدی قیاق
 ابدوب سلطان محمد آید بک که اوشا و ولینه کلر
 و که لطف ابدی کلان آلسک اول حوز قول ایتیمان
 رضا بی به اولسون و بوسلطان محمد ابدی ایتیمان
 دیوان کون قوی خلیفه و بانا کر به سلطان مراد عاص
 بانا اونی ابدی ولوب شوک کال رعایت و ادا
 سلطنت و وزیر کتوروب سلطان کرم قننه کلان
 ابدی سلطان مراد ابدی و بانا ارا ابدی کلوب اولب عاقبت

سحر

سَلْمَتِي قَوْلًا بَدِيًّا يَا أَيُّهَا كَيْدِي أَمَّا بَدِيٌّ سَلْمَتَانِ
 عَمْدًا وَكَأَنَّ مَصْلَحَتِي كَوْنِي بِرَأْسِهِمْ يَا ثَنَا وَصَرُورَهُ يَا لِي
 فُؤَادِي كَوْنِي بِهِ بِرُؤُوسِ نَشَانِي عَمَّا بَدِيٌّ يَا كَسِيرَةَ
 وَارِي تَقَاتِلْ عَدَاؤِي أَمَّا بَدِيٌّ أَمَّا بَدِيٌّ سَلْمَتَانِ مَلِدَةً وَكَلِمَةً
 أَدْرِيهَا كَلِمَةً تَحْتَهُ أَوْزُوبُ عَدَلٍ وَدَاؤُكَ نَجْمَةٌ سَمَوَاتٍ
 أَوْلِيَّي سَلْمَتَانِ مَرْدِي كَوْنِي بِرَأْسِهِمْ سَلْمَتَانِ مَرْدَةً وَكَلِمَةً
 أَدْرِيهَا أَوْزُوبُ مَشِيئَتِي مَطْوُونًا لَيْكَ أَنْ كَلِمَتِي
 مَعْدِي وَلَا يَتَيَقَّنُكَ أَوْصَافِي دِيوُونِ سَلْمَتَانِ مَرْدَةً تَامَةً وَظَهْرِي
 أَيْدِي كَيْ مَعْدِي وَأَنْ تَسْتَأْذِنَ يَا شَاكِرَ وَبِكَلِمَتِي أَوْلِيَّ
 سَمَوَاتِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي
 عَسْكَرِي بِمَا يَجْمَعُ أَوْلِيَّ أَوْلِيَّ مَشِيئَتِي بِرُؤُوسِ سَمَوَاتِي
 أَنْدَانِ زَمَانِيهِ أَنْدَانِ مَعْدِي وَأَوْلِيَّ مَطْوُونًا لَيْكَ تَحْتَلِكِي
 أَوْلِيَّ كَوْنِي بِهِ بِرُؤُوسِ نَشَانِي عَمَّا بَدِيٌّ يَا كَسِيرَةَ

كَرِيمَةً وَأَوْلِيَّ عَمَّا بَدِيٌّ سَلْمَتَانِ مَرْدَةً وَأَوْلِيَّ كَوْنِي بِهِ بِرُؤُوسِ
 نَشَانِي عَمَّا بَدِيٌّ يَا كَسِيرَةَ وَأَوْلِيَّ مَطْوُونًا لَيْكَ تَحْتَلِكِي
 يَا شَاكِرَ وَبِكَلِمَتِي أَوْلِيَّ سَمَوَاتِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي
 عَمْدًا وَكَأَنَّ مَصْلَحَتِي كَوْنِي بِرَأْسِهِمْ يَا ثَنَا وَصَرُورَهُ يَا لِي
 فُؤَادِي كَوْنِي بِهِ بِرُؤُوسِ نَشَانِي عَمَّا بَدِيٌّ يَا كَسِيرَةَ
 وَارِي تَقَاتِلْ عَدَاؤِي أَمَّا بَدِيٌّ أَمَّا بَدِيٌّ سَلْمَتَانِ مَلِدَةً وَكَلِمَةً
 أَدْرِيهَا كَلِمَةً تَحْتَهُ أَوْزُوبُ عَدَلٍ وَدَاؤُكَ نَجْمَةٌ سَمَوَاتٍ
 أَوْلِيَّي سَلْمَتَانِ مَرْدِي كَوْنِي بِرَأْسِهِمْ سَلْمَتَانِ مَرْدَةً وَكَلِمَةً
 أَدْرِيهَا أَوْزُوبُ مَشِيئَتِي مَطْوُونًا لَيْكَ أَنْ كَلِمَتِي
 مَعْدِي وَلَا يَتَيَقَّنُكَ أَوْصَافِي دِيوُونِ سَلْمَتَانِ مَرْدَةً تَامَةً وَظَهْرِي
 أَيْدِي كَيْ مَعْدِي وَأَنْ تَسْتَأْذِنَ يَا شَاكِرَ وَبِكَلِمَتِي أَوْلِيَّ
 سَمَوَاتِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي وَرَأْسِي
 عَسْكَرِي بِمَا يَجْمَعُ أَوْلِيَّ أَوْلِيَّ مَشِيئَتِي بِرُؤُوسِ سَمَوَاتِي
 أَنْدَانِ زَمَانِيهِ أَنْدَانِ مَعْدِي وَأَوْلِيَّ مَطْوُونًا لَيْكَ تَحْتَلِكِي
 أَوْلِيَّ كَوْنِي بِهِ بِرُؤُوسِ نَشَانِي عَمَّا بَدِيٌّ يَا كَسِيرَةَ

با دغا اترانیدی بریزونه اخلرد و عهد بکر کج کردی
 فودون کجوت حضرت یون نصاریه سهد بی شوشه
 د کیره و کدی اول آراهه و نیک کوه سیکه جلد
 ایدوب نیکو کج و کوه سهدن طوبه و دوروب ملاق اولدی بکر
 و نیکو کج کجی خلی قجوب قلمیه کوه کج بکر کج و نیکو
 اهل ایام کور کجک الله تو کجک ایدوب یا زینا بکر
 مری کج کور کج و اول سوبک طوبه کج کج کج کج کج
 قلمه نوره دوارین یقنا عد بشکله د بکر حصار اولدی
 مری کج بکر کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 بکر کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 نیک کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 د بکر کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 آنا کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج

نسا هک الله کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 مری کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 ایدوب کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 مری کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 اولیه کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 یا ایا اولدی کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 ایدوب کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 و کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 ایدوب کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 قبا و صف اولیه و کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 ایدوب کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج
 کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج کج

قاجوت کچلرته کوروب ندانه اولد بولور عسکر ایلکم داعی
 شهن کوروب نه یغما ایلیب سنان اول نکور پیل طوب
 باشیز کسک بکرتانی برونه واریدیکه سئل نمانم
 میردی اول داعی مملکت اولک کر لیکه اول اولدیله اولیا ایل
 انبر اولدی اولداش اولیام داعی اولت وسعا دایله اولک
 دولت قان اولیام کوروب نمان اولد برونه جومله
 نجهت اولدیله قایل وسعا لیکه هیچ اول وجومله
 قان کرمتم اولدوغین کینه نیان برونه ماسید اولد اولیا
 دولت وسعا دایله کوروب اولوغین نمنک اولوب
 بولر نمنک استانبولدن قان کورک اولوب بولورده حصه
 کوروب کازنا اولیگمه قلمز اولک مینا کورک کوروب
 ایلمت اولدی بولورده بک واروب قوم هنجور وینا
 دوی فتح اولوب کلوب اولدا اولیامک دولت اولوب

اولوب طوب چن اولدا اولیام کلبل با قان اولدی برونه
 قان اولوب کورک طوب اولدن بریشان اولشید یگانه امر
 اولوب کلبل اولیا هنجور اولدی برونه جمع اولدون بیکه
 هنجور اولوب نکل اولیا اولدی وسالری وار پیکه
 هنجورین خزانه مایه ایچون سیک اولوب عاقبت ایچون
 مملکت اولدی اول اول مملکت اولان ایچون اول مملکت
 کلک کلک تشریف کوروب برونه کورک برونه
 استانبولک سولای ایچون قوشید کلن سلیمان و برونه
 دولت وسعا دایله اولدن کورک اولدنیه کلوب نمنک
 اولدی کلورده اولیام اولدی وسعا لیکه حصه
 اولوب قلمه سنج اولدی برونه کورک اولدا اولیام اولدی
 اولدن قراعت اولوب اولدن نمنک اولوب اول اول
 و جوالیدن کلان ایچونک و سوز و برونه یگانه کلور

۱۱۱

قلتم كرين نكدم ايدورنتم لگكيدن نه دكلورنما دروزاريس
 سمنديه و سوردجه حصاردلك اذيه و وشب نككيدن
 داچي تالانت نكك شغول اولك باوشا و ايلام حلدت
 قانوقلنكه حصارك اذيه بوروش ايدك حصاردان
 بعين كا فرجهوب چي سئالكن خالنت ايدوب
 جنك ايدنر باوشا و ايلام داچي قايوب اذيه
 اددوب نرجه كا فو قتل ايدوب حصار اوج قان قلتم
 ادي نسا ايدوب نكك حلقين اسير ايدوب نك
 ايدنر اذق اول قلتم بين داچي قايوب ايدنر اذق
 ايلام و زلت رسا و الله اذق لوروب مهر و زلك و غلنه
 ايجي قوشب اولد ايجي روب و قن ايلن سئالسا ايدنر
 باوشا و ايلام سوردجه حصاردلك و امون قلتم سوزك
 نكك حلدت كرين كوزك و زلت رسا و الله اذيه

سوزجه اولب نكك باوشا و ايجي اول ايلام و زلت اولب
 اذقن كلوب نكك اولد ايدنر تا ايجي قوزك سوزك بوز
 ايلام قزقن و ايج اولب باوشا و ايلام اذقن نر قنصر
 ايدوب اول نيل سئال اوكيوب نكك اسود مال عيشن
 عيشنه شغول اولدي باوشا و ايلام اذقن ايدنر
 چون سئالان ايلام سوردجه حصاردن قانق اولب
 كلوب نكك اولدي ايلامه خالق اولد لورن اولك
 سئالدر كلوب نكك ايدنر ايلامه ايدنر نكك
 نه سئالان قوز و ايلام تاچه اذق و ارسه ين و نر
 بعين سئالان قوزيله اولد ايدنر ايلامه ايدنر نكك
 اولدي ايدنر اذقن قانق ايلامه ايدنر ايلامه ايدنر
 قانوقلنكه خلوت ايلامه ايدنر اذقن ايدنر
 و ايلام ايدنر نكك ايدنر ايلامه ايدنر ايلامه ايدنر

ائدي ته سغد از محبوب و محبوبه واريسه ارب سغ
 و ظلمه ادرنيه گلندي ادا شاه اسلام زاري و زليخه
 و جمله وني ايلان لدي ده تاريخ سكريند ايلانم اولب
 بهار نيشون ادا شاه اسلام سكر جمع ارب سكريند
 طوبه كد روب وني ايله سوغه اولدي و زلمه كه
 اولدي غوياري زينه وارو و بير تاريخ كونه انك زريند
 طوبه طوبه و توفك ارب قلمقك بيج رولون
 يوق حراب ايد روب قلمه خانق ادا شاه امان دلب
 قلمه و زيم برك ادا شاه اسلام اول قلمه و زلمه
 ارقوب ادا شاه ريمه ي ارب ابي ابي بر تاج كوند
 ايجن قح ارب سكر جمع سارا ليري بيل ارب ادا شاه
 ادم توبه تراجه بك روم ايل سكر كه واروب محوري
 فتح ائدي با شاه اسلام وني ايلان تمام فتح ارب

كونا ادا شاه سكر قلمق ده سوز و پير و ادا شاه
 باور خانق سكر بلكه كلوب ايلان ادا شاه ادا شاه
 كلوب و تاج كوند طوبه ادا شاه اسلام و كله ايلان
 و تار و غلند ايلان كلوب اناج قسغ و زلمه امان
 و يوب نيل اوز بيلك نوري خراج و بركه ايلان ادا شاه
 ادا شاه اناج اول قسغ و ادرنه و بيلك
 حقه حمد و تارا ائدي ادا شاه اسلام ايلان ادا شاه
 سوغه اولدي ده تاريخ سكريند ايلان بلكه واروب
 بهار ايلان ادا شاه اسلام سكر ايلان ادا شاه
 كوند روب و زلمه سكر جمع اولدي بيلك ايلان
 اولدي بيلك سكريند كونه كورم ايلان ادا شاه
 ايلان بيلك ادا شاه ايلان طوبه و كلوب ادا شاه
 دولت و سارا ادا شاه سكره سوغه ارب سكره ادا شاه

له پکړي لوب کاچپک دژبنده ن کورب لپرو اژند
 شوخه اوله پکړه نامه بک سوزا واره کپک لاپه روږ
 کپک له وږي ميا په عسکره سمندره اوکيدن کچوب
 لپرو اډه يقين واره لپرو کړند ان سلکان ايلام داچي
 لپرو اډه اوله اژنه کلوب فوټب مټرکيز فوټب طوږيز
 عصاروب د وږب فوټب وړانجه بک کپه خيال ع
 وختنه کونډ شيد يا اهلولي وندم ايل قلمه اوله هر کور
 فوټا د وږب طوږيز وکيچک بشاد کپک لپرو اژند اچي
 جنک اډه جنک اډه خال فالکوب عاجزا اوليد اډ
 قلمه ده کا فوټا اوله انا يتقويه وړانجه چي کپک لاپه اډ
 لپرو اډه اکوروس عسکران جمع اډ وږب قلميه متوجه
 اوليد ي مېرجه بک کلوب انا کان ايندک کپک لاپه وږب
 اچي دايه کور و لوم اژنه اکوروس هر وږب قلميه مند

کلمه

کلوب قلمه اژنه په الالوم ويچک اوله سوزيه ايلام
 اوله وږب د شورو وږب کپک لاپه اچمن کا فوټب
 کپک لاپه کلوب سلما لک کپک لاپه جنک سلما لاپه اډ وږب
 ما فاحمد بک کپک لاپه په ريچان سلما لاپه اډ کپک لاپه
 وصف د کول اډه انا کا فوټا اوله انا اهل ايلام
 صودت ايلام بوليع کا فوټا کلوب اوله جنک سلما لاپه
 قلميه کپک لاپه انا فوټا اچي لپه کپک لاپه هر بډت
 اښنه بوز کا فوټا جنک بنگا د لپرو قلميه هر بډت
 قلمه اچي پيتر اوله اښيد پيتره مصلحت کور اښه
 عکبي رابع اوله انا کلوب لپرو وږب لاپه اښه اښه
 اښه کپک لاپه سلما لاپه قلمه فتح اوله اښه اښه اښه
 اښه اښه کپک لاپه کپک لاپه انا فوټا لپه اښه اښه
 د يوا اوله سيدان اهلولي وږو ايلام قلمه يا غملا

اول نهارة، ادرتیه گلوب آنا قاده، کون ابد زوب
 مجموع روزی و انا طوبی بکلونه ادرتیه کونته زوب سور
 مؤفلاش زوب جمع، الاعجاز والصدور بیت اولدوم
 بزوجه عجبیت بزاغین و دگون اسباب کون زوب کون
 هیچ بزدمانه کینته کون مشریش کون ابدی
 هرمنه صاحب کالار معتقلین داریه اول عجبته
 جمع اولد بونا به نیت کلوب مجموع بکلر طمست
 لوب هریندن اولریش کینلر انوبه رقت
 شریفن شهراده کینت اولوب بکلر و شهراده
 دستور اولدی اولر کون هریری اولر اویه واروب
 مرته اقال باؤشاده دعایه مشغول اولد بکلر
 بوتاریخ هر تونلر سکونوز العیش برنجیلن ابدی
 باؤشاده سیدام موریه عنبر لیب آنا چچه قلعه لار

سیدام موریه عنبر لیب آنا چچه قلعه لار
 کون ابدی چون تاریخ هر تونلر سکونوز العیش برنجیلن
 بکلر ادری باؤشاده سیدام روم ایل و انا طوبی هر فکرته
 اولکلر کون زوب اولر غزایه بیت انیم اکلیم زوب کلسونلر
 دیکلر اهل عسکر الای حبب و اسباب جیش اهل مرید
 و سکلر شین بزاغیه گلوب باؤشاده مکه فاک ابدی
 آندن سخاقلر حوزب بیرونه آندن یکی شهر کلدوب
 آندن سینلکه نام قلعه ادرته دوشوب ادم کوندروب
 طلب اید بکلر کالار و خلیجی عرض ایدب جکلر مشغول
 اولد بکلر بکلر و باؤشاده نوز قلعه سخاقله دوزون و قند
 ایتمور کونومور بکلر باؤشاده سیدام معتقل اولدوب
 البته فتح انانجه کونمور بکلر همان اول کون جنل
 اتمکله سبترت اولدی اول کون اولر کجه ققم زکلر
 حاضر اولب قلعه نوزک درت قرین ققم ابدوب قلعه

ایشا بولدن قالغوب واروب آدرندن عسکر جمعیتنه
 ناسا نئرا اولد پرا نجان با ناسا بیجه بکلرله آدرندن قویب
 باقی کانه بیغیا یه عسکرلرله باؤنوا و ایلام مومسایه
 واروب آندن پینوس لاکسینه کار بیچن بریجه وکت
 فهمت بولب حمومه با ناسا دی وتله اوندب جمریح لیدی
 باؤنوا و اچی آندن نغایت نئرا اولب اوج کون آندن
 قوق ایدب صکن حمومه با ناسا بی تختی رکان ابله
 کونب کئب کئب اؤنوا ناسا هله اقره متومه اولد پلر زواج
 کون ایچین حمومه با ناسا بی محبت بولب آندن اقره لایق
 قرمان اوغلی و اشمه لایک اخیسالمه ایدب اقره نکلر
 کوندوب کورنلر اقره کلوب لای بیوس بریر قانلر
 مستعمدا ولدی لرا باؤنوا و ایلام بکون بزا لوم جمعیت
 ایدوب بکلرین زیارت ایدوب مهده نه انواع خلقلر

ایلام کورنلر ادرینه واروب ایتخ ایدی بیلمسه
 اولد پیل اچیلن مولای تمام فتح ایدوب اوج بون ویت
 حصار آنونب کشرن باقوب یعوب حراب ایدوب اولد
 نالای ایدام بیجه ادم قویب آندن محبت و سکونت
 دی بیغیا یه اسپرله عسکر خلقی ناسا وختندان کلوب
 برون جوقوب باؤنوا و عسکره ستور و پوب آندن
 ایسانوبله متوخه اولد پلر اول تیش آندن نیکه یوب
 عدل و ادره ایتکه مشغول اولدی باؤنوا و ایلام
 فتح ایدوب آندن مهده بیخ ایدی ز نالما نایلام
 قهندان ووب ایلام بوله کلوب اول تیش آندن نیکه
 ناسا وختندان لور کون اولاقله عسکر کلر ادرن
 سهوله کلوب آندن ختی قندی لیدی بیرو اولوا و ایلام
 داچی اولد عسکرین نغایت نئرا اولب قانلر ایتلر

بخت برب احمد تحمیل کت ایچمت بیغیاه عمل نیشده
 باؤنشاہ داعی تحمیل کونک اولغین هاندن حصار اندر
 قول احمد اوج بیگ آرقوشب استمیل آنک آدرنه
 کوندردی وکل یولی تخالیجی کت قانم کله بوز کیدر
 ایمن لیوب ولد ایچی کیکله کلکوب سنوی محاصره
 ایشدی چون خبر استمیل کله نیشدی هاندن جان
 آویسکله مستمونیه دن سنبه واروب نهن جنک
 بزلغین کورچک باؤنشاہ ایلام داعی کلکوب نزل
 احمد اولک آردیجه کوجب سنوبه رارچتی بزلگی کوند
 طوبب جنک بزلغین کورچک آنا طوبی کلکوب کچیب
 و محمود باؤنشاہ قلمبه هجم ایدوب طوبی چقا ریجت
 استمیل بک امان دیوب جقوب باؤنشاہ هونک آدرن
 سنوی و مستمونیه کورک شام ایدی باؤنشاہ ایلام اید

ایی نامرا اولدیله وچا عینکله حصار وروب روسا قواییندی
 شجره صلاکین چار وروب کرا دملر قوشب کوندردی ایلیا
 ایلام سنوی و مستمونیه بیکدوب ایچمه ادم قوییه
 آندن قانم کله امرا ایدوب کیمی کله کرم بزون آدرنه
 وارید چک باؤنشاہ ایلام داعی مسکو خلقیله روزه
 واروب قویلو حصا اولک آدرنه واروب جنک اید
 بز قاج کون ایچن قویلو حصا ریج ایدوب کلکوب کوند
 آنا طوبی کلکوب کچیکدک اولک احمد شکان کیدر کون اولد
 حسن کریندن چشید بک کلوب احمد باؤنشاہ اولک آدر
 یوریوب بز جنک اندر کله قایل وصف اولیه حسن اول
 تلخی هسته هسته نوزنلما غنه جقدیلر بزللم
 حسن بک باؤنشاہ ایلامه ایی کوندردی ایلی حسی کلید
 هزار تضرع رانینال اید بک بولکوندن داعی طوبی



باشين الحى كوندروب واروب زون حسنك عسكرك
 كروب كلوب خبرو برك كونه حن بكه ابي بك بهادر
 وختا زونم فوشد برك واروب زون حن كه كوزه -
 ديو كونه حن منورما غنه واريج حن بك اردوي
 قاجوب كوي حن بك واروب زون سينه بولناك
 استا اي نما ايد ووب كلوب با ديشا خبر ايدك با ديشا
 ايلام داچي كا سقيد اولوب كره بوزن اذيه سوي
 اولدي زون حسنك اناچي ايلي كه كلوب اذيناك
 اينا و ب هر اعهده و تيمان ايد كه اذن حسنك
 يرداچي مانتا و تكليا بس با ديشا اذن حسنك انايد
 اولمهر يله اوب كلوب كره بوزنك اذيه بورد بومو
 كلوب كه اول كوند و شيرد ي كلوب عرب عسكرك
 كره بوزن اذيه دوشب كره بوزن كوري اذيه اولك

بچه كا فرك يله طقس جوق جنك ايلك استجرك
 سهل و قند سهر اولك حصاره كروب حصاردي
 ابوب حصارون جنك ايلك بشاكا ديري بچه نالا
 كره بوزن كوري كره حيت جوق شمعون اذ يولك
 كچه داچي حنك اولك كا فوشه زون قاجوب
 قلميه كونه سقا كا فوشه ايله ايلك
 حصاره قوشونارونه اورد برك قاج كوندن مكن
 اذينا ايلام عسكرك فوشه كه كلوب كره بوزنك
 اذيه دوشجك كره بوزن كوري عسكرك كوربك
 هانده مانتا ايلك ماغون بوب جوق قلمه تسليم
 اذ ي اذينا ايلام قلمونك مجموع استاين كروب
 اچنه اروب اذن عسكرك ايلك ايلك ايلك
 مستراوب دروب كلوب عسكرك دستور بروب

۱۱۱

محمود باشا بیعت و عسکر آپ دؤب بؤرؤجه قلعه سیزد
 ائزته دئشده بیتم ایلی و آنا لولوی عسکر قلعه نؤک لالای
 جولایین حصارا دؤب و جب جنگه ستمول اولمچ اچین اولد
 کلانلار اوج کؤنه نعل ایتوب حصارا باؤنغا، و زوبدر
 باؤنغا، داچی قلعه نؤک بی حد آسهن اوب استانول
 قهریزنه کؤنه دؤب قلعه نؤک اچینه ادم قویب ائدک
 بوسته قهرایا زینه ستمول اولدی اوکجه روم ایلی
 عسکرله محمود باشا بونسا و ایلونل خیرن ائلک کؤ
 قران کلوج قلعه سینه کئدی بی ائدن تخم باشا دور ایلمه
 کلانلار ائقون سورب مکر کلانلارله بؤرؤجه، اوزدؤب
 بئک بئک مکر کلانلارله ائشته اعلایا م بئشده بی بو
 قران داچی اید بئک بئک صرود بی جنگه ائد امر
 اید بئک باشنده اولانلار مئتم ایتوب بئک بئک

اولد بئز قران داچی بئک بئک کؤله کؤن کلوج قلعه سینه
 برعوب قلعه خانی قزاق اید ب ائید بئک بئک سولن و بئک بئک
 محمود باشا کؤن اولد بؤرؤب بئک بئک وار کؤن
 دئچک قران داچی جعوب کؤن استاچک محمود باشا
 روم ایلی عسکرله کلون حصارا بؤرؤشاد ب ائل اولد
 جولای بئک بئک ائد بؤرؤجه وار ب بی نغالی ائد روم
 قرانلر کؤن دؤب بئز قران داچی استمال ائل جعوب
 محمود باشا بئ بولشوب محمود باشا داچی باؤنغا، بؤرؤک بؤ
 قرانلر موزنلد و غن اولم اید بئک باؤنغا، داچی عسکر
 کلون قران کلون باؤنغا ملک الین اوب قرانلر
 کچی قرانلر بی بئک بئک ائدن قرانلر اوب کلون باؤنغا
 قلعه کؤن بؤرؤب باؤنغا بی و بؤرؤک ائدن باؤنغا
 اولد بؤرؤب ائل اید بئک باؤنغا بئک باؤنغا بئک بئک

The manuscript contains several marginal notes in Turkish script, including the name 'Bismillah' and other religious or historical references.

اوغلي كلوب يا دشا هوك البن اوب اغيد ازلد سلك
 يا دشا: انكري حسن ابد ونب مولانا علاء الدين مصطفى
 قزاجي موصيه بوشه والي كند و اليك هلاك ليد
 اذن يا دشا: مرهنگ بيكه ادم كوئنه ري كلوب
 افاغتاي كيا ايلدن بوشه دن دون مرهنگ ايله
 كادوب اول ولايتي ستا سترغ ايدوب دوتك وسلايك
 دونب ستا بوله سوشه اولد اير توغ وضعت ايلج
 مهر توك سكر بوز انمش ايدنجي بلكن ادي اكر
 خدا لله كلوب يا خاي اوب ومودد كا فرگمه اوب
 ميدلوله كي كلوب ايد دشا ايلام دوتك وسلايك
 ستا بوله سوشه اولك بوشه ولايتي ستن اوغله
 دروبيا اولد ايجي ايلام ايله ادم قوب موروك

اكا: انكوز قزالي بر عظيم عسك جمع ايدوب كلوب ايلام
 ازيه دوشب ازلما ان اچينه سبت بلك اچينه اولد
 ادسي مابن اولك حصار ي كافون و ويز كا فرقه ايك
 اي تام بابوب محكم ايدوب دونب كيند يول طرفه
 مودد، چيكي كير جعوب كرسه اياچين يا دشا ايلام
 رور عسكركيله محمود باشاي كوئنه ري محمود باشا
 رور ايل عسكركيله كوز فوزه كاروب اذن كرسه ايلام
 كا فرجه ايلام باشا كلد و كينه مطلع ايلج دونب
 قاجوب كرسه اسوز قوب محمود باشا اذن كلوب
 كرسه زير بزا ايدوب كلوب ايلام ايله ملاقات
 ايدمك دايجي جيري دستور و ريدن خهر كلد بيكه
 ميدلره كا فرم شدي يور همان محمود باشا يه كبر اير
 اولوب ستا بول و كلوب يي محمود باشا ارب فرنگ

كبرك فاجش بولب محوم باشا كمش وچوب بيد اولدو
 سولك ممنت اولنق يركن ممنت اديوب كلوب
 باوشا موله مكدان اول اديوب اول ايمن قش وراغ اولوب
 يرد اچي حركت اولدي باوشا. يلام حركت بونسه
 واديغي. قايج قهر اولد سكر اولد القش كنجي اولچون
 باوشا اولك ان ارايف جوايه ادم كزاسال اديوب
 يزغظير عسكرك جمع اديوب كه دويونسايه تومه اديوب
 كوچ بركوچ نفع مرخل ومانا اديوب باچالانك اديوب
 دوشب جنك سلطانك نكك شروع اديوب ولوب كرك
 دنو ككلار و مزيك فورب ريجه زمان جنك اولدي
 چون حركت اديوب قش ميتر اديوب چيه كه سجه
 اديوب كزاست كلوب كتر اولد كزاسلار اولدي بس
 مجموع ولوب ري مويه درك عسكرك اقليله كلوب

للا

انكوبه چوب ان سكر اولد برك اوزونق اوزيد انكوزون
 كلوب غامس اديوب باوشا. يلام باچا اوزون كوچوب
 مالك محروميه كلوب موفيايه چيحق انكوزون اديوب
 ايام باچا اولد اديوب كلوب انما دغين ايد جنك ويغله
 عسكرك جمع اديوب كلوب اوزونق اديوب دوشب يوك
 يوك مولد كوزوب جنك نكك شروع اديوب جنك خاليك
 اوغل نكك زك حصار ايمه كروپ حصار اديوب
 مصلحتن كوزوب كا فوله جنك نكك نكك و كزوب كزودت
 نيز باوشا كلوب باوشا. مان دم ايلن عسكرك و اناليد
 عسكرك محوم باوشا. قوشب اوزونقه كوندوب
 محوم باوشا اديوب اوزونق اديوب شروع اولچون باوشا
 قش اديوب انكوزون قش اديوب اوزونق اديوب
 اولد اديوب محوم باوشا صاحب و قوق كسسه اولد

يُؤْتِي يَأْتَن اِكْن عَلِّ لَعْلَعَه كُلُّو حَبِي حَبِي يُؤْتِي اَلدِي
وَيَجِه اَدَم حَسَارَت اِدُوْب عَارَت اِنْدِي جُون اَوْلَدُو
اَنَالَ شَيْعَه اِي بَايَه سِرْبِر لَعْلَعَه عَض رَا لَدِي تَارِيح
مُحْرَمَنَد سَكُرُورُوشُ بَرِن اِذْ شَا وَايَا مَعْلَا كَرِصُون
سِيَلَه اَرَا رَا اِلِيَه سَتَقِيَه اَوْلَدِي بُونَمَبَر اِنَكَلَد وَتِيخَلَد
تَوَقُّ اَمِيُوب هَمَا ن دِر اَجْدَان وَتِيخَلَتَا نَه فَاجِيَب اَنَد
تَا بِيَد اَوْلَدِي بِن اِذْ شَا وَايَا مَعْلَا اِي رَا ب اَرَا وُو
اِلِيَن عَارَت اِدُوْب رِي وَجِهَه لِيُومَلِيَن اَوْلَدِي كَه قَا لِر
رِصْف اَوْلِيَه اَنَدَن رِيخَلَم يَزِدَه اِلْبَصَا نَا م رَقَلَه
يَا بَد رِي اَنَدَن يُو رِيُوب قَه حِصَا رِي وَبِعِض قَلَه
لَرِيخ اِدُوْب سَا وَا وَا نَا عَسَا كَر اِيَا م قَصْرُهُ
اللَّهُ اَلْيَوْمِ الرِّقِيَام مَحْرَمَه اِنَا نَا بُو لَه عَوَدَت اِدُب
كَلُوْب سَمَكِن اَوْلَدِي اَوْل شِش اَنَد تَوَقُّ اَوْلَدِي

بَا اِي شَا وَايَا مَعْلَا اَرَا رَا اِلِيَه وَا رُو عِي نُو اِذْ شَا و
اِيَا م جُون اَوْل شِش اِنَا نَا بُو لَه تَوَقُّ اَنْدِي اَرَا وُو
اِلِيَن بَعِض قَلَه لَرُو اِدِي كَه تِيخَلَت سِيَسْرَا وَا لَمَلَا شِي اِي
اَوْل هَا اِرَا لِيح كِر دِر عَسَا كَر جَمِيع اِدُوْب يُو رِيُوب اَرَا وُو
اِلِيُونَد جَمِيع مَلَا عِلُون وَبِيحَه نَرَكِن فِخ اِدُوْب مِج
بِر خَالِف كِسَنَه قَالِيُوب جَمِيع اِنَل وَا مَلَكَت طَمِيح وَشَمَا د
اَوْل اِي كَسَخَا قَا اِدُوْب هَرِي رِيَه جَمَلَك سَمِيَن اِدُوْب دَرَك
وَسَعَا دَلَه عَوَدَت اَوْلَدِي اِنْفَا ق اَوْل جِل رُو م اِلِيَن
بِنَا يَت كَمَا عُون اَوْل اِذْ شَا وَايَا مَعْلَا صَوْفِيَا دَه بَعِض
اِيَا م تَوَقُّ اِدُوْب اَنَدَن اِنَا نَا بُو لَه وَا دَرَه كَرِيَه
وَا رِيَا يُوْب قَرَه كَلِيَز كَنَا رِيَه سَوِيَه اَوْل رُو ي
قَصْر دِيَن وَا يَد وُسْدَان دُوْب قِيَش وَلِيح اِنَا نَا بُو لَه
تَوَقُّ اِدُوْب مَقَر سَمَا دَنِيَن اُو رُوْب عَدَا وَا اَرَا لَمَك

شعور اولدی باؤشما ایلمه قوشان ولایته واردی
تاریخ سکر یوزیش کی بیخک تقدیر تایی قران کی
ایرعیم بک عورتی و اعولاری مکرله داره نیادن دار
بنایه نقل ابدوب عولاری سخاق بک و پیر احمد بک
وقایع آدالرنه مخالفت رایع اولب سخاق بک
قران ولایتی ضبط ابدوب تمام ولایت قرانته مالکم
اولدی پیر احمد قران تیوب یا شین اولان ملقیه له
کلوب محروسه ایستابولنه اذینا و ایلامک مبارک
البن اوب شفا عت ملک ابدوب عبودیت معاینه
بوزیم اولب هزاره لوتصریح ابدبک اذینا و
شفقت و رحمت ابدوب توغ و علم و پر بکله ایلی
سخاق بی کورسه حین بیکی اولکله یله شوب و یجه بکلر
و سخاق و ارجی یله نوشب سخاق بک اذینته کوندلیدی

و انالوللی عسکری داعی بکلر بکلله قن حیصان واروب
انن توقف ایدلمه پیر احمد نوشکان سخاق اولکله قران الیه
واروب سخاق بک نطلمع اولچین معانست ایموب کاجوب
کاشه کنیدی بو طرقدن بشارا ولحق اذینا و ایلام داعی
قران ولایتینه خروج ابدوب واروب قوشیه یائین اولاد
کوله خراب ابدوب قوشیه حفظ و ضبط ابدوب قویارک
یائین احمد ک یا ناغچین اوج دوت سخاق قوشیه
دوب دوت و سنا دتله کردو ارا نصر ایستابولنه نوشیه
اولدی باؤشما ایلام ایستابولنه کله پیر احمد بک قران
الیمه اولب اذینا هلمک بزجه احسان و لطفین اذین
اوعرود ماغین قساده و یوب اصل اذینا و بیکر نزله
تملاید بیکر و ظهور بولوب بزجه علی الفقهه کلوب
احمد ک یا بن جماعت اذینته هجوم ابدوب حکم خنک اذین

عسكرايلاقم اولوك بوغناك شمسینه ملنج اولچوقولا
 وركوبها دوزلا الظلمه اولوب كرمته العین اچینه
 نازمانا ایدوب عسکردهن قاجوب واروب لاکازنه یه
 ایجا ایچی چون اولد و سیمله حرکت ایدی و لاکازنه
 کوندرب باغشا و ایلامه خبر ائدی لکازن ایلانم
 کایت سفیل اولک قاقوب خشم ایدوب وزیر کرد
 روز محمد باغشا ای المولی بکلر بله و المولی عسکر بله
 ازی کوندرب روم محمد باغشا ایچی کلوب پیر احمد
 ازی رهجوم ایدیک پیر احمد قاجوب کماشه کرد پی
 روز محمد باغشا المولی عسکر بله لاکازنه ازی و واروب
 ایضا ایدت ایدت شهر قلمه خراب و ییاب ایدیک
 باغشا همدان نکوت و ادم کوند رلوب لاکازنه قلمه یی
 کبود باغشا ایچی روم محمد باغشا ایچی لاکازنه

ازی دن دوت سخاق قوی کند و بی دوت عسکر ایلام
 یز که کلدی باغشا و ایلام عسکر قرمان و لایینه واروب
 تمام قاجوب پیر احمد قاجو بی رجون روم محمد باغشا
 لاکازنه قلمه سین یاینه دوت سخاق و با لاکازنی کلبه
 پیر احمد قاجوب کماشه کبود اید بر اون بیگانه زیاده
 وارسی و ادم جمع اید کبر کلوب اول سخاق لاکازنی
 هجوم ایدت جنگ ایدت ازلدن داچی بد مالغ و اهل
 قسار اول جهر سین دوت نشا ای رلد ای حلدت
 کبود شهر اولک قاجو بی بی خبر قسار بله بایه
 سر بر غلامه عرض اولدی هساندم المراد و جوانیه
 اولکلر کوند رلوب عسکر جمع اولوب قرمان و لایینه
 عسکر اولدی پیر احمد باغشا هک کلد کلن ایشدیک
 هاند قرمان ای قاسم بکل و مجموع خلیفه قاجوب قره

اگر

قمراندان کلون فرنگ کارپ ایزوی وروچی سلطان
 ایلام سلطان محمدخان وکان الیندن صوت وکلامت
 رفاع حال ورفراغ بال اله شلیم الاحوال سا اوزواسم
 مکر مصوریه عودت پدوب اولدیل قیاق مرفوع
 اولیوب ایله چوبوب دک پزگارین سیرلندوب
 اولدیل قیاق ماعون کبر اولد کلپولین اوله کافر
 اولب آندن ادرینه کلوب آندن ایسانوله واروب
 لفر ایمله اکثر مکت عثمانیه ده ماعون ولد پیلد
 پیل تمام اولب ماعون داچی بر ساکن اولیوق لایق
 ایلام ایسانوله مدل ودا ایدزکن مکر وکسانه
 چندرال نام یزگار قلمون واروب دکیزه اولاد
 کدر فالک ادرته فرنگ بیکی ای بجز بک صب پدوب
 ایلی التیش کدر فاعیه حکم ایدوب دکیزه کدرکن دار لیکه

کاشه واروب اول قرینا ای حاق بک وقات پدب قاسر
 اذن حسن ایته واروب اوشا اولدیم داچی اولد
 فاید وین کورچیک ولایت قرمان ته مقدا نغمه واروب
 مجموعین فتح پدب ایلر نه ادم قوب قضا و صلح ایدوب
 نمالک محیه سینه للاق اولدی آندن اوشا اولدیم
 دولت رسناد تله عروسه ایسانوله مکر اولدوب
 اولدیل سزا لکایوب ایلام به عزیز ایدب رفاح ای
 یالده اولب آندن کلوب تخت سنادت مکر مکر
 اولب عدل ودا اوقه سنول بین یونایج هر اولد
 مکر یوزیش رایج پلین رفیع اولدی اوشا اولدیم
 داچی لایق قرمان یمایه سلطان مصطفاه صدق
 ایدب اکلموب پیر احمد ارباعیه رحلت ایدوب
 سیرن کوروب اباچی لایق دین ایدب کور سلطان حاق

مَرَّيْبِ اَوْلَى اَجْدَادِ لَوْ شِئْتَ وَارْتِ قَارَتِ اَبْدِي بِرَيْحِهِ
 سَلَا لَكِ يَوْمَ مَهْرٍ مَجْمُوعًا بِدَوْبٍ زَيْتُكَ اَوْبٌ كَتَبِي سَلَا
 حَمْدًا تَانِ اَعْرُوزِي فَخِجِ اَيْدِيكَ زَيْتُكَ خُزْدُوكَا وَتَلَاكُ شِيَامَهُ
 يَشُوبُ سَابَا ذُو عَالَا تَاهَا كُ يَا هَا سِرِّرِي اَمَّا سِيَهَ عَضِّ
 اَوْ لِحَاقِ اَتَشِ قِرَّتِ اِعْبَتِنِ مَا شَبِنِ قِيُوبِ هَمَانَمِ اِلَا شَاةُ
 اَمْرًا يَلْدِي لَكِ عَسْكَرُكَ مَهْرُ بِيَكْرُ اَوْلَا غِلَهَ مَكْتُوبِ لَكِ
 كُودَهَ كَرَاوَلِ اَبَانَمِ اِنْحَاقِ لَنَا وَزِيَادِ اَوْلَى عَمُودِ
 يَا شَا كَلْبِي سِي خَافِي كَدِي كَا دِي حَمَكُ فَمَا يُونُ كُودَهَ يَدِ
 اَمَّا لَمُوبِي وَدَرُوبِي لِي مَنَّا كَرِي كَا تَعْوِضُ لِي دِي بِي كِي بِي
 كِي كَرَا حَمْدًا اَدَا دَوْبِ عَمُودِ اِلَا شَا يِ كِي كَرَا زِيَادِ
 اِلَا شَا اَدَا اِسْلَامِ دَا اِجْمَعُ نَدَمِ اِبِي عَسْكَرِكِلَهَ اَدَرَدَنَ تَالُوبِ
 اَعْرُوبُ اَزِيَهَ مَتَّوَجِهَ اَوْلَادِ لَكِ وَكُودَنَ عَمُودِ اِلَا شَا
 كُودَ عَالَا لَكِ اَبِي اَتَشِ بِيَكْرُ عَيْتِكِلَهَ مَكَلُ رَسَلَمِ وَكُودَنَ بِيَدِي

دَا كُودَهَ اَدَا اَلَهَ بُولَانِ حَمْدَهَ قَلَمَهَ كُودَنَ نَجْمَهَ قَلَمَهَ كُودَهَ
 فَخِجِ اِدَوْبِ اَعْرُوبُ لَكِ اَزِيَهَ وَارْتِ اَدَا اِسْمِنِ مَلُوبِ
 كِيَهَ دَسُورِ وَرَاغِ اَسْبَابِي اِبِي عَالَا يَهَ اَدِي فِي اَلْمَالِ اَدَا
 زِي كُودِي يَا بُوْبُ كِي كَرِي مَهْرِيَهَ كَلْبِي اَبِي اَبِي اَزِيَهَ اَعْمَدِ
 وَتَخْتَهَ دَنِ سِيُوكُ كُودُ اَوْلَى قَلَمَهَ دَا اِجْمَعُ بُولُومَنَدَنَ
 خَاصِ اَوْلَى عَمُودِ اِلَا شَا اِلَا شَا اِسْلَامِ كَالَاغِهَ جَمُوعِ
 اَسْبَابِي دَوْبِ وَقَلَمَهَ يَهَ جَنَّاكُ اَوْجُو يَرُكْرِي مَرَّيْبِ
 وَتَكَلُّ اِدَوْبِ حَا مِرُوبِ عِيَا اِنْتِي دِي سَلَا كَانِ اِسْلَامِ
 دَا اِجْمَعُ عَسْكَرُكَ مَهْرُ بِيَكْرُ لَهَ بِي كِي مَهْرُ دَنِ اِسْتِغَا يَهَ كَلُوبِ
 اَنَدَانِ اَعْرُوبُ اَزِيَهَ اَرُوبُ كُودِي حَا مِرُوبِ اَوْجُو
 تَمَا يَتِ مَرَّجِ اَوْلَى يِي عَالَا اِسْتِمَا لَتِ كَرَا اِدَوْبِ نَوَازِكِ
 كُودَهَ يِي عَسْكَرِ اَمْرِي تَالَا كُودُ بَرُودَنَ كُودِ اَلْزَوَا سَلَا لَكِ
 اِسْتِغَا يَهَ يَرِيَهَ كُودَهَ كُودَهَ كُودَهَ اَلَا تِ حَمْبِ وَاسْبَابِ

پیش له قلمه اذینه بوریوب خامسه ایدینجه شکر
 اولدی بیریغجه کون جنک ایتیکن تقدیرینا بی ارف
 حیدرک ملسونک بوندان اول ایزدی ورت کارت
 ایشدی بی کیکله بیجه بیک ورتک کوزله کلوب
 قصدا ایدیکه ادا اولان کونوی بوندوب حصار
 کبره هانتام طوبیر و نو فکلرنا مزایدوب کالری بیغجه
 کیکر خراب ایدوب بیجه ادرلرین ملامت ایلر و یورولک
 مجال اولیب ادا و ایلکدم اچبی کالری بیزه
 جران و حرکت کویک هانتام عسکر ایتیمال سکر
 ایدوب بیغجه کالرت و منام بیلر خراب ایدوب
 دیو عسکر تکلیفه شینه ایدیلر همان اول کوندت
 سکر کوزوب قلمه نونک اذینه هوم ایدوب
 یورد بیلر و یورولک بیلر کیم یوروم ایلر عسکر بیکه یوقا و

لرندن بوریوب حمون ایشا عتبلرله بیغجه و لاولر بیکه
 دکنیز کونیندن بوریوب طوبیر و نو فکلر اوزوب قلمه
 نونک دوزلر کون رخنه رخنه ایدوب عی الصباح جسته کون
 تکیر ایدوب کابل و تقار جالوب قلمه نونک اذینه
 یوریش ایدیلر اوله نونک هر کوندن قلمه اذینه جنک
 بوریوب قلمه دن اچبی کیک بیک جنک ایدیلر ایلر
 الامر فتح و طفر قرین اولوب دکنیز کونیندن حمون ایشا
 اول حصار کبره قلمه فتح اولوب عسکر ایلک
 یورجه مضمون اولدی بیکه کوزیل وصف اولک قلمه نونک
 نقاله سیند دکنیز ایتیم و قیل حصار نام و قلمه و لاولر
 اکثر کالرت مالین محموند ایدوب اولد بوموز کون
 مال بیکلک اچون سبک اولوب ایتیمین نما ایدیلر
 یوقا کون اچبی حصار کون ایلر مصلحت کون کون

حصان لدری و عرتب نصب اولوب اچین سجان بیکی
 قونوب عسکر ایگدم ساغ و ساغ اوزکود عورت ادریب
 با دغا اولدوم داچی وکت و سنا دالله کلوب اول قیش
 دیزده ادریب ندان ایستابوله وارب عدل و دا اناکه
 شغول اولدی بو تارنج چوروند کیز بورنجیشین
 وایغ ایدی سنان ایلام و السیله سامان خیمه
 مان ارون حسنه واریب سیدی خور سلطان محمد غازی
 المراف و جوزاب تمام تو بیع ادریب مهر نه بکسکر
 و عسکر قویب کند و دورکت و سنا دالله دار التکلیفین
 قرا ادریب سکه تراز و زمانین جمیع جوزابین اولد
 ساو طینه عالی مطلق ادریب مگر که ان قونلور دن اولد
 حسن که دیان کنگ مالکیدی برینغا عسکر جمع ادریب
 اهریک نام کینته باش ادریب کند و لک عمومی اوغلی

یوسف غایب و قرمان اغولون عسکره یله قوشب روم حایبه
 کوند دی لشکر سپرانه کلوب سزان قلی لمر دت
 غرت ادریبک بریزر و گله باچی و کلوز بولمر نه بر و صلح بو
 وار دوز بولمری تکمین ادریب اغنا مند ان قو قات ادریب
 القار سالوب سنا لکر و غنا عتن هر کیشی کند و مالین
 جاز شو و بار از راسته و خاملر و عورت و ارفاقد
 غافل مور دکن القار شوب مالکین یغالی ادریب عورت
 وار غلان اهر ادریب و سلاجید و معایب و بیوت سلیمی
 اکلجه حرف ادریب برایش اندیکر که قلمال ایلامه
 صفی ادریب ندان قانقوب بیساریه ادرینه و و شب
 برنجبه کون اینی خاص ادریب شنه بشا ریویب صکره
 اهریک بعض بولدا شکر یله اندان قانقوب دوقوب حسرت
 فائنه کیندی و اهریکله کلان یوسف فان یانیه

جمع اولك قرمان اغوللري له فاقوب وئنه وقاتاد
 بنیادن رقاغچون قرمان ولايتين قالد ليرجورون
 بو طادنه سلطان ايدام سلطان محمد خان اولك مع
 شريفنه يتشه ي اول مسد كرى له كوز اولك چورون
 شهزاده اعظم اوغلي مصطفى چلبه كه قرمان ولايتون
 يكي ايدى مع جم حمان مطاغ كوندرب اوزاع اشخات
 ايدب انا لولوي بگلر كچي اوز باشا ي انا لولوي كوند
 مان اولان بگلر يله قوشده ي ائله اچي الله توكل ايد
 بي خا باد شتوك ازينه بور يوب وارب با صوب
 عسكر ي تار مان ايدب قرمان اغوللري قاچوب
 قادم اولد بگر عتكر نوزك اشري هاراك اولك بچه
 بگلر ايدرا اولك عسكر اولك امير ي يوسف مهدي
 لوتب دولت ايشيكه كوندرد بگر و جوردك ايشاعيدك

سلطان ايدام اچي عسكر يرب و عگل مع ايدوب
 انا لولوي كرينه كچيش اكي ميش ايامي اولدي عجل جهندك
 مارجمت اولك ايتا بولوك قشاد بگر و ترب عسكر
 مشمول اولد بگر اوز بازده مشب عسكر اولك توبه
 ايدب عترانيد بگر سلطان ايدامك اولو اوغلي سلطان
 بايزيد علك الله نلگه روم بهادرك بيه و هرور بيه
 گلوب و اوز اچي اوغلي مصطفى چلبه قريمان بگلر يله گلوب
 اذوق اباد ده ملكه قات ايد بگر كچي اوغلي جم چلب
 كند و علقيله ولا لالا بيه ادرينه وارب روم البرك
 خافلت ايدب رهز ولا يوزك قاصير كچي حصن صغر
 و حيا به گلر تخيل و دجهن حصاروب سلطان الايدام
 و السلطان بيه ملكه قات ايد بگر و سلطان مند كوز عسكر
 قلم بگر و ك صاغ قولين اولو اوغلي سلطان بايزيد



وصول قولىن اور تاجي و غلي سلطان مصلطايه قتل ايدى
 دؤمرايلى عسكري اركنجه و انا المولى عسكري اركنجه و سلاهاك
 الايامه كند و وزير ليله و بگكربيله و قايو حلقيله
 و بگكربيله عسكرى مضموره نوزك قلدين اعلام تلف بگكردى
 قوينين اولك دشمن كرفينه قوجه ايدى بوز بيب اوزه
 يمىن راقيا الله بوردى بوز بيب و بوز بيب اوزه
 ايشدين سلطان رومك كند و يه قوجه ائيد و كند
 بولوب ائيدكى شلكن بيشان اولك ناچار تحت حكومتيند
 اولان عسكردن هر يه قايو ايسه جمع ايدوب بوز
 عسكركه دؤمرايلى عسكركه مقابله اولنه بوردى سلطان
 الايام عجم سرحدنه بيشوب اول و لايله دخول
 ايدى ارنجانته قريپ الچيق دؤمرايلى بگكردن عمر باك
 بوز بولك دؤمرايلى عسكركه ارنجان ارنجه و اروب

ايتاق اول جا ايندين حسن بك قراول قوشل ايدى عسرك
 گلده كون ايشيدجك شهره اولك قاجم ايز عمر بك بولمده
 بنارنت خبرن كوندوب سلطان اسلام داچي بوردوب
 ارنجانته و ادمي ائدن كوچوب براج كون اچين تانده
 نام قلعه يه و ارب ائدن دؤمرايلى بگكردى بوز بيب ايدى
 عسكركيله سلطان دن ايلوب ايلر بوردوب كندى
 ايتاق حسن بك قراول بيله فركت ايناغ گلارين بولمده
 جنك ايدى كون حسن بك طلغ اولك عسكركيله اول داچ
 گلوب دؤمرايلى عسكردن اوزا يه اول بوز جنك سلطان
 اولك احوال ائمردوم ايل عسكري شهره اولك مرده باشا
 واقعه اوغرمي چون بو شهر سلطان ايدمه بيشيدى
 بنايتمل اولك ارنجان كوندن صول دين بگك
 باي هرنت كرفين ملوت بوردى و حسن بك روم ايدى

تورپه آمان دېلوب حصاري وېره پلر حصان اېغين اولان
 قلعه دستور وېرې دارايك كه قلعه بېرې ياكند و
 ياتنه اوب اول اولان عجم ولايتين مصالحتند
 كېسته واريپ كه مولانا احمد بېرې وركده ياروت
 حسن كرند قاشقاغت اجون رسالته گلرې بچه
 صخر لار ايد ركاره وركت هره امر ايد كېسه شغل
 اولن اولان مصلحه صورتين كورنورې حسن بك
 كرنه كند يوكورن دان اېچي ادا ايلان اوج بلك
 يدي بېرې ورساق ايله ايتا نېكه تنوچه اولن كند
 بويخ ومرت هره نك كز بوز بوش كورنورې بلس
 اولونك اولن يدي بوش كورنورې ايد ايد ايد ايلان ايلان
 وركت ورساق ايله مرساق ايله قران ايد جك نرور
 مولانا احمد بېرې بولور اولان مصلحت ورساق

اولن قور اولان قور حصان اولان وركا ايتيكه مال ايد
 هر دېسه الحاق ايدن ايلورې باجمه وركور اولد
 قور بندان نوم ايل بجمه بېرې ايتا ايل ايد
 باو ايتا ايلان وركت ورساق ايله حسن بك سمرند گلرې
 تحت سناد تحت سنان اولن ايلورې وركور ايل
 بولورې قارغ ايلان اولن ايلورې اولان كرنند قور
 بندان كه قور بندان خراج كور اولن هر ايل خزانه ماريه
 خراجين وركورې ايسم اولورې صورت عوميا ايلان
 ايلورې عوم اوره خالقت ايلورې ايلان باو ايتا ايلان
 دوز ايلان ايلورې ايلورې ايلان ايلان ايلان ايلان
 دوز ايلان ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې
 دوز ايلان ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې
 اولن قور بندان ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې ايلورې

در

اُجَلِدَنَّ رِيْوِيْرِيْ عَسْكَرِيْ مَسِيْبِيْ حَيْثُمَا رَأَيْتَ اَوْلِيْدِيْ
 بِاِذْنِ شَاوِيْ اِلَيْهِمْ قَوْمِنَا وَ اَنْتَ عَسْكَرِيْ لَهْ اَنْزِيْرَهْ وَ اَكْرُوْبُ
 عَسْكَرِيْنِ مَرِيْبَهْ عِيْدِيْ رَسْلُكَا اَنْ اِسْلَامُ قَوْمِنَا اَوْلَادُ وَاَقْلَابُ
 مَطْلَعُ اَوْلَادِيْ رُوْمِيْ عَسْكَرِيْ اِحْيَا مَعْمُوْر اَوْلَادِيْ وَ عِيْمُوْر اَوْلَادِيْ
 اَمْر اِيْدِيْ اَنَا اَلْمَوْلِيْ عَسْكَرِيْنِ وَ رُوْمِيْ اِلَيْ عَسْكَرِيْنِ جَمِيْعُ اِيْدِيْ
 كُنْتُ وَ قَاوِيْ عِيْمُوْرِيْ مَعْلَمِيْهْ وَ بِنَهْ يِيْكَ عَزْمِيْهْ قَوْمِنَا اَوْلَادُ
 اَنْزِيْرَهْ يُوْرِيْشِ اِيْدِيْ مَوْنَهْ كَا رِيْهْ يَشُوْبُ عَسْكَرِيْهْ
 مَوْنَهْ دَمْنِ اَوْلَاتِيْهْ كَجُوْبُ قَوْمِنَا اَوْلَادِيْ رِيْهْ هُوْمُ
 اِيْدِيْ قَوْمِنَا اِحْيَا بُوْرِيْضِيْهْ يَهْ مَطْلَعُ اَوْلَادِيْ اِلَيْهِ
 عَسْكَرِيْنِ جَمِيْعُ اِيْدِيْ مَقَابِلَهْ اَنْتِيْكَ قَضَدَنْ اِيْدِيْكَ
 دَرِيْ اِيْهْ شَيْبَتُ قَطْرَتِيْ اَوْلَادِيْ وَ جُوْدِيْ وَ اَرْوَدُ دَرِيْهْ
 عَجَالُ بُوْلِيْوِيْبُ مَقْدَنْ مَقَامَهْ قَا جُوْبُ اَحْرَا لَمَّا اَلْمَقَادُ
 اِيْلُوْمُ اَوْجِ اِحْيَا مَعْمُوْر اَوْلَادِيْ مَلْعُوْمُكَ مَمْلُكَتِيْ بُوْرِيْوِيْبُ

كُوْرِيْنِ وَ شَرِيْرِيْنِ اِقْوَبُ يَقُوْبُ وَ كَا فُوْدِيْنِ اِحْيَا اِيْلُوْمُ
 اَلَّذِيْ يَكُوْنُ عِيْلِيْ اَلْفَتْكَا قَوْمِنَا اَوْلَادِيْ اَنْتِيْنِ اَوْلَادِيْ
 اِحْيَا اَرْقَا سِيْنِ رِيْ مَقَامَهْ وَ رِيْبُ اَوْكُنَهْ هُوْبُ وَ قَوْمُكَ
 وَ عَمْرَهْ كَرِيْنِ جَانُوْبُ جَمِيْعُ عَسْكَرِيْنِ اِيْلُوْمُ اِحْيَا اِحْيَا
 شُرُوْعُ اِيْدِيْ عَسْكَرِيْ اِسْلَامُ نَصْرُوْهُمْ اَللّٰهُ اِلَيْ يُوْرِيْ الْعِيَامُ
 اِحْيَا كَا فُوْرِيْ بُوْرِيْ هَمْلَهْ بُوْلِيْجِيْ وَ تَكَلَّمْتُ عِيْلِيْ اَللّٰهُ دَرِيْوِيْبُ
 رِيْ اَعْمُوْرِيْنِ سَبِيْلُ وَ تَقَا رَهْ جَانُوْبُ حَمْلَهْ اَنْتِيْ اَكْرُوْمُ اِحْيَا
 مَوْنِيْنِ وَ تُوْرِيْ اَنْتِيْ كُوْرِيْ عَجَالُ بُوْلِيْوِيْبُ شَهْرِيْ اَوْلَادِيْ
 قَا حَيْدِيْ عَسْكَرِيْنِيْ اَنْ اَكْرُوْمِيْ مَقْلُوْصُ اَوْلَادِيْ اَكْرُوْمِيْ حَيْدِيْ
 كَجُوْبُ بَعْضُ اَسْرَا اَوْلَادِيْ كُنْتُ وَ رِيْ قَاخُ اَنْتُوْلِيْهْ قَا جُوْبُ
 خَلَاصُ اَوْلَادِيْ اِيْلُوْمُ عَسْكَرِيْ رِيْ اَدَهْ اَوْلَادِيْ قَلْبِيْ اِحْيَا
 قَا حَيْهْ مَسِيْبُ اَوْلَادِيْ اَشْ كَا سِيْوِيْبُ اَوْجِ يِيْكَ اِيْدِيْ حَيْدِيْ
 دَرِيْ كَا فُوْرِيْ اَسْرَا اَوْلَادِيْ اِلَيْ اَكْرُوْمِيْ اِحْيَا اِدِيْ شَاوِيْ اِسْلَامُ

کتابت
موسسه
کتابخانه

زیند آنک محمودین ملام اندر کوب کیدان باغون
گنبد کمال بلدی آندان دولت و سعادتله عسکر کفر
یک که تاغ و سائرینغا به عنیمت ابله کلوب
لوانی کجوب ممالک عروسیه کلوب دزدن شکر
اولب عدل و داد ایتمک شمول اولدی بوخصیه
عزتو کفر بوز سکا ان ایتمه ایدی با ذناه
ایلام و یقیندن کلوزکن انکرو مع حصا ز کردی
ازینه وارن فتح اندیکه رسلکان الا لکرم اللیلک
دولت و سعادتله آزدن شکر اولب عدل
و داد ایتمک شمول ایکن خبر کلیدیکه انکرو مع
الله ایغا به عسکر جمیع ابدوب بفراد کفر دین کجوب
لونه صوبونک اوتنه سائینک بر قلعه یا بود
موزاوه صوبونک یا به قار شایع بیره کی قلعه

بیت

باورب ایدی سندن قلعه سین القور چون بو عتر ادا
ایک مولک شیخ شریفه یقیدی مصادم عسکر اولکل
کوندرب بعض عسکر کمانینه وارن دین چینه دونه
اناملور دور ایل عسکر کزله قاپو حلقه یی بو قف
انکرو بس ایلدنی قلعه کز اذرتنه یوریوب اول آتاس
یزوجمله قیش اولشیدی که هیچ کایا وصف دکله اول
قیش ایتمه اذنا و ایلام غیرت برنا چون عسکر
یوریوب اول قلعه کزله اذرتنه دوشن خامن ایوب
یزواج کوندن سکن لونه یا کیکلیه لوبک بر اولک
بولرقدن اوتنه کزله اول کزله بوز کزله اتم کجک
اوتنه قاده اولان کازری نیجه قلعه غالی قوب
ایلمه کزله قادی بولرقدن اولان قلعه کزله
کازری بو عتر سلطه ایلمه امان دیلیوب قلعه کز

تلم ائدیلمه با دشا ایلکیم دایمی کالون امان ویردی
 جموع بر اقلون الوب وچ قلعه تمام خراب بدوب به بر
 ائدیلمه ائدن صاع و سارو عسکر کلوب آدینه عسکر
 دستور وروب کند و ذلك و سمان دله ایتانوله
 وارن ستمکن اولب عیش و عشرته عدل و داه شوغ
 ائدی بو تاریخ هر توف سکر یوز کسنان ریخی اچین
 ایدی سلطان الانام اسکندریه آدینه وارن اول
 درغوس نامر قلعه فتح اید ائدن اسکندریه الیغیز
 با دشا و مالکیان اولمردن دولت و سمان دله کلوب
 زینل سکر بولن او رنبد عدل و داد ایتکه مشغول
 اولب اول مش ائمن فیکه بوب سنه ائی و تانین ثانیله
 لینه انا مولی مدو علی عسکره اولمردن ائدی کور
 عریان ایتن عیبه بیک دورن باور بولوب اسکندریه

آدینه توفه ائدی کلر نیدن رومر ایل عسکر یله اوروس
 اوغلی احمد بی و لورن خان بک اوغلی عسکر بی و سارو کلر
 ایلر کوند ووب اسکندریه خامس اید بولن واقع
 اولان مولن کور کور یابوب با دشا ایلکیم دایمی مولی
 عسکر یله ویکیم سیله و قانقلیله دا االسکندریه
 قلعه نیدن چوغوز غمنا نیتنه اسکندریه آدینه ستموله
 اولدی کوچ بر کوچ ایدوب قطع سارو و مرطل بدوب
 ریغیه و ساندان سکن اسکندریه و رنبد خامس
 ایدن عیبه ستر کور وروب کور هر کور کجه و کند
 دیوب جنگ ایدوب قراق ایکن اوزدین اولب سنه
 با تالیدی اولدن با دشا و مالکیان رومر ایل کلر کور
 دا و با تالی انا مولی کلر بی سلیمان با تالیه و قور
 قلمونک بعضی یله درغوس نام قلعه نون آدینه

كوندروي التواحي وادب منور قلعه اذنه دوشب
 خلاصه ايدوب عنايت دايين شوب سكل زمان ايند
 فتح اولندي اولنا چته حصار ازل قروب باق صحران
 كوت باوشا و ايلكم دايي زياده توفت ايتوب آرزون
 اولغي احمد بكي بغير مستكره انكدر تيه قلعه چي زدن
 قوپ كندود ارا سلطنة ايتا بوله سوتيه اولدي
 زنجيه ائمز بور قلعه عسكر اهل محاصره ايدوب
 ايجين زوده قلوب عاجز دمان قلدر فكر يلك
 فرك بكي درگام عكابه اهل كوندروب اولغ
 قشور عكرا ايدوب بجه بشك كزروب سكردي
 قلعه سين ايجي تلم ايدوب حصار ازل قروب
 قروب مالك محروسه الحاق ايدوب ايني دايجست
 سخاق ايدوب ملكيت مجموع اعادان ملكس اولب

فوغ

رفاع حال و تنظيم الاموال اولب عسكر انكم بولورين
 اوروب اغلا شينا اولد بكر احمد باشا بولياي
 فتح اذكي زانكدر تيه امري تامر اوليق كد ولده احمد
 باشا كه ساقا و زيروي سكر انا و سنجايي ويزلدي
 مكر فابون ارسال ايدوب اولونا و كير و كدر عاكر
 ايله زيور ايدوب ويزجه سجا فلر قوش اول كره
 قروب اولان قلعه كرا زنه كوندروي عيانت رباي
 و قوت سلطاني يله مزبور احمد باشا دايي و عكم قلعه
 اذنه دوشب سكل زمان فتح ايدوب و فتح خزيند
 خيلي سوز و عاصلا اولدي يردن زماندا سكر انا مولد
 كونه سغرم بيت ايتي و خرمون عبور ايتدك بالاد
 مراد لونه قاغ اولدي مكر جاري نام برده سنه
 سب قنابن و زمان يانه ربح الا و لوزوك و روجي كور

دارقاندن دارقعا به رطلت اندي كه الحكم واليه رجوعند
 مرحوم سلطان محمد خان آله عليه السلام عرس سورت اوز سول
 باؤقناه اولك ابا اول جناد فتح اندي كه مالايك محمديه دن
 همي نيا ولد عهد اراجي سلكت فتح ايشيد يرحم
 سلطان محمد خان اولاد اوچ اوغلي واردي يري سلطان
 مصطفى ايدى كيم قوتلاده كند وحياتينه فوت اولد
 بروسايه نقل اولدند نو يريم جلي اديك اولد
 راقبه بي شيخ اولسه كركند ودر اوجي راقيله
 مجموعينه اولو ايدى غزال عثمانيان و سز و سوكه ليد
 غازيان سلطان اعظم و خانان آمان اتم سلطان
 بايزيد خان دكريم ابي محمود سلطان محمد خان ريك
 انديكي تاريخك رنج اولدوك كيرنجي كونه شنب كوك
 دولت و سنا دنله اما سنيه دن كلوب دار السلطنة

سلطنتيه ده سوري سلطنة جلس اندي و سز و سوكه تاريخك
 مايشينه كچه كهر باش قالدوب مرحوم عثمان و نده كاروقانك
 انديكي كوك ايارتدا يي محمد اناش اولك باشي ك سولوب
 خانان تيم اولوب سنا نولده اون سكر كون نون
 اولدي و الله اعلم بالصواب
الطلب
 في بيان جن السلطان الاعظم سلطان بايزيد محمد خان
 چون سلطان الانيسلام سلطان بايزيد خان سوري
 سلطنة جلوس ايدى المار و مالاكه نامه كرك اولد
 ايدى كند و نك وركينه خفته كجه و كين ايددي
 و اجراي احكام و دينيه و تنفيذ قوانين عثمانيه ايدك
 قضا اولد و سز اولك هر يي بيلد يريند و منصب او
 منصبينه كالان سز ايدى و ازان فكري و عيادت كيه

شهر واقف از ره ایقا ابدب اولدکن احدک اولکاد
یذعتکری ربع ابدب و رعایا به اتقع و اسلم فاقونکر
قویب رعایا یرمق اجمال ابدب خزینه لراچوب
اقاناکر و احسانلر ابدب عدل و ادانگه تلدی
قصه جم جکی بر وسایه کلوب انه مهنرم اولب اذد
عمره کبدب انه داعی فر لردبب و تهنکشتانه کبد
نابدید اولدیجه ره چون سلکان انلام تحت ساملد
بخت جلوس اندی قند اچیم جکی کند و عزیزین مقلایر
بیخ مسید وک و نیز وک اغوا سله سلطنت سوز ابد
ابدب و بارق ماندن بیخ مسید لکه برو ساهه کلور
اطراف و جرایدن ایخدا ابدب اغیان ممالکد
و بکلور کن کسنه کلامت ابدب کی جلدن حیل
شخص اولب بکلک ساهه رعایا لاله دخل ابدی

یومهر سلطان بایزید غاؤک بیخ تریفیه تیخک یاشنه
اولان آاز ناخا کی بیک بچرله بر وسایه محافطت
انگه کوند و بیخ جکی خلقی داعی بیستوب مزبور بچر
حصان قویب و سوب کی بیک بچر بی تلوب اولدی
ماللرک و اسبابلرک قوما لولغان ابدی چون بو وساد
زیاده اولدی باذنا و انلام جم جکی نرک اذین خلق
ارزیدن کوزر بچرین ناصنه داعی خلقیه قوز ابد
قصده انا لولی جانینه عوزا ندی بیخ جکی داعی
سلکان بایزید اوشنه کلا جکی یوب برو ساد
قالقوب بکی شهر جعوب کند و لیه کلان قومان مسید
کرله و بعض انا لولی نرک کوجله کلر خرد و لشکر بکه
سلکان بایزید خانی بکی شهر صخراسند و شولوب
جنگه مایشرا و دی سلطان بایزید مانان داعی بیخ

قلبيكه ودره عسكركه وبعض اسرا و عيان روم ايل
وانا لوملي كره اهيمن يكي بونك ادرنه يوردي كره قنده
برنج دفته هومر ابدوب جنگ اولدي وحتي انا لايدي
خرم چكي كورد يكيه بولا مقاصت اين من يوز جود
ازمي درندي كرهين طوب قاجدي يالنين اولان
عسكرون خيلي كينه قهرلوب غارت اولندي حتم
چكي داچي كند ويز خطه بريده قولا تيوب انا پند
قونا دن الوب ديار عسبر توجه ابدوب قاجدي اخر
الارضين رلوب انه داچي مرزا تيوب حيا لكره
توجه ابدوب سكر يوز سكرسان ايتجي يلكه سكه
سرقصا الله لمورق ابدوب انه داچي اكله تيوب
جعوب قونا نه كلدي وقرمان وقل قاجي يالنه
الدي وداچي مرقد برنجه كاچي وياچي ريب قوناك

وايزدين يوردي بولجا نين سلطان ايريدمان جم چكي
نوندنه كلد وكن ويا نينه يه عسك جمع اول تانايند
حركتلا يند وكن پشندي اتفاق سلطان ايريد اول
اشاده ودرنه قندن قاقوب ابل وولايت سيرا پند
بروستا اواينده قوشل ايد يه رحال چكي شهر اولنده
جعوب عسك جمع اتمكه تدا پرا ابدوب ارا و جرابيه
نامر كوند يوردي انه عسك جمع ابدوب قوناك
كرهيه شوخه اولب كيدي وقرمانه جم چكي ايلچي
عسكري مقاصت اتيوب مقابله ايدن كارد
كاره قاجوب كوردي كا لاي مرغوروك واولدي
افره بريوريله بولسوب جنگ ابد سلطان ايريد
رومر قندن كل عسكري جم چكي عسكرون سيوب
تارمان ابدوب ودره عسكري محمد بكوروك اچي كسلدي

دېم چې نوزك داچې بولغا دونه دن صكڻ قرارې تالېوډ
 قاجېرې همان پېش دن اديسه كيه يوب د وروقله
 سته كيدې بالاخ ائنه داچې قارا تېوب كېد وب
 نوكله يوقلمه به زارې ائنه لوبت حبس ائد پېر
 بوداقعه چر نوزك سكر نوز سگسان يدسند اوليه
 باوشا و سلكم عسلا جمع ايدوب طونه كارن كي
 حصا زياندي د رجون سلكان مذكوزې چلې عوقا
 سندن قراعت ايدوب دولت وسعا دله يه مخند
 كلوب ائنه حوقوب دارالمر ادرنه كلدي اول
 قېش ائنه قشلا يوب بها ز اولب سكر نوز سگسا
 سكر نوزك رنج الاجزېن ادرنه اناطولي وروم ايل
 عسكرن جمع ايدوب يور يوب زېليه واردي ائنه
 روم ايل سكرن اناطولي عسكرن كوندنه بيه

بولوب هرې وارې طونه كارنې بر حصا زياندي
 و سلكان داچې كند و نك ماشه قومي تلقيه صوفيه
 يونس يالديوب قلمه كرتام اولب اولاي سكر نوزك
 ائنه دستور وريپ كند و صوفيه اذيدن قاقوب
 سته مذكوز شعباي حزين دارالمر ادرنه كلوب
 ولوله رضان ادرن تمام ايدوب برك ائنه كند سكون
 مبارك نوزك اولين ادرنه دن قاقوب دارالمر
 قسطنطينيه به واردي اول پېش ائنه قشلا يوب نظام
 مالي محروكه ايجون عدل و داد و مشغول اولدي
 سلكان اناطولي و رنكسان قلمه كرتام ائد كي و
 سلكان بايزيد خان اول پېش قسطنطينيه و قشلا يوب
 بها ز اولب چر نوزك سكر نوز سگسان ليعوزې و بها
 اناطولي و امداد عطا يي سلك اولب و قشلا

قشلا

الاخرى كيرجى كوشيدن جهار بنده كوي بو فتح واقع
 اولد يوردن شلمان شهزده مان ساعت قلعه نده كوشيد
 ير قاضي غوزدان نصب ايدوب وسختي كر قاسم
 ايدوب و گلپا بهر جمعه مسجد بي ايدوب قنك اوغلي
 كون كند و عسكركه آن جمعه نمازك قلوب ائدات
 سكر سلطان مند كوز قلعه نوك خرابه عسكركه امر
 ايدوب في الحان قهر ايدوب و الايص منكرن زنا ائد
 مرتب و سكر ائدوب ائدات سكر جالوي الاخرى
 كيرجى شجى كون كل ائدندن حيان عهده و لك واقول
 يركه اقصي مان قلعه بي ائدنه مصمم ايدوب كوج
 بركوج ايدوب و درويجى كون قلعه نوك ائدنه و شج
 اكي سلف منجاري تا ائد سكر ايدوب اول ارايم و ائد ائد
 ايمون كلوب سلطان شجى سلطان ايدوب ائد ائد

ائدني اون پيشكون اكي جانيدن اولقه و لوب و نوك
 نوك سكر اولك ارايم سكر مند كوز جهنم اولك
 اكي كون حكيم خاربه اولك قلعه نند قونك يدي و سكر
 و لوج عهده عهده اولك ساريلقن قايدن اوجور
 خراب و نياب قلوب الله عينا يئنه و حصرت رسولك
 عهده ايدن ايجنه اولان اكي ايدوب ايدوب
 ملك اولك كوكه ملكه عين حاجر و ورو مانه اولك
 ملك اولك ائد ائد ايدوب مع نا فيها من الاقش
 والا سوال سلطانة تسليم ايدوب سلطان ايريدن ائد
 اكي عهده ايدوب سلطان مند كوز همان ساعت قاضي
 و در و ائد نصب ايدوب گلپا كون مسجد و جالو ائد
 سنان ايدوب جمعه نمازك قلوب سلطان مند كوز
 قلعه نوك خرابه عهده ايدوب ايدوب في الحان

جندلور
 جندلور

تَقْبِرُ أَتَدْرُدُكَ دَنْ مَكْرُ كَرَكِ أَوْلَانِ مَصَالِحِدَاتِ
مُسْتَحْفَظَلَرِنِ وَسَايِرِ الْأَتِنِ وَأَسْبَابِنِ مَرْتَبِ وَمَكْرُ الْأَدِيْبِ
أَمْوَالِ عَنَّا يَمْدَنَ مَجْلِسِنَهْ فِي نَهَايَهْ أَنْعَامِ وَأَحْسَانِ
أَدُوْبِ مَرْبُوذِ رَجَبِيْبُكَ يَكْرِمُ الْبَحِيْ كُوْنِدِنِ شَنْبَهْ كُوْبِ
أَقْ كِرْمَانِ أَنْزِدِنِ قَالِقُوْبِ كَلُوْبِ كَلِيْ قَلْعَسِيْ وَكُنَيْدِ
كَجْدِيْ أَنْدَنِ يُوْرِيُوْبِ طُوْنَهْ صُوْبِيْ صَارُوْصَلْتُوْ قَالِيَا
طُوْشِنْدَنِ كَجُوْبِ سَالِيَا وَعَايْمَا سَنَهْ مَذْ كُوْرُ شَعْبَانِيُوْكَ
أَوَاخِرِنِ دَوْلَتِ وَأَقْبَالِيْرَهْ دَارِ الْعِزَادَرِنِيَهْ يَتَشَوْبِ
سَرَايَهْ كَجُوْبِ عَدَلِ وَدَادَاتِيْكَ مَشْغُوْلِ
أَوْلَدِيْ مَمْتِ الْكِتَابِ بَعُوْنِ
عِنَايَتِ الْمَلِكِ الْوَقَاتِ ●●

